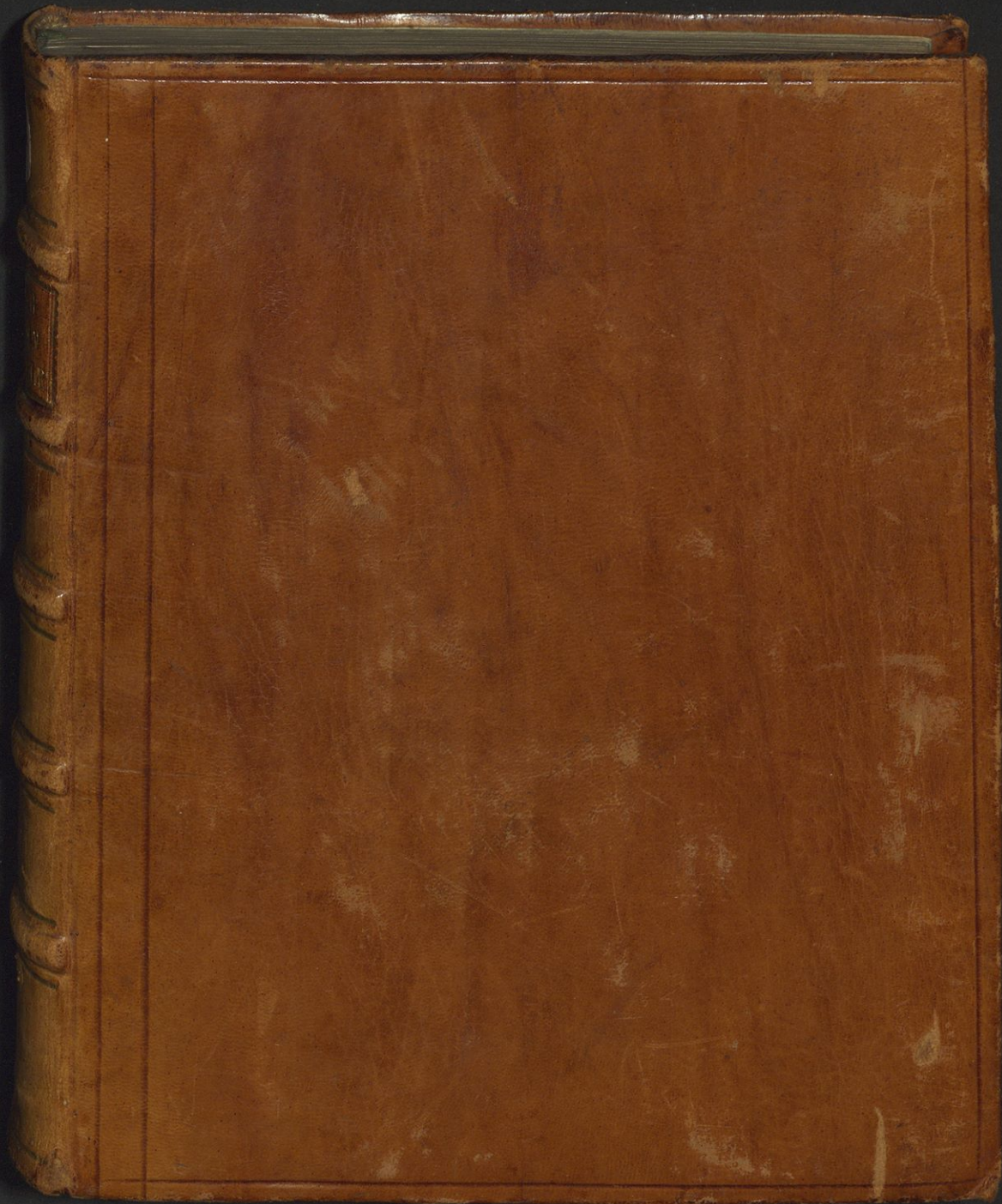

3734. III. B. 2.

✓ 272 ✓

SPECIMEN.
ARCHONTOLOGIÆ.
CARINTHIÆ.

CONSCRIPTVM.

A B.

ERASMO. FRÖLICH.

SOC. IESV. SACERD.

MARIÆ.THERESIÆ.

A V G V S T Æ.

HONORIBVS. DICATVM.

AB.

HERMANN O. WERNER O.

L. B. DE. BRABECK.

CANONICO. HILDESIENSI. ET. LVBECENSI.

DUM. IDEM.

SVB. AVGVSTISSIMIS. AVSPICIIS.

IN. COLLEGIO. REGIO. THERESIANO. S. I.

TENTAMEN. PVBLICVM.

EX.

DISCIPLINIS. PHILOSOPHICIS. ATQVE. HISTORICIS.

SVBIBAT.

ANNO. SAL. MDCCLVIII. MENSE. SEPTEMBRI.

VINDOBONÆ.

Typis. IOANNIS. THOMÆ. TRÄTTNER. Cæs. REG. MAIEST. AVLÆ.
TYPOGRAPHI. ET. BIBLIOPOLÆ.

1N=030005035

A V G V S T I S S I M Æ.
INVICTISSIMÆ. AC. GLORIOSISSIMÆ.
ROMANORVM.
I M P E R A T R I C I.
MARIÆ. THERESIÆ.
H V N G A R I Æ. E T. B O H E M I Æ.
R E G I.
A R C H I D V C I. A V S T R I Æ.
D V C I.
B V R G V N D I Æ. B R A B A N T I Æ. M E D I O L A N I. S T Y R I Æ.
C A R I N T H I Æ. C A R N I O L I Æ. L V X E N B V R G I.
W Ü R T E N B E R G I. V T R I V S Q V E. S I L E S I Æ.
P R I N C I P I. S V E V I Æ.
M A R C H I O N I.
S. R. I. B V R G O V I Æ. M O R A V I Æ. V T R I V S Q V E. L V S A T I Æ.
C O M I T I.
H A B S P V R G I. F L A N D R I Æ. T Y R O L I S. &c.
P R I N C I P I.
A C.
D O M I N Æ. D O M I N Æ.
C L E M E N T I S S I M Æ.

A. W. G. S. T. I. S. S. I. M. A.

INVESTIGATION OF THE

ROMAN

IMPERIAL

MARITIME

INVESTIGATION

H. E. G.

ARCHIVE

D. W. C.

INVESTIGATION OF THE

ROMAN

IMPERIAL

MARITIME

H. E. G.

INVESTIGATION OF THE

ROMAN

IMPERIAL

MARITIME

H. E. G.

DOMINION

CLEMENTISSIMA

AUGUSTISSIMA. IMPERATRIX.

*elicem enimvero me, cui quod
animo tacitus pridem feceram,
palam etiam præstare ut pos-
sim concedis, dum quos TVIS auspiciis
susceperam, MAIESTATI quoque TVÆ
literarios ut consecrem labores, permittis!*

*Infinita etsi TVA sint in me meosque
merita, hoc tamen unum tam singulare est,
tam ingens, ut nec deprædicando ipse suf-
ficiam, nec agendis gratibus parem repe-
riri posse facundiam, existimem. Domicilio
huic, cui & Nomen TVVM dedisti, & quod*

AVGVSTISSIMA
IMPERATRIX

*favore prosequeris Regio, adscriptus sum:
magnum illud est; ast commune mihi cum
pluribus: scholasticos labores TIBI con-
secrari a me pateris, hoc amplius; sed &
beneficii hujus socios habeo: sed quod hoc
ipsum domui denuo concedas meæ, quod mu-
nificentiae benignitatisque singularis indicia
repetas, quod quo tres ante annos fratrem
meum prosecuta es favore, eundem & mihi
concedas, hoc amplissimum est: novus hic
triumphus domui meæ confertur, invidenda
hæc fortuna est, quam ita propriam habeo*
so-

sociam, ut hujus ante me agnoscam neminem; ast ipsa hæc beneficii magnitudo oneriforet, cum gratitudini me imparem redderet, nisi & TVA hic benignitas erigeret, & unice TIBI propria animi bonitas, qua, cum maxima confers, minima TE dare credis, & accipientis animum, non munus consideras, ita solet immortale illud Numen, cujus TV in terris imaginem refers, minimorum etiam sæpe audire vota, atque supplicantis animo, non novo licet munere delectari.

Hac

*Hac plenus fiducia , quem a prima
ætate TIBI , Domuique TVÆ obstri-
ctissimum esse debere didici , animum TIBI
devoveo , quidquid virium , quidquid un-
quam facultatum erit , totum illud TVIS
consecro , & æternum MAIESTATIS
TVÆ consecrabo obsequiis : vile munus,
ingenue fateor , sed si tanta esset facul-
tas , quanta voluntas , non exiguum pro-
fecto Gloriæ Nominique TVO , si illustrari
illa amplius possent , pondus allaturum.*

In-

*Interim, cum id quoque TV sinas
AVGVSTISSIMA IMPERATRIX,
paginas has TVO inscriptas Nomini, MA-
IESTATIS TVÆ pedibus advolvo, non
quod illas tanta MAIESTATE dignas
arbitrer, sed quod non ingratas faciat au-
toris memoria, quem vivum æstimare, mor-
tuum lugere, qua in TVOS es charitate &
affectu, non infra te duxisti; continent hæc
Avorum Prædecessorumque TVORVM in
Carinthia res gestas, atque ex his illud lon-*

ge jucundissimum discimus, quod quemadmodum hi omnes suæ ætatis Principes famarebusque anteiverunt, sic TV & Proavos & omnium temporum Heroes, virtutibus & facinorum fama superas :

Extollant alii inconcussam animi TVI in utraque fortuna constantiam, indefessum Religionis Superorumque cultum in TE mirentur alii: jactet Austria a benignissimo Numine formari nequuisse Principem omnium Reipublicæ Ordinum a se restitutorum ita
stu-

*studiosam, TE orbis universi ornamentum,
humanæque naturæ decus compellet Europa,
ego virtutum TVARVM fulgore perstri-
ctus, atque ex ipsa laudum TVARVM
copia mutus, id unum mirari & deprædicare
non desinam, alias alibi quandoque in Prin-
cipibus observatas fuisse virtutes, sed in
nullo unquam homine, nec multitudine sua
tam copiosas, nec integritate sua tam per-
fectas, nec tam mirabili vinculo inter se ita
sociatas, omnes omnino virtutes comparuif-*

*se quam in TE: facit illud ut inter omnia,
quæ a DEO immortalī hominibus concedi
possunt munera, præstantissimum illud judi-
cem, his quod temporibus natus sim, quæ
TV illustras, his quod vivam in terris, in
quibus esse possim*

AVGVSTISSIMA IMPERATRIX
MAIESTATIS TVÆ

INFIMVS CLIENTVM
HERMANNVS WERNERS
L. B. DE BRABECK
CANONICVS. HILDESIENSIS. ET. LVBECENSIS.

A D L E C T O R E M.

Archontologiae Carinthiae, id est, successionis ac seriei Principum ejus, specimen aliquod in praesenti TIBI L. B. offerimus, nequaquam Historiam, aut Annales rerum omnium in Carinthia gestarum. Principum porro nomine non modo isthic veniunt Duces

ipsi, five Archiduces Carinthiæ, verum etiam Marchiones Istriæ, Aquilejæ, Veronæ, Styriæ, atque Domini five Marchiones Carniolæ, ac demum Comites Palatini Carinthiæ, quorum omnium cum Carinthiæ Ducatu nexus suis quique locis investigabuntur: neque vetustissima tempora, sed ab an. S. CMLXXVI. orsi, reliqua complectemur.

Libri istius OEconomiam ejusmodi constituere libuit, ut partibus duabus opella omnis consisteret, atque prioris quidem partis primo loco: *Series Ducum Carinthiæ compendiaria*, & *Æmulorum*, adnotatis initi, finitique Ducatus annis, exhiberetur: consequeretur deinde continenter: *Series Ducum Carinthiæ, & Æmulorum, illustrata subsidio diplomatum*, & *meliorum Scriptorum*; neque tamen integra diplomata, nisi perquam raro, proferimus; sed quæ ad rem visa sunt, excerpta damus, indicato Tabulario, aut libro, unde eadem desumpseramus. Principum successiones, ac diplomatum auctoritates præcipue isthic spectavimus.

Alteram hanc Seriem excipiunt *Tabulæ Genealogicæ*, non perfectæ illæ quidem, neque omnium familiarum numero semper instructæ, verum quatenus finis nobis propositus postulare videbatur. Genealo-

gicos hosce Principum, ad Carinthiam referri solitorum, ordines partim altera in *Serie illustrata*, partim subinde in *Capitibus* seu *Dissertationibus decem*, auctoritate diplomatum, Scriptorumque veterum, pro viribus comprobare studuimus.

Illis demum, quibus opellæ pars altera constat, *Capitibus X.* seu *Dissertationibus*, ea discutienda, illustrandaque suscepimus, quæ haud ita facile *Seriei Ducum illustratæ*, citra conturbationem aliquam, alligari posse existimavimus. Nolo singulas isthuc *X. Capitum* illorum epigraphas transcribere, quas facile quisque suo loco inferius positas percurrere poterit: id unum hic attingo, reliquorum illic, præter *Duces*, *Carinthiacorum Principum* Series, quantum obscuritas temporum, aut nostra mediocritas ferebat, digeri, illustrari, comprobarique: deque titulo *Archiducatus Carinthiæ*, ejusdemque *Scuto* honorario, ac de *Monetis Archiducatus Carinthiæ*, quædam in medium proferri, haud omnino obvia fortasse ac protrita.

Qua de re ut æquus Lector commodius, si discutere libeat, judicium ferre possit, utque gratus ipse profitear, e quibus profecerim, brevem syllabum Auctorum, qui de Carinthia scripsere, exhibeo,
paullo

paullo tamen ampliorem, atque in *Bibliotheca Historica selecta Struvio-Buderiana*, Tomo II. Cap. XVIII. §. X. conspiciamus: attamen de medii, ut vocamus, & nostri ævi Scriptoribus hic solum sermo erit, non de antiquioribus, seu Geographis, seu Historicis.

De Samone, Franco origine, sed Vinidorum in Carentano Rege, & Vinidorum contra Avaros vindice, fuse agit FREDEGARIUS SCHOLASTICUS in *Chronico* edito, cum notis, a THEODORICO RUINART, cum operibus S. GREGORII TURONENSIS *Parisii MDCXCIX. fol.* Fredegarius Sæculo VII. floruit, quo & Samo. regnavit.

Slavicos Carinthiæ Duces, & Religionis Christianæ exordia potissimum debemus opusculo, quod inscriptum est: *Libellus de Conversione Bajoariorum, & Carentanorum ad fidem Christianam.* Vulgatus est a MARQUARDO FREHERO primum inter *Rerum Bohemicarum Scriptores parte I. pag. 15. &c.* Sed emendatius ex codice MS. Bibliothecæ Augustæ Vindobonensis, pretiosam hanc opellam repræsentavit R. P. MARCUS HANSIZ S. J. *Germaniæ Sacræ Tomo II.* ubi & alia bene multa, Carinthiæ sacrae ac Civili illustrandæ protulit.

Veterum Scriptorum deinceps pauci suppetunt, qui Carinthiæ paullo liberalius meminissent, si Biographos quorundam Archiepiscoporum Salisburgensium excipias, & Chronica quædam, qualia HENRICO CANISIO, & utrique R. P. PEZIO debemus.

Vetera documenta Carinthiæ, Diplomata, ac similes Chartas sufficit: *Landsbandvest des Löblichen Erzherzogthums Kharndten*, jussu Ordinum ejus Provinciæ typis datum MDCX. Atque jam antea MDCVI, sed quam editionem priorem non vidi. Continet documenta a Rudolfo I. Cæsare ad Ferdinandum II.

Diplomata item Carinthiæ illustrandæ idonea complura prostant in R. P. ANTONII STEYERER S. J. *Commentariis pro Historia Alberti II. Ducis Austriae*: item in opere a nobis edito, ex collectione *Puschiana*: *Diplomataria sacra Ducatus Styriæ Partes duæ, Vindobonæ MDCCLVI. 4.to* Denique in RDISSIMI HERGOTTI splendidissimis operibus, atque in MEGISERI *Annalibus* (de quibus inferius) atque in laudati M. HANSZII *Tomo II. Germ. S.* complures veteres Chartas invenire licet, rebus Carentanis elucidandis peropportunas.

Chorographici Carinthiæ Scriptores complures prostant. Primum locum meretur: JOHAN. WECHARDI

BARONIS DE VALVASOR *Topographia Archiducatus Carinthiae antiquae, & modernae completa: Norinbergæ MDCLXXXVIII. fol.* est elegantibus iconismis referta, Germanico idiomate conscripta. Proximi sunt: MARTINI ZEILLERI *Topographia Provinciarum Austriacarum, Austriae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Tyrolis &c. cum iconismis MATTHÆI MERIAN Francofurti MDCLXXVII. fol.* Subinde præclaram Carinthiae Topographiam concinnavit, etsi non adjecto nomine, R. P. CAROLUS GRANELLI S. J. olim Amaliae Augustæ a Sacris Arcanis, in *Germania Austriaca*, edita *Vindobonæ*, ac dein ibidem recusa an. MDCCLII. sed sine Chartis Geographicis, quæ priorem editionem ornant. Minora sunt, quæ in aliis Germaniæ descriptionibus extant, uti ÆNEÆ SILVII, MÜNSTERI, & recentiorum Geographorum. Minoris quoque momenti sunt libelli: MICHAËLIS HORINGS *Beschreibung des Landes Kærndten Lipsiæ MDCVIII. 8.º*) JOHANNIS SALIVANI *de situ totius Carinthiae, de Sylva Herquia, & de Civitate montis D. Annæ Basileæ MDLVII. 8.º*) ROBERTI PAPAFAVA liber: *De situ Carniolæ, Carinthiae, Styriae, atque Epiri. Romæ MDCLVII. 8.º*)

Historiam, & Chronologiam, ac Genealogiam Ducum Carinthiæ, una cum Chorographia complexus est notissimo opere : *Annales Carinthiæ, das ist, Chronica des Löblichen Erzherzogthums Karndten*, HIERONYMUS MEGISERUS, vernaculo sermone, *Lipsiæ MDCXII. fol. Libris XII. cum appendice insignium scutariorum.* In hoc opere multa præclara, multa contra in rebus paullo vetustioribus fabulosa, incerta alia. Pars hujus operis debetur GOTHARDI DE CHRISTALLNICK *Manuscriptis Collectaneis*, & *Historiæ Carinthiæ*. Nimia facilitate acquievit MEGISERUS narrationibus WOLFGANGI LAZII, quas de Carinthiæ rebus seu *Libro VI. p.m. 159. &c. de Migrationibus Gentium*, seu *Lib. XII. Commentar. de Republ. Romana*, veras falsis dubiisque miscuit, dignus, qui & legatur, & corrigatur. Usus quoque liberaliter est MEGISERUS AVENTINO, & CUSPINIANO, quibus plusculum interdum credas, quam LAZIO.

Corrigendo in multis MEGISERO proderit exiguæ nobis, sed plenus bonæ frugis Liber : JOHAN. CHRISTOPH. PESLERI *Series Ducum Carinthiæ Sæculi IX. X. XI. XII. XIII. & XIV. Vitebergæ MDCCXL. 4to.* Seriem Ducum, Chronologicam,

& Genealogicam docte illustrat, cui pro vetustiore ætate multa nos debere fatemur; uti & CL. PESLERUS haud pauca se M. HANSIZIO & ANT. STEYERERO Jesuitis, & Reverendissimo HERGOTTO, in acceptis referre ingenue profitetur.

Eodem Anno MDCCXL. *Argentinae* lucem vidit insigne opus ADM. R. P. J. FRANC. MARIA DE RUBEIS ORD. PRÆDIC. *Monumenta Ecclesiae Aquilejensis Commentario Historico-Chronologico-Critico illustrata: cum appendice, in qua vetusta Aquilejensium Patriarcharum, rerumque Forojuliensium Chronica..... prodeunt.* Isthic Ducum Carinthiae, connexorumque Principum res egregiam lucem accipiunt, nobisque bene multa usui fuere. ALBERTUS REICHARTUS *Breviarium Historiae Carinthiae* concinnavit, quod sua utilitate non caret.

Libet nunc paucis vetustiores quosdam commemorare Chronographos, qui de Carinthiae rebus aut ex instituto, aut ex occasione haud pauca consignavere. JOHANNES ABBAS de *Victoria* Ord. *Cisterc.* in Carinthia, *Chronicon Carinthiae* ab anno MCCXVII. ad MCCCXXXIX. confecit, quod manu exaratum servat Bibliotheca Mellicensis in Austria,

stria, testante CL. P. HIERONYMO PEZ, *Scriptor. Austr. Tomo I. in præfatione ad Chronicon Anonymi Leobienfis*; ubi memoratur: *Anonymum* hunc bene multa de Carinthia, ex illo JOHANNIS ABBATIS opere, in suum transtulisse. Inter cetera in *Anonymo Leobienfi*, Sæculi XIV^{ti} Scriptore, primum invenio descriptionem prolixam ritus illius singularis, quo Carinthiæ Duces per rusticum inaugurabantur. Inde hausisse videtur ÆNEAS SILVIUS, Sæculi XV^{ti} Historicus, atque ex eo reliqui fortasse omnes.

Aliud *Chronicon Carinthiacum*, JACOBI UNRESTI Theologi, & Sacerdotis Carinthiaci (qui sub Sæculi XV^{ti} finem floruit) vulgavit SIMON FRID. HAHNIUS, *collectionis Monumentorum veterum & recentium Tomo I. a pag. 479.* Chronicon istud a Sæculo VIII. orditur, definitque cum quadam notitia nobilium Carinthiæ, in Sæculo XV, quo auctor vixit; est opusculum exigui momenti. Minoris porro etiam pretii esse censeo libellum THEOPHRASTI PARACELSI, hac epigraphe: *Chronica & Origo Carinthiæ*, extatque inter ejus opera reliqua *Vol. I. pag. mibi 245. Genevæ MDCLVIII. fol.*

— Contra vero de antiquissimis Carnorum & Carentanorum rebus egregia multa conquistavit PETRUS AL-

BINUS, Ducum Saxoniae ante MEGISERUM Historiographus, cujus opellam seu *commentatiunculam de rebus Carinthiacis* juris publici fecit Celeberr. LUDEWIGIUS Tomo X. *Reliquiarum Manuscriptorum*, &c. pag. 542. &c.

De Monasteriis Carinthiae CASPAR BRUSCHIUS in *Chronologia Monasteriorum Germaniae*, item GABRIEL BUCCELLINUS in *Germania Topo-Chrono-Stemmatographica sacra & profana*, videri possunt: Sanctorum five beatorum Carinthiae indigetum acta apud *Hagiographos Bollandianos* optime digesta invenies, praecipue B. Domitiani, & B. Hemmæ, illius ad diem V. Februarii: hujus ad XXV. Junii. De Episcopo duplici, Gurcensi, & Lavantino ad S. Andreae, deque omni Historia sacra Carinthiorum optime meritus est R. P. MARCUS HANSIZIUS S. J. Tomo II. *Germaniae sacrae*, qui Vir doctissimus etiam *Chronicon Carinthiacarum rerum* conscripsit, quod utinam lucem propediem videret.

Ne longior sim, Carnioliae, quae Carinthiae portio fuerat, scriptores praetereo, quorum alioqui praecipui fuere BARO VALVASOR, qui praeter *Topographiam Carinthiae*, opus egregium de Carniolia confecit.

fecit, editum & auctum hac epigraphe : *Die Ebre
des Erzherzogtums Crain : Labaci MDCLXXXIX.*
ab ERASMO FRANCISCI, *IV. voluminibus in folio*;
atque ante illum JOHAN. LUDOVICUS SCHOENLEBEN
vulgavit *Labaci MDCLXXXI. Carnioliam antiquam
& novam*, quod opus non nisi ad Annum Salutis
Millesimum pertingit. Verum extant in Labacensi
Ducatus Carnioliae Tabulario complura SCHOENLE-
BENII Manuscripta Historica, & Genealogica, ad
res Patriae explicandas illustrandasque profutura.

Mappam Geographicam Carinthiae, paullo so-
lita forma majorem, confecit, vulgavitque R. P. CA-
ROLUS ANDRIAN S. J. olim in Academia Græcenſi
Historiae Professor, qui ipse jam antea per Carin-
thiam eum in finem iter fecerat. Optandum est au-
tem, ut quemadmodum ceterarum pene omnium Au-
striacarum Provinciarum magnas accuratasque habe-
mus tabulas Chorographicas, Hungariae quidem &
Bohemiae ac Moraviae per JOHANN. CHRISTOPH. MÜL-
LERUM : Austriae & Styriae per G. MATH. VISCHERUM :
Carnioliae per A. R. D. FLORIANTSCHITSCH :
Goritiae Comitatus nuper per *Illustrissimum D. Comi-
tem* RUDOLFUM CORONINUM *de Cronberg, & Quischa,*
ita

ita & Carinthia nanciscatur Geographum, qui illustrem Provinciam perfecta denique imagine expingat.

Denique Virorum profapia, gestis muneribus, doctrinave illustrium gratam isthic mentionem adjicerem, qui consilio & ope literaria ad hanc opellam conscribendam mihi præsto fuere; nisi ipso libri decursu id commodius me præstiturum putassem.

S E R I E S
DUCUM CARINTHIÆ,

ET
Æ M U L O R U M,
COMPENDIARIA.

D U C E S.

Æ M U L I.

976. HENRICUS I. Bertholdi
filius, Dux I. Carinthiæ.

978. Pellitur Henricus, Dux
fit ejus loco OTTO I. Cun-
radi Franconici filius.

985. Otto cedit HENRICO I.
iterum Duci.

996. vel 997 Henricus I. obit
OTTO I. iterum Dux.

Chronol. P. I.

A

1005. Cir-

D U C E S.

Æ M U L I.

1005. Circiter: Otto I. obit :

ei succedit CUNRADUS I.

Ottonis Ducis filius.

1012. Cunradus I. obit. (vel

1011. exeunte) ADAL-

BERO Eppensteinus, Mar-

quardi fil. antea Marchio.

1035. Adalberoni exauctorato,

sed resistenti

1036. Succedit CUNRADUS II.

Cunradi I. filius.

1039. Cunradus II. obit.

- - - GODEFRIDUS Arnoldi

Lambacensis filius, forte

Carinthiam nactus : aut

LIUPOLDUS Adalberonis

filius.

1047. WELFUS, Welfi Suevi

Dynastæ filius.

1054. vel 1055. Welfus obit.

1057. CUNRADUS III. seu Cu-

no, cognatus Henrici IV.

Cæsaris.

1058. Cunradus III. obit.

1036. ADALBERO antea Dux.

1039. ADALBERO obit.

1060. BERT-

DUCE S.

Æ M U L I.

1060. BERTHOLDUS I. Zæringensis Birthilonis filius.

1072. Bertholdo I. exauctorato, sed reluctanti,

vel

1073. Succedit MARQUARDUS Adalberonis Ducis filius.

1077. vel 1078. Marquardus obit.

1078. LIUTOLDUS Marquardi filius.

1090. Liutoldus obit.

HENRICUS II. Marquardi filius.

1127. Henricus II. obit.

1128. HENRICUS III. Engelberti Ortenburg. filius.

1130. Henricus III. obit.

ENGELBERTUS, Engelberti fil. Henrici III. frater.

1135. UDALRICO I. filio suo cedit Engelbertus pater.

1072. BERTHOLDUS I. Zæringensis.

1077. Bertholdus I. obit 26. Octobris.

1078. BERTHOLDUS II. primi filius.

1090. Bertholdus II. obit in Majo.

BERTHOLDUS III. secundi Filius.

1122. Bertholdus III. obit. 19. Februarii.

CONRADUS Bertholdi III. fil.

D U C E S.

1142. Engelbertus, Monachus
obit.

1143. Circiter, Udalricus I. obit.

1144. HENRICUS IV. Udal-
rici I. filius.

1160. Forte HERMANNUS Col-
lega Henrici fratris sui.

1161. Henricus IV. obit circa
Julium.

HERMANNUS, Udalrici
I. filius, Dux.

1181. Hermannus obit.

UDALRICUS II. Herman-
ni filius.

1201. Circiter Udalricus II. obit.

1202. BERNHARDUS, Her-
manni filius.

1256. Bernhardus obit in Fe-
bruario.

UDALRICUS III. seu Ul-
ricus, Bernhardi filius.

Æ M U L I.

1152. Conradus obit, 8. Ja-
nuarii.

BERTHOLDUS IV. Conra-
di filius.

1186. Bertholdus IV. obit 8.
Septembris.

BERTHOLDUS V. quarti fil.
Videtur destitisse ab æmu-
latione tituli Ducis Ca-
rinthiæ.

1218. Bertholdus V. obit, ulti-
mus lineæ rectæ Zærin-
gensium.

1268. Udal-

DUCES.

ÆMULI.

1268. Udalricus designat ducem Carinthiæ Ottokarum Bohemum.

1269. vel 1270. Udalricus III. obit.

1270. OTTOKARUS Rex Bohemiæ, seu Premizlaus III. Wenceslai III. Ottokari filius.

1276. Ottokarus cedit bonis pactis RUDOLFO Habsburgico, Regi Rom. Carinthiam, Austriam, Styriam &c. die 26. Novembris.

Meinhardus Comes Goritiæ & Tyrolis, Gubernator Carinthiæ, pro Cæsare & Imperio.

1282. Rudolfus filiis ALBERTO I. & RUDOLFO Austriam, Styriam, Carnioliam, item JURA AD CARINTHIAM confert, sed

1269. } PHILIPPUS Bernhardi
1270. } filius, Udalrici III. frater.

1271. Philippus cedere cogitur.

1273. Philippus a Rudolpho Rege feudum Carinthiæ recipit, sine possessione.

1279. Philippus obit Cremsi.

D U C E S.

Æ M U L L I.

fine possessione Carinthiæ,
ac sine titulo usurpato.

1286. MEINHARDUS, Mein-
hardi Comitis Goritiæ fi-
lius, Comes Tyrolis, Dux
fit die 1. Februarii. In-
auguratur in Carinthia die
1. Septembris.

1295. Meinhardus obit die
1. Novembris. Succe-
dunt in ducatum simul
filii ejus : OTTO II.
LUDOVICUS. HENRI-
CUS V.

1305. Ludovicus obit 24.
Aprilis.

1310. Otto obit 25. Maji.

HENRICUS V. solus Dux,
etiam Regis Bohemiæ ac
Poloniæ titulo usus ab
anno 1306.

1335. Henricus V. obit 4. April.
Ludovicus Cæsar die 2.
Maji confert Carinthiam

1335. MARGARETHA (dicta
SENIOR, & MAULTA-
SCHIA) Henrici V. Ducis

Du-

D U C E S.

- Ducibus Austriæ &c. ALBERTO (II.) & OTTONI (III.) filiis Alberti I. Cæs.
1339. Otto III. obit die 16. Februarii. Albertus II. solus, dictus SAPIENS, Carinthiæ præest, nomine suo, & filiorum fratris Ottonis defuncti: FRIDERICI I. & LEOPOLDI I.
1344. Obiere Fridericus I. & Leopoldus I.
1358. Albertus II. obit die 20. Julii. Succedunt ejusdem filii simul: RUDOLFUS I. (Austriacorum IV.) FRIDERICUS II. ALBERTUS III. LEOPOLDUS II.
1359. Rudolfus sumit titulum ARCHIDUCIS AUSTRIÆ, STYRIÆ, CARINTHIÆ.
1362. Fridericus II. obit die 10 Decembris:

Æ M U L I.

- filia, ac Maritus ejus JOHANNES HENRICUS, Johannis Lucenburgii, Bohemiæ R. filius, Carinthiam sibi vindicare conantur.
1337. JOHANNES, Friderici IV. Burggravii Norimberg. fil. natus ex Margaretha, Alberti filia, Meinhardi ducis nepte, vano impetu Carinthiæ inhiat.
1341. Margaretha repudiat Johannem Henricum.
1342. Nubit LUDOVICO II. filio Ludovici Bavari Cæsaris, qui in eos Carinthiam, collato feudo, transferre frustra molitur.
1361. Ludovicus II. obit 18. Septembr. MEINHARDUS II. ejus filius ex Margaretha, succedit in titulos.
1363. Meinhardus II. obit fine 1365. Ru-

D U C E S.

1365. Rudolfus I. (IV.) obit
27 Julii. Albertus III. &
Leopoldus II. DUCES.

1379. Certe (si non jam anno
1376. vel antea) divisio
provinciarum suscepta est,
qua Alberto tota Austria
cessit, LEOPOLDO Styria,
Carinthia, Carniola, &c.
eo pacto, ut Heredes quo-
que ea divisione starent :
atque si impuberes in al-
tera stirpe essent, SENIOR
totius Gentis Austriacæ
Tutor esset.

1386. Leopoldus obit 10. Junii,
in prælio ad Sempach; suc-
cedunt filii heredes, nem-
pe: WILHELMUS, ER-
NESTUS, LEOPOLDUS III.
FRIDERICUS III.; sed po-
stremi tres sub tutela &
Gubernio ALBERTI III.
cui id ultro detulit WIL-
HELMUS.

Æ M U L I.

liberis 13. Januarii. Ejus
Conjux Vidua, MARGA-
RETHA junior Austriaca,
etiam titulo DUCISSÆ
CARINTHIÆ usa fuit.

1369. Circa 3. Octobris obiit
Margaretha senior, seu
Maultaschia, posteaquam
etiam Tyrolim Austriacis
cessit, ac tradidit.

FINIS ÆMULORUM.

1395. Die

D U C E S.

1395. Die 29. Augusti obit Albertus III. relicto filio Austriae herede Alberto IV. minorenni, cujus tutelam & Gubernium pro FRATRIBUS SUIBUS suscipit WILHELMUS, senior totius gentis.
1406. Die 14. Julii obit Wilhelmus, relictis fratribus Ducibus : LEOPOLDO, ERNESTO FRIDERICO.
1411. 3. Junii obit Leopoldus III.) Ernestus & Fridericus aut omnino novam divisionem faciunt, aut factam innovant, qua ERNESTUS (Ferreus dictus) Styriam , CARINTHIAM &c. nactus est.
1414. Ernestus se ARCHIDUCEM , & CARINTHIAM ARCHIDUCATUM appellat.
1424. Ernestus obit die 10. Junii : succedunt filii ejus duo : FRIDERICUS IV. (postea Imperator, PLACIDUS) & ALBERTUS (Ducum Carinthiae) IV. Sed ambo sub tutela patruum FRIDERICI Tyrolensis.
1435. FRIDERICUS IV. ipse gubernat pro se, & fratre ALBERTO.
1453. FRIDERICUS, jam Imperator, ARCHIDUCIS titulum solemniter tribuit Austriacis, qui STYRIAM, CARINTHIAM, CARNIOLAM possederint.
1493. Obit Fridericus IV. (Imperator) die 19. Augusti. Succedit filius MAXIMILIANUS.
1519. Maximilianus obit 12. Januarii, succedunt filii duo : CARLUS, & FERDINANDUS.

D U C E S.

1521. Carolus Imperator fratri FERDINANDO cedit Austriam, Styriam, CARINTHIAM, Carniolam &c.
1564. Ferdinandus I. Imp. obit 25. Julii, divisione facta CAROLO II. filio Austriam interiorem seu Styriam, CARINTHIAM, Carniolam vivus in Aprili hoc anno attribuit.
1590. Carolus II. obit die 1. Julii: succedit filius FERDINANDUS II. sub tutela & gubernio patrui RUDOLFI II. Cæs. deinde ERNESTI, demum MAXIMILIANI Archiducum ad 1596.
1637. Die 15. Februarii obit Ferdinandus II: succedit filius FERDINANDUS III.
1657. Die 23. Martii obit Ferdinandus III. succedit filius LEOPOLDUS (IV. Dux) Ferdinando IV. mortuo ante patrem.
1705. Obit Leopoldus Imperator, die 5. Maji. JOSEPHUS filius natu major succedit.
1711. Die 17. Aprilis obit Josephus Imperator. Succedit frater CAROLUS III. Dux, & Rex Hispan. Imperator VI.
1740. Die 20. Octobris, obit Carolus: succedit Filia natu major: MARIA THERESIA, Regina Hungar. & Bohem. &c. Imperatrix Aug. cum Conjuge FRANCISCO, Conregente, dein Imperatore an. 1745. 13. Sept. quorum Filii Archiduces quinque.
JOSEPHUS	CAROLUS	PETRUS	FERDINANDUS	MAXIMILIANUS
Natus 1741.	Nat. 1745.	LEOPOL.	Natus 1754.	Natus 1756.
13. Martii.	1. Februar.	N. 1747.	1. Junii.	8. Decembris.
		5. Maji.		
- Filiæ Archiduces octo.

S E R I E S
DUCUM CARINTHIÆ,
ET
Æ M U L O R U M,
ILLUSTRATA
SUBSIDIO DIPLOMATUM, ET MELIORUM
S C R I P T O R U M.

uo pacto Carinthiæ Ducatus a Bajoario 976.
separatus, collatusque primum fit *Henrico*,
Henricus I.
minori dicto : Bajoaria vero *Ottoni* obtigerit
eodem anno CMLXXVI, & cur cre-
damus ejus divisionis occasionem fuisse
Hezelonem seu *Henricum II.* Bajoariæ Ducem ; hæc inquam
inferius *Capite I.* uberius exponemus, atque stabiliemus. Hic
seriem diplomatum compendio repræsentare libet, & iis inter-
dum

dum testimonia Veterum inspergere; ut ita & præmissa *Series Ducum Carinthiæ Compendiaria* rite comprobaretur, & porro instrumentum suppeteret, quo potissimum dissertationum illarum fabrica confieret, quas *X. Capitibus* deinde complectemur.

976.

Otto II. Imperator Pilgrino Patavienfi Episcopo largitur Abbatiam S. Mariæ, intra Passaviense territorium :
 „ *Precibus dilectissimi fratrueis nostri Ottonis Ducis videlicet Ba-*
 „ *joariorum.... Datum II. Kal. Augusti. Anno Dominicæ Incarnat.*
 „ *DCCCCLXXVI. Indict. IV. Anno vero Regni Domini Ottonis*
 „ *Imperatoris Augusti XV. Imperii autem IX. Actum Ratisbonæ*
 „ *in Christi nomine feliciter. Amen.)* (HUNDIUS GEWOLDI
 „ *Metrop. Salisb. Tom. I. pag. 239.)*

Hic Otto, Ludolfi filius, Ottonis I. Magni Nepos, *Fratrueis* vocatur ab *Ottone II.* Imperatore, qui Ludolfi frater erat. Vide *Tab. I. Genealogicam.* Otto iste tantum *Ba-joariorum Dux* vocatur.

977.

Henricus I.

Otto II. Imp. Rodoaldo Patriarchæ Aquilejæ donat locum Istriæ, Insulam dictum : „ *Quod Henricus Karentano-*
 „ *rum Dux nostræ humiliter suggessit Majestati.... Datum XV.*
 „ *Kal. Maji, Anno Incarnat. Dominicæ DCCCCLXXVI. (adde I.)*
 „ *Indict. V. Anno Regni XVI. Imperii X. Actum Ingelenbeim feliciter.)*
 (UGHELLUS *Italia Sacra* Tom. V. edit. Venetæ, pag. 46. & 47.)
 Annum legendum esse DCCCCLXXVII. consuadent *Indictio*,
 & *anni regni ac imperii Ottonis II.*

Hoc anno DCCCCLXXVII. Hezelo (exauctoratus an- 977.
no superiore) consilio Henrici minoris (Ducis Carinthiæ)
Passavium obsedit. Anno CMLXXVIII. palam Hezeloni ad- 978.
hæsit Henricus minor; sed ambo ab Ottone II. capti sunt. *Henricus I.*
Ita CHRONOGRAPHUS SAXO *Leibnitii Tom. I. access. histor.*
pag. 189. Henrico minori ademta Carinthia datur Ottoni, *Otto I.*
Conradi Franconici, Ducis Lotharingiæ, filio ex Luitgarda,
filia Ottonis Magni. En diploma!

Otto II. Imp. Ariboni huebas, seu villas rusticas, re- 979.
galis proprietatis, donat fitas in valle Liubna seu Leobienfi,
cum potestate alienandi. „ *Ob interventum Ottonis Æquivoci*
„ *& Consobrini nostri Carinthienorum Ducis, Datum VII. Idus Octo-*
„ *bris. Anno Incarnat. Dominicæ DCCCCLXXVIII. Indict. VI.*
„ *Anno regni XVIII. Imperii XII. Actum Rieda.) (Diplomataria*
sacra Ducatus Styriæ Parte I. Gössensum N. III. pag. 6.)
Indictioni addenda unitas, ut sit VII. Cetera omnia rite
congruunt.

Habemus igitur hac ætate tres Ottones cognatos, nem-
pe Ottonem II. Imperatorem, Ottonem Ducem Baviariæ, &
Ottonem Ducem Carinthiæ. Otto Dux Baviariæ obiit anno
DCCCCLXXXII. teste *Auctore vitæ Meniwerici Paderborn. apud* 982.
Surium ad V. Junii. Anno sequente CMLXXXIII. decessit 983.
Otto II. Imp. VIII. Decembris, cui successit Otto III. Ve-
rum Otto II. antea eodem hoc anno gessit sequentia: Ve-
ronæ Comitia, celebrans Otto II, demortui fratruelis Ottonis

ducatum Bajoariæ confert *Henrico Minori*, antea exauſtorato Carinthiæ Duci, ſed pœnitentiam profitenti. Eadem æſtate, eodemque in loco, Otto II. Aug. Rodoaldo Patriarchæ Aquilejæ caſtella quædam dono dedit: „ *Petitione noſtri dilecti Ducis (Carinthiæ) Ottonis Datum II. Idus Junii. Anno Incarnat. Dom. DCCCCLXXXIII. Indiſt. XI. Anno regni Domini ſecundi Ottonis XXXII. Imperii quoque ejus undecimo. Actum Veronæ feliciter. Amen.* (R. P. RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 479. &c.*) Annus regni potius erat XXXIII. Itaque hoc anno Bajoaria data Henrico: Ottoni Carinthia non fuit ademta: prius ex DITMARO: poſterius ex diplomate conſtat. Hæc inferius *Capite I.* amplius illuſtrabuntur.

984.

Hezelo, ſeu Henricus II, quondam Dux Bajoariæ, ab Ottone III. Cæſare recipitur in gratiam, ducatumque recipit, quem ægerrime cedit Henricus minor. Otto Carinthiæ Dux interea pacis ſtudio decedit Carinthia, quæ rurſum Henrico minori confertur. Hæc *Capite I.* comprobabimus. En

*Henricus I.
Iterum.*

duos Henricos in ducatum ſuum reſtitutos, ſequente in diplomate!

985.

Otto III. Rex Pilgrino Patavienſi Epifcopo quasdam largitur gratias: „ *Interventionibus . . . amborumque Nepotum noſtrorum Henricorum, Ducum ſcilicet Bavarici ac Carinthiæ regionum Datum pridie Kal. Octobr. Anno Dom. Incarnat. DCCCCLXXXV. Indiſt. XIII. Anno autem tertii Ottonis regnantis II. Actum Babenbergæ. In DEI nomino feliciter. Amen.*

(HUN-

(HUNDIUS GEWOLDI *Tom. I. Metr. Sal. pag. 240.*) Hezelo ob sanguinis nexum, Henricus minor ob Juditham, Hezelonis matrem, ab Ottone III. Nepotis vocabulo, laxius, uti solebat, usurpato, cohonestantur. Vide *Tabulam Genealog. Imam.*

Otto III. Cœnobio S. Zenonis, sub Hilderico Veronensi Episcopo, privilegia impertit. „ *Henricum Karen-* 988.
 „ *tanorum Ducem nostrumque fidelem, nostram humiliter implorasse*
 „ *excellentiam* *Datum VI. Kal. Septembris, Anno Dominicæ*
 „ *Incarnationis DCCCCLXXXVIII. Indict. I. Anno autem tertii*
 „ *Ottonis regnantis V. Actum Maresburg. feliciter. Amen.*) (UG-
 HELLUS *Ital. S. Tom. V. pag. 746.*)

Abrahamo Frisingensi Episcopo Otto III. donat ali- 989.
 qua sita: „ *In Marcha Ducis Henrici, & in Comitatu Walti-*
 „ *lonis Comititis, in Carniola* *Honestis petitionibus dilectæ Ma-*
 „ *tris nostræ Theophanii, nec non cari Nepotis nostri Karenthino-*
 „ *rum Ducis Henrici* *Data Kal. Octobris An. Incarn. Dom.*
 „ *DCCCCLXXXIX. Indict. II. Anno autem tertii Ottonis regnan-*
 „ *tis VI. Actum Franckfurt. feliciter. Amen.*) (MEICHELBECK
Histor. Frising. Tom. I. P. I. pag. 185. & 186. Item HUNDIUS
GEWOLDI Tom. I. p. 92. & 93.)

Otto III. Saxoni cuidam confert tres domos rusticas 993.
 „ *Ob interventum dilecti ac fidelis nostri Hainrici Bajoariorum,*
 „ *& Karentinorum Ducis* *Data XVII. Kal. Julii Anno In-*
 „ *carn. Domini DCCCCXCIII. Indict. VI. Anno autem III. Ottonis*

„ regnantis X. *Actum in Civitate Northusin, feliciter. Amen.*)
 HUNDIUS GEWOLDI *Metrop. Salisb. Tom. I. pag. 93.*)
 Vide nostrum *Caput I.* de duplici Hainrici isthoc titulo.

Henricus Dux Veronæ iudicium solenne instituit, cujus
 tabulæ, etsi non integræ, sequentia sufficiunt: „ *Domnus*
 „ *Henricus - - SCLavorum seu Karentanen. atque istius Marchie*
 „ *Veronensium..... Et infra..... Domnus Henricus Dux.....*
 „ *Anno ab Incarnatione Domini nostri Jesu Christi nongentesimo nona-*
 „ *gesimo tertio, sub datum de Mense November. Indiët. septima*
 „ *feliciter. Amen.)* (UGHELLUS *Ital. S. Tomo V. pag.*
747. & 748.) Indiëtio VII. a Septembri incepta.

995.

Hezelo seu Henricus II. Bajoariæ, & olim simul Carinthiæ
 Dux, vitam laudatus finivit. Certus est hic mortis annus com-
 pluribus testimoniis. Vide PFEFFINGERUM *in notis ad Vitriarii*
Jus publ., Tomo II. de Ducibus Bavarix. pag. 423. Lib. I. Tit. XVI.
 Ex DITMARO & ANNALISTA *Hildesheimensi* Dies XXVIII.
 Augusti, apud Gandersheim, huic morti assignatur.

Henricus minor, Dux Carinthiæ, & olim Dux
 996. Bavarix, moritur anno DCCCCXCVII. testibus *Chro-*
 vel 997. *nica Australi Freheri Tom. I. pag. 437.* Sed errat in patre Du-
 cis: & URSPERGENSI ABBATE, & HERMANNO CON-
 TRACTO, ac denique *Chronico SALISBURGENSI Peziano,*
Script. Austr. Tom. I. pag. 340. An. DCCCCXCVII. qui omnes
 Bavarix Ducem appellant, & nonnulli cum Hezelone confun-
 dunt hunc Henricum. Vide nostrum *Caput I.*

Otto I.
 Iterum.

Mortuo Henrico minore, Otto, Conradi filius, ducatum Carinthiæ recepit, Chartis testibus, & DITMARO Lib. V.

Otto III. Ecclesiæ S. Lamberti, & illic DEO milita- circa
turis varia largitur in Carinthia, seu superiore Styria : 1000.

„ *Interventu Ottonis Carenthinorum Ducis.* Desunt notæ Chroni-
cæ, & subscriptiones; sed commodissime hæc Charta huc
refertur. (MEGISERUS *Annal. Carinthiæ Lib. VII. pag. 680.*)

Otto III. Adalberoni Marchioni centum mansos donat 1000.
in Provincia Karinthia, ac in Marchia, Comitatuque memorati
Marchionis Adalberonis sitos. Hoc diploma datum anno mil-
lesimo, ac non dum vulgatum, integrum dabitur Capite IX.
ad finem: ex Tabulario Cœnobii S. Lamberti.

Fragmentum documenti refert Adm. R. P. RUBEIS
Monum. Aquil. Cap. LIII. pag. 491. quod ita orditur: Datum
in DEI Nomine civitate Verona, in dom. Episcopi, S. Zenonis 1001.
Solarii Dom. Otberti Episcopi resideret Dominus Hotto
Dux istius Marchiæ, ad singulorum hominum justitias faciendas,
& deliberandas &c.

Subjicitur Ottonis III. Imp. constitutio de pertracta-
ta materia, quomodo Comiti Forojulienfi Werihen medie-
tatem prædii Silkano & Gorizia contulerit, cujus altera me-
dietas Johanni Patriarchæ Aquilejæ data sit. Diploma incipit:
„ In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Ho
„ Tam præsentium, quam futurorum noverit Universitas: quod
Chronol. P. I. C „ nos

„ nos interventu Hottonis nostri (utique Ducis Carin-
 „ thiæ) Weriben Comiti dedimus medietatem &c. Sub finem :
 „ Data sexto anno Dominicæ Incarnationis quinta-
 „ decima: anno tertii Hottonis regnantis XVII. Imperii sui ---
 Actum Papiæ. Indictio XV. cœpit in Autumno Anni MI.
 sed annus regni videtur unitate augendus, ut sit XVIII.

Ut extra dubium sit, hunc Ottonem Ducem Carinthiæ,
 Duci Henrico iterum successum, eundem esse, atque eum,
 qui Anno DCCCCLXXIX. Consobrinus Ottonis II. dicebatur,

1002. DITMARI verba referam, de hoc Ottone Duce, ad annum
 MIL. vel sequentem spectantia, quæ ita habent *Lib. V.*

1003. pag. 370. *Leibnitii Script. Brunsvic. Tom. I.* „ Horum neces-
 „ sitati (Germanorum in Italia pro Henrico II. Rege de-
 „ gentium) „ ad succurrendum Otto Carentanorum Dux, & Ve-
 „ ronensium Comes, cum ob spem auxilii majoris ab Italis
 „ promissi a Rege dirigitur. Quis autem ille Dux Otto fuerit,
 „ quia superius reticui, breviter intimabo. Hic igitur a Conrado
 „ Duce, & Luitgarda filia Ottonis primi Cæsaris Maximi pro-
 „ creatus, morum gravitate, actuumque probitate parentelam suam
 „ decorabat. Et cum post mortem Cæsaris (Ottonis III.) jure
 „ consanguinitatis, & ætatis, virtutumque maturitate, ab Hen-
 „ rico, tunc Duce, (Bajoariæ) in Regem eligeretur, totum hoc
 „ onus humiliter excusans, eundem (Henricum) primos per in-
 „ ternuncios, ac per se ipsum, quasi ad hæc aptiorem sibi propo-
 „ suit, fideliterque semper adjuvit.) Similia habet ANNALISTA

SAXO pag. 388. *Eccardi Tom. I.* Deinde Ottonis Ducis in Italiam transitus, sed infelix, a DITMARO enarratur. At tamen *Lib. VI.* Carentanorum fortitudo laudatur ad annum 1004. vel MIV. vel MV. qui victis Harduini seu Hardwigi co-^{1005.} piis, Henrico II. Regi aditum Italiæ faciliorem reddidere. Ottonis hujus Franconiæ & Carinthiæ Ducis obitum circa annum MV. accidisse existimo, quod ejusdem deinceps nulla se prodat mentio : atque anno MV. jam Conradus Dux in synodo Tremonienſi de inceſtis nuptiis accuſetur, quas cum Mathilde inierat ; qua de re ex *Anonymo in vita II. Adalberonis Metenſis Episcopi: Labbei Tom. I. Bibl. N. MS.* Docte plura refert R. P. SIGISMUNDUS CALLES *Annal. Eccles. German. Tom. V. Lib. I. Cap. LXXII. &c.*

Ottoni Duci filius Conradus ſucceſſit, cuius obitus duntaxat memoratur ad an. MXII. ab ANNALISTA SAXONE ^{Circa 1005.} pag. 423. *Eccardi Scriptor. Tom. I.* Itidem ab HERMANNO ^{Conradus I. 1011.} CONTRACTO, ^{vel 1012.} *Pistorii Tom. I. pag. 272.* His verbis : „ Cun- ^{Adalbero.} radus Dux Carentani, filius Ottonis Ducis, fraterque Brunonis „ dudum Papæ, obiit, & privato filio ejus puero Cunrado, „ Adalbero ducatum accepit.) Cunradi Ducis obitum anno MXI. II. Idus Decembris ponit *Necrologium Fuldense.* Successorem mox confirmant chartæ ſequentes.

MURATORIUS *Antiquitat. Eſtenſ. Cap. XI.* Tabulas proferunt ſententiæ cujuſdam latæ Veronæ, anno MXIII. ubi primas partes agit : *Adalperio. Dux iſtius Marchiæ, nempe Veronenſis.* Hic

Adalbero e stirpe Eppensteiniorum Comitum in Muerzthal fuit, uti ex Nepote Henrico liquet.

1017. Laudatus MURATORIUS *Antiquitat. Italiae* Tom. I. pag. 169. repræsentat placitum, habitum in agro Tarvisino, anno MXVII. „ Dum iudicio resideret Dominus Adelpeyro, Dux istius „ Marchiæ Carentanorum.... Anno Domini Henrici gracia DEI Imperator Augustus Tercio XV. Kalend. Februarias. Indictione XV.)

1019. Ad hunc annum MXIX. de bello inter Conrados duos Franconicos & cognatos ex una, ex altera parte inter Adalberonem Ducem agit HERMANNUS CONTR. quo ad Ulmam victus est Adalbero.

1027. Conradus II. Rex (hoc anno MXXVII. die Paschatis Imperator coronatus) Veronæ litem dijudicat, quam agebant Popo Patriarcha Aquilejæ, & „ D. Adalperto Dux de Krinthia Anno Conradi Imperatoris Augusti in Italia primo, „ XIII. Kalend. Junii, Indictione decima.) R. P. RUBERIS *Comm. Aquil. pag. 500. &c.*

1028. Idem Conradus II. Hartwico Brixinensi Episcopo confert Clufas, sitas in pago Orital „ Interventione..... nec non „ Adalberonis Karentani Ducis..... Data octavo Kal. Maji: „ Indictione undecima, anno Dom. Incarnationis MXXVIII. Regni IV. Imperii II.) HUNDIUS GEWOLDI *Metrop. Salisburg. Tom. I. pag. 317.*

Eodem anno Conradus Aug. Poponi Patriarchæ Aquilejæ cudendæ monetæ jus certis conditionibus impertit:

„ In

„ Interventu nec non Adalberonis Ducis Data an-
 „ no Incarnat. Dominicæ MXXVIII. Indictione XI. III. Idus
 „ Septembris. Anno Conradi regnantis IV. Imperii vero secundo :
 „ ejusdemque Imperatoris filii Henrici Regis anno primo. Actum
 „ Immidershirtou feliciter.) R. P. RUBEIS Comment. Aquil.
 pag. 505. &c.

Circa hunc annum MXXIX. erupere, aut processere 1029.
 dissidia inter Conradum Aug. & Adalberonem Ducem; nam
 WIPPO, Pistorii Tom. III. pag. 435. ita scribit ad annum
 MXXVII. „ Paulo post Adalbero Dux Histrianorum, sive Ca-
 „ rintanorum, reus Majestatis, victus ab Imperatore, cum filiis
 „ suis exulatus est, ac ducatum ejus iste Chuono ab Imperatore ac-
 „ cepit, quem Ducatum pater ejusdem Chuonis dudum habuisse
 „ perhibetur. Verum hæc non uno anno gesta fuerint. 1035.
 Adalberonem enim anno MXXXV. demum exauctoratum,
 & anno sequente Chuononem, seu Conradum, Conradi I.
 Ducis filium, Conradi II. Cæsaris fratruelem, qui antea Dux
 Wormatiensis dicebatur, Ducem Carinthiæ renunciatum fuisse
 memorat HERMANNUS CONTRACTUS Pistor. Tom. I. ad
 an. MXXXV. „ Adalbero Dux Carentani. & Histrie, amissa
 „ Imperatoris gratia, ducatu quoque privatus est.) Et mox an- 1036.
 no MXXXVI. „ Conradus, patruelis Imperatoris, patris sui ^{Conradus} II.
 „ ducatum in Carentano, & in Histria, quem Adalbero habue-
 „ rat, ab Imperatore suscepit.) Consentit ANNALISTA SA-
 xo, Tom. I. Eccardi pag. 464.) Wilhelmum Comitem

ab Adalberone occisum fuisse circa hunc annum, probat
Cl. PESLERUS pag. 39. &c.

1039.

Adalbero decedere ducatu debuit; verum tertius ab-
hinc annus Conrado II. & Adalberoni fatalis fuit, rursus
HERMANNO teste, *ibidem ad annum MXXXIX.* „Chunradus
„Dux Carentani, & Adalbero æmulus ejus, qui ante eum
„Ducatum eundem habuerat, ipso anno obierunt.) Conradum
II. patruelem Imperatoris, Carinthiæ Ducem die XIII. Kal.
Augusti decessisse, memorant *Annales Hildesheim: an. MXXXIX.*
Leibnitii script. Brunsw. Tom. I. pag. 730. Adalbero Dux
filios reliquit Marquardum, postea Ducem, & Adalberonem
Episc. Bambergæ, uti HUNDIUS Tom. II. ex Tradit. Geissenfeld.
eruit: Liupoldum filium ANNALISTA SAXO prodidit ad
annum MXLV. Eccardi Tom. I. pag. 479. nisi is Liupoldus
potius Adalberti Austriaci filius fuit, uti eum ANNALISTA
Hildesimensis appellat.

Circa
1042.

Ab anno MXXXIX. ad MXLVII. Carinthiæ Ducis non
occurrit apud vetustos Scriptores memoria. Marchionem
Carentanum Godefridum circa an. MXLII. profert AVENTINUS
Annal. Boj. Lib. V. qui Hungaros Carentano infestos fortiter
repulit. Eundem Marchionem innuit apud THWROCZIUM
Chronica Hungarorum Cap. 36. pag. 42. Idem esse hic vide-
tur Godefridus, de quo Anonymus Lambacensis, auctor vitæ B.
Adalberonis Episcopi Würzburgensis, apud Hier. Pez. *Script. Austr.*
Tom. II. pag. 7. ita ad hæc tempora scribit: „Erat qui-
dam

„ *dam Comes Arnoldus nomine, qui Castrum opinatissimum in Lam-*
 „ *bacensi loco . . . inhabitabat Hic ex Regila nobili uxore*
 „ *ex Francia Orientali oriunda habebat filium nomine Got-*
 „ *fridum, dignitate Marchionem, virum strenuum & fortem, vi-*
 „ *rum rebus bellicis aptissimum, crebris præliorum successibus*
 „ *fortunatum Cujus ditioni cum redditibus circumjacentibus*
 „ *serviebat Putina Urbs inclyta, & famosa, quæ quasi Metro-*
 „ *polis, & mater Civitatum versus Pannoniam ad Australem pla-*
 „ *gam ad arcendos Pannoniorum incursus, & devastationes anti-*
 „ *quitas constituta fuit.)*

Videat æquus Lector, an non loco *Putina* legendum sit *Petoma* seu *Petova*; *Petovio* enim omnia ista aptissime conveniunt, inferæ Styriæ Urbi vetustissimæ ac celeberrimæ: dum contra *Putinam*, ne urbem quidem, alibi unquam appellatam legimus, sed Castrum in Austriæ & Styriæ finibus, Hungariam spectantibus. Sane *Petovium*, seu *Petovionem* videtur legisse **AVENTINUS**, qui *Godefridum Charinorum limitis Præfectum* appellat (Inferior enim Styria hac ætate *Marcha* seu *limes Carentanus* vocabatur) atque Hungaros *juxta Petanionem Urbem Noricorum* caesos affirmat. **Thurowczianum** Chronicon etiam *Petomam* Urbem, sed *Gotfridum Austriæ Marchionem* appellat.

Quod si *Marchio Godefridus Carentanum* interea non administrarat; aut *Liupoldum*, (Adalberonis fortasse filium) Hungarorum victorem, anno **MXLV.** extinctum, teste **AN-**

NALISTA SAXONE *Eccard. Tom. I. p. 479.* & *Marchionis* titulo illustrem, aut *Welfum*, de quo mox dicetur, Carinthiæ præfuisse jam inde ab anno MXL. suspicor, vel ab an. MXLVI.

Circa

1047.
Welfus.

Enim vero de *Welfo* Suevo ad annum quidem MXLVII. scribit HERMANNUS CONTRACTUS *Pistorii Tom. I. pag. 279.* (attamen tempus haud satis definitum indicat) his verbis : „ Quo tempore *Welfum* Comitem Suevigenam, *Welfi* dudum Comititis filium, *Carentani* ducem promovit, nempe Henricus III. Cæsar. AVENTINUS quidem certe jam circa an. MXLII. in illo bello *Carentano*, adversus *Ovonem* seu *Abam* regem *Hungariæ* gesto, meminit copiarum *Welfonis Ducis*. Verum quæ de Moderatoribus Carinthiæ post *Chunonem*, & ante *Welfum* divinavimus, veterum documentorum defectu, in medio relinquimus. Laudate rexisse *Welfum*, & sine herede decessisse, perhibet *Chronic. Weingart. C. 7. Leibniti Tom. I.*

1053.

Conradus, exauctoratus *Bajoariæ Dux*, ad *Hungaros* confugerat, ac ab *Andrea Rege* gratanter acceptus, ejusque suffultus militia, *Carentani* partem aliquam, inferioris *Styriæ*, ut opinor, quasdam regiones, occuparat. HERMANNUS CONTRACTUS ad an. MLIII. *Pistorii Tom. I. p. 296. & 297.* At non idcirco *Conradum* istum Carinthiæ Ducibus, aut *Marchionibus* inferendum arbitror.

De obitu *Welfi Ducis* variant *Annalistæ*. Interea accedo *Annalistæ Saxoni*, qui cum nonnullis aliis mortem

1055.

Welfi anno MLV. adscribit. HERMANNUS CONTR. *Pisto-*

vii Tom. I. pag. 298.) (BERTHOLDUS CONSTANT.
 Ursifii Tom. I. pag. 342.) (URSPERGENSIS pag.
 231. Edit. 1540.

Et sane Welfi Ducis, haud pridem defuncti, nisi fal-
 lor, memoria cum honore facta est in tabulis Henrici III.
 Imperatoris an. MLV. queis confirmat privilegia Cœnobii
 S. Zenonis: „ Similiter etiam statuimus, ut districtum duode-
 „ cim hominum Harmannorum, quos Welfo gloriosus Dux con-
 „ tulit per investituram Data III. Idus Novembris An-
 „ no Incarnat. Dominicæ MLV. Indict. VIII. &c. Actum
 „ Veronæ.) UGHELLUS Ital. S. Tom. V. pag. 762. &c.
 De Welfo Duce alia quoque in Veronenfi Marchia pro ju-
 stitia gesta, & in expeditione contra Hungaros fideliter
 præstita commemorant: HERMANNUS CONTR. ad an. MLI.
 Pistorii Tom. I. pag. 279.) & de Veronenfibus rebus Chro-
 nicon Weingart. C. 7. Leibnitii Tom. I. p. 784.

Cuononem Carinthiæ Ducem, Henrici IV. Cæsaris cognat- 1057.
 tum, sed incertum quali nexu, nobis hoc anno MLVII. exhi-
 bet LAMBERTUS SCHAFNABURG. Pistorii Tom. I. pag. 323.
 „ Cuono cognatus Regis Dux factus est Carentinorum.) Decef-
 sit Cuono, LAMBERTO item teste, anno MLVIII. Carin-
 thiam intraturus, quam non dum viderat. Sub finem anni
 MLVIII. extinctum fuisse Cuononem, probabile facit tempus 1058.
 Successoris, quod spectasse puto HERMANNUM potius, quam
 tempus obitus Cunonis: „ Conradus, qui Carentanis solo no-
 Chronol. P. I. D „ mi-

Berthol-
dus I.
1060.

„ mine Ducis præfuit, moriens locum dedit, cuius Ducatum Ber-
tholdus Suevigena accepit.) Ita HERMANNUS CONTRACTUS
ad an. MLX. Pistorii Tom. I. pag. 299.) De Bertholdi hujus
Zæringensis Stirpe plura proferemus *Capite II*; hic enim suc-
cessionem Ducum præcipue spectamus. Videbimus deinceps
post hunc Bertholdum I. Zæringensem, ejus etiam posteros
Bertholdum II. Bertholdum III. Conradum IV. & Ber-
tholdum IV. titulo Ducis Carinthiæ, sed inani, fuisse
insignes. Vide, si libet, *Tabulam Genealogicam II*. De Ber-
tholdo I. Carinthiæ ducatum adepto, verba *Annalistæ Saxo-*
nis ad an. MLVII. Eccardi Tom. I. pag. 490. referre libet,
quæ secuturis etiam rebus lumen aliquod præferre possunt:
„ Quod animum Bertholdi non parum commovit. (nempe nega-
tus, qui antea promissus fuerat, Sueviæ ducatus) „ pro qua
„ commotione lenienda ducatus Carinthiorum ei committitur, quem
„ postea filio suo & æquivoco (Bertholdo II.) rogatu ipsius Rex
„ Henricus commisit; sed postmodum quorundam instinctu eundem
„ ducatum Liudolfo consanguineo dedit, sicque patrem & natum
„ (Bertholdos) parvi pendens.

1073.
Marquar-
dus & Ber-
tholdus I.

Haud satis accurate hæc *Annalista* exposuit; Antea enim
MLXXIII. Bertholdo I. in Carinthiæ ducatu subrogatus fuit
Marquardus, Adalberonis olim Ducis filius, deinde præterito
rursus Bertholdo I. vel ejus filio Bertholdo II. ducatum Ca-
rentanum nactus fuit *Luitoldus*, Marquardi filius, anno
MLXXVII. aut fortasse sequente.

Mar-

Marquardum vix dubito patri *Adalberoni* Duci, antea *Marchioni*, in *Marchia Carinthiæ*, & possessionibus Carentanis, saltem ab an. MXXXIX. successisse; quando præsertim de *Liutoldo* (de quo superius dictum est) *Adalberonis* filio, res dubia est, an ea, quæ ab *Annalista Saxone* de *Liutoldo* illo, Hungarorum victore, proferuntur, velut *Adalberonis* filio, non potius ad *Liutoldum Austriacum* pertineant, *Adalberti filium*. *Marquardi*, non dum Ducis, Charta extat, cujus apographum habeo ex Tabulario Celeberr. Cænobii S. Lamberti, sed sine anno, & loco, qua: *Marchwart filius Adalberonis Ducis*, & uxor ejus *Liupirch*, decimas, & alia in manus *Gebhardi Archiepiscopi Salzbургensis* tradunt. Exarata hæc charta fuit intra annos MLX. quo *GEHBARDUS* sedem adiit, & MLXXIII. quo *Marquardus* jam Ducem se ferebat, uti mox dicemus.

Bertholdo I. ab *Henrico* IV. Cæsare ablatam *Carinthiam* datamque *Marquardo* propinquo suo, tradit ad an. MLXXIII. *LAMBERTUS SCHAFNABURGENSIS Pistorii Tom. I.* Verum Scriptor idem paullo post Cæsarem se *Bertholdo* excusasse memorat, atque asseverasse, non collatum *Marquardo* fuisse ducatum *Carinthiæ*, sed ab eodem privata præsumptione usurpatum, neque de jure suo quidquam imminutum fuisse *Bertholdo*. Acquievit tantisper *Bertholdus*, interea fidelis Cæsari.

1077.

Attamen subinde Henrici Cæs. auctoritatem accessisse ex-
 auctorationi Bertholdi, ostendit diploma Henrici IV. relatum a
 RDISSIMO HERGOTTO *Genealogiæ Habsburg. Cod. diplomat.*
Tom. II. parte I. N. 128. pag. 126. ubi: Bertholdi jam non Du-
cis fit mentio: Datum Moguntie Kal. Julii anno MLXXVII.)
 Neque vero Bertholdus in fide Henrici permansit. Post Ju-
 lii Mensis initium obiit hoc anno MLXXVII. Bertholdus I.
 in oppido suo Luiberch, consensu Chronologorum: CONRA-
 DI URSPERGENSIS, ANNALISTÆ, itemque CHRONOGRA-
 PHI SAXONIS, & *Fragmenti Historici* apud *Urstisium P. II.* So-
 lus BERTHOLDUS CONSTANTIENSIS apud *Urstisium parte I.*
 ad an. MLXXVIII. Bertholdi mortem submovit.

Berthol-
duſ II.

Bertholdus II. primi filius, patri in titulum Ducis Ca-
 rinthiæ successit, frustra sperans promissum olim ab Henrico
 Cæsare ipsum ducatum, uti ex *Annalista Saxone* monuimus.
 Eodem hoc anno decessisse Marquardum, documenta per-
 suadent, mox adferenda. Non ante Majum tamen mensem
 vita functum fuisse Marquardum, colligitur ex electione Ru-
 dolfi Anti-Cæsaris, quæ in Martio hujus anni MLXXVII.
 suscepta fuit, & ex verbis BURKARDI *de Casibus Monast. S.*
Galli Cap. 7. Goldasti Script. Alemann. pag. 70. & 71. Edit. Illu-
stris Senkenbergii. „Rex vero Henricus mox ut Ducem Rudolfum de
 „Rinfelden regnum sibi usurpasset audivit, Pascha Veronæ moratus,
 „per Carinthiam, Domino Marquardo, & filio suo Luitoldo, Duce,
 „sibi ducatum præbentibus, ad Teutonicas partes rediit.

Si

Si rite hæc Burkardi verba interpungantur, solus tunc Marquardus DUX appellatur; neque enim duos hac ætate Duces eadem Provincia nancisci solebat: aut Liutoldus Dux dicitur, quia mox patri successit.

Henricus IV. Cæsar fugato æmulo Rudolfo in Italiam illico non est reversus. Nam ante dimidium Junii Norimbergæ Sigehardo, ad schisma traducto, Patriarchæ Aquilejensi Carniolæ Marchiam, & Istriam duplici diplomate contulit, utroque Dato III. Idus Junii anno Dom. Incarnat. MLXXVII. Indict. VII. Actum Nieremberg feliciter. Amen. In utroque *Luitoldus*. Diplomate inter præsentium nomina legitur: Ducibus autem Writitzlao Bobemiæ, & Liudolfo Charinthiæ. Hic solius Liudolfi mentio, probabiliter docet, Marquardum patrem obiisse, qui deinceps vivus non occurrit, sed solus Luitoldus Dux Carinthiæ.

Habentur deinde hujus anni Tabulæ Kal. Julii Moguntiæ, & Kal. Novembris Wormatiæ ab Henrico IV. editæ; priores paulo ante indicavimus: posteriores vide apud Cl. GEORGISCH in *Regeſto diplomat. S. I. pag. 427.* Hæc vero congruunt cum eo, quod post Pascha hujus anni ex Italia rediisse Henricum IV. diximus, socio Liutoldo Carinthiæ Duce. Aliud diploma dicti Henrici Cæsaris extat, quo Sigehardo Patriarchæ Aquilejæ Comitatum Fori Julii, & villam Luzanicam, aliæque impertit. . . . Actum Papiæ Anno Incarnat. Dom. MLXXVII. Indict. XV. Anno Ordinationis Henrici IV. XXVI. Regni vero XXIII.

XXIII. sine die. In decursu mentio fit: *Interventus . . . Ducis etiam Liutoldi.* (RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 537.*) Enim vero Sigehardum Patriarcham an. MLXXVII. die XII. Augusti decessisse, ostendit doctiss. P. DE RUBEIS *Monument. Aquil. pag. 539. ex Chronico Augustano*, & rebus Successoris probabiliter. Henricus IV. porro post Pascha hoc anno in *Junio*, *Julio*, & *Novembri* mensibus in Germania fuit; non itaque *Papiae* hoc anno hæc acta sunt in gratiam Sigehardi, nisi ante Pascha. Annos Ordinationis & Regni non moror, qui incerto sunt initio, aut hic esse vitiosi, etiam a P. Rubeis, censentur. Annus Regni XXIII. convenit exeunti anno MLXXVI. ab anno MLIV, quo electus & coronatus est Rex Henricus IV. vivo patre: vel certe ab an. MLIII. quo designatus ac propositus a patre Rex fuerat. At enim *Liutoldum* jam tunc *Ducem Carinthiae* dictum vivo patre Marquardo fuisse, nisi ab Italis, Ducis filium pro Duce appellantibus, vix adducor, ut credam: aut nisi pater ultro filio decesserit. Marquardi Ducis demortui mentio recurret ad annos MCII. vel sequentem, & MCIV.

Bertholdum II. Zæringensem ægerrime tulisse, quod Liutoldus ducatum Carinthiae, ac frater ejus Henricus Istriam a Cæsare obtinuissent, perhibet BURKARDUS *de Cas.*
 1086. S. Galli Cap. 7. pag. 73. *Script. Alem.* Henricus IV. *Moguntiae Kalend. Martii MLXXXVI.* Tabulas edidit, in quibus res acta scribitur: „Cum assensu Laicorum Ducis Boemorum „*Wratislai*, & fratris ejus Cunradi Ducis, Ducis Friderici,
 Du.

„ *Ducis Luitoldi* (*BALBINUS Miscellan. Histor. Regni Bohem. Dec. I. Lib. VII. P. I. pag. 11. N. 9.*) Hic Liutoldus haud dubie Carinthiæ Dux erat.

Liutoldum Duce[m] hoc anno MXC. extinctum fuisse, 1090. comprobant : *ANNALISTA SAXO Eccardi Tom. I. pag. 573. Annales Hildesheim. Leibnitii Tom. I. pag. 732.* Et adjecta alia notitia *WALTRAMUS de Unitate Ecclesiæ Lib. II. Freheri Tom. I. pag. 309.* qui ita scribit : „ *Eodem anno MXC. defunctus est Luidolfus Dux Carentinorum , cum & ipse appeteret regnum , contra Imperatorem Henricum.* Porro *BERTHOLDUS CONSTANTIENTSIS ad hunc an. repente decessisse Liutoldum refert, cum nuper uxorem aliam suæ superinduxisset , concedente Guiberto Antipapa.*

Eodem hoc anno decessit *Bertholdus II. Zæringensis , æmulus Luitoldi, testibus : BERTHOLDO CONSTANTIENTSI, URSTISII Parte I. pag. 363.) & Chronico Augustensi Freheri Tom. I. pag. 505.*

Animadverto, tertium jam æmulorum par pro Ducatu Carinthiæ , eundem annum postremum vitæ habuisse , nempe : *Adalberonem & Cunradum II. an. MLX. Marquardum & Bertholdum I. an. MLXXVII. Nunc denique Luitoldum, & Bertholdum II. an. MXC.*

Bertholdo II. Zæringensi successit filius Bertholdus III. 1090. Luitoldo vero frater *Henricus* , hujus nominis Dux Carin- *II. Bertholdus III.* thiæ secundus , antehac Marchio Istriæ. Hanc Henrici, Mar-

Marquardi filii, successionem in locum Luitoldi comprobant documenta deinceps afferenda.

1096.

In Tabulario illustris Cœnobii S. Lamberti Ordinis S. Benedicti, habetur diploma Henrici IV. Imperatoris, quo Abbatiam S. Lamberti, constitutam in Episcopatu Salzburch, in Comitatu Friesach, quam *Henricus Dux Carinthiæ*, a patre suo ædificari cœptam, consummavit, multis gratiis Imperator donat, quam Abbatiam *Henricus Dux* præsentis Imperatoris, in tutelam Romani Principis, Petro Apostolorum Principi tradidit, præsentis etiam Duce Welfone, per manus *Burchardi Marchionis* Anno Dominicæ Incarnationis Millesimo nonagesimo sexto. Indictione IV. Henrico A^o XLIII. regnante, Imperante vero tertio decimo. Veronæ feliciter actum est.)

Ex hoc documento constat, inclytum S. Lamberti Monasterium, saltem anno hoc MXCVI. jam plene constitutum fuisse, quod anno saltem MLXXIII. si non antea, Marquardus Dux moliri cœperat. Complurium Imperatorum & Regum confirmatoria privilegia S. Lamberti, habentur in laudati Cœnobii Tabulario, quod multo locupletius esse ex apographis ad me benevole missis comperi, quam fallax rumor ferebat.

1097.

De Henrico II. Duce ita HERMANNUS CONTRACTUS ad an. MXCVII. „ Idem Dux (Bajoariæ Welfo) adjutorium „ Henrici Ducis Carentini & fratris ejus Aquilejensis Patriarchæ (Udal-

(Udalrici) *coactus est adscribere.* Tabulas Henrici II. Ducis, quas memorat LAZIUS *de Migrat. Gent. Lib. VI. pag. 181.* & ex eo MEGISERUS *Lib. VII. Cap. 9.* in quibus anno MXCVI. Wilhelmus & Cunradus Comites de Starchant inter testes legerentur, mihi dubiæ sunt fidei; tum quia *Starchant* non est familiæ, aut arcis nomen: cum etiam, quod confudisse videatur LAZIUS has tabulas cum illis, quas ad an. MCIII. indicabimus.

Longobardi in Palæstinam proficiscentes, permissu- 1101.
que Henrici Ducis Carinthiam transeuntes, Hungariam petunt. CONRADUS URSPERGENSIS *ad an. MCI. pag. 250.*)

Monasterio S. Lamberti Ord. S. Benedicti in Styria superiore, olim in Carinthia, varia donavit Dux Henricus, cum familiæ suæ mentione: „... Quod Carinthiæ Dux Henricus, „ *cus pro animæ suæ remedio, & dilectæ Conjugis suæ Liutkar- „ de, & pro animabus patris & matris suæ Marchwardi & „ Liutpirgæ, fratrumque suorum, & aliorum parentum. . . .* 1103.
Inter testes: „ *Udalschalch Comes, Walt Comes de Riuna, „ Chunrat filius Udalschalchi Comitis, Wilibalm de Hunimpurch, „ & Starchant Marchio de Soune, & frater ejus Udalrich. . . .* 1102.
„ *Scripta est hæc notitia Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo CIII. „ Indictione X. VII. Idus Januarii.*) Aut Indictio XI. aut annus MCII. scribi debuit. BERN. PEZ. *Thef. anecdot. Tom. VI. seu Cod. Diplom. P. I. pag. 283. ad 286.*)

Henrici II. Ducis primam Conjugem Liutkardam hic tenemus : alias duas eundem habuisse uxores , quod recte scripsit LAZIUS , docemur e documento anni MCLXX , inferius indicando , in quo diserte demortui hujus (*fili Marquardi*) Henrici Ducis Carinthiae Sophia tertia Uxor memoratur. Hanc Sophiam probabiliter jam ex *Mfcto Chronico Gloknicensi* , Henrico asseruerat R. P. CALLES S. J. in *Anal. Austr. parte I. Lib. VII. pag. 427.*) Alteram Henrici uxorem Beatricem vocat LAZIUS , quod isthic eidem credi potest , cetera assecuto. Fratres Henrici (præter Luitoldum Ducem) Udalricum , prius Abbatem S. Galli , deinde Patriarcham Aquilejæ : & Hermannum Episcopum Pataviensem , comprobatos legere est apud R. P. RUBEIS *Comment. Aquil. a pag. 542. ad 558.* Item apud R. P. MARC. HANSIZ S. J. *German. S. Tom. I.* Et apud Cl. PESLERUM in *Serie Ducum Carinthiae &c.*

1104.

vel

1114.

Henricus Dux foundationem Monasterii S. Lamberti , a patre suo Marquardo inchoatam , amplius perficit , & confirmandam curat Moguntiae a Cæsare & Principibus Imperii. „ *Confirmata est autem hæc traditio apud Mogunciam in universali curia , præsentia , nutu , & auctoritate Hainrici Imperatoris quarti Augusti Actum Mogunciae in Christo feliciter. Scriptum XVI. Kalend. Februarii. Indict. VII. (corrigere XII.) Anno Incarnat. Dom. millesimo centesimo quarto* (*Diplomataria sacra Ducatus Styriae P. II. pag. 274.*) Sed inspectis pluribus hujus Chartæ apographis , dubito , an non hæc

ad

ad an. MCXIV. spectent, cui Indictio VII. convenit, & quo *Henricus V.* Moguntia, Mense Januario Comitia habuit; at-
tamen utrique anno diversa confirmatio attribui potest.

Compactatio inter Paschalem II. P. M. & Henricum V. IIIO.
Cæsarem refertur a MURATORIO *Script. Rerum Ital. Tom. III.*
P. I. pag. 360. 361. ubi hæc in rem nostram leguntur :
„ *Mediatores dabit Rex Domino Papæ Principes, quos petiit. . . .*
„ *Henricum Ducem Carinthiæ, Bertholdum filium Ducis Bertholdi. . . .)*
Et inferius in formula juramenti : „ *Ego Henricus de Carin-*
„ *thia: ego Bertholdus, filius Ducis Bertholdi.)*

Bertholdum, hic memoratum, censeo esse Bertholdi III.
Zëringensis filium natu majorem, quem ano MCXI. decessisse
credo ; quia eum annum emortualem PISTORIUS, nescio
ubi inventum, tribuit, sed non recte, Bertholdo II. ; & ve-
ro neque Bertholdo III. *Duci* is annus mortis tribui potest.
Sane in præmisso diplomate is *Bertholdus* non vocatur *Dux*,
sed *filius Bertholdi Ducis*, quæ formula patrem viventem in-
dicat. Ratio etiam hinc patet, cur Bertholdo III. Conra-
dus filius natu minor in Ducatu successerit, præmortuo nem-
pe filio Bertholdi tertii Bertholdo juniore, sed filio natu majore.

At Bertholdus III. diserte *Dux Carinthiæ* appellatur ad an-
nos MCVI. & MCXIV. in *Chronica S. Pantaleonis Eccardi*
Tom. I. pag. 924. & 926. „ *Colonienses deditionem faciunt,*
„ *mediante Duce Bertolfo Carinthiæ.* Et infra : „ *Plures inge-*
„ *nui & militares trucidantur, & capiuntur, inter quos & Ber-*

IIIO6.

IIIO7.

IIIO8.

„ *tolfus Dux Karinthiorum, Cæsari fidissimus captus.*) Sed hic inanis titulus erat Ducis Carinthiæ. Laudata *Chronica regia S. Pantaleonis*, atque *Fragmentum historicum Ursifii parte II. pag. 84.* mortem Bertholdii III. adscribunt anno MCXXII. *Fragmenti auctor* porro hæc adjungit : „ *Omnes enim (Bertholdi Zæringii) usque ad præsentem diem Duces dicti sunt, nullum ducatum habentes, soloque nomine sine re participantes; nisi quis ducatum esse dicat Comitatum inter Furam, & montem Jovis: vel a ducatu Carentano, quem nunquam habuerunt, Ducis eos nomine honorandos contendat.*) Bertholdi III. Patris sui terras ac titulos nactus est Conradus, præmortuo, uti diximus, Bertholdo juvene, filio Bertholdi III. Ducis natu majore. Vide nostrum *Caput II.* Prætereo hic ea testimonia, quibus Conradus noster non nisi Dux Zæringiæ appellatur, vel *Burgundiæ Dux*, qualia in GUILLIMANNI *Habsburgicis Lib. V.* producuntur, & plura ab RDISSIMO HERGOTTO *Geneal. diplomat. Tom. II.*

Conradus
Zæringensis.

1114. Henricus V. Imperator, *Petitione Henrici Ducis Carinthiæ, dilectissimi nepotis nostri*; Privilegia confirmat & impertit Ecclesiæ, & Cœnobio S. Lamberti, quod Marquardus pater Ducis inceperat. *Data XVI. Kal. Februarii Indictione VII. Anno Dominicæ Incarnationis MCVIII. (corrigo XIII.)* Regnante Henrico Quarto Rege Romanorum Anno VII. Imperante II. Actum est Moguntiæ in Christo feliciter. Amen. (Ex *Tabulario S. Lamberti.*) Annum Christi MCXIII. nempe loco V. ponendo X, re-
- scri-

scribendum esse, comprobant *Indictio*, & anni Regni & Imperii, quæ in *Henricum* vulgo *Quintum*, reipsa *Imperatorem Quartum*, rite omnia conveniunt ad an. MCXIV.

Henrici II. Ducis mortem ex *vetustis Annalibus* an. 1127. MCXXVII. ad diem XXV. Martii LAZIUS, & MEGISERUS consignarunt: Ille *Libro VI. migrat. G. pag. 167.* Hic *Lib. VII. C. 36. pag. 756.* qui diem notavit. *Henricum* hunc *Consobrinum Henrici Quarti Imperatoris*, veterum *Annalium* fide appellat LAZIUS. Eundem *de Eppenstein* vocat *Fragmentum vetus Genealog. Biblioth. Vindobon.* apud *Hansiz Tom. II. Germ. S. pag. 211.*

Ducatus Carinthiæ e familia Muerzthalensium Comitum translatus est ad stirpem (haud dubie cognatam) Comitum de Lavanda valle, in *Henrico III. Engelberti filio*, quos recentiores appellant: Sponheimenses Comites de Ortenburg. Henricus III.

Auctor vitæ Conradi I. Salisburgensis, BERN. PEZ. Theſ. Anecd. Tom. II. P. III. p. 240. & 242. posteaquam narrasset *Henricum II. Ducem a Conrado Archiepiscopo*, nudis pedibus advenientem, absolutionem ab interdictis sacris petiisse, veniamque persecutionum; prosequitur ita: „*Post hunc Henricum (II. ejus nominis Ducem) persecutores habuit (Conradus) etiam Henricum III. qui junior appellatus est, & priore Henrico mortuo ducatum Carinthiæ obtinuit, & fratres ejus, Engelbertum, & Bernardum Comites.*)

1130. At non diu novus hic Henricus principatu gavi-
Engelber- sus est ; *tus.* Engelbertum enim fratrem eidem suffectum fuisse
 anno MCXXX. post Februarium Mensem , ac probabiliter
 anno jam inclinante, ostendit R. P. MARCUS HANSIZ Ger-
 maniae S. Tom. II. pag. 227. e binis documentis. Prius est
 Fragmentum epistolæ Innocentii II. Papæ, qui hoc anno MCXXX.
 die XVII. Februarii electus fuit, ubi ita scribit Papa : „ Pro
 „ quibusdam Ecclesiis a te (Conrado Salisburgensi) interdictis,
 „ nos Henricus Dux Carinthiæ postulavit.

Posteriorius documentum est Charta Lotharii Cæsaris, qua
 fundationem Undestorfensis Monasterii confirmat, præsentibus
 „ Engelberto Duce Carinthiæ... Engelberto Marchione...
 „ Acta sunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis MCXXX. Indictione
 „ VII. In Curia Ratispone, feliciter amen. Extat apud HUN-
 DIUM GEWOLDI Tom. III. Metrop. Salisburg. pag. 303. His
 accedit supra laudatus Biographus Conrad. Salisb., qui Hen-
 ricum juniorem non multo post aditum ducatum deces-
 sisse perhibet.

De hoc Engelberto Duce vix quidquam e vetustis
 monumentis proferre possumus. Ex Traditione Monasterii S.
 Pauli in Carinthia colligunt recentiores : Engelbertum vitæ
 anteactæ poenitentem se in Monasterium abdidiſſe : id quod
 omnino confirmat Necrologium Admontense, HIER. PEZ. Script.
 Austr. Tom. II. pag. 202. ubi demortui memoria ita adnotata
 legitur : „ II. Idus April. Engelbertus ex Duce Monachus.

Annus abdicati Ducatus nos latet; attamen eum esse vel MCXXXV, vel proxime præcedentium aliquem, conjicio ex diplomatibus sequentibus, ubi primum anno MCXXXV. Udalricus, Engelberti filius, & *Dux*, & *filius Ducis* appellatur, velut recente memoria abdicati a patre ducatus, idem etiamnum *Ducis* titulo honorandus videretur: tum deinde solus Udalricus Ducis Carinthiæ titulo se offert.

Dum Lotharius II. Imperator Cœnobio S. Joannis 1135. in Madelhartstat gratias largitur; inter præsentēs nominantur postremo post Marchiones & Palatinos loco: „Udalricus Dux, filius Engelberti Ducis. Quod ipsum aut admodum juvenem fuisse Udalricum arguit, aut fortasse abdicationem patris Engelberti, ac successionem filii, non dum ab Imperatore solemniter confirmatas fuisse. Datum Anno Dominicæ Incarnationis MC. tricesimo quinto, Indictione III. XVI. Kal. Aprilis. Ordinationis anno X. Imperii II. Actum Bambergæ, feliciter amen.) Indictioni addendum X. ut sit XIII. Cetera conveniunt. (HUNDIUS GEWOLDI *Metrop. Salisb. Tom. II. pag. 319.* Udalricus I.

Udalricum Ducem cum Lothario II. hoc anno in Italia moratum fuisse, etiam in Curia Aquinensi, probat Celeb. Jo. Jac. MASCOVIUS in Lothario II. pag. 105. & 107. Lib. II. §. XXIX. & XXXI. & in annotat. pag. 349. ex Gattola. 1137.

Apud R. P. BERN. PEZ. *Thesauri anecdot. Tom. III. P. III. pag. 697.* exhibetur traditio Weringandi facta Con- Circa 1138.
ra-

rado I. Archiepiscopo Salisburgenſi, cui : „ *Romanus Gurcenſis Episcopus, Udalricus Dux de Karinthia, & Bernhardus Comes interſuere.* Annus quidem deſideratur ; ſed circa hoc tempus memorati omnes florere.

1138. Cunradus III. Rex Monasterio S. Blaſii privilegia firmat, & nova confert. Teſtes . . . „ *Engelbertus Marchio (Iſtriæ ut opinor, frater Udalrici) Udalricus Dux Carinthiæ, Poppo Comes de Andeſſe Datum apud Babenberch anno Dominicæ Incarnat. MCXXXVIII. Indiſt. I. regnante Cuonrado Rege Romanorum III. anno vero regni ejus primo. Actum in Chriſto feliciter. Amen.)* (MARQU. HERGOTT. *Genealog. diplomat. Domus Auſtr. Tom. II. P. I. N. CCXIV. pag. 158.*)

1142. Cunradus I. Salzburgenſis Præſul Seccoviенſi Canonicorum Collegio decimas confert : „ *Actum hoc eſt Frieſach. Anno Incarn. Dom. mill. cent. quadrageſ. ſecundo. Indictione quinta præſentibus, & adſtipulantibus Venerabilibus fratribus Altmanno Trid. Romano Gurcenſi Episcopis. Hæc autem ut inconvulſa permaneant ſubſcriptis certificamus teſtibus : Udalrico Duce, Otachero Marchione)* (Edidimus hanc Chartam inter *Diplomataria ſacra Ducatus Styriæ Parte I. Seccov. N. III. pag. 143.*)

Mortem Engelberti I. olim Ducis huic anno aſſignat R. P. MARCUS HANSIZIUS S. J. *German. S. Tomo II. pag. 242.* his verbis : „ *Obierat Engelbertus eorum pater Anno MCXLII. ut habet AVENTINUS, pridie Idus Aprilis, ut ve-*

tus MS. Vetus hoc manuscriptum esse puto *Necrologium Admontense*, aut ex eo desumptum, ex quo solo dies obitus certus non haberetur.

Anno MCXLIII. aut sequente extinctum censeo Ducem Udalricum I. eique successisse filium *Henricum IV.* cujus fratres fuere *Udalricus*, & *Hermannus*. Hæc *Tabula III. Genealogica* proposuimus; rationem dabunt porro documenta sequentia.

1143.

1144.
Henricus
IV.

Conradus I. Salisburgensis *Reicherspergensis* Cænobio gratias largitur; memorantur illic: „*Heinricus Dux Carinthie, & frater ejus Udalrich. Actum in Salzburg X. Kal. Novembris Indict. VIII.*”) Indictio indicat annum MCXLIV. qui non est adscriptus. (LUDEWIG. *Script. Bamberg. Parte II. pag. 255. in Chronico Reicherspergensis.*)

Nominatus isthic *Udalricus*, qui non *Dux*, sed tantum *Frater Ducis* *Henrici* appellatur, alius utique est ab *Udalrico*, qui anno MCXLII. *solus Dux Carinthie* consignatur. Itaque *Udalricus I.* *Dux* jam inter vivos non erat.

Conradi Ducis *Zæringii* mentio sit inter testes ita: 1145.
Conradus Dux Carinthie. Refert TOLNERUS, in *Cod. Diplom.* pag. 43. post *Historiam Palatinam*, hanc Chartam, a *Conrado III. Rege* editam apud *Trajectum XV. Kalend. Novembris &c. MCXLV.*

Conradus III. Rex, *Obernburgensis* Cænobii, *S. Benedicti Ordinis*, in *Styriæ & Carinthie* hodiernis confiniis siti, pri-

1147.

vilegia & fundationem confirmat; testes *Henricus Dux Carinthiae. Engelbertus Marchio Datum Idibus Februarii Anno MCXLVII.*) Hujus Chartæ meminit VALVASOR *Descript. Carniolæ Lib. X. pag. 208.*) Hoc anno Conradus III. per Hungariam in Orientem movit post Pentecosten.

II47.

vel

II49.

Idem Chunradus Rex per Carinthiam, ut videtur, iter insistens, Ossiacensi Benedictinorum Cœnobio quædam confert; inter testes: „*Henricus Dux Carinthiae Datum in Foro „ S. Viti II. Idus Maji Anno Incarnat. Dom. MCXLVIII. Indict. XI. MEGISERUS ANNAL. Carinthie Lib. VII. Cap. 54. pag. 798.*) & Indictio scribi debuit XII. & annus potius MCXLVIII. vel Indict. X. & an. MCXLVII. Nam in Majo anni MCXLVIII. Conradus III. in Palæstina degebat. Quare & Bernhardum Comitem Carinthiæ, Henrici Ducis fratrem, qui teste *Anonymo Leob.* in Palæstina obiit, ante discessum Conradi Regis obiisse credo an. MCXLVIII. Aprili Mense ineunte, aut exeunte Martio; quia *Necrologium Rosacense MS^{tum} Bernardi* memoriam die VIII. Kal. Aprilis consignatam exhibet.

II49.

Eodem tempore (anno MCXLIX. redeunte Conrado Rege ex Palæstina) exarata videtur notitia variarum donationum Canonici Seccoviensi factarum usque ad an. MCXLVII. & ulterius, quibus ita subjungitur: „*Facta hac Traditio. „ ne intra decem dies Chunradus Rex Frisachiam venit, cau- „ samque superius dictam iudicio Principum roboravit, & testes „ ad-*

„ adduxit, quorum sunt nomina: Otlieb Basilienſis Epifcopus : Hein-
 „ ricus Dux de Karinthia, & avunculus ejus Hartmannus Mar-
 „ chio de Baden Engelbertus Comes de Gorze.) Vi-
 de ſi libet *Diplomataria ſacra Duc. Styriæ Parte I. pag. 146.*
Seccov. N. VII.

Hartmannum ſeu Hermannum, Badenſium Marchio-
 nem II. alium eſſe cenſeo ab *Hermanno Provinciæ Veronenſis*
Marchione, quem fratrem eſſe credo Ducis Carinthiæ Henrici
 IV, cujuſque inter Conradi Regis ſocios in Palæſtinam, me-
 minit WILLERMUS TYRIUS *Hiſtor. expedit. Sacræ Lib. XVII.*
Cap. I. Bongarſii, geſta Dei per Francos pag. 910.) Vide no-
 ſtrum *Caput V. de Serie Marchionum Veronæ.*

Conradus Zæringenſis, & Carinthiæ Dux titulo, vi- 1152.
 tam terminavit anno MCLII. die VIII. Januarii. Si PISTO- Berthol-
 RIO acquieſcimus, aut aliquot menſibus poſt, ſi GUILLI- dus IV.
 MANNO, *Lib. V. Habſburgic. pag. 284. 4to.* qui ita de obitu
 Conradi : „ *Paucis poſt (Martium anni MCLII.) Menſibus*
 „ *obiit etiam Cunradus Dux Zæringenſis, ſepultusque eſt in Mo-*
 „ *naſterio D. Petri ad Harciniam. Reliquit ex Clementia, Got-*
 „ *fridi Namurci, & Lucemburgi Comitſis filia liberos*
 „ *quinque, Bertholdum IV. Zæringiæ Ducem, Rudolphum)*
 De die vel VIII. Januarii, vel II. Junii, obitus Conradi, ipſe
 GUILLIMANNUS ſe dubitare fatetur, cum certus ſit annus.

Ad Annum MCLIII. occurrit apud LUDEWIGIUM 1153.
Reliqu. Mſtorum Tom. XI. p. 553. in diplomate Friderici I.

Cæsaris inter testes : *Othelricus Dux Carinthiae*. Sed mihi admodum suspecta est scriptura : *Othelricus* ; in nullo quippe, præcipue Germaniæ, diplomate, *Othelricus Dux*, sed semper *Udalricus*, vel *Odalricus*, vel *Ulricus* legitur : præterquam quod constet Henricum IV. multis porro annis Ducem Carinthiæ fuisse. Et vero alter Henrici IV. Ducis frater Hermannus, serius circa an. MLIX. non nisi *Frater Ducis de Carinthia* salutatur.

1154. Non dum Zæringenses destitit ab usurpando *Ducis Carinthiæ* titulo. Cum Fridericus I. Rex Theobaldo Veronensi Episcopo privilegium peramplum conferret ; testis inter ceteros legitur : *Bertholdus Dux Carinthiæ*, (nisi in apographo loco *Zæringiæ* subrepsit *Carinthiæ*) . . . „ Datum in campo qui „ vocatur *Calegnus* X. Kal. Decembr. anno Incarnat. Dom. MCLIIII. „ Indictione secunda, regnante Friderico Rom. Rege glorioso, „ anno vero regni ejus III.) (UGHELLUS *Italiae* S. Tom. V. pag. 64.)

Certior, veriorque paullo ante Dux Carinthiæ confignatus est in literis Eberhardi Episcopi Bambergensis, *Datis in territorio Brixinensi XIII. Kal. Decembris Anno MCLIV.* ubi testis adfuit : *Henricus Dux Karentanus*. (LUDEWIG *Script. Bamberg.* Tom. II. pag. 263.)

1156. In celeberrimo illo Friderici I. privilegio, Austriacis Principibus dato (cujus autographum intemeratum vidi in Tabulario Austriaco Vindobonensi) inter testes hoc an. MCLVI.

occurrunt : „ *Henricus Dux Karinthiæ : Engielbertus Marchio Istrie*) In *Chronico Augustano apud Freberum*, & in nonnullis aliis apographis male lectum fuit: *Hermannus Dux Karinthiæ*.

In Comitibus Roncaliensibus adfuit *Dux Carinthiæ Henricus*. (GOLDAST. *constit. Imp. Tomo III. pag. 335.*) 1158.

Sane Hermannum, Henrici Ducis fratrem, non dum *Ducis* titulo inclaruissse, monet documentum relatum ab UGHELLO *Italiæ S. Tom. V. pag. 64.* ubi de Mosacenſi Cœnobio memoriæ causa plura recensentur: „ *Anno Domini MCLVIII.* „ (ob Indictionem corrigo LVIII.) *Indictione Octava*) Testes . . . „ *Hermannus frater Ducis de Carinthia : Udalricus* „ *Comes de Hunnoburch : Meinhardus Comes de Histria . . .*) 1159.

Eodem: „ *Anno ab Incarnatione Domini MCLVIII. Indict. VII. . . XII. Kalendas Martii, Dat. in loco Marcenco in Territorio Terdonensi*, dum Berzo Judex jussu Imp. Friderici I. decedit litem inter Albertum I. Frisingensem Episcopum, & Ezelinum de Basano; præſentes adnotantur: „ *Hermannus Marchio Veronensis, & Henricus Dux Karentanus . . .*)

Hermannus, licet natu minor frater Henrici Ducis, hic eidem præponitur, sive quod ordinem non semper observarint ii, qui testium nomina adscribere: sive quod in Italia res ageretur, cujus portio erat Veronensis Marchia, jam separata a Ducatu Carinthiæ.

1160. Henricum Ducem, Friderici I. Augusti in Italica expeditione hoc biennio Comitem, sistunt literæ sequentes. Vidoni Archiepiscopo Ravennæ Fridericus Imp. confirmat privilegia, ubi testium loco habentur . . . „ *Hermannus Marchio* „ *Veronensis*, *Dux de Carentana* (suspicio deesse literam H. seu Henricus, ante illa: *Dux de Carentana.*) „ . . . *Acta sunt* „ *hæc anno Dom. Incarn. MCLX. Indict. VIII. Datum Laudæ* „ *XVI. Kal. Maji.*) (UGHELLUS *Ital. S. Tomo II. pag. 371. 372.*

Deinde Pelegrino Patriarchæ Aquilejensi Fridericus donat Bellunum; inter testes . . . „ *Henricus Dux Carinthiæ*, „ *Bertholdus Dux Lotharingiæ.* . . . *Acta sunt hæc anno Domin. Incarn. MCLX. Indict. VIII. . . . Data Papiæ in generale* „ *Concilio post destructionem Cremæ XV. Kal. Maji.*) (UGHELLUS *Tom. V. Ital. S. pag. 151. 152.*

1161. Fridericus rursus se beneficium exhibet Conrado Pataviensi Episcopo; testes . . „ *Henricus Dux Carinthiæ*, „ *Bertholdus Comes de Andeze* (Andechs) . . . „ *Acta sunt hæc* „ *anno Dom. Incarnat. MCLXI. Indict. IX. regnante Domino Friderico Rom. Imperatore, Victore. Anno regni ejus X. Imperii* „ *vero XII. (corrigere VI.) feliciter Amen. Datum ante portas* „ *Civitatis Mediolani tempore vastationis, tertio Non. Junii.*) (HUNDIUS GEWOLDI *Tom. I. Metrop. Salisb. pag. 247. 248.*)

Literæ publicæ, anni notis destitutæ, proferuntur in *Codice diplom. Admontensi*, Bern. *Pez. Thes. anecd. Tom. III. P. III.*

pag. 714.) in quibus memorantur: „*Heinricus Dux de Karinthia, & Hermannus frater Ducis . . . Bertholdus Comes de Andechs cognatus Henrici Ducis de Karinthia.*) circa annum MCLX hæc charta exarata videtur.

Henrico IV. Duci Carinthiæ annus MCLXI. postremus fuit. 1161.
 Teste *Chronico Admontensi Hier. Pez. Script. Austr. Tom. II. pag. 188.* itemque *Chronico Augustensi Freberi Tom. I. pag. 511.* ubi & successor frater commemoratur ita: „*Hainricus, Dux Carinthiæ, periit in Jonio mari, Hermannus frater ejus ducatum gerit.*) Hermannus.

Adulto demum Autumno Henricum Ducem periisse, inde conficitur, quod Junio denique Mense, aut postea, Henricus Dux a Friderico I. ad Manuelem Imperatorem Orientis ablegatus fuerit; de qua legatione verba fecere ANONYMUS LEOB. *Hier. Pez. Tom. I. pag. 792. ad. an. MCLXVIII.* plura, ut solet, coacervans: & RADEVICUS *de gestis Friderici I. Lib. I. C. 74. Urstij P. I. pag. 556. ad annum 1160.* Sed annum MCLXI. reponendum esse diplomata docent. Verba RADEVICI sunt: „*Ad Imperatorem quoque Græcorum Mænuel nuncios dirigit (Fridericus I.) videlicet Henricum Ducem Carentanum, fortem, & exercitatum in bellicis consiliis virum, & Henricum sacri Palatii notarium.*)

Neque Henrici IV. neque fratris ejus Hermanni, Ducum Carinthiæ, nomina uxorum ab antiquis prodita habemus. Attamen Henrici II. Ducis uxorem tertiam Sophiam

certo nacti sumus e sequente diplomate, cujus indicium fecimus superius ad annum MCIII. vel præcedentem. En Epitomen!

1170. Fridericus I. Imp. Cœnobii ad S. Lamberti, Ordinis S. Benedicti privilegia firma esse jubet: . . . „ *Quæcumque*
 „ *Comes Marquardus, & filius ejus felicitis memoriæ Dux Carin-*
 „ *thiæ Henricus eidem Ecclesiæ contulerunt: ad hæc etiam sibi con-*
 „ *firmanes, quæcumque post obitum prænominati Ducis, Sophia*
 „ *uxor ipsius tertia, conata est ab Ecclesia usurpatione violenta*
 „ *subtrahere Hujus rei testes sunt: Hainricus Gurcensis*
 „ *Episcopus: Hermannus Dux Carinthiæ: Engilbertus Marchio de*
 „ *Kreiburg Acta sunt hæc anno Dom. Incarnat. Millesimo*
 „ *centesimo septuagesimo, Indictione tertia. Regnante D. Friderico*
 „ *Rom. Imp. Glorioso. Anno regni ejus decimo septimo: Imperii*
 „ *autem decimo quinto. Datum apud Friesach, quinto Nonas*
 „ *Martii.) (Diplomataria S. Ducatus Styriæ Parte II. pag.*
 „ *278. N. XXVI. Miscellan.)*

1174. In Charta Friderici I. Augusti, qua firmat privilegia Cœnobii Benedictini ad S. Lambertum, inter testes: *Hermannus Dux Karinthiæ. Ratisponæ II. Nonas Julii an. MCLXXIV. Ex Tabulario laudati Cœnobii Lambertini.*

1176. Hermannus Episcopus Bambergensis conferens tutelam in Dietrichstein & S. Vito, ita scribit Hermanno Duci:
 „ *Fideli & amico nostro Hermanno Duci Carinthiæ)*
 Extat apud **LUDEWIG** Scriptor. rerum Bamberg. T. II. p. 1127,
 hoc

hoc documentum, in cujus apografo, vel in typo, male scriptus est annus MCLXVI. quem anni regni Friderici I. XXIV. Imperii XXII. satis corrigunt, ut restituendus sit MCLXXVI.

Vetus inscriptio habetur Veronæ (quam refert Tom. V. 1177. Italiae S. UGHELLUS pag. 799. 800.) his verbis: „Anno Do-
 „mini MCLXXVII. VII. Kal. Augusti, Indictione X. D. Alexan-
 „der Papa III. dedicavit Altare majus Ecclesiæ S. Mariæ antiquæ
 „Veronæ, in honorem Beatæ Mariæ Virginis, ubi interfue-
 „runt & D. Hermannus, Marchio, & Dominus to-
 „tius Marchiæ Veronensis)

Isthic Hermannum Marchionem Badensem appellatum credo; Ducis enim abest titulus: atque alia id consuadent, quæ Capite V. ordine exponentur.

Ast Hermannus Carinthio Epistolam hoc circa tempus inscripsit Vodalricus Patriarcha Aquilejæ, quæ ita inchoatur: „Dilecto fidei suo H. inclito Duci Ka. cum sincera dilectione
 „salutem) Certiorem ea reddit Ducem, de benevolo in eundem affectu &c. Repræsentat eandem epistolam R. P. DE RUBEIS Monum. Eccles. Aquilejensis pag. 624.

Hermannum Ducem anno MCLXXXI. decessisse constat: mensem ac diem seu obitus ejus, seu anniversariæ memoriæ, ita memorat Necrologium Rosacenſe MS^{um}: „III. No-
 „vas Octobris, Hermannus Dux.

1181. Hermannii Ducis obitum, & filii successionem ita
Chronicon Admontense Hier. Pez. Script. Austr. Tom. II. pag. 190.
 perhibuit ad an. MCLXXXI. : „ Hermannus Dux Carinthiae
Udalricus II. vel III. obiit : cui filius Oulricus puer successit. Consentiunt de anno
 obitus *Chronica* duo, *Australe*, & *Augustense*, ambo *Fre-
 heri Tom. I.*

Udalricum & Bernhardum fratres fuisse, documentum
 anni MCXCIX. diserte docebit. Udalricum II. solemniter ritu
 hoc eodem anno MCLXXXI. institutum fuisse Carinthiae Du-
 cem, *Chronicon Austriacum Hier. Pez. Scriptor. Tom. I. pag. 563.*
 ita enarrat : „ Hermannus Dux Carinthiae obiit, cujus filius, &
 „ filius Leopoldi, Ducis Austriae, ducatibus patrum suorum in
 „ Erbfordensi Curia ab Imperatore (Friderico I.) investitur.)
 Solus Ulricus, natu major Hermannii filius, Dux appellatur :
 quin & anno MCXCIX. Bernardus tantum frater Ducis legitur.

1186. Apud UGHELLUM Italiae S. Tom. V. pag. 807. &c. ex-
 tat documentum, ubi Hermannii III. Badensis fit praecipua
 mentio his verbis :

„ In Christi Nomine Domini DEI aeterni
 „ Anno a Nativitate Domini nostri Jesu Christi MCLXXXVI. In-
 „ dict. IV. Die Dominica II. intrante Novembri in Lepeja, in praesentia
 „ D. Armanni Theutonici Marchionis, & Domini totius
 „ Marchie Acta fuerunt haec in loco, qui dicitur Epeja . . .
 „ Pontificatus Domini Urbani Papae III. anno I.

Hoc itidem anno MCLXXXVI. die VIII. Septembris, ut habet PISTORIUS, decessit Bertholdus IV. Dux Zæringius, relicto filio Bertholdo V. ducatus Burgundici, vel Portionis, & fors tituli Ducis Carinthiæ, herede. Consentit de anno ac die obitus Bertholdi IV. GUILLIMANNUS *Habsburg. L. VI. pag. 308.* qui addit: eundem ad S. Petrum sepultum fuisse. Ducis Burgundiæ titulo usi sunt Bertholdus IV. & V. Vide *Caput II. inferius.*

Udalricus II. feu Ulricus, Dux Carinthiæ, qui puer 1192. patri successit, sero nunc demum in monumentis publicis comparet. R. P. M. HANSIZ. S. J. *Geom. S. Tom. I. pag. 338.* ex Codice MS^{to} bibliothecæ augustæ Vindobonensis hæc excerptit: In conventu Principum Ratisbonæ sub initium anni MCXCII. interfuere. . . . „ *Bertholdus Dux Meraniæ: Ulricus Dux Carinthiæ Datum Ratisbonæ IV. Idus Januarii.*)

Parthenoni Sacro Ordinis S. Benedicti ad S. Georgium in Carinthia liberalem se exhibet Ulricus Dux, atque 1199. ita tabulas orditur: „ *In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis ego Ulricus DEI voluntate Dux Karinthiæ, & frater meus Bernhardus Datum in foro S. Viti II. Kal. Aprilis, Anno Incarnat. Dom. MCXCIX. Indictione secunda.* (MEGGERUS *Annal. Carinthiæ Lib. VII. pag. 824.*)

Ulricum Ducem Carinthiæ anno MCCI. (vel jam antea) lepra correptum, Ducatum fratri Bernhardo concessisse, atque anno proxime sequente vitam finivisse, 1201. 1202. Bernhardus

refert MEGISERUS *Lib. VIII. Cap. 3. pag. 834.* ex AVENTINO, & LAZIO, quos ipse testes appellat.

Res ipsa sat probabilis fit ex diplomate anni MCCII. quo ante Januarii finem solus Bernhardus Dux producitur, qui antea non nisi *frater Ducis* audiebat. R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 644. 646.* debemus tabulas concordiae inter Pelegrinum Patriarcham Aquilejæ, & Comites Goritiæ Meinhardum, fratremque ejusdem Engelbertum. „ *Acta sunt*
 „ *ista anno Domini MCCII. Indict . . . Mense Januario quinta die*
 „ *exeunte (XXVII. Januarii) apud Ecclesiam S. Quirini juxta*
 „ *Cormon.* Hæc autem omnia facta sunt verbo & auctoritate D. L. (Leopoldi) Ducis Austriæ, Styriæque: Duce B. (Bertholdo) Moraviæ: (corrigere Meraniæ) Duce Carinthiæ Bernardo &c. consentientibus.

Reges ac Imperatores Germanicos deinceps affectatus fuit Bernhardus Dux: Philippum, Ottonem quartum, & Fridericum II. in quorum diplomatis testium numero insertus legitur.

1207.

Philippus Rom. Rex semper Augustus Manegoldo Pataviensi Episcopo gratiam largitur. Inter testes Laicos primus est: „ Bernhardus Dux Carinthiæ *Acta sunt hæc*
 „ *anno Domini MCCVII. Regnante Philippo Secundo glorioso Romanorum Rege Augusto anno regni ejus nono* Data per
 „ *manus Sifridi regalis Aulæ Protonotarii IV. Nonas Novembris.*
 „ *Indictione X. (M. HANSIZ S. J. German. S. Tomo I. p. 351.*

In

In Ottonis IV. Imperatoris Charta apud Nürenberg. 1213.
Data VI. Idus Maji MCCXIII. rursus testem se præbuit : ^{vel} 1212.
Bernhardus Dux Karinthiæ (*DUELLIUS Histor. Ordin. Teuton.* ^{ob Indict.} XV.
Appendicis pag. 11.) *Ibidem pag. 12.* In Friderici II. (contra
 Ottonem anno MCCXI. electi) Regis Roman. Charta testis :
 „ *Bernhardus Dux Karinthiæ Datum apud Hagenovia An-* 1214.
 „ *no Domini MCCXIII. X. Kal. Februarii Indict. IV.* (corri-
 ge II.) *Itidem in Charta sequente Friderici II. eodem anno :*
 „ *Datum in Castris prope Juliacum Non. Septemb.)* (*Ibi-*
dem pag. 13.)

Parthenoni regali S. Mariæ Patavii, privilegium imper- 1217.
 tit Fridericus II. Cæsar; inter testes : „ *Bernhardus Dux Karin-*
 „ *thiæ , Otto Dux Meraniæ Acta sunt hæc An. Domini*
 „ *MCCXVII. Datum in sôlenni Curia Nürenberg anno prætaxato*
 „ *XII. Kal. Februarii. V. Indict.)*

Bertholdi V. Zæringensis Ducis, & suæ Stirpis ultimi 1218.
 mortem huic anno MCCXVIII. adscribunt *Annales Colmarien-*
sēs , Urstifti Parte II. pag. 5.) Filiolos quidem ex Ida Flan-
 drica suscepit duos, Fridericum & Bertholdum; sed ii ante
 patrem decessere. Friburgi obiit Bertholdus, uti ex versi-
 bus antiquis, pro hoc anno, colligit GUILLIMANNUS *rer.*
Helvet. Lib. II. C. XIV. pag. 289.)

In tabulis Friderici II. Cæs. apud GOLDASTUM *Constit.* 1219.
Imper. Tom. I. pag. 292. testium syllabo insertus est : „ *Bernhar-*
 „ *dus Dux Carinthiæ.*

1220. *Bernhardus Dux Carinthiae Parthenoni Gössensi tradit ministerialem Ottonem de Mülberch . . . „ Datum an. MCCXX. „ ad S. Vitum Indict. VIII. IV. Idus Januarii. (Diplomataria sacra Duc. Styriae Parte I. pag. 38. Gössenf. N. XX.)*
1227. Apud RAIM. DUELLIUM *Histor. ordin. Theuton. in appendice pag. 18. exstat documentum Henrici VI. Regis Rom. quo Ordini Teutonico gratiam confert. Inter testes Ludewicus Dux Carinthiae. Videtur post τὸ Ludewicus aliquid omis- sum fuisse, una cum nomine Bernhardus, ante: Dux Carin- thiae. „ Actum Aquisgrani in Curia solenni. Anno ab Incarnatione Domini MCCXXVII. IV. Kal. Aprilis.)*
- Hoc etiam anno Transactio publicata fuit, inter Eber- tum Episcopum Bambergensem, & *Bernhardum Ducem Carin- thiae*, qua Dux Episcopo arcem Werdenberg cedit, eandem- que a praefule Feudi titulo recipit „ Datum Graecii „ Anno MCCXXVII. XV. Kal. Decembris.) (LUDEWIG. Script. rerum Bamberg. Tom. II. pag. 1142.)
1228. Consecrationi Ulrici I. Lavantinenfis Episcopi inter- fuere honoris causa: *Bernhardus Carinthiae, Otto Meraniae Duces: Henricus Marchio de Andechs; teste Chronica Augustensi Anno MCCXXVIII. Freberi Tomo I.*
1230. *Bernhardus Dux Carinthiae testis legitur in compluri- bus Chartis Friderici II. Imperatoris, quem assiduus Comes sequebatur per hosce annos.*

Quatuor Friderici II. diplomata anni MCCXXX. indicat Cl. PESLERUS in *serie Ducum Carinthiæ* pag. 70. nempe.

I. *Apud Fogiam in Aprili.* (HUNDIUS *Metrop. Salisb.* Tom. III. pag. 276.)

II. *Apud S. Germanum, Mensē Augusto.* (HANSIZ Tom. II. *Germ. S.* pag. 331.)

III. *Apud Anagniam, Mensē Augusto.* (LUNIG *Spicil. Escl. Cont.* III. pag. 763.)

IV. *Prope Anagniam, Mensē Septembri.* (HUNDIUS Tom. I. *M. S.* pag. 110.) Sed apud Hundium male scriptum habetur *Bertboldus* (loco *Bernhardus*) *Dux Carinthiæ*; nam apud MEICHELBECK Tom. II. pag. 8. *Histor. Frising.*, in hac Charta lego: *Pernhardus Dux Karinthiæ.*

Fridericus II. Imp. Medlicense Benedictinorum Cœnobium inferioris Austriæ in protectionem recipit, Abbate Walthero. Testes... „ O. (Otto) *Dux Meraniæ*: B. (Bernhardus) *Dux Karinthiæ* Datum in Civitate Ravennæ „ An. Dom. Incarnat. MCCXXXI. Mensē Januarii. V. Indictione.) (HUEBER *Austria ex Archiv. Mellic. illustrata* pag. 18.) 1231.

Porro Friderici II. diplomata hujus anni alia cum teste Bernhardo Duce Carinthiæ laudatus PESLERUS pag. 70. & 71. commemorat, nempe tria: Ravennæ data, Mensē Januario MCCXXXI. Et rursus alia duo In Foro Julii, Mensē Majo. An. MCCXXXII. exarata, atque tertium eodem anno Apud Portum Naonis Mensē Majo.) 1232.

His adjungo aliud, relatum ab HEINECCIO in addendis &c. ad Syntagma de Sigillis pag. 219. 220. Friderici II. diploma, quo confirmat collata Principibus a filio suo Henrico Rege in Curia Wormatiensi; inter testes: „ A. Dux „ Saxoniae. O. Dux Meraniae. B. Dux Carinthiae) „ Acta sunt haec anno Dominicae Incarnationis mill. ducentesimo (ad „ do: tricesimo) secundo quintae Indictionis. Imperante Do- „ mino nostro Friderico secundo Romani ejus Imperii duode- „ cimo, Regni Jerusalem septimo: Regni vero Siciliae tricesimo „ quinto, feliciter amen. Dat. apud Utinum, Anno, Mense, & „ Indictione praescriptis.

1234. Bernardus Dux fundat Cisterciensi Ordini Monasterium in Landesstrot in Carniolia. Vide Chartam anni 1248.

1235. Tria anni MCCXXXV. diplomata, a Friderico II. publicata, quibus testis inest Bernhardus Dux Carinthiae Cl. PESLERUS rursus indicat in Serie Ducum Carinthiae pag. 71.

I. Apud novum Forum in Styria, Mense Majo. (BERN. PEZ. Thes. Anecd. Tom. III. P. III. Cod. dipl. Admont. p. 682.)

II. Brixiae, Mense Augusto. (LUDEWIG. reliqu. MS. Tom. II. pag. 217. N. 19.)

III. Hanoviae, Mense Augusto. (LUDEWIG. ibidem pag. 221. N. 21.)

1236. Duas hoc anno Chartas Friderici II. PESLERUS commemorat, alteram Viennae Januario Mense, an. MCCXXXVI. alteram Paviae, Mense Martio datas; utrobique testis Bernhardus

Dux

Dux Carinthiæ. (BERN. PEZ. *Thes. Anecd.* Tom. VI. seu in *Co-dice Diplom.* *Epistolar.* P. II. pag. 88. 89. 90.

Göffenſi Virginum Cœnobio quædam donat Bernhardus Dei gratia Dux Karinthiæ „ *Acta sunt hæc ab Incarnatione „ Domini anno MCCXXXVI. in foro S. Viti.*) sine Mense ac die. (*Diplomataria Sacra Duc. Styriæ Parte I. pag. 56. Göffenſ. N. XXXI.*)

Fridericus II. Augustus confirmat privilegia Ordin. Teu-
tonici domorum in Austria, Styria, & Carniola. Inter te-
ſtes : „ Bernhardus Dux Carinthiæ *Acta sunt hæc Anno „ Dom. Incarnat. millesimo ducentesimo tricesimo sexto, Mense Fe- „ bruario decimæ Indiſt. . . . Datum Viennæ.* Subjungitur an-
nus Imperii XVIII. Regni Jerusalem duodecimus, Sicilia tricesimus octavus.) Non satis coherent Characteres annorum ; etsi sub Friderico II. variant numeri initii regnorum. Indiſtio X. anno MCCXXXVII. congruit. Extat diploma inter *Diplomataria ſa-cra Ducatus Styriæ P. II. pag. 181. 182. Teuton. I. N. II.*

Styriæ Ordinibus privilegia confirmat Fridericus II. 1237.
Imp. teste cum aliis Bernhardo Duce Carinthiæ. „ *Acta sunt „ hæc anno Dominicæ Incarnationis millesimo ducentesimo tricesimo „ septimo, Mense Aprilis, decimæ Indiſtionis Datum apud „ Anaſum . . .*) (LÜNTIG *Reichs-Arch. P. Speciali Contin. I. ſ. V. de Styria, pag. 141. 142.*)

Ad hunc an. MCCXXXVIII. testem Bernhardum Du- 1238.
cem Carinthiæ in tabulis Friderici II. Paviæ exaratis , addu-
Chrenol. P. I. H cit

cit PESLERUS pag. 71. ex CRUSII *Annalibus Sueviæ P. III.*
Lib. I. pag. 44.

1239. Chunigundis miseratione Divina Abbatissa in Göffe confirmat renunciationem quandam, factam a Domino Conrado de Nusperch. Sigillum adjecit „Bernhardus Dux Karinthiæ . . . *Acta sunt hæc in Vridolosegebe anno Incarnationis Domini MCCXXXVIII.) (Diplomataria S. duc. Styriæ Parte I. pag. 64. Gössenf. N. XXXV.)*

1242. Nos Bernhardus Dei gratia Dux Karinthiæ &c. tractatur de pactis liberationis Friderici Goffe de Griven, quem captivum detinebat Comes Henricus de Ortenburg. Fit mentio Wilhelmi Comitis de Hunnenburch. Testes : „Ulricus Venerabilis Gurcensis Episc. : Bernhardus filius noster . . . *Acta sunt hæc anno Domini MCCXLII. Indictione XIII. V. Idus Septembr. (Autographum vidi in Tabulario Austriaco.)*

1243. Bernhardus Dei Gratia Dux Carinthiæ, confert Gyriensi Cartusiæ aream pro domo extruenda in urbe Labaco, & immunitatem a teloniis . . . „*Actum Anno milles. ducent. quadrag. tertio. Idibus Aprilis. Indictione I. (Diplomataria Sacra duc. Styriæ P. II. pag. 141. Gyriens. N. VI.)*

1245. Ulricus, Bernhardi Ducis filius, ex Jutta Primizlai II. Bohemiæ Regis filia, cum ducentis equitibus in Bohemiam venit, opem laturus Wenceslao III. Regi Bohemiæ contra Fridericum bellicosum Austriæ Ducem. Pugna prope Laa conferta, victor Fridericus Ulricum captivum nactus est cir-

ca anni MCCXLV. finem, eumque deinde in Castrum Stäz deducendum curavit. Anno sequente libertati restitutus videtur Ulricus, qui cetera inter pacta sponderit: ducturum se Agnetem Meraniam, a Friderico Austrio, cum Episcoporum consensu, dimissam. 1246.

Hæc fusius relata, atque ex PERNOLDO, HAGENO, 1248. HASELBACHIO &c. comprobata habentur apud R. P. CALLES S. J. *Annal. Austr. Lib. V. pag. 329. & 340. &c. Partis II.*) Duxit Ulricus dein eandem Agnetem an. MCCXLVIII. Vide Dispensationem Innocentii IV. P. BALUZII *Miscell. Lib. VII. pag. 450.*

Insigne documentum protulit R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 722. &c.* quo *Bernhardus DEI gratia Dux Carinthiæ*, fundatum ab se an. MCCXXXIV. Cœnobium Cisterciensium Fontis S. Mariæ in Landestrot, nunc *An. MCCXLVIII. Indictione VII. Octavo Idus Maji*, liberalius firmat: „ Pro re- 1248. „ medio animæ nostræ, nec non Jutæ uxoris nostræ, ac Ulrici, vel „ Bernardi, Philippi, filiorum nostrorum, Margarethæ filie no- 1249. „ stræ. Cujus rei testes sunt Philippus filius noster, qui „ post Datum primi Privilegii (An. MCCXXXIV.) in Salisbur- „ gensem Archiepiscopum electus est; & Ulricus filius noster senior...) Indictio VII. Mense Majo congrueret anno MCCXLVIII. Attamen eundem & Anni, & Indictionis numerum lego apud Baronem VALVASOR *descript. Carniolæ Tom. III. Lib. XI. pag. 335.*)

1249. Munificus quoque in Cistercienses ad S. Crucem in Austria fuit *Bernhardus DEI gratia Dux Karinthiæ* annum eisdem oleum assignando. „ *Datum Anno Domini MCCXLIX.*)
(BERN. PEZ. *Theſ. Anecd.* Tom. VI. P. II. pag. 100.)

1250. Bertholdus Patriarcha Aquilejæ confirmat Monasterio in Landestrot ea, quæ *Bernhardus Illustris Dux Karinthiæ* iisdem donaverat. *Datum in Monasterio Sitticensi An. MCCL. die XII. Augusti. Indictione octava.* (RUBEIS *Monum Aquil.* pag. 725.)

Tabulas Concordiæ inter Bertholdum Patriarcham Aquilejæ, & Nobilem Virum *Ulricum*, filium D. *Bernhardi Illustris Ducis Carinthiæ*, ubi & mentio fit *Domine Agnetis* nepotis Patriarchæ, & mariti ejus præfati *Domini Ulrici*. Actum in Stain, ineunte Septembri MCCL. produxit *Illustrissimus Dominus Comes Coroninus* in Tentamine Chronologico Comit. & rerum *Goritiæ*, ab se multum amplificato.

1251. MEICHELBECKIUS *Hist. Frising.* Tom. II. P. II. N. XV. pag. 8. illustre diploma adfert, quo : „ *Nos Ulricus filius Bern-*
„ *nardi Ducis Karinthiæ*, & *Dominus Carniolæ*
Restituuntur quædam Ecclesiæ *Frisingensis* : „ *quæ pater*
„ *noſter Bernhardus inclytus Dux Karinthiæ*, contra debitum juris
„ *detinet. . . . Datum in Lok. Anno Domini MCCLI. Indict. X.*
„ (vel IX.) *XVI. die exeunte Junio.*

Iſthic *Ulricus* non dum *Dux*, sed *Filius Ducis*, attamen e *Carentanis Principibus* primus *Dominus Carniolæ* scribitur,

tur , quem titulum antea sibi adjecerat Dux Austriæ Fridericus Bellicosus , uti *Capite VI.* pluribus exequemur.

Hoc etiam anno , die & mense latente : *Bernhardus Dei gratia Dux Karinthiæ* ad sepulchra Majorum suorum in Monasterio S. Mariæ in Newenburch , perpetuum lumen fundat. „ *Actum in S. Vito : Anno gratiæ MCCLI. Indictione VIII.)* Potius VIII. BERN. PEZ. *Tbesauri anecdot. Tom. VI. Parte II. pag. 100.*

Duo documenta anni MCCLII. R. P. MEICHELBECK 1252. vulgavit , *Hist. Frising. Tomo II. P. II. N. XXI. & XXII. pag. 10. ad 12.)* quorum priore *Ulrici, filii Ducis Karinthiæ*, iterata fit mentio , qui jam negotia loco patris tractabat , atque in subscriptione legitur : *Nos Ulricus filius Ducis Karinthiæ subscribimus.* Quare quod in decursu semel legatur : *dicti Domini Ulrici Ducis Karinthiæ* , id aut minus accurate scriptum puto , aut omissum τὸ F. ante *Ducis . . .* „ *Acta sunt hæc anno Domini MCCLII. II. Nonas Augusti Indictione X. apud Lok Datum . . . Idus Aug.)*

In altero documento jussu Papæ Innocentii IV. excommunicationis minis percellitur , & ipsum fulmen vibratur in *Bernhardum illustrem ducem Karinthiæ seniore* „ *Da-* „ *tum apud Judenburg. Anno Domini millesimo , ducentesimo , quin-* „ *quagesimo , secundo. XVII. Kal. Septembris , decimæ Indict.)* Tametsi hic *Bernhardus Dux Karinthiæ senior* appelletur , non consequitur , *Ulricum* etiam *Ducem Carinthiæ* fuisse , sed curas

ducales loco patris suscepisse; nam alioqui & *Ulricus* sese *Ducem* hoc anno subscripsisset, & excommunicatio ob detenta prædia Frisingensis Ecclesiæ, in *Ulricum* etiam stringi debuisset.

Sane in privilegio Victorienſi Cisterciensium Cœnobio concessio hoc anno MCCLII. *Ulricus* ita se appellat: „*Nos* „*Ulricus Dei Gratia heres ducatus Carinthiæ*. Hujus documenti mentionem facit *SCHOENLEBEN Origin. Habsburg. P. II. Prolegom. C. VII. §. I. N. XII. pag. 115. ex manuscriptis.*

1254. Et vero apud eundem *SCHOENLEBEN* ibidem, alia in Charta anni MCCLIV. legitur duntaxat: *Ulricus filius D. (Domini) Bernardi Ducis Carinthiæ*, in privilegio Sitticensibus dato. Quare in tertio documento, *ibidem* indicato, quo ad

1255. an. MCCLV. *Ulricus Dei Gratia Dux Carinthiæ*, Freudentalensi Cartusiæ liberalem se exhibuit, aut anni numero unitatem addendam suspicor, aut sub anni finem senio & morbis fractus *Bernhardus*, filio *Ulrico* Ducis dignatione omnino decessit.

Ulricus
III.

1256. Enim vero anno MCCLVI. ineunte, vita functum fuisse *Bernhardum*, *Chronicon Augustense Freberi Tomo I. pag. 531.* ita memorat: „*In ipso Mense (Februario) Bernhardus Dux* „*Karinthiæ obiit; Ulricus filius ei succedit.*.) Similia *Continuator Martini Poloni, Eccardi Script. Tom. I. pag. 1422*, qui addit: sepultum fuisse in Carinthia *Bernhardum*: „*in monte* „*sancti Pauli de valle Laventina cum pristinis Ducibus sepelitur,* „*relictis duobus filiis, (Ulrico, & Philippo, præmortuo Bern-*

„*har-*

„hardo) ex filia Regis Bohemiæ (Primislai Ottocari II. Jura)
 „progenitis.)

Haud satis cohærere videntur hæc, de loco sepulturæ Majorum Bernhardi Ducis Carinthiæ ad S. Paulum, cum iis quæ in Charta Bernhardi Ducis MCCLI. de simili sepultura in Cænobio S. Mariæ Newenburch memorata sunt; nisi dicas, Ducum Carinthiæ, Bernhardi Majorum, alios in Newenburch (seu Claustro-Neoburgi in Austria, seu in Carinthia) alios ad S. Paulum in valle Lavantina depositos fuisse: aut τὸ: *Majores* in diplomate latius acceptum est pro *Cognatis*; nam in Carinthia locus *Neuburg*, seu *Newenburch* non reperitur.

ANONYMUS LEOBIENSIS, *Hier. Pez. Tom. I. Script. Austr. p. 823.* certo peccat in anno obitus Bernhardi MCCLVII. Bernhardum porro juniorem, Ducis filium, ad S. Mariam in Landestrot: patrem vero Bernhardum seniore ad S. Paulum in valle Laventina quiescere perhibet. De die & mense obitus Bernhardi Ducis certo non constat. *Necrologium MS^{um} Rosacensis olim Cænobii*, ita habet: „II. Nonas Januarii Bernhardus Dux. Sed Necrologia non semper diem mortis designant.

Novus aut solus jam Carinthiæ Dux Ulricus Cistercio Runensi in Styria beneficia confert: „Nos Ulricus Dux „Carinthiæ, & Dominus Carniolæ . . . Pro remedio animæ „patris nostri, bonæ recordationis, Bernhardi quondam illustris „Ducis Karintbiæ, Cænobio in Runa septem mansos in Villa

„ Scheufflich Acta sunt hæc anno Domini Millesimo
 „ ducentesimo quinquagesimo sexto. Indict. XIV.) (Diplomata-
 ria S. ducatus Styriæ P. II. p. 38. Runens. N. XX.) In
 Repertorio Austriaco MSto epitome Chartæ ad an. MCCLVI.
 ita adnotata legitur : „ Dux Ulricus de Carinthia recipit sub
 „ protectionem Comites Heinricum, & Fridericum de Ortenburg :
 „ & contra, Comites se obstrinxerunt obsequio Ducis contra quosvis,
 „ exceptis Com. Ulrico de Sternberg, Com. Ulrico de Heunburg,
 „ Com. Henrico de Pfannenbergh, Wolfingo de Stubenberg, & Co-
 „ mite Meinbardo de Gorz, si ipsius (Meinhardi III. Albertus II.)
 „ filius duxerit Ortenburgicorum sororem.)

1257. Castrum Juris Frisingensis ultro resignat Ulricus, anno
 MCCLVII. uti opinor, scribendo : MCC. & LVII. loco
 MCCXLVII. quia anno hoc non dum competebat Ulrico
 soli negotia, sine patris mentione, tractare, neque cum titulo isto:
 „ Nos Ulricus Dei Gratia Dux Karinthiæ, Dominus Carn. con-
 „ stare volumus Datum in Laibaco anno Domini MCCXLVII.
 „ in die beati Rudeberti.) (R. P. MEICHELBECK. Histor. Fri-
 sing. Tom. II. P. II. N. X. pag. 5.)

1259. Gössensi Parthenoni : „ Nos Ulricus Dei gratia Dux
 „ Karinthiæ, & Dominus Carniole : confirmamus ea, quæ
 „ dederat : „ Pater noster B. quondam illustris Dux Karin-
 „ thiæ Datum in Göß die S. Pangratii MCCLIX.)
 (Diplomataria sacra ducatus Styriæ Parte I. pag. 39. Gössens.
 N. XXI.)

„ Ot-

„ *Ottokarus Dei Gratia Dominus Regni Bohemiæ, Dux*
 „ *Austriæ & Styriæ, Marchio Moraviæ &c.* Runenfibis quæ-
 dam confirmat. Testium Laicorum primus : „ *Illustris Dux*
 „ *Karinthiæ Ulricus cognatus noster Datum in Grätz, Anno*
 „ *Domini MCCLX. in die Natalis Domini.* Quod si anni ini-
 tium a Natali Domini die sumtum fuisset, Charta ad annum
 MCCLIX. referenda esset.

„ *Ulricus Dei gratia, & miseratione divina Dux Karin-* 1260.
 „ *thiæ, ac Dominus Carniolæ,* fundat Cartusiam in Vröniz,
 seu Freudenthal, designatam olim a Bernhardo patre suo.
 „ *Acta sunt hæc anno gratiæ Domini millesimo ducentesimo se-*
 „ *xagesimo, Calendis Novembris, Tertiæ Indictionis.* (BARO
 VALVASOR *descriptio Carniolæ Lib. XI. pag. 141.* item R.
 P. DE RUBËIS *Monum. Aquilej. pag. 728.*) Apud eun-
 dem *pag. 749. &c.* memoratur documentum, quo Ulricus
 Dux Carinthiæ quædam donat, pro damnis illatis Ecclesiæ
 Aquilejensi, ejusque Patriarchæ Gregorio, An. MCCLXI. 1261.

Gössensi rursum Parthenoni Ulricus confirmat donatio-
 nem factam de loco Lebenach *Datum ad S. Vitum Anno*
MCCLXI. III. Nonas Aprilis.) (*Diplomataria Sacra Ducatus*
Styriæ P. I. pag. 81. Gössenf. N. XLVII.)

Ulricus Dux Carinthiæ foundationem Hospitalis San- 1262.
 cti Antonii in Pocksruck, factam ab Ottone I. Duce Me-
 raniæ, Socero suo, confirmat *Agnetis Uxoris, & filii Hen-*
rici consensu, pluraque indulget. R. P. Anton. STEYERER
Chronol. P. I. I Tom.

Tom. III. *MStorum*, ex tabulario Cœnobii Viëtorienſis, Ord. Ciſterc. prope Clagenfurtum.

Teſtatur etiam *Anonymus Leob. ad an. MCCLVII. Hier. Pez. Tom. I. Ulricum Ducem ex Agnete Merania genuiſſe filium & filiam.*

Idem *Anonymus ibidem* mortua Agnete Merania priore uxore, Ulricum duxiſſe narrat *aliam Agnetem, filiam Gertrudis Marchioniffæ (Auftriæ, & Hermanni Badenſis) ſororem Fride-rici juvenis Padenſis.*

1263. Annum ſecundis his Ulrici Ducis nuptiis certum tenemus ex HORNECK: *Chronico rhytmico Cap. XVII. Script. Auſtr. Hier. Pez. Tomo III. item ex Chronico Auſtrali, & Neoburgenſi. Poſterius hoc matrimonium ſterile fuit.*

„ *Ulricus DEI Gratia Dux Carinthiæ, Dominus Carniolæ... Equitum Teutonicorum in Laybaco jura confirmat. Actum in Claſtro Landeſtrot V. Non. Maji. MCCLXIII.) (DUELLIUS Hiſt. Ord. Teuton. P. III. Cap. VI. pag. 103.*

Sigillo etiam ſuo hoc anno Ulricus Dux munit chartam foundationis Parthenonis in Studeniz, Ordin. S. Dominici . . . „ *Datum MCCLXIII. VIII. Kal. Junii.) (Diplomataria ſacra duc. Styriæ P. II. pag. 298. &c.*

Paullo poſt idem „ *Ulricus DEI Gratia Dux Carin-
thiæ, Dominus Carniolæ: Eccleſiæ & Cœnobio Benedic-
tiorum in Obernberg (ſeu Oberburg) poſſeſſiones ſtabilit...
„ Datum apud Stain, Anno Domini Milleſimo ducentefimo ſexa-*

gesimo tertio, in Festo SS. Apostolorum Petri & Pauli. (Diplomat. S. duc. Styriæ Parte II. pag. 292.)

Denique eodem anno Ulricus Seccoviensi Canonico-
rum Collegio nonnulla largitur. . . . „ Actum & datum in
„ Seccowe Anno Dom. milles. ducent. sexag. tertio: prima die in-
„ trante Augusto.) (Diplomataria sacra duc. Styriæ Parte I. pag.
222. Seccov. N. LXXIX.)

Mirabilem Ottokari Bohemi chartam nobis exhibuit 1264.
R. P. PHILIBERTUS HUEBER *Austriæ ex Archiv. Mellic. illu-*
stratæ L. I. Cap. IV. pag. 25. hoc titulo: „ Nos Ottakarus Dei
„ Gratia Bohemiæ Rex, Dux Austriæ, Styriæ, ac Carinthiæ, Mar-
„ chio Moraviæ, Dominus Carniolæ, Marchiæ, Egræ, Portusque
„ Naonis. Confirmat privilegium Mellicensibus concessum a
Friderico Duce Austriæ „ Datum Viennæ Anno Domini
MCCLXIV. III. Nonas Aprilis.) Sigillum vero etiam scutum
Carinthiæ hodiernum exhibet *ibidem* Tabula IV. N. 4.

Quoniam Ulricus Dux Carinthiæ Anno demum
MCCLXVIII. Mense Decembri (ut inferius dicetur) terras
suas Ottokaro publico documento transcripsit, post obitum
suum possidendas, qui anno MCCLXIX evenit; Ottokari
porro diplomata reliqua usque ad annum MCCLXX. *Carin-*
thiæ Ducis titulo carent: suspicari quisquam haud injuria
posset, in Charta ista omissum esse τὸ X, atque legendum
annum MCCLXXIV.

At enim in *Tabulario Austriaco* altera extat Ottokari Regis Charta, hoc item Anno MCCLXIV. signata, qua feuda privato confert, & cujus sigillum simillimum est ei, quod apud HUEBERUM delineatum ruditer habetur, cum adjecto *Carinthiæ Scuto*; attamen in titulo hujus Chartæ initiali non legitur: *Dux Carinthiæ*. Chartam hanc & sigillum ipse inspexi, quin fraudis vestigia se darent. Hoc primum an. MCCLXIV. novum Carinthiæ Scutum in Ottokari sigillo isthoc animadverti; Ulricus tamen *Dux Carinthiæ* ante, & post hunc annum, vetere suo sigillo (quod Styriacæ Pantheræ ferme geminum cernitur) constanter est usus.

1265.

„ *Ulricus Dei Gratia Dux Carinthiæ, Dominus Carniolæ* confirmat Cisterciensibus in Landestrot collata a Patre suo Bernhardo Duce. „ *Datum anno Domini MCCLV.* (corrigere „ *LXV.*) *Indictione VIII. in Castro nostro Landestrot.*) Testibus: *Domino Friderico Marchione de Verona, consobrino nostro.*) (R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 726. & 727.* qui etiam ex *Bellono* refert: hoc anno inter Ulricum Ducem, & Gregorium Patriarcham Aquilejæ, initas fuisse pacis conditiones.

Cum Frisingensis Ecclesiæ Episcopo Chunrado, Carinthiaca negotia quædam constituit tribus chartis Ulricus Dei gratia Dux Carinthiæ, Dominus Carniolæ & Marchiæ. „ *Datum Laibaci X. Kal. Julii MCCLXV.*) Aliud: *Datum Lok. XII. Kal. Octobris.* (MEICHELBECK *Histor. Frising. Tom. II. P. II. pag. 45. &c. N. LXXII. LXXIII. LXXIV.*

Ul-

Ulricus Dei Gratia Dux Karinthiæ, Dominus Carniolæ & 1266.
Marchiæ, Ministeriali suo concedit aliqua in utilitatem Ec-
clesiæ Frisingensis. Actum & datum in Chrainburch Anno Domini
MCCLXVI. XI. Kal. Septembris. Documentum protulit R. P.
MEICHELBECK Historiæ Frising. Tom. II. P. II. N. LXXXI.
pag. 51. Testes: Ulricus Comes de Sternberch, Ulricus Com. de
Hemmenburch, Fridericus de Petaw . . . Albericus præpositus Sancti
Virgilii, Vice-Dominus noster per Carinthiam

Meinhardus & Albertus fratres, Comites Tyrolis & 1267.
 Goritiæ, partitionem terrarum suarum constituunt, teste etiam
Ulrico Duce Karinthiæ. Datum Leontii die VIII. Febr. MCCLXVII.
 (R. P. ANTON. STEYERER S. J. Collect. MS. Tom. VI. N. 39.)

Seizenfi Cartusiæ vetera firmat, & nova largitur Ulri-
 cus hoc titulo: „*Nos Ulricus DEI Gratia Dux Karinthiæ, &*
„ Dominus Carniolæ. . . . Datum in Scheitz prope Laybacum, An-
„ no Domini MCCLXVII. XI. Kal. Junii. Integram Chartam
refert BERN. PEZ. Codice Diplom. Epistol. P. II. pag. 114.)

Idem Dux, eodem titulo, apud eundem PEZIUM pag.
eadem a jurisdictione sua, & a judicio sanguinis eximit homi-
„ nes Peregrini plebani de Meyngalburch: „ Acta sunt hæc apud
„ Vulminum (forte: Tulminum) in Camera Parochiali. . . .
„ Datum Anno Domini MCCLXVII. X. intrante Junio. X.
Indictione.)

Hoc demum anno Ulricum Teutonicorum Equitum Ordi-
 ni quædam contulisse innuit RAIM. DUELLIUS, *Histor. Ordinis*

Teuton. Parte II. pag. „ Actum in Lok Anno Incarn. Dom. Millesimo, ducentesimo, sexagesimo, septimo.) Dies deest.

1268.

Johanni Abbati in Obernburg (Benedictinorum olim Cœnobio) confirmantur termini alpium Lofek & Erlau &c. in finibus Styriæ, & Carinthiæ, hoc initio & fine: „ Nos „ *Ulricus Dei Gratia Dux Karinthiæ, Dominus Carniolæ, & „ Marchiæ &c. . . . Datum Labaci in Castro nostro Anno „ Domini MCCLXVIII. Indictione undecima, in die S. Alexii „ Confessoris XI. Julii.* (*Diplomataria sacra ducat. Styriæ Parte II. pag. 293.*)

Ottokarum Bohemiæ Regem Ulricus Dux successorem sibi, quippe cognatum, destinat, si ipse sine legitimo herede decesserit. In hac charta nulla fit mentio Philippi, fratris germani Ulrici Ducis, nullus item memoratur consensus aut consilium Provincialium, aut Ministerialium Carinthiæ. Philippus quidem Clericali vitæ adscriptus, antea Wissehradensi Ecclesiæ Præpositus, deinde an. MCCXLVI. Salisburgensis Archiepiscopus electus, at non consecratus, ingentes turbas dedit: de quo HANSIZIUS *Germ. S. Tom. II. pag. 344. &c.* videri potest. Memoratam vero Ulrici Ducis chartam, quia vitiose relata fuit a PESSINA DE CZECHOROD *Martis Moravici Libro III. C. VII. pag. 367.* & quod summi in re Carinthiaca sit momenti, correctam, integramque repræsentabo ex autographo.

„ In

„ In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis Amen.
„ Nos Ulricus Dei gratia Dux Karinthiæ, Dominus Carnio-
„ læ omnibus in perpetuum. Cum ineffrænata rerum cupi-
„ ditas, quæ mater est litium genitrixque discensionum in
„ hominibus, quibus pacem reliquit ac quietem disposuit
„ Rex pacificus & æternus, callumpniarum materiam pariat,
„ causasque novas fuscitet litigandi, expediens esse dinosci-
„ tur & salubre ad cautelam & evidentiam futurorum, ut tra-
„ ctatus rationabiles & facta digna memoriæ in scripta publica
„ redigantur, ut ex scripturæ testimonio rei gestæ habeatur
„ notitia, & quælibet calumpniandi materia apud posteros
„ auferatur. Hinc est, quod ad notitiam omnium cupimus
„ pervenire, quod nos interioribus oculis diligentius intuen-
„ tes, quod nulla sit stabilitas status humani & ad mortis
„ interitum sit transitus omnibus generalis, nosque etiam ex
„ divina provisione, cujus dispensatione provida singula gu-
„ bernantur, hæredibus careamus, Dominum Otachrum Se-
„ renissimum Regem Bohemorum, Ducem Austriæ & Sty-
„ riæ, ac Marchionem Moraviæ, præsertim cum sit Nobis
„ consanguinitatis vinculo alligatus, multaque amicitie be-
„ neficia ac indefessa dilectionis argumenta percepimus ab
„ eodem, hæredem nostrum statuimus, ita, quod post
„ mortem nostram, si sine filiis & filiabus decesserimus, per
„ nos legitime generatis, terras nostras, proprietates ac
„ pheoda, seu alia bona nostra, quocumque ipsa possessio-
„ nis

„ nis titulo teneamus, possidere debeat libere & quiete,
 „ talibus tamen conditionibus interjectis, quod redditus
 „ centum marcarum de hæreditate nostra locis religiosis le-
 „ gabimus, in quibus nobis placuerit, ut nostræ deposicio-
 „ nis memoria specialiter peragatur. Si autem de bonis
 „ nostris præfatus Dominus Rex aliquid addicere voluerit,
 „ inchoatæ a nobis charitatis opus pro animæ nostræ re-
 „ medio ampliando, illud suæ sinceritati ac fidelitatis con-
 „ stantiæ duximus relinquendum. Ad hæc etiam, si forte
 „ charissima Uxor nostra per mortis diuortium fuerit separa-
 „ ta a nobis, aliamque duxerimus legitime in Uxorem, bo-
 „ na, quæ pro dote eidem secundum consilium dicti Regis
 „ decreverimus assignare, post mortem nostram pacifice ac
 „ sine contradictione qualibet possidebit. In cuius rei testi-
 „ monium ipsi dedimus præsentis literas sigilli nostri munimine
 „ roboratas. Testes autem sunt Albertus Comes Goritiæ &
 „ Tyrolis. Magister Petrus Præpositus Wissegradensis, Regni
 „ Bohemiæ Cancellarius. Ulricus Comes de Hevnenburch.
 „ Henricus Comes de Hardekke. Liber de Cauriaco. Ulri-
 „ cus de Riffenberch. Jeroslaus frater Galli. Smilo de Bru-
 „ mowe. Hartlebus Camerarius Moraviæ. Chvnradius Præ-
 „ positus Brvnnensis & alii quam plures fide digni. Datum in
 „ Podibrat. Anno Domini MCCLXVIII. pridie Non. De-
 „ cembri. Indictione XI.)

Sigillum Equitem Ulricum refert, in cuius Scuto Panthe-
 ræ Styriacæ species.

Hoc

Hoc demum anno Ulricus Dux, si *Salzburgerſi Chronico apud Hanſizium Tom. II. pag. 363.* aſſentimur, ob damna Eccleſiæ Salzburgerſi illata, facti pœnitens, ut ea ſarciret, contulit prædictæ Eccleſiæ Civitates, fora, & caſtra S. Viti, Clagenwurt, & S. Georgii, dans proprietatem Eccleſiæ, & recipiens ea in feudo.)

Mortuo die VIII. Septembris Gregorio de Monte longo Patriarcha Aquilejenſi, electus fuit XXIV. ejusdem Menſis Philippus, frater Ulrici Ducis, opera ejusdem Ducis, & commendatione Ottokari Regis Bohemiæ accedente. Qua de re ita Ulricus ad Ottokarum ſcripſit: „ Excellenti & Magnifico „ Principi conſanguineo ſuo Kariſſimo Domino Otakero Illuſtri Regi „ Boëmiæ Ulricus Dei Gratia Dux Karinthiæ, ſeipſum ad ejus be- „ neplacita, & mandata. (narrat obitum Gregorii) „ de futuri „ ſubſtitutione Patriarchæ tractantes termino apud Aquilegiæ, ſcili- „ cet die octavo exeunte præſentis Menſis Decembris, ad electionem „ præfixo, ipſo die (ſuper quo laudes dignas exolvimus filio DEI „ vivi) mediantibus veſtris apicibus, & precibus, nulloque penitus „ discrepante Kariſſimum fratrem noſtrum Dominum Philippum in „ Patriarcham & Dominum prædictæ Eccleſiæ unanimiter, & con- „ corditer per formam ſcrutiniî elegerunt. . . . Subjicit deinde: ſe quoque Capitaneum Fori Julii conſtitutum fuiſſe. R. P. HANSIZ S. J. hanc Epistolam ex MSto Codice Biblioth. Cæs. Vindobonensis produxit Germaniæ Sac. Tomo II. pag. 363. & ſequente.

Non diu his solatiis fruitus est Dux Ulricus, de quo, deque ejus obitu ita Synchronus JULIANUS in *Chronico Forojulienſi* apud R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquil. Append. pag. 21.*)
 „ Diſto anno (MCCLXIX.) die XIV. intrante Septembris Nobilis
 „ Vir Voldricus Dux Carinthiæ electus fuit per Forojulienſes in
 „ Capitaneum Forojulii. Qui eodem anno, die V. exeunte Octobri
 „ (die XXVII.) mortuus eſt in Civitate Auſtriæ.)

De dubiis, hoc ne, an ſequente anno extinctus ſit Ulricus, deque Ottocari titulo Ducis Carinthiæ tractabimus inferius *Cap. III.* Aquilejæ deceſſiſſe Ulricum Ducem perhibet HORNECK in *Chronico Auſtr. Cap. LXXXVII. pag. 98.*

Duas deinceps Agnetes uxores habuit Ulricus: priorem Ottonis I. Ducis Meraniæ filiam, a Friderico Auſtriaco an. MCCXXXIII. repudiatam, duxit an. MCCXLVIII. quæ obiit MCCLXII. vel ſequente: peperit Ulrico filium Henricum (qui ante patrem deceſſit) & filiam, de quibus ad annos MCCXLVI. & MCCLXII. egimus.

Alteram Agnetem, Gertrudis Auſtriacæ & Hermannii Baſenſis filiam, Ulricus ſibi junxit anno MCCLXIII. quæ ſubinde Vidua, Ottokaro urgente, ad depreſſionem generis data fuit Ulrico Comiti de Heunburch. Vide *Annal. Auſtriæ* R. P. CALLES P. II. pag. 425. 470. 479.

1270. Mortuo Ulrico Duce, Philippus ejus frater, omiſſo Patriarchatu, ad quem electus paullo ante fuerat, Ducem Carinthiæ, pactis neglectis, ſe ferebat, quem Forojulienſes ſibi

sibi Capitaneum legerunt: teste JULIANO in *Chronico Fojul. Appendix Rubeis pag. 21.*

Ottokarus Rex Chunradum Præpositum Brunensem ablegarat, ut Carinthiam in fidem Regis, ex pactis cum Ulrico, reciperet; Sed Chunradum Philippus sibi adjunxit. HORNECK *Chron. Cap. LXXXVII. pag. 99.*

Philippus Dux & Capitaneus, Goritianos Comites bello impetit, aut antea gestum continuat. Conciliationis mentionem infert *Repertorium Austriacum MStum Parte II. fol. 753.* ubi memoratur: Prolongatio, acceptata ad dies octo, spon-
sionis mutuae, factæ in arbitros, Stephanum Regem Hungariæ, & Henricum Ducem Baviariæ, de jure controverso ex una parte inter Patriarchatum Aquilejæ, & Capitulum, atque *Ducem Philippum de Carinthia, Capitaneum Patriarchatus Aquilejæ*: ex altera parte inter Comites Meinhardum & Albertum de Gorizia, & eorum socios: Anno MCCLXXI. ineunte, ut sequentia monent. 1271.

Indignatus Chunrado sibi infideli Ottocarus Rex, jam *Ottokarus.* anno inclinante MCCLXX. pace cum Stephano IV. Hungariæ Rege inita, arma Carniolæ & Carinthiæ per Ulricum Liechtensteinium primum, deinde & ipse intulit. Anno sequente, ut opinor, ineunte nempe MCCLXXI. bello continuato, cum Philippo debellatum est, cum Carinthiæ Proceres sese ultro Ottocari clementiæ permitterent, atque ut bonis pactis causa Philippi transigeretur, postularent. Designati quatuorviri arbitrii

ferendi, pace statuta pronunciarunt: Philippus oppida & castra reliqua Ottocaro traderet, ab eoque veniam peteret, atque jus omne in Carinthiam & Carniolam Regi concederet. Cremisium denique, in Austriam, se conferre, modicisque illic redditibus vivere iussus est Philippus, ne quid novarum turbarum suboriretur. Hæc fuscè satis HORNECKUS in *Chron. Austr. Cap. XC. p. 102.* Item *Anonymus Leob. & Chron. Salisburg. & Chronicon Australe.* Vide CALLESII *Annal. Austriæ P. II. pag. 469. &c.* Item M. HANSZII *German. S. Tom. II. pag. 364. & 365.*

Ottokarus Rex Runensi Cisterciensium Cœnobio, in Styria, donationem confirmat, titulo assumpto Ducis Carinthiæ (quali post MCCLXIV. velut postliminio, jam mense Martio anni MCCLXX. usus fuerat) nempe: „Ottokarus Dei Gratia
 „ Rex Bohemiæ, Dux Austriæ, Styriæ, & Karinthiæ, Dominus
 „ Carniolæ, Marchiæ, Egræ, & Portus Naonis Actum Præ-
 „ gæ anno Domini MCC. septuagesimo primo, tertio Idus Octobris,
 „ Coronationis nostræ decimo. Datum ibidem anno & die præ-
 „ dictis, Indictione decima quinta. (Diplomataria S. Ducatus Styriæ P. II. pag. 28. Runenf. N. XXVIII.)

1272.

Ottokarus, solito titulo insignis, Parthenonem Merenberg Ordinis S. Dominici in Styria, in tutelam recipit: „Datum
 „ Prægæ anno Domini MCCLXXII. Decimo Kalendas Maji.) (Diplomataria sacra Ducatus Styriæ P. II. pag. 326.)

Quæ sub hoc præscripto anno MCCLXXII. temere congerunt *Continuator Martini Poloni, Eccardi Tom. I. atque ejus*

gemellus *Anonymus Leobienfis Hier. Pez. Tom. I.* videlicet a Meinhardo Comite Tyrolis Principibus Germaniæ inter Candidatos Regni propositum fuisse *Bernbardum Ducem Carinthiæ*; ea utique huic tempori minime conveniunt, Bernhardo jam anno MCCLVI. extincto.

Prædicti duo *Chronographi* perhibent: Philippum ducatu Carinthiæ privatum, cum audivisset Rudolphum Habsburgi Comitem Romanorum Regem renunciatum fuisse, ad eundem Rotenburgum sese contulisse, atque *Carinthiam & Carniolam suscepisse in feudum*. Ea res, si ita se habet, anno MCCLXXIII. in Comitibus facta videtur, quæ Rotenburgi celebrata fuisse memorant, quo Rudolphum Regem Rotenburgi ineunte Aprili fuisse, ex ejus diplomatibus, a Cl. GEORGISCH in *Regeſto diplomatico* indicatis, constat. 1273. 1274.

Ottokarus interea *Græcii, XVII. Kal. Maji*, Cœnobium Obernburgense, ad confinia Styriæ & Carinthiæ situm, in tutelam recipit. (*Diplomataria sacra Duc. Styriæ Parte II. pag. 294.*) Tum idem (pleno titulo) Seizenſi Cartusiæ corroborat concessa olim ab Ottokaro primo Styriæ Duce. „Datum in Grætz „.... *Incarnat. Domini anno MCCLXXIV. Septimo Kal. Maji. „Indict. II.*) (*Diplomat. S. duc. Styriæ. P. II. pag. 73.*)

Philippum, titulo Ducem Carinthiæ, Rudolfo Regi sese hoc anno Comitem junxisse, tria contestantur Rudolfi diplomata, quæ testis adfuit: *Philippus Dux Carinthiæ*. 1275.

I.^{um} Datum *Augustæ*, anno regni *Rudolfi secundo*, Incarnat. MCCLXXV. ubi tractatur de jure electoris controverso inter Regem Bohemiæ, & Ducem Baviariæ. (GOLDASTUS *Collect. docum. Imper. Tom. I. pag. 311.* Item HUNDIUS GEWOLDIANUS *Tom. I. Metrop. Salisburg. pag. 54.*)

II.^{um} Datum *Augustæ* item Datum, XV. Kal. *Julii*, (XVII. Junii) quo Eberspergensis Cœnobii jura firmantur. HUNDIUS *citatus Tom. II. pag. 192.*

III.^{tum} *Lausanae* publicatum, XII. Kal. *Novembris* (XXI. Octobris) quo S. Sedi Romanæ *Rudolfus* omnia jura, ac privilegia confirmat. Inter testes: *Philippus Dominus Karinthiæ*. Forte scriptum fuit *D. Karinthiæ*, quod mallet legere *Dux Karinthiæ*. (LÜNIG *Cod. Italiæ dipl. Tom. II. pag. 731.*)

Ottokarus (usitato titulo) mandat *Milotæ Capitaneo Styriæ*, ut *Canonicorum Seccoviensium Collegium* tueatur. Datum *Wiennæ VII. Kal. Februarii*.

1276. Confirmatur prædicta tutela anno MCCLXXVI. Id colligitur ex addito documento, in quo notatur: *Actum Anno Domini milles. ducent. septuages. quinto.* Atque ex documenti contextu colligitur, deinde id anno sequente fuisse Datum *Brunæ V. Nonas Maji*. (Diplomatar. S. Duc. *Styriæ P. I. pag. 236. Seccov. N. XCIX. & N. C.*)

Rudolfus Cæsar Austriam, Styriam, Carinthiam & Carniolam, ab Ottokaro Rege sine assensu *Ordinum Imperii* occupatas, ab eodem reposcebat, evocato ad iterata Imperii

Comitia. Comparuerant quidem Herbipoli an. MCCLXXV. Ottokari Regis, & Henrici Ducis Bavariae, itidem refractarii, Legati Bernardus Episcopus Seccoviensis, & Henricus Præpositus Oettingensis. At cum verbis nihil proficeretur, ad arma ventum est hoc anno MCCLXXVI. Porro pacem publicam Rudolphus *Viennæ III. Non. Novembris* an. MCCLXXVI. servandam præscripsit terris Austriæ, Styriæ, Carinthiæ & Carniolæ. (*Landsbandvest. Carinthiæ pag. 1.*)

Enim vero Rudolphus castris ad Viennam promotis, partim terrore, partim Principum interventu, eo perpulit Ottokarum, ut bonis pactis decederet omni jure, si quod habuisset in Austriam, Styriam, Carinthiam, Carniolam &c. Documenti ab arbitris confecti autographum in *Tabulario Austr. Vindobonensi* asservatur, quo Anno MCCLXXVI. X. Kal. Decembris (XXII. Novembris) utrimque delecti quatuor arbitri, Bertholdus Herbipolensis, Bruno Olomucensis Episcopi, Ludovicus Dux Bavariae, & Otto Marchio Brandeburgi, in castris prope Viennam ita pronunciarunt: „ Item arbitramur, „ quod Dominus Ottokarus Rex Bohemiæ cedat simpliciter, & cedat „ præcisè omni juri, quod habebat, vel habere videbatur in terris, „ & hominibus, cujuscunque conditionis existant, Austria videlicet, „ Styria, Carniola, Carinthia, Marchia, Egra, & Portu Naonis &c.

Ita verba ex autographo refert STEYERERUS noster, in additionibus ad Commentarios pro Hist. Alberti II. pag. 147. Aliis in apographis male provinciis illis addita fuit Goritia.

Vide hoc Laudum concordiae editum a LEIBNITIO in *man-
tissa Codicis diplomatici*: item apud LÜNIG *Reichs-Archiv Parte
speciali, Contin. I. pag. 147. &c.* Variant tamen in verbis non-
nullis hæc aliaque apographa.

Rudolphus porro solito ritu Ottokaro Bohemiam
& Moraviam Viennæ contulit, ceteris provinciis Imperio
vindictis servatisque. Hæc omnibus nota sunt.

In Repertorio Austriaco MS. P. III. pag. 183. Memoratur
epitome documenti, quo contestantur Leonhardus Ratisbonen-
sis Episc., Ludovicus Com. Palatinus Dux Bavariae, & Land-
gravius Hassiæ, Ottokarum Regem, interventu Bernhardi Würz-
burgensis, item Olomucensis Episcopi, Marchionis Ottonis de
Brandenburg, & Burggravii Friderici de Nüremberg, decessisse
Austria, Styria, Carinthia, Carniola, Marchia Vinidorum,
Egra, & Portu Naonis: at vero a Rudolfo Rege eidem Otto-
karo Regi collata fuisse Bohemiam, Moraviam, aliaque here-
ditaria feuda Imperio obnoxia. *Datum Viennæ III. Kal. Ja-
nuarii MCCLXXVI.*

*Rudolfus
& Impe-
rium.*

Interea Comes Meinhardus a Rudolfo Cæsare in Sty-
riam, & Carinthiam, cum alia militum manu præmissus, egre-
gie prompteque ibidem rem gessit, ac plurimorum proce-
rum animos, ab Ottokaro alioquin alienatos, Rudolfo con-
ciljavit: Porro sub anni finem, Meinhardus cum Styris
& Carinthis Viennam ad Regem venit. HORNECK
Chronic. Austr. pag. 130. &c.) (*Anonymus Leob. Anno
MCCLXXV.*

MCCLXXV. Hier. Pez. Tomo I. pag. 845. & Continuator Martini Poloni.)

Ad anni proxime præterlapſi finem, aut ad præſentis 1277.
potius initia referenda puto, quæ ANONYMUS LEOB. *ad An.*
MCCLXXVII. pag. 853. Hier. Pez. Tom. I. ita narrat: „ Rex
„ reverſus in Auſtriam, Styriam luſtravit, ibique Karinthianos,
„ & Carnioloſ alloquitur, & fidelitatem ab eis recepit: terrisque
„ eorum per Meinhardum Comitem, & officiales, diſpoſitis, venit
„ in vallem Aneſi.) Videbimus deinceps Meinhardum Comi-
tem Tyrolis & Goritiæ, Carinthiæ Gubernatorem, pro Cæſare
Rudolfo & Imperio, negotia Carinthiæ procurantem.

Hoc anno varii, teſtibus literis publicis, continuati ſunt
tractatus concordiæ inter Rudolphum & Ottokarum Reges, cum de
politicis rebus, tum de nuptiis inter proles Rudolphi & Ottokari.

Sane in *Tabulario Auſtriaco* documentum adeſt, quo
per Fridericum Norimbergensem Burggravium, alioſque Lega-
tos, declarantur, & ſtabiliuntur ea, quæ de mutuis prolium
nuptiis &c. anno ſuperiore in *Laudo Concordiæ* conſtituta ſunt.
„ Datum Viennæ pridie Nonas Maji MCCLXXVII. ſub regio Otto-
„ kari Majestatis ſigillo, quia novum ſigillum nondum habebat;
„ quare Rudolfo id fraudi non eſto, in ſigillo iſto alia ſcuta adeſſe
„ præter Bobemiæ & Moraviæ.) Nempe cum Auſtria, Styria,
Carinthia, Carniola &c. deceſſerit Ottokarus, etiam earum regio-
num inſignia præ ſe ferre tum ei non licebat. (*Repertor. Auſtriac.*
MS^{tum} Parte III. pag. 187.)

In aliis *Tabularii Austriaci literis* MCCLXXVII. habetur ratihabitio Rudolphi & Ottokari pactorum hætenus initorum, ubi præterea novi sponsi nominantur: *Hartmannus* Rudolphi Regis filius, & *Chunegund* Ottokari Regis filia. Tametsi in documento præcedente sine nomine sponsi memorentur, relicto vacuo spatio, nempe: *Filius* Regis Rudolphi, & *Filia* . . . Regis Ottokari. Quæ nos docent rem hætenus incognitam, de nuptiis inter *Hermannum* & *Chunegundem* primum actum fuisse; tametsi rebus mutatis deinde *Rudolfus*, Cæsaris filius, *Agnetis* Bohemicæ, & *Wenceslaus* Bohemus *Guttæ* Habsburgicæ sponsi fuerint. Observavit ista *Doctissimus ROSENTHALIUS Tabularii Austriaci intimus Custos*.

Rursum in *Repertorio Austr. P. III. p. 186.* memoratur ampliatio pactorum concordia, facta auctoritate Ottokari Regis de mutuis auxiliis Regum: de obsequio Ottokari erga Rudolphum Cæsarem, qui vice mutua Ottokarum aliquanto tempore ad Comitatus ne evocaret: de Rege Hungariæ Ladislao, aliisque pacis conditionibus.

„ Hanc ampliationem Sacramento firmavit Dominus Albertus
 „ pro Patre suo Rudolfo Rege, jurans ad animam ejusdem: & Ot-
 „ tokarus Rex jurejurando corporali id firmavit: porro Principi-
 „ bus quibusdam potestas fit, arctiora etiam amicitia fœdera in-
 „ ter ambos Reges conciliandi, & arbitrium de his ferendi... Da-
 „ tum Pragæ, pridie Idus Septembris MCCLXXVII.) Sigillum
 hujus chartæ jam sola Bohemiæ & Moraviæ scuta ostentat.

Ex

Ex his colligo: hæcenus inter Rudolfum & Ottokarum Reges bene convenisse, quantum externa indicia prodidere; quæ ipsa res coarguit fabulam illam de tentorio lapsili, sub quo Rudolfus Ottokaro feuda ad Viennam contulisse, atque ita Ottokari animum a se alienasse fertur.

At paullo post tamen, nescio quibus intemperiiis, in transversum actus Ottokarus amicitiam Rudolphi abruptit, datisque ad Rudolfum literis *an. MCCLXXVII. III. Idus Novembris*, se gravatum queritur; tum circa id tempus *Chunegundem* filiam, *Hartmanni* Habsburgici sponsam Monasterio intrudit, quod factum etiam *Continuator Cosmæ Pragensis* improbat.

Quæ deinde instaurato bello acciderint, fatis nota sunt. 1278. Ottokarus a Rudolfo præliò victus in campo Marchico occubuit die XXVI. Augusti, uti constat ex *Epistola Rudolphi apud Cl. HERGOTT. Geneal. Diplom. Domus Habsburg. Tom. II. Parte altera, pag. 483.*) Exauctorato nuper a Ducatu Carinthiæ, & nunc sublato Ottokaro, Carinthiæ Ducatum ipsum Philippo redditum non invenio. Sed Meinhardus Comes, Carinthiæ porro pro Cæsare præfuit, uti sub hujus anni initium docent literæ Rudolphi „ *Data Viennæ in Vigilia Epiphaniæ* „ *MCCLXXVIII.* ad Berchtoldum Episcopum Bamberg. cui mandat, ut procuret Ecclesiæ Werdeni satisfactionem de damnis, ab Ottone de Vinkenstein, advocatiæ titulo, eidem illatis. Inter cetera legimus: „ *Cum propter dilecti nobis Mein-* „ *hardi Comitis Tyrolensis, affinis nostri Karissimi,* (Elisabetha „ Mein-

„ Meinhardi filia Alberto I. nupsit) *absentiam* & *etiam propter*
 „ *Procuratorum suorum* & *Officialium impotentiam, seu desidiam,*
 „ *quos loco sui, regimini terræ Karinthiæ præfecit, Ecclesia Wer-*
 „ *densis periclitetur.* (MEICHELBECK *Histor. Frising. Tomo II.*
Parte II. pag. 96. &c. N. 163.)

Meinhardus Comes, circa hæc tempora, a Rudolfo Cæs. præstitæ operæ pretium petit aliquam e provinciis, Ottokaro ereptis; non abnuit quidem Cæsar, sed istud citra Principum Imperii assensum fieri non posse, reponit. ANONYMUS *Leob. Lib. II. pag. 853. Hier. Pez. Tom. I.*

1279.

Rudolfum nemini adhuc dum Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ ducatus contulisse, probat charta hujus anni, qua Rex idem profitetur: sibi obsequia, & filiis suis etiam feuda præstita ab Episcopo Babenbergensi, cui quædam in Styria & Carinthia largitur: „ *Cedimus pro nobis* & *filiis nostris, ac omnibus*
 „ *futuris Austriæ* & *Styriæ Ducibus nostro* & *filiorum*
 „ *nostrorum nomine, vel cujuscunque terræ Karinthiæ Principis, aut*
 „ *Domini futuri Datum apud Rotenmann VIII. Kal. No-*
 „ *vembris, Indiët. VIII. an. Domini MCCLXXIX. Regni VII.*
 (LÜNIG *Spicil. Eccles. Tom. II. pag. 33. &c.)*

Vitam variis turbis casibusque exercitam finivit hoc anno Philippus, titulo Dux Carinthiæ, Bernhardi Ducis filius, Ulrici III. frater, de cujus obitu, præter *Chronicon Salisburg.* ita ANONYMUS *Leob. Hier. Pez. Tom. I. pag. 855. ad an. MCCLXXIX.* „ *Philippus electus Salzburgerensis* (& postea Aquil-

„ le-

„ Iejensis) moritur apud Cremsam : testamentum condidit sub ti-
 „ tulo Ducatus Karinthie, & Laibacum Ecclesiæ Aquilejensi dispo-
 „ nit, & fratris donationem ratificavit. Titulus sepulchri sui habet :
 „ quod fuerit Dux, Episcopus, Patriarcha.) Conditus fuit in
 templo RR. PP. Prædicatorum Cremsii.

In literis Henrici de Silberberg, queis tractat cum Ven. 1280.
 Abbatissa de Göß Herburgi, de advocatia in Arbendorf, oc-
 currunt sequentia : „ Coram illustri Comite Mainbardo Tyrolen-
 „ qui de consensu Domini Rudolphi Romanorum Regis, Ducis Karin-
 „ thie, tunc se gessit Actum in Silberberch Anno Domini
 „ M.^{mo} CC.^{mo} LXXX.^{mo} XVII. Kal. Marcii.) Videtur post illa :
 Ducis Karinthie deesse Vicarium vel aliud simile ; tametsi
 sententia etiam sine hoc constare sibi possit. (Diplomataria
 S. Ducatus Styriæ. Parte I. pag. 99. Gössenf. N. LXIII.)

Albertum, Rudolphi Cæs. filium, a patre, hoc saltem 1281.
 anno MCCLXXXI. ante diem XX. Maji constitutum fuisse
 Vicarium Generalem per Austriam & Styriam, testantur literæ
 signatæ die & anno, modo memoratis, ubi Cives in Laa,
 Austriæ inferæ oppido, Alberto Vicario Generali obedientiam
 spondent. (HERGOTT Monum. Austr. Tom. I. Austarii pag. 215.)
 Alberti titulus deinceps, usque ad obtentos ipsos Ducatus, le-
 gitur : Nos Albertus DEI Gratia de Habsburch & de Kyburch
 Comes, Lantgravius Alsatiæ, Illustris Romanorum Regis Pri-
 mogenitus, & ejusdem per Austriam, & Styriam Vicarius
 Generalis.

1282.

In Repertorio Austr. MSto P. I. fol. 1. ad 7. adnotantur, atque in Tabulario Austriaco asservantur literæ consensus Electorum Germaniæ, ut a Rudolfo, Rege Alberto filio conferantur ducatus Austriæ, Styriæ, KARINTHIÆ, cum Carniola, Marchia, & Portu Naonis, omnes scriptæ anno MCCLXXXII. nempe:

Wernberi Moguntini X. Kalend. Octobris.

Henrici Trevirensis item X. Kal. Octobris.

Sigefridi Coloniensis die S. Jacobi. Hic terras non nominat.

Ludovici Palatini Rheni, & Johannis Saxonie Ducis, II. Kalend. Septembris.

Ottonis March. Brandenburgici, itidem.

Ex hoc Principum consensu colligo: Rudolfum filiis Alberto & Rudolfo Carinthiam quidem cum Austria & Styria contulisse; sed excepisse ejus possessionem, cum reservato postliminii jure, destinato jam Meinhardo Comite, cui Carinthiam quarto post anno impertiret. Unde factum credo, ut in diplomate, quo reipsa solemni ritu an. MCCLXXXII. VI. Kal. Januarii, anno regni decimo, Augustæ, filiis suis Alberto & Rudolfo Austriam, Styriam &c. contulisse se profitetur, nulla illic Carinthiæ sit injecta mentio, & ad declinandam etiam tot Ducatum in domum suam derivatorum invidiam. Hoc diploma nunc extat in Tabulario Cesareo Austriaco Viennæ.

Reverendissimus HERGOTTUS Geneal. Diplomat. Domus Habsburg. Tom. II. pag. 507. & Monum. Austriac. Tom. I. pag. 216. bina documenta adfert, ambo anni MCCLXXXII. prius die XXIX.

Ja-

Januarii, alterum XXIX. Julii, in quibus *Albertus* jam *Ducis* titulo compellatur. Verum aut minus proprie id scriptum fuit, aut anni numero unitas addenda videtur: nisi *Albertus* antea jam *Dux* renunciatus sit, quam diploma solemnitis institutionis publicaretur.

De Carinthia nihil singulare occurrit, quam curæ Mein- 1283.
hardi Comitis, uti antehac, commissam fuisse credo. Meinhardum quidem certe hoc anno, mense Junio prope Labacum fuisse (quod Ducatui Carinthiæ etiamnum adjunctum erat) constat e duobus documentis hoc anno exaratis, altero nomine Alberti Com. Goritiæ, fratris Meinhardi, qui erat in Geisselmansdorf prope Labacum die Dominica ante S. Viti, seu die XIII. intrante Junio. Alterum ab ipso Meinhardo editum est post bidduum, ibidem die S. Viti, id est XV. Junii. (MEICHELBECK, *Histor. Frising.* Tom. II. P. II. pag. 106. N. 178. & 179. Præter administrationem totius Carinthiæ, Carniolæ partem, pro mutuo dato ære, pignoris nomine a Rudolfo Cæs. Meinhardus habuit, teste ANONYMO LEOB. Hier. Pez. Tom. I. & Continuat. Martini Poloni ad An. MCCLXXXVI.

Albertus Dux Saxonie consentit, ut Meinhardo, Comiti 1285.
Tyrolis & Goritiæ, conferatur *Ducatus Carinthiæ*, cum de jure suo decesserint Duces Austriæ Albertus & Rudolfus, idque a Rudolfo R. ipsi petierint, quibus prædictus Ducatus Carinthiæ antea datus fuit ab Rudolfo Rege. Datum Norimbergæ IV. Kal. Aprilis Anno Domini MCCLXXXV.) Repertorii Austr. P. I. fol. 8.)

1286.

Augustæ Vindelicorum An. MCCLXXXVI. Cal. Februarii
 (prima Februarii) Carinthiæ Ducem Meinhardum Rudolfus
 Rex renunciat. Memorabilia sunt verba hujus diplomatis, quæ
 STEYERERUS *Comment. pro Alberto II. pag. 82. ex Tabulario Græ-*
censis Aulæ repræsentat: „ Noverit præsens ætas, & futuri tem-
 „ poris successiva posteritas, quod Illustres Albertus & Rudol-
 „ fus, Duces Austriæ & Styriæ, Domini Carniolæ, Marchiæ
 „ & Portus Naonis, Principes & filii nostri dilecti, apud Au-
 „ gustam in nostra præsentia constituti, Celsitudini nostræ de-
 „ votis precibus institerunt, quatenus principatum five Duca-
 „ tum terræ Carinthiæ, quo ipsos jam dudum cum ceteris Du-
 „ catibus videlicet Austriæ & Styriæ supradictis, de consensu
 „ Principum Electorum, jus in electione Regis Romanorum ha-
 „ bentium, investivisse recolimus in Augusta, in manus no-
 „ stras libere resignatum spectabili viro Meinhardo Comiti Ty-
 „ rolis, & heredibus suis conferre, ac ipsum de eodem solemni-
 „ ter investire de regali nostra Clementia dignaremur...)

Apud STEYERERUM legitur: *Pridie Kal. Februarii*; sed in
 Autographo Græcensi est tantum *Calendis Februarii*. Id Auto-
 graphum hodie est in *Tabulario Viennensi*, ubi idem vidi. Por-
 ro eodem anno MCCLXXXVI. Calendis Septembris, Meinhar-
 dus solenni & vetere apud Carinthios more super mensa lapi-
 dea, prope Ecclesiam S. Petri ad montem Carinthianum (Kar-
 noburgi) per rusticum Glasendorfsensem, dictum Herzog (aut
 Edlinger) inauguratus fuit: idem Dux mox postea feuda di-
 stri-

stribuit in alia sella lapidea duplice, Fürsten-Stul dicta (in cujus averſa ſede Palatinus Carinthiæ ſua ſeuda conferre ſolet) haud procul Clagenfurto, hodieque ſuperſtite in Solienſi Campo. Meinhardus porro fratrem ſuum *Albertum*, Comitem Goritiæ, Comitem Palatinum *Karinthiæ* inſtituit, eidemque primum nonnihil hæſitanti (fortaſſe quod fratri Duci ad genua accidere nolle) ſed aliorum conſilio ſe ſubmittenti denique, ſeuda Palatinatus confert. (ANONYMUS LEOB. *ad an. 1287.* HIER. PEZ. T. I. ÆNEAS SILVIUS *de Statu Europæ Cap. XIV. de Carinthia*, Freberi Tom. II. pag. 406. MEGISERUS *Annal. Carinth. Lib. VI. Cap. XI. fuſe de hoc ritu.* Item HASELBACHIUS, & Chronicon *Weichenſtephanenſe*, & alii.

De Palatinatu Carinthiæ vide inferius noſtrum *Caput VII.* Meinhardus Carinthiam, & Carnioliam (alioquin pignoris etiam loco a Rudolfo Rege, pro commodatis pecuniis jam antea traditam) pacifice ad obitum uſque poſſedit. Plura Meinhardi Ducis diplomata hic non adduco; cum quod apud ANTON. STEYERERUM, & in *Tentamine Goritienſi tam Genealogico, quam Chronologico* complura indicata ſint, tum quod ſciam Virum Cl. JOSEPHUM SPERGESIIUM, Pro-Archivarium Cæſareo-Regium, perfectum aliquod opus de *Meinhardo* iſto moliri. Eaſdem ob rationes de *Filiis MEINHARDI* pauca commemoro, uti & de *Filia Margaretha*, & *Maritis ejus*.

Meinhardi filios ſiſtit documentum ab ipſo patre editum 1290.
Anno MCCLXXX. die XV. exeunte Aprilis (XVI. Aprilis) In-
Chronol. P. I. M di-

diſtione III. apud Burchſtall, quo inveſtit Henricum Clavigerum ſuum in Griez de uno jugero in Eyſicher - Aue : „ Datum co-
 „ ram his teſtibus : Ottone, Alberto, Ludovico, & Henrico filiis
 „ noſtris kariffimis.) Has tabulas autographas vidit, & com-
 municavit Cl. ROSCHMANNUS Archivarius Cæſareo - Regius
 OEniponte.

1292. Ex his quatuor filiis primus vivo patre Meinhardo,
 mundo valedixit *Albertus*, de quo ita CHRONICON STAM-
 SENSE : Anno Domini MCCXCII. in die S. Georgii Martyris obiit
Albertus Illuſtris Dux Carinthiæ, filius fundatoris noſtri, hic tu-
 mulatus. In charta paullo ante relata quatuor filii Mainhar-
 di, vivo Patre, non appellantur Duces Carinthiæ, quare *Chro-
 nologus Stamſenſis*, paullo liberalior de titulis fuiſſe videtur.
 Hereditario tamen Ducatus jure gaudebant Meinhardi Du-
 cis filii.

1295. Mainhardus Dux deceſſit Calendis Novembris in Greif-
 ſenberg, ſepultus in Stams. Hæc ex HORNECKO, & *Chron.
 Stamſenſi* &c. probata ſunt in *Tentamine Geneal. Goritienſi* pag.
 238. &c. Patri in Ducatu ſucceſſere filii ſuperſtites tres,
 ſimul Duces : OTTO, LUDOVICUS, HENRICUS. Atque
 iſti primi mihi, certique fuiſſe videntur ſimultanei, ſeu Col-
 legæ Duces Carinthiæ, quos etiam Meinhardus Pater ſimul-
 taneos heredes inſtituit, teſte HOKNECK pag. 591.

Otto, Lu-
 dovicus, &
 Henricus
 V. Duces.

Circa
 1296. BURGLEHNER in *Aquila Tyrolenſi MSta*, Lib. XIII. Cap. V.
 literas Adolphi Regis Rom. commemorat circa an. MCCXCVI.

exaratas, in quibus tres fratres non appellantur DUCES CARINTHIÆ, sed: Otto, Ludovicus, & Henricus, fratres nobiles de Tyrol. Id propterea factum arbitror, quod hi Duces Alberto Austriaco, Adolphi æmulo, adhæserint, neque ab Adolfo Ducatus jura receperint.

Albertus Rom. Rex feudali jure instituit Duces Carinthiæ affines suos: Duces Ottonem, Ludovicum, & Henricum, Comites de Tyrol. Datum Spiræ MCCXCIX.) Ita habetur Repertorii Austriaci Parte I. folio 10. 1299.

Veronæ XXIX. Decembris pax fundata inter: Ottonem, Ludovicum & Henricum, Duces Carinthiæ, Advocatos Ecclesiar. Aquilejensis, Tridentinæ, & Brixinensis. Ac inter Mantuanos & Veronenses. Roussët Supplem. au Corps Diplom. T. II. P. II. pag. 8.) Anno MCCCIV. Ludovicus Dux vitam finivit die XXII. Septembris, sepultus in Stams, teste ejus loci Chronico. 1301.

Henricus Dux, ducta Agnete, Wenceslai senioris, Regis Bohemiæ & Poloniæ filia, electione quorundam Procerum adit regnum Bohemiæ, ac una titulum Regis Poloniæ MCCCVI. mense Augusto; sed mox Bohemia excedere cogitur, invalescente æmulo regni Rudolfo Duce Austriæ, Alberti Regis filio. Tentamen Geneal. Com. Goritiæ pag. 358. ex Contin. Cosmæ Pragensis. Attamen hoc anno MCCCVI. in Carinthiam redux Henricus in documento apud BURGLENHNER. L. XIII. C. III. non dum Regio titulo appellatus videtur, sive quod in consortio fratris natu majoris Ottonis, & in negotio extra Bohemiam, 1306.

Obi Ludovicus, Otto, & Henricus Duces.

eo titulo uti nollet : sive quod puderet regno gloriari , ex quo adeo propere exactus esset , nec accepta corona ; documenti ita meminit BURGLEHNER : Otto, & Henricus Duces Carinthiae, Comites Tyrolis & Goritiae &c. Honorabili Viro Domino Berchtoldo dicto Maïser, præposito, & Conventui Monasterii ad Rozen, annuas decem vecturas Salis donant.

1307.

Mortuo sub initium Julii Rege Bohemiae Rudolfo Austriaco, revocatur Henricus Carinthius, & Pragæ pro Rege recipitur. *Vide Tentamen Geneal. Gorit. pag. 265. & 342. &c.*

1308.

Cum Friderico pulchro Duce Austriæ, novo regni Bohemiae æmulo, pacem init Henricus, cedente Friderico Austriaco certis pactis. *Repertorii Austr. P. II. fol. 420.* Erepta antea Henrico Carinthia & Carniola restituitur. *Chronicon Salisburgense Pezianum, & ANONYMUS LEOB. ad an. 1309.*

Memorabile est, quod post restitutam ab Austriacis Henrico Duci Carinthiam narrat idem ANONYMUS LEOB. *Hier. Pez. Tomo I. pag. 898.* „ Et veniens (Henricus Dux) ad Carinthiam, instinctu Officialium, ad sublevamen suæ penuriæ, „ Monasteria & Ecclesias talliavit (seu pecuniaria iis subsidia imperavit) quod ante eum fieri non consuevit.

1309.

Francofurti Henricus VII. Cæsar cum Principibus sententiam dicit: Henricum, Mainhardi filium, regno Bohemiae, & Ducatu Carinthiae privandum esse, eo quod regnum præter jus adierit. *An. MCCCIX. dies deest. (GOLDAST. Constit. Imper. P. II. pag. 29.)* Henricus VII. nempe filio suo Johanni

Re-

Regnum Bohemiæ assertum volebat. Anno MCCCX. Henricus Cæsar novo decreto Henricum Ducem tyrannidis inculcat. Oeniponte vitam clausit Otto Dux die XXV. Maji, hoc anno MCCCIX. *Chronic. Stamsense.*

Solus ergo fratrum Henricus superstes Rex & Dux; 1310.
 sed idem regno Bohemiæ die XIII. Decembris ejectus est per *Otto Dux*
 Johannem, Henrici VII. Cæsaris filium. *Tentam. Geneal. Go-* *obit. Hen-*
ritiæ Com. pag. 346. *ricus V. so-*
lus Dux.

Cum Wulfigo Bambergæ Episcopo, de fundis in Carinthia, concordiam init Henricus Dux, & titulo Rex. *Datum Inspruck die Lunæ post dimidiam Quadragesimam MCCCXI.* 1311.
LÜ-NIG Spicil. Eccles. Tom. II. pag. 36.

Plenum Henrici nostri titulum ita lego (apud STEYERER. *Comment. pro Alberto II. pag. 592.*) 1324.
 „Nos Henricus DEI
 „Gratia Bohemiæ & Poloniæ Rex, Carinthiæ Dux, Tyrolis, &
 „Goritiæ Comes, Aquilejensis, Tridentinæ & Brixinensis Ecclesiæ
 „Advocatus . . . profitetur se Wiltbiniensi Præmonstratensium Ceno-
 „bio quedam donasse. Actum & datum Tyrolis anno Domini
 „Millesimo trecentesimo vicesimo quarto, die decima quinta Januarii,
 „Indictione septima.

Margaretha, filia senior Henrici Ducis, nubit Johanni 1330.
 Henrico, Johannis Lucenburgii, Bohemiæ Regis filio. *Ten-* *vel*
tam. Geneal. Gorit. a pag. 283. ad 285. Desponsatus fuit 1331.
 Johannes MCCCXXVII. & una Margarethæ heres designatus.
 STEYERER pag. 77. &c.

1330.

Henricus
V. Dux:

Tabulas germanice scriptas exhibet STEYERER in *Alberto II. pag. 78.* queis Ludovicus Bavarus Cæsar Datis *Meranie die Martis post Hypapanten B. V. Mariæ, anno Christi MCCCXXX. Regni nostri XVI. Imperii III.* concedit: dilecto avunculo & Principi nobili Duci Henrico Carinthiæ, & Comiti Tyrolis & Goritiæ, Advocato Ecclesiarum Aquilejæ, Tridenti & Brixinæ, hæc tria: I.^{um} Ut Henrico in Provinciis succedant filiæ. II.^{um} Ut his deficientibus fratris filiæ. III.^{ium} Ut si Henricus generorum aliquem velit heredem scribere, de eo sciat Cæsar, sed designatum probaturus.

1335.

Albertus,
& Otto II.
Austriaci.

Henricum Regem ac Ducem die IX. Februarii hujus anni etiamnum vivum fuisse probat documentum relatum a R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 849.* quo Johanni Henrico Goritiano, consobrino suo, quædam vendit. Datum in Tyrol an. Domini Millesimo CCCXXXV. in Octava Purificationis S. Mariæ. Meminit & P. STEYERER *pag. 83.* Sed eodem anno in eodem Castro Tyrol colicus morbus Henricum e medio sustulit die IV. Aprilis. Filia ejusdem senior Margaretha, cum Johanne Henrico marito, Carinthiam sibi deberi putabant. At Ludovicus Imp. Ducibus Austriæ & Styriæ (haud dubie etiam jus reservatum ab an. MCCLXXXII. & MCCLXXXVI. obtinentibus) Alberto II. & Ottoni fratribus, eorumque heredibus, *Carinthiæ Ducatum die II. Maji, atque eadem die Comitatum Tyrolis*, quippe feuda, ad mulieres non dum hereditario jure devolvi solita, sed Imperio vacantia, contribuit.

Utrum-

Utrumque documentum *Lincii* in Austria datum repræsentat P. STEYERER pag. 84. & 85. *Commentar. pro Hist. Alberti II.* Carinthiam, missio Ulrico Pfannbergio Comite, & Ulrico de Walsee, tardantem non nihil, favore Auffenstainii, Carinthiæ Capitanei, Duces Austriæ, cum Carniola, ad obsequium promptiore, obtinent. Vide ANONYMUM LEOBIENSEM, & *Tentam. Goritiensē Chron. pag. 365. & 366.* Albertus & Otto Duces (filii Alberti I. Cæsaris, & Elisabethæ filiæ Mainhardi Ducis Carinthiæ) nonnisi Ducis titulo (non *Archiducis*) in omnibus chartis leguntur, quarum complures, de Alberto præcipue, STEYERERUS exhibet a pag. 87. & 112. &c. & pag. 54. &c. Inter alias adsunt hujus anni MCCXXXV. tabulæ FridERICI Archiepiscopi Salisburgensis, qui factio cum Alberto & Ottone fœdere novos eosdem Carinthiæ Duces, pro vetere instituto, *Ecclesiæ Salisburgensis Archidapiferos* renunciavit STEYERER pag. 89.

Margaretha, vulgo Maultaschia, cum Johanne Henrico marito, adnitente Johanne Rege Bohemiæ, contendebant per hos annos, adhibitis etiam armis, Carinthiam obtinere, sed nimis fero, quare titulo saltem *Ducum Carinthiæ* contentos vivere oportuit. Bellum id Tyrolim potissimum infestavit, & confinia Carinthiæ; nam illata, per ipsam Margaretham Maultaschiam, Carinthiæ arma & damna, vetere testimonio destituuntur, uti fuse ac solide ostendit STEYERERUS noster a pag. 99. &c. *Commentar. pro Alberto II.*

1336.

Johannes Bohemiæ Rex bellum in Borussiam meditans, cum Ottone & Alberto Ducibus Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ pacem, & concordiam init Laureaci VII. Idus Octobris (seu X. Octobris) die B. Dionysii. Binas hac de re tabulas profert STEYERERUS pag. 97. & 98. Quibus Tyrolis, & quædam Carinthiæ Castra, Margarethæ & Johanni Henrico ab Austriacis addicuntur: Carinthiæ jura & possessio Austriacis relinquuntur, qui sumtus belli ærario regio restituant. Spondet Johannes Rex curaturum se, ut intra paucos menses hæc a filiis Johanne & Carolo, & a nuru Margaretha rata haberentur. Sed de hac re effecta nihil constat.

Attamen hoc eodem anno Johannes Henricus solo *Comitis Tyrolis* titulo honoratur (eodem loco & die, quo priores tabulæ) dum fœdus mutuum ineunt Principes, ita in documento scripti: „ Nos itaque Karolus DEI Gratia Ungariæ, „ Joannes Boëmiæ Reges, Albertus & Otto Austriæ, Styriæ, & „ Karinthiæ Duces, Karolus Marchio Moraviæ, & *Joannes Comes Tyrolis* . . .) STEYERER. pag. 112.) (Verum biennio post, dum Bertrandus Patriarcha Aquilejæ, die VII. Aprilis feuda contulit *Johanni*, eundem Ducem Carinthiæ, Com. Goriitiæ & Tyrolis appellavit. (*Com. Coronini Chron. Gorit.*)

1337.

*Johannes
Norimber-
gensis
Emulus.*

Friderici IV. Burggravii Norimbergenfis filius natu maximus *Johannes*, rivalis pro Carinthiæ Ducatu, si Superis placeret, repente extitit. Natus is erat ex Margaretha, filii Alberti illius, qui ante Mainhardum patrem Ducem Carinthiæ

mor-

mortuus, ipse nunquam Dux fuerat: Augustæ Vindelicorum Johannes iste Albertum Ducem de Carinthia compellat, & arma minatur. Reponit Dux: nihil se alienum possidere. Johannes postea in se rediens, re melius perpensa, conquievit. Hæc ANONYMUS LEOB. *ad An. MCCCXXXVII.* item HASELBACHIIUS *in Chron. Austriaco MSto apud STEYERER. edito ab Hier. Pez. T. II. Script. Austr.)* Fœmineum feudum nec tum erat Carinthia: neque, si fuisset, Johanni Margarethæ filio, sed potius Alberti & Elisabethæ filiis deberetur.

Albertus Dux Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ die Jovis 1338. ante Assumptionem B. V. Mariæ ad S. Vitum in Carinthia vetat literis publicis Monomachias. STEYERER *p. 121. 122. Landsband-ueß Carinthiæ pag. 9.* Deinde, ordinatis Carniolæ rebus, Græcium abiit: illuc ordines Carinthiæ Legatos suos mittunt, qui novas Leges, & veterum feudalium instaurationem ab Duce suo peterent. Albertus eisdem optionem dat; ii Styrorum vetustis legibus in multis vivere statuunt, scriptasque constitutiones in Ostervicensi arce servandas reponunt. Hæc ANONYMUS LEOB. *ad An. MCCCXXXVIII. ad XVIII. Kalendas Octobres* contigisse narrat, id est XII. Septembris. Hoc anno Otto D. G. Dux Austriæ &c. Græcii Feria IV. ante Dominicam Reminiscere, firmat Runensibus data olim ab Ulrico Duce. (*Diplomatar. Sac. Ducatus Styriæ Parte II. pag. 34. Run. XLVI.*)

1339. Die XVI. Februarii MCCCXXXIX. decessit Dux Otto
Albertus & filii *Ot-* Austriacus, qui ultima voluntate Alberto fratri filios suos com-
tonis. Fri- mendavit. Itaque exinde solus *Albertus* Ducatibus præfuit
dericus, suo, & filiorum fratris, *Friderici* & *Leopoldi* nomine. Sane
Leopoldus. in diplomate, quo *Albertus* Dux hoc anno, *Græcii*, die
undecima Decembris, Comitibus *Goritiæ* *Alberto IV.* & *Main-*
hardo VII. *Palatini Comitibus Carinthiæ* jura confert, diserte
binis locis meminit, & heredum suorum, & *patruecium suorum*
Ducis Friderici, & *Ducis Leopoldi.* Hanc chartam integram da-
mus inferius *Cap. VII. de Palatinis Comitibus Carinthiæ.*

1341. *Margaretha*, pertæsa mariti *Johannis*, eundem præten-
sæ impotentiae causa, thoro & *Tyroli* exigit ineunte *Novembri.*
Antea jam *Ludovicus Cæsar* (spe *Tyrolis* & *Carinthiæ* ad stir-
pem suam adjungendæ) cum *Margaretha* clam de *Johanne* ab-
dicando egerat, deque novis nuptiis, cum *Ludovico*, Impe-
ratoris *Ludovici* filio, celebrandis.

Albertus Dux a *Johanne Rege Bohemiæ*, & a *Carolo* ejus
filio, novam cessionem *Carinthiæ* accipit 25. Nov. & 25. Decembr.

1342. Nuptiæ illæ *Margaretham* inter & *Ludovicum Bava-*
rum, *Brandeburgi Marchionem* (sed illegitimæ, tametsi *Ludo-*
vicus Cæsar dispensasse feratur) processere *Meraniæ*, die X. Fe-
bruarii. *Johannes Henricus* interea apud *Bertrandum Patriar-*
cham Aquilejæ auxilium causæ suæ, sed modico cum fructu,
quæsierat. *Ludovicus Cæsar* filio suo, & *Nurui*, non tantum
Tyrolis jura & privilegia confirmavit *Monachii* die XXVIII. Ja-

nuarii ; sed etiam iisdem (etsi contra æquitatem) *Carinthie Ducatum* contulit: uti perhibent *CORTUSII de Novitatibus Padue*, Grævii *Tom. VI. pag. 108.*

Sane hic Ludovicus junior, peractis nuptiis, deinceps pleno titulo publicis in literis appellatur : „ *Ludovicus DEI*
 „ *Gratia Marchio Brandenburgi & Lusatiæ, Sacri Rom. Imperii su-*
 „ *premus Camerarius, Comes Palatinus Rheni, Dux Bavarie, & Ca-*
 „ *rinthie, Comes Tyrolis & Goritiæ &c.* STEYERER *pag. 614.*

Hæc omnia de Margaretha & Ludovico, & his plura, diplomatibus etiam invenies probata apud STEYERERUM *pag. 129. &c. & pag. 583. &c.* Porro etiam in *Tentamine Goritiensi pag. 283. &c. & pag. 371. &c.* Hoc demum anno (ut refert ANONYMUS LEC-B.) Albertus Dux sibi non nihil de Carinthia a Ludovicis metuens : „ *Dispositis necessa-*
 „ *riis, se, vel de fratrue libus unum (nempe Fridericum, aut*
 „ *Leopoldum, Ottonis filios) sublimare volens in solium Ducatus*
 „ *Carinthiaci, juxta consuetudinem ante dictam, & cum ad pun-*
 „ *ctum fiendi negotium pervenisset, se ipsum ad thronum hujus*
 „ *gloriæ præcipit elevari, Chunrado præfule Gurcensi benedictiones*
 „ *ad hoc spectantes solemnifante sacre Missæ tempore super ipsum.*
 „ *Quæstio autem non parva inter milites est exorta, cur fratrue-*
 „ *libus non indulserit hunc honorem? quidam senserunt, quod pro-*
 „ *prium filium per hoc æque in Ducatu hoc voluerit hereda-*
 „ *re; alii vero desinierunt, quod nobiles terræ hoc egerunt,*
 „ *ne constringerentur duplici juramento, si forte Principes dis-*

„sentirent, & in conservatione fidei alteri parti obnoxii haberentur.) HÆC ANONYMUS.

1343. Cum Ludovico Cæsare pacem init Albertus Dux, conciliante Johanna Ducis Coniuge. STEYERER. pag. 7.

1344. Ottonis olim Ducis filii *Fridericus* & *Leopoldus* obiere unus post alterum. *Chron. ALBERTI ARGENTIN. pag. 129. Urstissi Parte II. ad hunc annum MCCCXLIV.*

1346. Carolus IV. a quibusdam, Ludovico infensis, Bonnæ Rex coronatur XXVI. Novembris MCCCXLVI.

1347. Ludovicus Bavarus Imper. periit die III. Octobris MCCCXLVII.

1348. Carolus IV. (Johannis Regis Bohem. filius, frater Johannis Henrici Tyrolensis) Alberto Duci conciliatus, confirmat ipsi, & filiis Rudolfo & Friderico, & hæredibus, *omnia jura, & privilegia die Lunæ post S. Urbani (XXVI. Maji) Brunæ. Diploma adfert STEYERER. pag. 148.*

Johannes Henricus, Tyrolis expulsus, confirmat quædam concordata patris sui Johannis Regis Bohemiæ, in castris ante Francofurtum, die XI. Octobris, utiturque hoc titulo : *Nos Johannes DEI Gratia Dux Karinthiæ, Tyrolis & Goritiæ Comes.) (LÜNIG. Cod. Germ. Diplom. Tom. I. pag. 1058.*

1356. Rudolfus IV. vivo patre Alberto, literas edidit, quas
 1357. exhibet R. P. STEYERER, pag. 358. &c. jam suo nomine,
 1358. consensu tamen patris, annis MCCCCLVI. & duobus sequentibus, cum titulo provinciarum prolixissimo, cujus initium est :

est: Nos *Rudolfus DEI Gratia Dux Austriæ, Styriæ & Carinthiæ, Dominus Carniolæ, & Marchiæ, & Portus Naonis, Comes Habsburgi, Kyburgi, Ferretarum &c. &c.*

Viennæ die XX. Julii *Albertus II. sapiens dictus*, expi-
 ravit, sepultus in Cartusia Gaming ab se fundata: reliquit
 quatuor filios, ac tres filias ex Johanna Pherretana. *Ru-*
dolfus (Austriadum IV.tus) Rempublicam suo, & fratrum Fri-
derici, Alberti, & Leopoldi, nomine gubernat.

1358.
*Rudolfus
 cum fratri-
 bus, Fride-
 rico, Alber-
 to, Leopoldo.*

De Rudolfo IV. plurimæ exstant & res gestæ, & tabulæ publicæ, quarum nonnullas, præcipue ex accuratissimo STEYERERÓ nostro, indicabimus, ut inde pateat: quando *Rudolfus* iste se *Archiducem Palatinum* scribere cœperit, & quanto tempore circiter intermiserit, ac rursus quando *Archiducem*, omisso *Palatino*, se appellaverit, non item ab aliis Principibus ita salutatus. Atque vivente quidem patre *Alberto*, ac toto anno MCCCLVIII. non nisi titulo *Ducis*, cum titulis solitis, legitur *Rudolfus*, sed cum proluxa titulorum aliorum cauda; ac primum sub anni hujus exordium, dum *Colmarie* piæ foundationis tabulas roborat *die Veneris post Purificationem* (die IX. Februarii) STEYERER. pag. 264. Deinde sub ejusdem anni MCCCLVIII. finem, *die S. Nicolai* (VI. Decembris) *Gemnicensium Cartusianorum* res in Austria, confirmat *Viennæ*, ubi multo breviori titulo utitur: *Nos Rudolfus Dux Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ, profigitemur palam &c.* STEYERER. pag. 269.

1359. *Rudolfus Dux Austriae, Styriae & Carinthiae*, cavet Agneti olim Reginae Hungariae (Andreae III. Conjugi) de iis, quae Albertus Dux eidem promiserat. *Datum Viennae die Jovis ante S. Urbani (XXIII. Maji.) anno MCCCLIX. &c.) STEYERER. p. 273.*

Verum idem Rudolfus Viennae anno eodem MCCCLIX. *Die proxima Veneris ante S. Margarithae*, id est, die V. Julii, (secundum vetera Austriae Calendaria & Necrologia, quae Festum S. Margarithae locant ad IV. Idus Julias) titulo sequente novo usus est: „*Nos Rudolfus DEI gratia Palatinus*
 „*Archidux (Phallenz Erzherzog) Austriae, Styriae, Carinthiae,*
 „*Princeps Sueviae & Alsatie, Dominus Carniolae, Marchiae &*
 „*Portus Naonis, & Sacri Rom. Imperii Archimagister Venato-*
 „*rum. Et nos Catharina de Bobemia, filia invictissimi Domini*
 „*Caroli Rom. Imperatoris & Regis Bobemiae, Conjux modo di-*
 „*cti dilectissimi Ducis &c.)* Ordinant res fundatae ab se recens Ecclesiae S. Stephani Viennae. STEYERER. pag. 276. &c.

Rursum hoc eodem anno MCCCLIX. Rudolfus Dux die XVIII. Augusti *Archiducis Palatini* titulo abstinuit dum idem Rudolfus cum Ludovico, Margarethae Tyrolensis marito, & æmulo suo, transigit, concordiamque firmatam nuptiis volunt, ac de dote agunt danda Margarethae Austriacae, forori Rudolphi Ducis, Conjugi Mainhardi, filii Ludovici. Ambo Principes se *Duces Carinthiae* scripsere; ita ex Germanico titulos reddo: „*Nos Ludovicus DEI gratia Marchio*
 „*Bran-*

„ Brandeburgi, & Lusatiae, S. R. Imperii supremus Came-
 „ rarius, Palatinus Comes Rheni, Dux Bavariae & Karin-
 „ thiae, Comes Tyrolis & Goritiae &c. Et nos Rudolfus
 „ ex ejusdem DEI gratia Dux Austriae, Styriae & Karin-
 „ thiae &c.) Datum Salzburgi die Dominica post As-
 „ sumptionem B. V. Mariae (XVIII. Augusti) in Augusto,
 „ anno post Christi Nativitatem millesimo trecentesimo quin-
 „ quagesimo nono) STEYERER pag. 615.

Denique sub finem anni MCCCLIX. in literis datis
 apud STEYERER pag. 290. & 296. *Viennae die Dominica post*
festum S. Lucia, id est, XV. Decembris (& in aliis I. Novemb.)
 quibus Haimburgensium jura confirmat, resumit de integro
 titulos: *Archidux Palatinus Austriae, Styriae, & Carinthiae . . .*
Archimagister Venatorum S. R. Imp. &c. Testium primus le-
 gitur: *Excelsus Princeps Mainhardus Marchio Brandeburgi, Dux*
superioris Bavariae, Comes Tyrolis S. R. Imp. Archicamerarius no-
ster affinis. Hic Mainhardus conciliatus, & affinitate junctus
 Rudolfo Duci, abstinet titulo *Ducis Carinthiae*, quo tamen
 deinde iterum usus fuit anno MCCCLXI. (STEYERER
 pag. 654. &c.)

Quemadmodum anno superiore, ita & hoc MCCCLX. 1360.
 Rudolphi titulus variat, en istius rei authentica quaedam exempla!

Græcii die S. Blasii (III. Februarii) Rudolfus quartus DEI
gratia Palatinus Archidux Austriae &c. . . . Runensi Cistercio
 in Styria confirmat privilegia. Item X. Februarii *Græcii Teu-*

tonicis *Diplomataria Sacra Ducatus Styriæ Parte II. Rudens. N. L. & Teutonicorum N. XXV. pag. 197.*

Verum idem die XIX. Martii, seu die Mercurii post *Lætare* dum *Muræponti* Göffenfibus quædam, in Carinthia sita, tuta præstat, Dux tantum *Austriæ, Styriæ & Carinthiæ &c.* appellatur. *Diplomat. Sac. Duc. Styriæ Parte I. Göff. N. XXIII.* Gyriensis Cartusiæ privilegia dum *Rudolfus* Dux roborat: *Datum Cylia, feria tertia proxima ante Dominicam, qua cantatur: Domine ne longe, (id est, die XXIX. Martii)* legitur: *Palatinus Archidux Austriæ, Styriæ & Carinthiæ Diplomatar. S. Ducatus Styriæ parte II. pag. 148. Gyriens. N. XXVIII.*

Rursum *Viennæ die Jovis post Festum SS. Petri & Pauli (die II. Julii)* *Rudolfus* ita legitur: *Nos Rudolfus quartus DEI gratia Archidux Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ &c.* ubi τὸ *Palatinus* omissum est. (*STEYERER pag. 299.* *Litteras* hæc refert, quibus Cartusiæ *Mauerbacensis* rebus prospicitur.) Simili titulo *Passavii Anno 1365.* se se scripsit *Rudolfus. HUNDIUS GEWOLDI Metrop. Salisb. Tom I. pag. 270.*

Attamen in literis, quibus cum *Carolo IV. Imperatore* varia tractat *Rudolfus* (hic & fratres ejus a *Carolo* feudum hoc anno die XXI. Maji accepere) Dux tantum appellatur, sive a se ipso, sive a *Carolo Cæsare.* Utræque *Literæ Datæ in campis prope Eslingen die Sabbathi ante Nativitatem Virginis Gloriosæ. (STEYERER pag. 306. &c.)*

Item

Item in Charta, qua transigit cum Ludovico Rege Hungariæ, Rudolfus Ducis titulo contentus est. (*Datum Posonii die II. Augusti an. MCCCLIX.*) STEYERER pag. 285.

Denique Dux tantum scribitur, cum Friderico fratre Rudolfus, in negotio privati hominis. *Datum Schwabach die Veneris ante S. Thomæ Apostoli. die XVIII. Decembris MCCCLX.*

Tres igitur titulorum formulas hoc biennio usurpavit Rudolfus: *Palatinus Archidux*, vel *Archidux*, vel *Dux* tantum, quo postremo semper compellatus legitur, quando cum Principibus majoribus, aut æqualibus negotium tractabatur.

Hoc anno MCCCLXI. non nisi *Ducis Austriæ, Styriæ, 1361.*
Æ Carinthiæ, Domini Carniolæ &c. titulos tributos lego Rudolfus, & fratribus. Seu sub initium anni, *Ferreti* fine die: seu in *Monasterio Lutra die XVIII. Martii.* Sive sub initium Julii *Viennæ*, sive denique *Goritiæ die SS. Mauriti & Sociorum, XXII. Septembris:* Rudolfus cum Mainhardo Goritiæ Comite pacifcente. Literæ istæ ordine apud STEYERERUM habentur: pag. 319. 321. & 332.

Die XVIII. Septembris MCCCLXI. obiit Ludovicus Bavarus, Comes Tyrolis, Margarethæ senioris alter maritus, relicto Meinhardo filio, (*Tentamen Geneal. Goritiæ Com. ad finem.*)

At enim anno MCCCLXII. rursus titulus Rudolphi variat. *Viennæ die VII. Januarii: Rudolfus Dei gratia Dux Austriæ, Styriæ & Carinthiæ, Dominus Carniolæ &c. suo & fratrum Ducum*

nomine , Ludovico Regi Hungariæ se subsidia ex pactis debere profitetur, STEYERER. pag. 333.

Porro deinde *Viennæ die I. Aprilis*, Rudolfus D. G. *Archidux Austriæ &c.* privilegia firmat cœnobio Cisterciensium ad S. Crucem in Austria. HERGOTT *Monum. Austr. Tom. I. pag. 229.*

Eodem *Archiducis* titulo Rudolfus roborat *Passavii die penultima Julii MCCCCLXII.* privilegia Ecclesiæ S. Nicolai. HUNDIUS GEWOLD. *Mettr. Salisb. Tom. II. pag. 397.* Demum *Viennæ Sabbato ante S. Nicolai, II. Decembris* Rudolfus fundationem Augustinianorum in Fürstenfeld constituens, *Archidux Austriæ &c.* comparet. STEYERER pag. 348. Die X. Decembris obiit *Fridericus*, frater Rudolphi Ducis. (vide STEYERER. pag. 572. ad 574.)

1363.

Margaretha senior , Henrici Ducis Carinthiæ filia , (mortuo filio Mainhardo , sine herede , die XIII. Januarii : Vide *Tentam. Goritiæ Geneal. sub finem*) cum consilio procerum Tyrolis , eandem provinciam , & jura sua in Goritiam transcribit Rudolfo IV. Austriaco , & Alberto ac Leopoldo , ejus fratribus , atque ipsorum heredibus. *Datum Bozen die S. Polycarpi , die Jovis post Conversionem S. Pauli XXVI. Januarii MCCCCLXIII.*) STEYERER. pag. 358. &c. His in literis Margaretha ista se scribit *Ducissam Carinthiæ* , quo titulo abstinuit anno MCCCCLIX. dum prima vice *Monachii die Jovis ante Nativitatem B. V. Mariæ* , easdem terras Ducibus Austriæ Rudolfo , & fratribus promiserat , quos ipsa *Duces* , non *Archiduces* , appellat.

In

In reliquis hujus anni tabulis publicis : Pridie Idus 1363.
 Aprilis, (XII. Aprilis,) *Viennæ*, ubi de sua sepultura Rudol-
 fus statuit; STEYERER. pag. 378. Aut *Viennæ* item, XVIII.
 Maji (in *Vigilia Pentecostes*) ubi de SS. Reliquiis, in Ecclesia
 S. Stephani repositis agitur. STEYERER. pag. 318. Sive rur-
 sum *Viennæ* XXI. Maji. Gössensi Parthenoni quædam privile-
 gia impertiens *Rudolfus*, semper scribitur : *Archidux Austriae*,
Styriæ & Carinthiæ, *Dominus Carniolæ &c.* (*Diplomataria sacra*
Ducatus Styriæ. Parte I. Gössens. N. XXIV.)

Dum *Rudolfus*, & fratres hoc anno *Brunæ* cum *Carolo* 1364.
Cæsare, & cum *Bavariæ Ducibus* tractant, seu VIII. seu X.
 Februarii, id est, in festo S. Scholasticæ, ternis documentis,
Duces tantum scribuntur. STEYERER. tabulas refert pag.
 379. . . 382. &c. Subinde *Die XVI. Martii*, *Actum & Da-*
tum Viennæ, *Rudolfus* *Stamsensi Cænobio* in *Tyroli*, privile-
 gia confirmans ita legitur : *Rudolfus Quartus*, *DEI gratia Ar-*
chidux Austriae, *Styriæ & Carinthiæ*, *Dominus Carniolæ*, *Marchiæ*,
ac Portus Naonis &c. (STEYERER. pag. 399.) Hic postremum
 mihi occurrit *Dominus Carniolæ* an. MCCCLXIV.

Nam eodem anno (die VIII. Maji) *die Mercurii post Inven-*
tionem S. Crucis in tabulis *Ludovici & Ottonis*, *Ducum Bavariæ*, le-
 guntur : *Dux Rudolfus*, & *Albertus*, ac *Leopoldus Duces Austriae*,
Styriæ, & *Carinthiæ*, ET CARNIOLÆ, *Domini Marchiæ Vini-*
dorum &c.) STEYERER. pag. 391. Deinceps *Carniola* semper
Ducatibus Austriacis adnumerata legitur, uti hoc anno in

charta Alberti Comitis Goritiæ, data Viennæ die Jovis post S. Petronellæ, die VI. Junii, ubi appellat Ducem Rudolfum, Ducem Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ &c. STEYERER. pag. 399.

At enim semet Rudolfus, & fratres rursus Archiduces compellat in literis, datis de unione inter fratres, & simultanea possessione provinciarum ad mentem Alberti patris: ac de administrando regimine per Senioremem familiæ Austriacæ &c. Datum Viennæ pridie S. Elisabethæ (XVIII. Novembris) Anno MCCCLXIV. Titulus ita inchoatur: Nos Rudolfus quartus, Albertus, & Leopoldus, DEI gratia Archiduces Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, Domini Marchæ Vinidorum, & Portus Naonis... STEYERER. pag. 401. &c.

1365.

Rudolfus
obit. Al-
bertus, &
Leopoldus.

Die Jovis ante Purificationem B. V. Mariæ (XXX. Januarii) Viennæ, Johanni Abbati ad Mariam Zell in Austria privilegia rata habet Rudolfus D. G. Archidux Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ &c. STEYERER. pag. 407. &c.

Simili titulo ad mortem usque usus est Rudolfus, una forte, vel altera charta excepta. Viennæ, die S. Scholasticæ (X. Februarii) Alberto Episc. Pataviensi confirmat, quæ pater Albertus Dux rata olim pronunciarat. HUNDIUS GEWOLDI Tom. I. Metrop. Salisb. pag. 270. Deinde Viennæ XII. Martii: Rudolfus Quartus, Albertus, & Leopoldus, fratres uterini, D. G. Archiduces Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ &c. constituunt, & ordinant Scholas Viennæ. STEYERER. pag. 415. &c.

Item

Item *Viennæ* (die IX. Martii) Rudolfus fundat missam, dicendam apud Runenses Cistercienses in Styria : *Datum Viennæ, Dominica Reminiscere*, An. MCCCLXV. (*Diplomataria S. Duc. Styriæ P. II. Runenf. N. LII. pag. 3.*) *Viennæ* rursum Parthenoni S. Claræ immunitatem circa vinum dat Rudolfus, die XVIII. Martii, *die Martis ante Dominicam Lætare*, atque isthic tantum DUX Rudolfus scribitur ; nisi in describendo est erratum. STEYERER. pag. 379. Denique *Badenis*, in Austria, *die Sabbati post Pascha* (XIX. Aprilis) Rudolfus cum duobus fratribus, *Archiducum* titulo insignes, controversa componunt cum Capitulo, & Episcopo Pataviensi, de Ecclesia S. Stephani *Viennæ*. STEYERER. pag. 545.

Omitto alia diplomata anteriora Rudolphi & fratrum apud STEYERER. pag. 488. 457. Attamen Albertus Pataviensis Episc. Rudolfum, & fratres, *Duces* appellat. Die VII. Martii STEYERER. pag. 415.

Die XXVII. Julii Rudolfus IV. Austriacus, cognomento *Fundator*, & *Ingeniosus*, ad meliorem vitam abiit Mediolani, nullo filio herede relicto : sepultus subinde *Viennæ* ad S. Stephanum. Ducatum regimen simul gessere duo reliqui fratres *Albertus* & *Leopoldus*. STEYERER. pag. 26. & 549. &c. Fabulæ sunt, quas de Margaretha Maultaschia, a Rudolfo IV. in conjugem adlicita, quidam narrant ; nam sola ejus uxor carissima, & marito superstes, fuit *Catharina*, Caroli IV. Cæs. filia. STEYERER. pag. 27. & 564.

1366. *Albertus, ac Leopoldus fratres, post Rudolphi obitum titulo Archiducis seposito, Duces & ab semet, & ab aliis appellati fuere.*

Catharina, Rudolphi vidua, cui liberaliter provisum erat, cedit omnes prætensiones suas, cum consensu patris sui Caroli Augusti, in terras Austriacas *Ducibus Alberto & Leopoldo, Datum Viennæ (XXVIII. Decembris) Die Lunæ ante Circumcisionem Domini. STEYERER. pag. 565.)*

1366. Varias hoc anno gratias Carolus IV. Imp. contulit Alberto Duci, genero suo, & Leopoldo: illa præcipua est, quod omnes terras eisdem, a patre & patruo relictas, de novo contulerit, seu confirmarit. *Datum Viennæ pridie Ascensionis Domini (XXV. Martii.) LÜNIG Cod. Germ. Diplom. Tom. II. pag. 519.) Item: Repert. Austriaci Parte I. pag. 23. ubi dies S. Pancratii (seu XII. Maji) adscripta est.*

1367. Duces fratres, dum Græcii die Lunæ post festum SS. Petri & Pauli, quædam annunciant, & ordinant Decano Vienneſi, & Canonicis ad S. Stephanum, hoc titulo, uti & alias, utuntur: *Nos Albertus & Leopoldus fratres, DEI gratia Duces Austriae, Styriae, Carinthiae, & Carniolæ, Comites Tyrolis &c. (STEYERER. pag. 527.)*

Idem Duces hoc anno Græcii Feria II. post S. Jacobi Apostoli Runenſi Cistercio privilegia, a patre suo indulta confirmant. *(Diplomatar. S. Ducatus Styriae. Parte II. Run. LIII. pag. 37.)*

Margaretha Maultaschia, Henrici Ducis Carinthiæ filia, 1369.
Mainhardi neptis, titulo Ducissæ Carinthiæ usa, die III. Octo-
bris Viennæ decessit, ibidem in Ecclesia S. Crucis sepulta.
Dici ea solet *Margaretha Senior*; nam *junior Margaretha Au-*
striaca erat, Alberti II. filia, Mainhardo Bavaro-Tyrolio uxor
data an. MCCCLIX. Deinde MCCCLXIV. nupta Johanni
Henrico, olim Margarethæ senioris marito; obiit MCCCLXVI.
XIII. Januarii. *Vide Tentamen Geneal. Com. Goritiæ prope finem.*
Aliquot Margarethæ junioris tabulas adfert STEYERER.
pag. 670. &c.

Alia Alberti & Leopoldi Diplomata usque ad annum
MCCCLXXIX. hic prætereo; in *Regeſto Diplomático* Cl. GEORG.
aut in *Diplomatariis ſacris Ducatus Styriæ* nonnulla videri poſſunt.

Non aſſentior FUGGERO Birkenii (*ſpeculi honor. Domus*
Auſtr. Lib. III. Cap. VIII. pag. 347.) qui *Albertum & Leopoldum*
Duces, diſiſiones provinciarum iteratis vicibus tres inſti-
tuiſſe perhibet, & primam quidem paullo poſt mortem Ru-
dolfi IV. an. MCCCLXV. cum tamen anno præcedente op-
poſita omnia ſolemniter fratres conſtituerint, uti ſupra anno
MCCCLXIV. indicavi. Deinde alteram diſiſionem anno
MCCCLXX, ubi Leopoldo Styria, Neoſtadium, & Comitatus 1370.
Buttenenſis acceſſerit ad Helvetica & Suevica, quæ jam anno
MCCCCLXV. obtinuiſſet. At enim inter diplomata *Runenſia*,
Diplomatar. S. Ducatus Styriæ Parte II. N. LIV. & LV. pag. 38.)
Albertus Dux ſuo & fratris nomine in Styria gratias diſtri-
buit,

1371. buit, nempe Dux Albertus Runense Cistercium per omnes terras Austriacas a Vectigalibus immunes declarat (*Viennæ feria II. post S. Andreae Anno Dom. MCCCLXXI.*) De tertia Fuggeri, & fortasse prima, aut altera terrarum divisione mox agetur ad an. MCCCLXXVI.

1372. Idem *Albertus Dux*, Germanicis literis (quales erant & præcedentes) declarat: Advocatiam Runensis cœnobii nemini competere, nisi sibi, ac fratri suo *Leopoldo*. Datum Græcii feria IV. post S. Laurentii Anno MCCCLXXII.) Quod si Leopoldo Styria cessisset anno MCCCLXX. Advocatia Runensium a *Leopoldo* asserenda præprimis erat Græcii, suo, & dein *Alberti* fratris nomine, ob communionem iurium, etsi possessio divisa fuisset.

1376. Ad an. MCCCLXXVI. divisionem provinciarum inter *Albertum* & *Leopoldum* processisse, perhibet *Fragmentum historicum de IV. Albertis*, apud *HIERON. PEZ. Script. Austr. Tom. II. pag. 384.* *Albertumque*, amatorem pacis, solam sibi Austriam (totam, uti est hodie) retinuisse. *HASELBACHIUS in Chron. Austr. ibidem pag. 811.* De duplici divisione subobscore loquitur; attamen annum demum MCCCLXXIX. certæ stabilique divisioni assignat, factæ in *Neunburgo Claustrali*, Dominica ante *Michaelis* die XXV. Septembris, qua solam sibi Austriam (cum Styrensi arce, *Ischland* & *Hallstat* &c.) *Albertus* servavit. Itaque *Leopoldo* etiam *Carinthiæ Ducatus* obtigit. *FUGGERUS* (supra citatus) divisionem tertiam provinciarum in annum MCCCLXXX. rejicit, qui fortasse ex *HAGENT Chronico Austr.*

(vel

(vel ex Arenpeckio,) HIER. PEZ. Tom. I. pag. 1153. eam sententiam defumit. Sed HAGENUS (uti & ARENPECKIUS pag. 1244.) divisionis annum non exprimit; mox tamen aliud narrat HAGENUS, quod anno MCCCLXXX. accidisse perhibet. HASELBACHIO itaque accuratiori assentior de solemniore divisione provinciarum an. MCCCLXXIX. suscepta; tametsi non 1379. negem, anno MCCCLXXVI. priorem aliquam distributionem fuisse factam, qua (teste Fragmento illo vetere) Leopoldo Helveticæ, Suevicæque provinciæ contributæ fuerint. Utinam Tabulæ ipsæ harum divisionum ad manus essent! Varia Wenceslai Regis Diplomata, in negotiis Leopoldi Ducis edita, confirmant divisionem anni MCCCLXXVI. quæ, uti & ipsius Leopoldi aliqua diplomata in *Regestis diplomaticis* Cl. GEORGISCH videre licet, ad annos MCCCLXXVIII. & duos sequentes. Facta licet provinciarum separatione, titulos tamen stirps utraque eosdem omnes retinuit, atque pacta, de gubernio per seniores familiæ etiam alterius stirpis, si minorennis adesset, in suo vigore deinceps mansere.

Leopoldus Dux, jam solus potestatem suam per Styriam & Carinthiam exercet, dum suo duntaxat nomine cum 1380. Lamprechto, seu Lamberto Episcopo Babenbergensi paciscitur, de mutua defensione in Styria & Carinthia, eaque in heredes Leopoldi, & successores Episcopos duratura. *Datum Græcii in Vigilia S. Matthæi Apostoli (XX. Septembris) Anno post Nativitatem Christi Millesimo trecentesimo & octogesimo.* (LÜNIG *Spicil.*

Eccles. Tom. II. pag. 50. & 51.) In his literis fit etiam mentio Judæorum in Carinthia; sed nulla uspiam vestigia *Archiducatus*.

Videri etiam potest: *Diplomatar. S. Ducatus Styriæ P. I. Seccov. N. CLXXXIX. pag. 282.* ubi *Leopoldus Dux Seccoviensis* Canonie hoc anno concedit navim ad vinum vehendum: *Feria VI. ante Dominicam Misericordia.*

1386.

*Leopoldus
obit: Eius
filii: Wil-
helmus, Leo-
poldus, Er-
nestus, Fri-
dericus, gu-
bernante Al-
berto III.*

Leopoldus III. Dux, Probi cognomine, ad Sempach in pugna ab Helvetis victus, fortiter dimicans occumbit, die X. Junii, sepultus in Koenigsfeld. Ex conjuge Viride, Bernabovis Ducis Mediolani filia, reliquit heredes filios quatuor: *Wilhelmum, Leopoldum, Ernestum, Fridericum*, qui simul patris provincias omnes possedere, gubernatione debita *Wilhelmo*, natu maximo. Ea etiam quatuor filiorum fecunditas, causa antea fuerat, cur *Albertus (III^{ius}, & cum Trica dictus)* cui unus tantum filius *Albertus IV.* obtigit, fratri *Leopoldo* omnes, præter totam Austriam, provincias concesserit.

1386.

Wilhelmus Dux, cum hoc anno nuptiis Hedwigis sponsæ, & spe regni Poloniæ excidisset; e Polonia in Austriam redux, jus gubernandarum provinciarum, quod sibi, fratrum natu maximo & majorenni competeat, omne transulit in patrum suum *Albertum III.* his pactis: *Albertus*, quoad viveret, omnia Austriacorum regeret, & fratris filiis de nuptiis provideret; *Alberto III. mortuo Wilhelmus*, aut agnatorum senior, omnes terras Austriacorum, etiam *Alberti IV.* filii *Alberti III.* in potestate haberet. Quod si Alber-

tus

tus IV. per vim divisionem extorqueret, sola ei Austria cederet, patris alioquin sola hereditas. Has literas exaratas fuisse *Viennæ FERIA IV. ante S. Colomanni* seu die VIII. Octobris, memorat **HASELBACHIUS** in *Chron. Austr. Hier. Pex. Tom. II. pag. 822.* & germanica literarum verba recitat.

Gubernium ergo provinciarum, ex pactis recentissimis, 1387.
nomine suo & filiorum Leopoldi Probi, suscepit *Albertus III.* senior familiæ Austriacæ. Testantur id diplomata in rebus & Carinthiæ, & Helveticis ab Alberto III. edita. Nam fœdus a Leopoldo Probo ante annos VII. initum de fundis Carinthiæ & Styriæ mutuo defendendis, cum Lambrechtio Episcopo Bambergenfi, hoc *Anno MCCCLXXXVII. Hallæ in valle Æni, die Sabbati post S. Dorotheæ, IX. Februarii*, instauravit *Albertus Dux* hoc titulo, & exordio: *Nos Albertus, D. G. Dux Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, Comes Tyrolis &c.* Notum facimus tam *pro nobis, quam pro patruelibus nostris, & heredibus.* (*LÜNIG Spicil. Eccles. Tom. II. pag. 52. N. LIX.*)

Similes Helveticas Alberti chartas refert **HERGOTT.** *Geneal. diplomat. Vol. I. p. 222. & Vol. III. ad ann. 1378. &c.* Alberti Literas complures consequentium annorum, apud **CL. GEORGISCH** invenies.

Albertus III. (cum Trica,) diem supremum Lachsen- 1395.
burgi vixit XXIX. Augusti *MCCCXCV.* Ita **HASELBACHIUS** *Albertus III. obit.*
in Chron. Austr. Attamen **VITUS ARENPECKIUS** in *Chron.* *Wilhelmus cum fratribus & Patruelis.*

Austr. annum sequentem Alberto fatalem notat, ac diem XXVII. Augusti, seu Dominicam ante S. Augustini. **HASELBACHIO** utique assentiri malo, cum quo tabulæ publicæ consentiunt. Enim vero ex pactis anno MCCCLXXXVI. initis, *Wilhelmus* Austriacarum terrarum gubernator tam pro fratribus suis in Styria, Carinthia, Carniola, Suevia, Helvetia &c. quam pro Alberto IV. Alberti III. unico filio esse debuit. Atque etiam *Wilhelmus* Dux in negotiis Austriæ *Albertum*, in reliquarum terrarum rebus *fratres suos* commemorare in literis publicis solebat.

1396. Et sane Anno MCCCXCVI. *Viennæ* Dominica, qua canitur: *Reminiscere*, in *Quadragesima*. (XXVII. Februarii) Dux *Wilhelmus* Frisingensi Episcopo Bertholdo, Cancellario suo, confirmat gratias Frisingensibus subditis in Carinthia, olim ab Ulrico Duce an. MCCLXV. concessas, de exemptione a certis judiciis. Initium ita habet: „Nos *Wilhelmus* D. G. Dux „*Austriæ*, *Styriæ*, *Carinthiæ*, *Carniolæ*, *Dominus Marchiæ Vi-* „*nidorum* &c. *pro*fitemur pro nobis, & pro nostris charis fratri- „*bus*, Duce Leopoldo, Duce Ernesto, & Duce Friderico, & pro „*nostris* heredibus, ac successoribus, tanquam senior Princeps, & „*Dominus prædictarum* provinciarum. (MEICHELBECK Hist. Frising. Tom. II. Parte II. pag. 210. &c.)

1396. Alterum documentum in rebus Austriacis. Datum *Vien-* „*næ*, die S. Bartholomæi Apostoli, (XXIV. Augusti) quo castrum Waldenfels Dominis de Starchenberg fratribus Casparo & Gun-

Gundaccaro, pignori pro pecunia opponitur, ita inchoatur :
 Nos *Wilhelmus*, & *Albertus* patruelles, Dei gratia Duces *Austriæ*,
Styriæ, *Carinthiæ*, *Carniolæ*, Comites *Tyrolis* &c.) (BERN. PEZ.
 Cod. Diplom. Epist. Parte III. pag. 115. N. LXXIX.)

Ubi vero *Wilhelmus* non aderat, ibi fratrum aliquis,
 præcipue ceteris senior, suo & fratrum nomine aliquid con-
 stituere poterat. Ita Dux *Leopoldus*, fratrum nomine excepit
 iusjurandum fidelitatis Dominorum de Arco in Tyroli, hoc
 ipso Anno MCCCXCVI. die V. Januarii. Datum Bolzano (LÜ-
 NIG Codex German. Diplom. Tom. II. pag. 794.)

Rursum *Wilhelmus*, cum *Leopoldo* fratre, hoc eodem
 anno *Viennæ* die Martis Paschali, aliam gratiam conferunt : Nos
Wilhelmus, & *Leopoldus* fratres, D. G. Duces *Austriæ* &c. pa-
 lam facimus bis literis pro nobis, & nostris fratribus, hereditibus,
 & posteris. . .) (MEICHELBECK Hist. Frising. Tom. II.
 Parte II. pag. 266.)

Wilhelmus & *Albertus* patruelles, instaurant pacta mu- 1399.
 tuæ defensionis in Carinthia, & Styria, cum Alberto Episco-
 po Bambergensi. Datum *Viennæ* die Mercurii ante S. Viti, anno
 MCCC. nonagesimo nono. (die XI. Junii) LÜNIG Spicil. Eccles.
 Tom. II. pag. 54.

Albertus IV. ob. diffensionem cum tutore *Wilhelmo* 1399.
Palæstinam adit vel MCCCXCIX, vel MCCCC. (HASEL- 1400.
 BACH. pag. 813.) Consequentibus annis interdum *Leopoldum*,
 alias *Wilhelmum* suo & fratrum, vel patruelis *Alberti* nomine,

literas edidisse invenio apud GEORGISCH, HERGOTT, & inter *Diplomataria Sacra Ducatus Styriae*, quæ Brevitatis studio prætereo.

1404.

*Wilhelmus
& fratres.*

Teste HASELBACHIO pag. 825. collata cum pag. 826. Anno MCCCCIII. Claustro-Neoburgi Albertus IV. Dux & possessor Austriæ, decessit die XXV. Augusti. Ex Johanna Bavara, Alberti filia, filiolum reliquit Albertum V. sub *Wilhelmi patruelis* tutela.) *Appendix ad Hageni Chron.* diem obitus ponit XIV. Septembr. annum MCCCCIV. Eundem ann. ARENPECKIUS.

1404. WILHELMUS Dux pro se & *fratribus*, ac *patruale* Alberto V. facit pacta successionis cum Wenceslao Rege Bohemiæ, die III. Novembris: & eadem die Wenceslai Regis horum pactorum, jam olim initorum, confirmatio, data est die Lunæ post festum OO. SS. in Budweis. (LÜNIG Cod. Germ. Dipl. Tom. I. pag. 1415.) & R. A. parte speciali, Contin. I. Fortsêz. I. pag. 68.

1405. *Wilhelmus* Dux, uxori suæ Joannæ Ducissæ Dyrrhachii, forori Ladislai Regis Siciliæ, cavet de Antidote & Morgengeba, pignori opponens Carinthiam, excepto Neyburgo, & Dominio Ort in Austria, pro ducentis millibus florenorum, ad dies vitæ Joannæ, cui Ladislaus Rex CCC. millia flor. pro dote promisit. (*Repertor. Austr. MS. Parte III. fol. 275.*)

1406. XXXI. Januarii, nomine suo & Alberti V. patruelis quædam constituit de societate stellæ argenteæ, fibula suffixæ. Datum

*Wilhelmus
obit.*

Vien-

Viennæ, Dominica ante Purificationem B. V. MCCCCVI. (ROUSSET Supplem. au Corps Diplom. Tom. I. Parte II. pag. 311.)

Wilhelmus, antea cum Sigismundo Rege dissentiens, decessit Viennæ die divisionis SS. Apostolorum, sub vesperum, (seu die XV. Julii,) sepultus item Viennæ. Nullam reliquit prolem ex Johanna, Caroli parvi, Hungariæ olim Regis, filia.

Alberti V. tutelam in Austria suscepit *Leopoldus*, reliquorum fratrum natu maximus; sed cum *Ernestus* quoque de ea contenderet, cedente Leopoldo, alternis ut mensibus fratrum alter (vel sine temporum discrimine uterque) Austriam gubernaret. HASELBACH. *Chron. Austr. Pez. T. II. Script. Austr. pag. 817. & 818.*) (ANONYMI *Vienn. Chron. ibidem pag. 148.*) (*Appendix ad Chron. Hageni, Hier. Pez. Tom. I. pag. 1164.*) Diplomata in rebus Austriacis data hoc, & sequentibus annis occurrunt, quædam *Leopoldi*, quædam *Ernesti* Ducis nomine exarata, apud GEORGISCH & MEICHELBECKIUM, HERGOTT. & alios, sed quæ ad rem proprie nostram non faciunt.

Hoc item anno MCDVI. tres reliquos fratres Duces *Leopoldum*, *Ernestum*, & *Fridericum* divisionem terrarum, quas *Ernestus*. quisque suo jure gubernaret ac possideret, de integro inivisse, recentiores Historici produnt, qua *Leopoldo* Helvetica, Suevica, Alsatia, & pleraque Rheno adfita cessere: *Ernestus* Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Ducatus, cum annexis obtinuit: *Friderico* natu minimo, Tyrolis &c. obtigit. Titulos tamen omnes Austriadum, Duces singuli retinere.

Equi-

Equidem VITUS ARENPECKIUS in *Chron. Austr.*
Hier. Pez. Tomo I. pag. 1275. Anno demum MCDXI. di-
 1411. visionem aliam provinciarum, & mortem Leopoldi Ducis
 ita refert: „Hic Dux Leopoldus decollari fecit XXXVI.
 „Cives Viennenses, & obiit Anno Domini MCDXI.
 „in die S. Erasmi Martyris. (III. Junii) Mortuo igitur Wilhel-
 „mo Duce, ac fratre ejus Leopoldo Juniore sine liberis, Erne-
 „stus & Fridericus fratres diviserunt terras. Ernesto cessit pars
 „inferior, scilicet Styria, Carinthia, & Carniola; Friderico pars
 „superior, scilicet Tyrolis, Alsatia, Burgovia, &c.

Dies obitus Leopoldi Ducis vitiose aliqua ex parte nota-
 ta extat apud HASELBACHIUM *Lib. V. Chron. Austr. pag. 840.*
 ita: *In die ipsa S. Erasmi, quæ tunc erat quarta feria in festo Pen-*
tecostes, tertio Maji subito cecidit Leopoldus. Nam scribi debuit
 III. Junii, qua die olim S. Erasmi festum celebratum est, & cui
 feria IV. Pentecostes hoc anno MCDXI. convenit. Sepultus
 Viennæ fuit Leopoldus ad S. Stephanum. Laudatus HASEL-
 BACHIUS nihil de divisione terrarum anno MCDVI facta me-
 morat; sed ad an. MCDIX (*pag. 839.*) Viennæ, mense Augu-
 sto tres fratres cum Alberto V. patruale, Thesaurum Austria-
 cum inter se distribuisse perhibet.

1411. Itaque ARENPECKIO hac in re adstipulari malim, de
 divisione terrarum anni MCDXI, quam recentioribus, qui ean-
 dem quinquennio anteverunt, nisi duabus vicibus distributio
 suscepta fuit. Leopoldo mortuo Austriaci proceres Albertum V.

hoc

hoc anno Austriæ solio imponunt, exclusis patrue libus *Ernesto*, & *Friderico*, quos id male habuit. *HASELBACH. pag. 842.*

In Palæstinam hoc aut præcedente anno pietatis ergo 1412.
iter instituisse Ernestum Ducem, refert *HASELBACHIUS pag. 844.* at inde reducem in Poloniam abiisse, atque Ducissam Masloviæ *Cimburgam* Ziemoviti filiam duxisse, ex qua anno MCDXV. natus fuit *Fridericus*, postea Imperator hoc nomine III.

Ernestus Dux Viennæ II. Februarii, deinde Neostadii 1413.
Feria V. post Assumptionem B. V. literas edidit, quæ sunt in *Archivo Græcensi.*

Die XVIII. Januarii Græcii *Ernestus* Ordinibus Styriæ 1414.
jura & privilegia confirmat. (*Landsbandvest des Herzogt. Steyer.*)
deinde Carinthiam & Carnioliam lustrat, in Carinthia antiquo ritu per rusticum Dux renunciatus. Memorabile in primis ad res Carinthiæ documentum est, typis olim editum in Libro : *Lands-bandvest des Löblichen Erz-Herzogtum Kärnten an. 1610. fol. pag. 13.*) quod recusum habemus apud *LÜNIG Teutsches R. Arch. Parte Spec. Contin. I. Tom. II. pag. 162.*)
cujus initium ita habet, ex Germanico Latinum : „ Nos
„ *Ernestus* DEI Gratia *Archidux* Austriæ, Styriæ, Carinthiæ,
„ Carniolæ, Dominus Marchiæ Vinidorum, & Portenaviæ,
„ Comes Habsburgi, Tyrolis, Ferretarum, & Kyburgi, Marchio Burgoviæ, & Landgravius Alsatiæ &c. hisce literis
„ notum facimus omnibus præsentibus & futuris: venisse ad
Chronol. P. I. Q „ nos

„ nos dilectos fideles nostros Nobiles , Equites , Plebejos ,
 „ omnesque provinciæ ordines nostri ARCHIDUCATUS
 „ CARINTHIÆ) Confirmat vero *Ernestus* jura,
 ra, favores, immunitates, bonas consuetudines, quas, a Ducibus
 antecessoribus acceptas, deinde enumerat ; addit sub finem :
 velle se , ut in omnibus , quæ hic scripta non habeantur,
 sequantur jura procerum & Nobilium Styriæ. „ Datum ad S. Vitum
 in Carinthia, die Martis post Dominicam, qua canitur :
 Judica, in Quadragesima. (XXVII. Martii) Anno post Nat.
 Christi Millesimo quadringentesimo & decimo quarto.)
 Aliæ duæ *Ernesti* Chartæ, cum titulo *Archiducis*, &
 mentione *Archiducatus Carinthiæ*, datæ hoc anno, item
 ad S. Vitum die Dominica Judica : & altera die Martis
 proxime sequente, extant in *Landsbandvest Carinthiæ*
pag. 11. & 12. In altera, feuda cum immunitate dantur
Gregorio Schatter, dicto Edlinger, rustico, qui Ducem Carnoburgi
 paullo ante Sedi Ducali, pro vetere more, imposuit. Vidi
Tabularii Austriaci chartam aliam feudalem *Ernesti*, ubi
Archiducatum Carinthiæ appellat MCDXIV. ad S. Vitum,
 Die Lunæ post Dominicam Judica. Hic denique primum,
 quod ego norim : *Carinthia* titulo *Archiducatus* ab ipso
 Principe honoratur, de quo titulo pluribus agemus *Capite VIII.*

Dux *Ernestus* etiam Labaci in Carniola per Quadragesimam
 Sacramentum fidelitatis accipit, variasque Ordinibus

bus provinciæ, & cœnobiis gratias impertit, de quibus VAL-
VASOR P. III. fol. 277.

Cum Fridericus Dux Austriacus, Comes Tyrolis, in 1415.
Concilio Constantiensi Papam Johannem XXIII. adjuvisset,
ut clam Constantia elaberetur; Sigismundus Rex Rom. Fri-
dericum terris suis excidisse pronunciavit. Itaque ne alienas
in manus eæ devenirent, Ernestus, *Friderici*, interea captivi,
frater, Tyrolim occupat. At cum subinde Friderico reduci 1410.
Ernestus decedere cunctaretur, discordia inter fratres ali-
quamdiu obtinuit. *Acta Concilii Constantiensis.* (HASELBACH.
& alii.)

Duces Ernestus, Albertus, & Fridericus, cum antea va- 1411.
rias ob causas dissiderent, hoc anno sunt confœderati, teste
HASELBACHIO pag. 846. Hier. Pez. Tom. II.) Nam cum
Alberto V. ob tutelam tricæ erant ab an. MCDXI. Inter
frates vero Ernestum & Fridericum ab an. MCDXVI. ob reten-
tam ab Ernesto Tyrolim lites fervebant.

Fœdus defensivum, jam olim a Leopoldo III. & Alber- 1423.
to III. & Wilhelmo Ducibus ratione Carinthiæ initum cum
Episcopis Bambergensibus, de fundis in Carinthia, & Sty-
ria mutuo tutandis, Ernestus Dux innovat cum Friderico Bam-
bergensi Antistite. Datum Neostadii Sabbato ante S. Matthæi Apo-
stoli & Evangelistæ, MCDXXIII. (die XVIII. Septembris) LÜNIG
Spicil. Eccles. Tom. II. p. 57. In titulo initiali omissum est per incu-
riam τὸ DUX, vel Archidux. Attamen in præfixa eptiome legi-
tur: Archidux.

1424.
Ernestus
obit.

Ernestus vitam clausit die Sabbati ante S. Viti (seu die X. Junii) Ita *Appendix ad Chron. Hageni*, Hier. Pez. Tom. I. *Script. Austr.* pag. 1164; Sed *Chronicon Stamsense*, ibidem Tom. II. pag. 459. annum quidem eundem, sed male diem V. Idus Julii, notat, seu XI. Julii, sepultumque fuisse Runæ in Styria. *Chronicon breve Anonymi Tegernseensis* diem X. Junii confirmat. Ibidem pag. 469. Tomi II.) Diem X. Ju-

Fridericus
junior, &
Albertus,
sub tutela
Friderici
senioris
Tyrolensis.

nii ipse Fridericus, Ernesti filius, in libello adscriptit, de quo LAMBECIUS *Itin. Cellens.* Reliquit e Cimburgi, altera uxore, duos filios, *Fridericum Placidum* (vel *Pacificum* dictum) & *Albertum*.

1433.

Fridericus, natus MCDXV. die XXI. Septembris, cum fratre juniore Alberto, sub tutela Friderici Tyrolensis fuit,

1435.

Fridericus
&
Albertus.

usque ad annum MCDXXXV. quo ipse regimen adiit. *Libellus ab ipso Friderico conscriptus de rebus suis, apud Lambecium Itin. Cel. pag. 23.* Transactionem de limitibus factam inter Duces Austriæ, & Hermannum Comitem Ciliæ, confirmat Fridericus Junior Dux Austriæ &c. pro se & patruale suo Duce Friderico, & Alberto fratre suo: *Græcii MCDXXXIII. die Mercurii in Paschate.* (PUSCH. in *MStis ex Tabulario Græcensi* Lad. 39. N. 36.)

1436.

Die S. Blasii (III. Februarii) *Græcii an. MCDXXXVI.* Fridericus junior, jure Ducis Carinthiæ, & Carniolæ, innovat fœdus defensivum mutuum cum Sede Bambergensi, ejusque præside Antonio. (LÜNIG. *Spicil. Eccles. Tom. II. pag. 59.*)

Fri-

Fridericus isthic titulo *Ducis* tantum utitur, more solito ple-
 rorumque majorum, ac subinde in Palæstinam loca sacra ve-
 neraturus, cum Marino de Coroninis, Episcopo Tergestino,
 multisque nobilibus, quos ipse in *Libello suo* enumerat, pro-
 fectus est *Fridericus*, qui die S. Laurentii Tergesti navim con-
 scendit: Eques vero solemnī ritu equitum *Cypri*, seu *de S.*
Sepulcro, creatus fuit per Dominum Albertum de Neiperg,
 die Dominica post Nativitatem B. V. Mariæ, ætatis suæ an-
 no XXI.

Quoniam die XXX. Novemb. anno MCCCXXXVI.
 ab Sigismundo Imper. Comites Ciliæ, Principes creati sunt,
 reclamantibus *Friderico* & *Alberto* Ducibus Austriæ, & Sty-
 riæ, & Carinthiæ &c.

Idcirco bellum in Styria & Carniola ortum est cum 1437.
 Comitibus Ciliæ MCDXXXVII.

Sigismundus Imp. Rex Hungariæ & Bohemiæ, obit
 die IX. Decembris, qui unicam filiam heredem *Elisabetham*
Alberto Austriaco dederat.

Albertus Dux Austriæ, die I. Januarii Rex Hungariæ, 1438.
 die XX. Maji Rex Romanorum renunciatur: die XXIX. Junii
 Pragæ Rex Bohemiæ deligitur.

Tabulæ in *Archivo aulico Græcensi*, *Lad. 43. Fasc. 7.*
N. 76. a PUSCHIO exscriptæ adsunt, quibus *Fridericus* & *Al-*
bertus Duces, primum questi de Ciliæ Comitibus, citra suum
 consensum in Principes Imperii evectis, deinde enatam inde

discordiam inter Duces & Comites perhibent, ac demum Albertum Regem arbitrum litis ex parte sua constituunt. *Datum Viennæ die SS. Philippi & Jacobi Apost. MCDXXXVIII.* Initium Chartæ est hoc, e Germanico Latinum: „ Nos Fridericus & Albertus fratres, DEI gratia Duces Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, Comites Tyrolis &c. profitemur, quod discordia & lites inter Nos, & Fridericum, ac Ulricum Comites de Cili enatæ sint, qui se contra nostra, & domus Austriacæ privilegia, intra terras nostræ possidatis, Principes Imperii fieri curavere.

1439.

Albertus Rex decedit die XXVII. Octobris, gravidam relinquens conjugem Elisabetham. Tyrolensis etiam Fridericus obiit, relicto Sigismundo filio, die XXV. Junii. Ineunte Decembri Austriæ Proceres declarant tutelam nascituræ prolis defuncti Alberti R. ex Elisabetha Vidua, competere Friderico, quippe seniori Austriacorum, cui & Albertus pater, si filius nasceretur, eam curam demandarat. *Datum Viennæ in Comitibus Provinc. die Sabbati ante S. Ulrici.* (ROUSSET. *Supplem. T. I. P. II. p. 382.*

1440.

Fridericus Dux, eligitur Rex Romanorum, die II. Februarii: deinde XXII. Februarii nascitur ex Elisabetha, Alberti Regis Vidua, *Ladislaus, Posthumus* dictus. FUGGER. *Lib. V. Cap. I.*

Labacum obsidetur frustra ab Cilejano. (HASELBACH. *pag. 852.*)

In Vigilia S. Bartholomæi Fridericum Regem inter, & 1443.
Fridericum Comitem Ciliæ armistitium concluditur. *Charta
Tabularii Aulici Græcensis. Ladula 39. Fasc. 5. N. 48.*

Comites Ciliæ, Fridericus, & filius ejus Ulricus, cum
Friderico Rege Rom. Domino suo pacem fanciunt, ut post
diuturnum bellum ex utraque parte erepta restituantur &c.
*Datum Neostadii Anno MCD. quadragesimo tertio, die Veneris post
Assumptionem B. V. Mariæ. (XVI. Augusti.) Ex Tabulario Au-
lico Græcensi Lad. 39. Fasc. 6. N. 56.* Hanc pacem aliis li-
teris firmat eodem loco & die Rex Fridericus, & Cilejanos Co-
mitter Principes appellat. *Ibidem Lad. 45. Fasc. 8. N. 79.*

Fridericus Rex, die XXIX. Decembris ad S. Vitum an. 1443.
MCD. quadragesimo quarto, sed a die Natali Christi inchoa-
to (quod probabiliter monent chartæ duæ sequentes) cavet
juribus Archiducatus Carinthiæ, qui Regi petenti remisit, ne
in campo Zolienfi in sede solita inauguraretur, sed ad S. Vi-
tum, neve Sacramento, per se ipsum dicendo, se obstringere Or-
dinibus Carinthiæ teneretur, idque propter dignationem Regiam.
(*Landsbandvest Carinthiæ, pag. 18.*) Alia Charta in *Tabulario
Austr.* Hic nulla jam fit mentio mensæ lapideæ Carnobur-
gensis, sed tantum Sedis Soliensis, in qua feuda dabantur
olim ipsi primum Duci à rustico, dein aliis a Duce. *Vide di-
cta ad annum MCCLXXXVI.*

Initio anni MCDXLIV. Fridericum Regem in Carin- 1444.
thia etiam moratum fuisse ostendunt documenta bina *Data
ad*

ad S. Vitum, prius quidem *Dominica ante tres Reges* (feu V. Januarii) quo jura & judicia Provinciæ Carinthiæ confirmat, atque illic Carinthiam *Archiducatum* iterato appellat; seipsum vero in utroque documento (& in tertio anni præcedentis) tantum *Ducem Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ*, more majorum, scribendum curat.

Alterum *Datum sub aurea bulla, die Martis ante S. Antonii* (Eremitæ) eodem anno *ad S. Vitum*, quo Fridericus rata habet statuta & privilegia illa, quæ olim *ab Excellso Principe, Duce Ernesto, Archiduce ac Domino prædictarum provinciarum, Carinthiæ Ordinibus* collata fuerant, eaque integre suo Diplomati inserit. Ambo documenta extant apud LÜNIG. *R. Archiv. Contin. I. Tom. II. pag. 164. & 166.* Et in *Lands-Handvest Carinthiæ*. Alterius autographum, cum aurea bulla, extat in *Tabulario Clagenfurtenfi* integrum.

1450. Romanum ad iter se accingens Fridericus Rex, Albertum fratrem Villacum cum mille equitibus præmittit: eodem ipse advenit Græcio, atque circa diem Natalem Domini Albertum in Italiam præire jubet. FUGGER. *L. V. C. 5. HASSELBACHII* *fuse hæc in Chronico pag. 861. &c.*

1452. Die II. Januarii Fridericus, socio Ladislao Posthumo, designato Hungariæ & Bohemiæ Rege, Villaco Romam abit: ibidem die XVIII. Martii Imperator coronatur a Nicolao V. Pontifice, ac Eleonoræ Lusitanæ, Eduardi R. filix desponsatur. Roma redux Imperator Neostadium Austriæ venit, ubi
a se-

a seditiosis Austriacis, & moventibus varia Hungaris, & Bohemis, obsidetur. Ladislaum Posthumum, ob quem hæ turbæ extitere, tandem extradit Fridericus Aug. in manus Udalrici Cilejani, qui Ladislaum Regem Viennam ducit. HASELBACH. in *Chron. Austr.*

Fridericus Imperator Diplomate Dato cum aurea bulla, 1453.
MCDLIII. Neostadii in festo trium Regum, confirmat omnia privilegia domus Austriacæ, tam fabulosa illa Julii, & Neronis, quam alia ab Henrico IV. & ab Henrico Cæs. olim Leopoldo data, item ab Friderico II. & a Rudolfo Rege collata. Item statuit cum consensu Principum, & mandat potestate Imperatoria: ut *Principes Domus Austriacæ, atque nostri, & eorum heredes, & posterī, qui quovis tempore possederint Principatus Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, deinceps in perpetuum Archiduces appellentur, atque ab omnibus successoribus nostris in Imperio, & ab Electoribus, aliisque Principibus ita appellentur. . . .*

Quando isthic Archiducis titulus iis tantum Austriacis tribuitur, qui Styriam, Carinthiam, & Carniolam possederint, affectum suum erga interiorem Austriam declaravit Fridericus. Alberto Duci, subinde Austriæ possessori, & Sigismundo Tyrolensi, vi prædicti decreti Cæsarei, Archiducis titulus non competeat; quare Sigismundus pro eo honore supplicavit Cæsari Friderico, & supplicem exaudivit Cæsar. Vide annum MCDLXXVII. Albertus tamen, Friderici Aug. frater, quod esset Collega fratris, & simul Dominus

Ducatum interioris Austriæ, titulo *Archiducis* usus est. Vide *Du Mont. ad an. 1459. pag. 257. Tom. III. P. I.*

1457. Ladislaus, Rex Hungariæ & Bohemiæ, Pragæ in flore ætatis decedit die XXIII. Novembris. *HASELBACH. Chron. pag. 885.*

Possessiones liberas rustici Gregorii Schatter, heredibus confirmat Fridericus Aug. *Datum Vældenmarck. die Mercurii post S. Lucæ MCDLVII. (MEGISERUS Lib. X. Cap. 8. pag. 1150.) (Vide an. 1414.)*

1458. Mortuo Ladislao Austriaco, Hungariæ & Bohemiæ Rege, reliqui Austriaci Principes, *Fridericus Cæsar*, ejusque frater *Dux Albertus*, & *Sigismundus Tyrolensis*, Friderici senioris filius, eorum patrueis, inter se ita partiti sunt hereditatem Ladislai, ut Fridericus Cæsar Austriam infra Anasum: Albertus Austriam supra Anasum nanciscerentur: Sigismundo aliqua portio Carinthiæ, Tyroli vicina, assignata fuerit. *HASELBACH. Chron. Austr. HIER. PEZ. Tom. II. pag. 889.*

1459. Albertus, conquestus de iniqua Austriæ divisione, a Friderico fratre pacis amante obtinet Styrensem arcem & Comitatum, qui ita rursus a Styria avulsus, superiori Austriæ mansurus accessit. *HASELBACH. pag. 889. &c.*

Styrensem Comitatum jam olim anno MCCLIV. a Styriæ Ducatu sejunctum fuisse, per pacta pacis inita inter Belam IV. Regem Hungariæ, & Ottokarum Regem Bohemiæ, docte ostendit *R. P. SIGISM. CALLES. S. J. Annal. Austr. T. II. L. VI. p. 384.*

Maximilianus Neostadii die XXIII. Martii nascitur. 1462.

Imperator Fridericus cavet Provinciæ Carinthiæ, ipsi non fore oneri, quod sponte plus, quam deberet, ad bellum contulisset. *Datum Marchburgi die S. Ulrici MCDLXII. Landsbandvest Carinth. p. 27.*

Viennæ de improvise a rebellibus civibus in aula sua obsessus fuit Fridericus Aug., quem altero post mense liberarunt Styri præcipue, cum Carinthis & Carniolis, atque Podiebradus Georgius Rex Bohemiæ, cum Victorino filio, qui pacem conciliavere. *HASELBACH. Chron. pag. 955.*

Albertus Dux inquietus, die II. Decembris mane Viennæ extinctus est, sepultus ad S. Stephanum VII. Decembris, nulla prole relicta ex Mechtilde, Ludovici Palatini Rheni filia. 1463.
Albertus obit. Fridericus solus.
HASELBACH. Lib. V. pag. 981. Sed VITUS ARENPECK. in *sine Chronici Austr.* ait: Feria sexta ante Thomæ Apostoli Albertum obiisse. *HASELBACHIUM* præfero, domesticum scriptorem & coævum. Fridericus tota Austria potitur.

Immanis Turcarum irruptio in Carnioliam & Carinthiam anno MCDLXXIII. & biennio abhinc etiam in Styriam inferam, ingenti damno eas regiones affecit. 1473.
 VALVASOR, & FUGGER. 1475.

Sigismundus Austriacus, Tyrolis Comes, cautionis literas dat Friderico Imperatori, ob indultum sibi titulum *Archiducis*, id præjudicio non fore spondet. 1477.
Datum die Lunæ Conceptionis B. V. Mariæ MCDLXXVII. Autographum est in Tabulario Aulico Vindobonensi.

Omitto feuda quædam Carinthiaca a Friderico Cæs. collata, seu *Die OO. SS. Græcii an. MCDLXXXIII.* seu *OEniponte Feria V. post Festum Dorotheæ an. LXXXVIII.* quæ documenta *Tabulario Aulico Græcensi* illata sunt: Item eodem anno tractatus cum Episcopatu Bambergensi, de ejus prædiis in Carinthia &c. prætereo.

1486. Maximilianus die XVI. Februarii Francofurti Rex Roman. eligitur.

1493. Fridericus III. Imp. pacificus Lincii vivere desiit an. *MCDXCIII.* die XIX. Augusti, sepultus ad S. Stephanum. *Fridericus obit.* Succedit Maximilianus unicus Austriadum superstes, cum Sigismundo Tyrolensi, & cum suo filio *Philippo*, nato anno *MCDLXXVIII.* die XXIII. Junii ex Maria Burgundica, Caroli audacis filia, Burgundiæ & Belgii herede. CUSPINIANUS in *Friderico & Maximiliano.*

1494. *Viennæ die Mercurii post S. Erhardi* (die XV. Januarii) Maximilianus Carinthiæ, quam *Archiducatum* nominat, Ordinibus confirmat jura & consuetudines, uti pater ipsius Fridericus stabilierat, & singillatim multa enumerat. In titulo Maximiliani τὸ *Archidux Austriæ* separatum fuit a continuis alioquin vocabulis *Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ*, per titulum interpositum *Ducis Burgundiæ &c.*; nempe titulus hic sequens exstat, e Germanico latine redditus: „*Nos Maximilianus,*
„*DEI gratia Romanorum Rex semper Augustus, Regnorum Hun-*
„*garie, Dalmatiæ, Croatia &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux*
„*Bur-*

„ Burgundiæ , Lotharingiæ , Brabantiæ , Styriæ , Carinthiæ , Car-
niolæ , Limburgi &c. &c. (LÜNIG. R. Archiv. Contin. I.
Tomo II. pag. 167. &c.) (Landsbandvest Carinth. pag. 28.)
Subinde itidem Viennæ , die Sanctorum Fabiani & Sebastiani ,
(XX. Januarii) rata habet ea , quæ de statutis provincialibus
Archiducatus Carinthiæ , Ernestus Dux , Archidux , & Dominus
prædictarum provinciarum , & Fridericus Imp. comprobaverant.
(LÜNIG. ibidem pag. 269.) & Landsbandvest Carinthiæ , pag. 33.
ubi adjunguntur aliæ duæ Chartæ , datæ Viennæ die Mercurii
ante , & die Veneris post S. Antonii : de juribus Carinthiæ
tractantes.

Maximilianus adita hereditate Austriæ , Styriæ , Carin- 1496.
thiæ , & Carniolæ , edoctus de variis Judæorum sceleribus ,
decernit , ut iidem ex Principatu Carinthiæ ejiciantur , & æter-
num extorres sint , quod ipsum Ordines Principatus Carin-
thiæ petierant. Datum Werthe Suevicæ die Mercurii post Domi-
nicam Oculi , (die X. Martii) Anno MCDXCVI. (LÜNIG. R.
Arch. Contin. I. Tomo II. pag. 170.) (Landsbandvest Carinth.
pag. 38.)

Sigismundus Archidux , Comes Tyrolis , moritur OEni-
ponte die IV. Martii , ætatis LXX. anno , sepultus in Stams.
heredem Maximilianum jam antea fecerat.

Philippus , Maximiliani filius , XXI. Octobris ducit
Johannam , filiam Ferdinandi Catholici , Aragoniæ Regis , &
Isabellæ Castellaniæ.

1497. Margaritha, Maximiliani filia, nubit Johanni, Ferdinandi Aragonici, & Isabellæ unico filio; sed is Aprili mense nuptias, mox Octobris II. die, vitam clausit. (FUGGER. Lib. VI. C. II.)
1500. Nascitur die XXIV. Februarii Carolus Philippo Archiduci in Hispania. (FUGGER. L. VI. C. III.)
1501. Carinthiaca quædam feuda Maximilianus OEniponte confert: *Sabbato post vincula SS. Petri & Pauli.* (III. Julii) Ita SIGISM. PUSCH. S. J. in *MSto ex Tabulario Aulæ Græcensis.*
1502. Die X. Martii Compluti natus est Philippo filius alter Ferdinandus. (FUGGER. L. VI. C. V.)
1506. Maximilianus Cæsar memorat in literis datis ad Vitum Welzer, Prætorem Carinthiæ, velle se, ritu vetere in campo Zolienfi per rusticum feudo dato inaugurari. Literæ binæ sunt, priores datæ: *Kriegler die Palmarum*; posteriores, ubi per Legatum Cæsar se ea præstiturum memorat, datæ *Lyntz die XXIX. Decembris.* Habentur ambæ, cum tertiis hujus anni, de apocha pecuniaria, in libro *Landsbandvest des Erzberzogt. Karnten. pag. 48. &c.*
1509. Comitia generalia celebrantur singillatim in Austria, Styria, Carinthia, & Carniola, quibus ea capita gravaminum discutiuntur, quæ anno sequente Augustæ Vindelicorum Cæsari, ipso annuente, proponenda videbantur. *Codex Provincialis Styriæ* apud PUSCH.

Libellus gravaminum, cum ab universis Austriæ in- 1510.
terioris provinciis Augustæ Vindelicorum Maximiliano obla-
tus est, tum singillatim a Carinthiæ Ordinibus. Uterque ex-
tat in *Landsbandvest Carinthiæ a pag. 54. ad 81.* Datique sunt
ambo die X. Aprilis MDX. singulis petitionibus Provinciarum
subiecta est responsio Principis.

Comitia generalia Austriacarum omnium provinciarum 1515.
Neostadii celebrantur Mense Martio, evocatis Ordinibus
Muræponto, ubi antea convenerant. (LANGIUS in *bodeporico*,
Freheri Scriptorum Tomo II. pag. 621. edit. Struvii.)

Rusticorum Vinidorum turbæ per Styriam & vici- 1515.
na defæviunt :

Seditiosi anno sequente MDXVI. prope Runam Urbe- 1516.
culam, ad Savum fluvium, cæduntur a provinciali milite, Duce
Dietrichsteinio. VALVASOR P. III. p. 417. & 418.

Maximilianus Senatum Regiminis terrarum Austriaca- 1518.
rum Vienna Muræpontum, commodo interioris Austriæ trans-
ferri curat. (*Styriæ Landsbandvest*) Idem Clagenfurtensem
Urbem incendio vastatam, & aulam, donat Ordinibus Ca-
rinthiæ, certis pactis. Datum OEniponti die XXIV. Aprilis)
LÜNIG. R. Arch. Contin. I. Tom. II. p. 95. & Originaria Charta
in *Tabulario Provinciali Carinthiæ* extat.

Welfii die XII. Januarii mortem oppetiit Maximilianus 1519.
Cæsar, sepultus Neostadii : Nepotes ex Philippo reliquit duos. *Maximilia-
nus obit.*
Comitia Muræponti celebrant provinciæ Austriacæ omnes, *(Carolus &
Ferdinan-
dus.)*
illic

illic unionem inter se, arma defensiva, ac legationem decernunt *Dominica Oculi*, ad simultaneos novos suos Principes *Carolus & Ferdinandum* in Hispaniam mittendam. De unionem mutua provinciarum Austriacarum in Comitibus Muræpontanis extat documentum, datum *Dominica Oculi MDXIX.* apud LÜNIG. *R. Arch. pag. 44.*) (*Landsbandvest Carinth. pag. 134.*)

Carolus, Rex Hispaniæ, eligitur Imperator Rom. die XXIII. Junii. (VALVASOR P. III. pag. 320.) Freberi Tom. III. de electione Caroli multa.

1520.

Viennæ rebelles quidam omnia turbantes, & regimen, a Maximiliano institutum, contemnentes, etiam fideles interioris Austriæ provincias, sed frustra, sollicitant in societatem seditionis, ac tyrannidis. (*Narratio de dissens. provincial. Austriæ Hier. Pez. Tom. II. pag. 988. &c. 992.*)

1520.

Carolus Imp. suo, & fratris sui Archiducis Ferdinandi nomine per literas cavet provinciæ *Archiducatus Carinthiæ*, eorundem juribus & privilegiis fraudi non fore, quod Principes, per alios, non per se, Sacramentum solitum dixerint: spondentque se staturos iis, quæ Legati ipsorum jurassent. *Datum Aquisgrani die XXV. Octobris MDXX. . .*) (LÜNIG. *R. Arch. Parte spec. Cont. I. Tom. II. pag. 174.*) Die eadem, Carolus confirmat jura & consuetudines Carinthiæ, approbatas ab Ernesto Archiduce. *Datum Aquisgrani &c.* (LÜNIG. *ibidem pag. 175. &c.*) Hæc, & alia plura diplomata, hisce

annis edita, de homagio Carinthiæ, Legatis duorum Principum præstito, deque aliis negotiis videri possunt in *Landsbandvest Carinthiæ a pag. 148. ad 169.* Legati omnia, quæ decerent, quæque e consuetudine domus Austriacæ essent, se facturos promissere.

Ferdinando fratri suo Carolus Imp. cessit omnes terras Austriacas in Germania, idque significat Ordinibus Principatus Carinthiæ diplomate, dato *Wormatiæ die XXIX Aprilis MDXXI.* (LÜNIG. R. Arch. P. spec. Cont. I. Tom. II. pag. 176.) (*Landsbandvest Carinth. pag. 169.*) 1521.
Ferdinandus solus.

Ipsemet Ferdinandus Archidux Lincium advenit XXVI. Maji, nuptias celebraturus cum Anna, Uladislai II. Regis Hungariæ filia. (*Narratio de dissens. provincial. Austriæ Hier. Pez. Tom. II. pag. 987.*) Lincio Græcium profectus est.

Ordinibus Provinciæ Carinthiæ, Ferdinandus hoc titulo usus: *Nos Ferdinandus, Princeps Hispaniarum, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ &c.* concedit potestatem, sed ad suam voluntatem revocabilem, cudendi omnis speciei monetas aureas & argenteas, ea ponderis ratione, & probitate metalli, quam Maximilianus Imp. Viennæ olim constituisset. Porro Monetæ forma præscribitur, ut una ex parte scutum Archiducis, ex altera scutum Carinthiæ effigietur; inscriptio sit sequens: FERDINANDVS. DEI. GRATIA. PRINCEPS. HISPANIARVM. ARCHIDVX. AVSTRIÆ. ET. CARINTHIÆ..... Datum Græcii

XII. *Julii MDXXI.*) (LÜNIG. *R. Archiv. P. speciali Contin. I. Tom. II. pag. 177. 178.*) (*Landsbanvest Carinthiæ pag. 173.*) In hoc diplomate, Vernacula scripto, nulla mentio fit datæ antea a Duce quodam decessore similis potestatis cudendæ monetæ; attamen quoniam jam sub Maximiliano I. pecuniæ in Carinthia signatæ comparuerant, eæque titulo *Archiducatus Carinthiæ* ornatæ; credibile est, saltem a Maximiliani indulgentia monetam Carinthiæ fuisse impetratam. De Monetis Carinthiacis *Cap. VIII.* plura, ubi dicemus, Frisaci dudum antea monetam fuisse procusam.) Hoc anno MDXXI. Styriæ superæ pars, hætenus Carinthiæ portio, Styriæ contributa fuit, teste *Historia MSta Cænobii S. Lamberti, Ordinis S. Benedicti.*

1530. Carolus Cæsar pro se, & fratre suo Rege & Archiduce Ferdinando, rursus confirmat omnia privilegia ab Ernesto Archiduce, & a Friderico III. Imperatore collata *Archiducatus Carinthiæ. . . . Datum* (sub aurea bulla Imperiali) *Augustæ die XXVIII. Julii MDXXX.*) (*Landsbandvest Carinth. p. 178.*)

Ferdinandus MDXXVII. Rex Bohemiæ, & Hungariæ: MDXXXI. V. Januarii Rex Rom. factus est.

1551. Ferdinandus, Rex Romanorum, fatetur, anteriores quidem *Duces* Principatus Carinthiæ, feuda in fede illa faxea distribuissse, atque Ordinibus Sacramentum dixisse: se autem ob dignitatem regiam, ab jurejurando, & sessione illa ab Ordinibus exemptum fuisse, quod ipsis fraudi non fore spondet. Datum Augustæ, XIV. Januarii MDLI. (*Landsbandvest Carinth. p. 238.*)

Carolus Imp. & Ferdinandus Rex, OEniponte fugiunt 1552.
arma Mauritii Saxonis, ac Villaci Carolum Orator Venetus
muneribus donat. (MEGISERUS *Lib XI. Cap. 35.*)

Varia subinde concordata Ferdinandi Regis Rom. ac 1535...
deinde Imp. cum Matthæo Archiepiscopo Salisburgensi, & .. 1558.
cum Georgio Episc. Bambergensi, qui ambo partem Carin-
thiæ possident, integraque alia exhibentur, ab an. MDXXXV.
ad MDLVIII. pertinentia, in libro: *Landsbandvest Carinthia* a
pag. 188. ad 251.

Maximilianus, Ferdinandi I. filius, Rex Rom. eligi- 1562.
tur XXIV. Novembris.

Ferdinandus I. Imp. filio suo Carolo (cui provincias 1564.
Carolus.
interioris Austriæ pro hereditatis portione destinavit) comi-
tiis coactis, Carinthiæ Procures, Ordinesque obedientiæ sa-
cramentum dicere jubet, posteaquam Carolus Archidux, mo-
derato jam vetere institutionis ducalis ritu, in campo Solien-
si, iisdem salva se eorum jura, ac privilegia habiturum, ri-
tusque veteris omissionem aliquam præscriptioni non fore,
sponpondit. Cetera Clagenfurti die XVII. & XVIII. Aprilis
an. MDLXIV. peracta sunt. Documenta ipsa extant in
Landsbandvest Carinthia, a pag. 253. ad 256. cum formula
jurisjurandi & Principis, & Ordinum. Carolum Archidu-
cem pro more in faxea sede illa, campi Solienfis, feuda
hoc Anno distribuisse, accepto fidei Sacramento, etiam
docet *MStum Clagenfurtense*, quod habemus. Prolixe de

his MEGISERI *Annales Carinth. Lib. XII. Cap. I. pag. 1508. &c.*

1564. *Ferdinandus* I. Cæsar decessit Viennæ die XXV. Julii, reliquit ex Anna Hungara filios *Maximilianum*, cui Austria, & imperium cessit: *Ferdinandum* Tyroli &c. potitum, & *Carolum*, cui Styria, Carinthia, Carniola, Istria, Goritia &c. obtigere.

1564. Hoc anno pestem Clagenfurti grassatam esse, & oppressa a Lutheranis religione Catholica, supplicationem Theophoricam ea in Urbe intermissam fuisse, adnotavit *MStum Clagenfurtense*, e quo & illud constat: Præconem Lutheranorum Martinum Knohr Clagenfurti anno præcedente MDLXIII. Missam Germanico Idiomate dicendam instituisse. Attamen dudum antea a Pseudo-Evangelicis Carinthiæ Nobiles, alique complures in transversum acti fuerant, posteaquam jam anno MDXXVI. Michaël Stifelius, Arithmeticæ gnarus, sed fanaticus, dogmata Lutherana Austriacis in terris anni unius, & si quid excurreret, spatio sustinuisset, inde, uti aliis ex locis, expulsus.

1571. Carolus Viennæ nuptias celebrat cum Maria, filia Alberti Bavarix Ducis, & Annæ Austricæ, sororis Caroli, die prima Septembris. Sponsa Græcium deinde abducitur: *Historia Ducum Styriæ pag. 12. Partis III.*

Dubito, an ad hunc annum referenda sit Charta Caroli, vel ad sequentem, qua Viennæ die XXIV. Aprilis confirmavit

privilegia Archiducatus Carinthiæ, annus enim in libro *Landsbandvest* vitiose adscriptus est: *im Fünfzebenhundert und zwanzigsten Jahre.*

Ferdinandus filius nascitur XV. Julii, sed eodem mense Julio obit, sepultus Seccovii III. Augusti. *MStum Leo-* 1572.
Carolus.
bienſe apud Puſch.

Muræponti in Styria trium interioris Austriæ Ducatum Comitia celebrantur: VALVASOR *Carniol. P. III. p. 498.* 1575.
Sæpius a temporibus Maximiliani I. Muræponti, ob situs commoditatem, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Ordines boni communis causa convenere.

Carolus, cum Coniuge Maria, & cum duobus PP. 1576.
Soc. JESU, Georgio Scherer a Concionibus, & Joanne Nicolao a Confessionibus, in Carinthiam X. Februarii proficiscitur, unde rediit Græcium XVI. Maji. *Annales Collegii Græcensis S. J. MSti apud Puſch.*

Carolo nascitur Ferdinandus II. Græcii die IX. Julii. 1578.
Hoc rursus anno Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Ordines Comitia Muræponti celebrant, extorta a Principe, aliter subsidia contra Turcas majora non obtenturo, religionis Lutheranae pro quibusdam Urbibus libertate, (salva omni reverentia Catholicae Religionis) nempe pro Græcio, Judenburgo, Clagenfurto & Labaco. *KHEVENHÜLLER Annal. Ferdin. T. I. p. 2. & pag. 6.)* & JACOBUS STEINZENS.

1579. Carolostadium in Croatia Urbs munitur, Caroli curis, contribuentibus provinciis, Styria CC. mill. Carinthia C. mill. Carniola L. mill. Rhenensium. KHEVENHÜLLER *Annal. Ferdin.*

1585. Non sacris modo, pro more, Præsulibus, sed jam etiam laicis nobilibus Provinciæ Carinthiæ Carolus Archidux indulget, uti eximantur ab obligatione jurisjurandi (*Corporalis*, ut vocant) præstandi, dum testes agunt; nisi contra invicem testes agendo implicentur. *Datum Græcii XXI. Februarii 1585.*) (*Landsbandvest Carinthiæ pag. 262.*)

1590. Provinciarum suarum Styriæ, Carinthiæ & Carniolæ, inita pacta de mutuis ad exequendas dicti juris sententias auxiliis, rata habet Carolus *Græcii die X. Aprilis 1590.*) (*Landsbandvest Carinthiæ pag. 264. &c.*)

Carolus
obit.

Laborum & curarum, pro Religione susceptarum, præmia recepturus Carolus, ex hac vita ad meliorem transit, Græcii die X. Julii, sepultus Seccovii, viscera tamen Græcii in æde S. Ægydii S. J. condita fuere. *Annales MSti Coll. Græc. S. 7.*

Ferdinandus
II.

1590. Successit in omnes Ducatus patris Caroli, filiorum superstitum natu maximus *Ferdinandus II.* decimo vix dum ætatis anno expleto, atque adeo sub tutela patruum Rudolphi II.

1591. Cæsaris constitutus. Cæsar rerum initiis probe ordinatis tutelæ exercitium paullo post Ernesto Archiduci, fratri suo

1593. commisit; eo quoque ad moderandum Belgium, post bien-
nium,

nium, evocato fratribus alteri Maximiliano Archiduci Ferdinandi, & provinciarum ejus cura est demandata. *Historia Ducum Styriæ, Parte III. pag. 15. & Chron. MStum Puschianum.*

Rudolfus II. Imperator, cum aurea bulla dato diplomate, confirmat statuta provincialia, & immunitates Archiducatus Carinthiæ. *Datum in nostra arce regia Pragæ XXI. Februarii anno post Nativitatem Christi Domini & Salvatoris nostri Millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, regnorum nostrorum, Romani XX. Hungarici XXIII. & Bohemici XX. (Carinthiæ Landsbandvest pag. 268.)* 1595.

Rudolfus II. Cæsar, hætenus præcipuus tutor & curator Ferdinandi, qui XVIII. ætatis annum jam explevit, edicit Ordinibus Carinthiæ Comitibus in annum sequentem, Clagenfurti XX. Januarii inchoanda, qua die jubet præstandum Ferdinando hereditario Domino fidei Sacramentum. *Datum in nostra arce regia Pragensi, die VI. Novembris an. &c. nonagesimo sexto.) Landsbandvest Carinthiæ pag. 272.* 1596.

Aliis literis, eodem die & loco datis ad Carinthiæ proceres in prædicto negotio, legatis suis, in Carinthiam missis, fidem & auctoritatem deberi profitetur. *Ibidem pag. 275.*

Maximilianus Archidux, hætenus reipsa tutor Ferdinandi, abdicat se vicario tutoris jure in gubernandis Ferdinandi Archiducis provinciis. *Datum Viennæ XXVII. Novembris an. XCVI.) Landsbandvest Carinthiæ pag. 279.*

1597.

Ferdinandus II. inauguratur, sed sine interveniente rustico, in campo Solienfi Archidux Carinthiæ, juratque in verba prælecta a Burggravio Carinthiæ, Bartholomæo Barone de Khevenhüller die XXVIII. Januarii MDXCVII. Hæc ita Germanice referuntur in *Landsbandvest Carinthiæ* pag. 282. & 283. Verba Burggravii: „Serenissime Princeps, & Domine, Domine Ferdinande, Archidux Austriæ & Carinthiæ &c. „Domine gratiosissime, Serenitas vestra honoratæ suæ provinciae Archiducatus Carinthiæ vovet & jurat, prædictam „provinciam in omnibus gratiis, & immunitatibus, secundum statuta, & jura provincialia, veterem observantiam, bonas consuetudines, uti ab antiquo juste obtinuit, „se conservaturam & tuituram.

Deinde sua Serenitas assurgens e sede, & caput aperiens, erectisque digitis, sequentia verba, præeunte Burggravio, pronunciavit:

„Ita, uti nunc prælectum nobis est, juramus Sacramento nostro, communi provinciae præfati nostri Archiducatus Carinthiæ, constanter, firmiter, & inviolabiliter „Nos observaturos, gratiose & absque periculo, ita Nos „DEus adjuvet, & omnes Sancti.

Sequitur Provinciae Carinthiæ nomine præstitum jurandum his verbis:

„Nos communis Provincia Archiducatus Carinthiæ, „vovemus & juramus Vobis, Serenissimo Principi & Domi-

„no,

„ no, Domino Ferdinando, Archiduci Austriæ & Carinthiæ,
 „ tanquam Domino nostro gratiosissimo, & novo hereditario
 „ Principi, Serenitatis Vestræ bonum nos promoturos,
 „ & Serenitatis Vestræ damnosa, ac noxia nos averfu-
 „ ros, nosque fideles & obedientes fore, uti hoc ab anti-
 „ quo jure obtinuit: fideliter & sine periculo: ita nos DEUS
 „ adjuvet, & sanctum Evangelium.

Cautionis literas, ob omittas Ceremonias veteres, dedit
 Ferdinandus Clagenfurti XXVIII. Januarii. *Ibidem pag. 288.)*
 (MEGISERUS *fuse pag. 1677. &c.*)

Redux Græcium Ferdinandus, Ordinibus *Archiducatus*
Carinthiæ supplicantibus confirmat omnia eisdem collata hæcte-
 nus privilegia, jura, gratias, consuetudines, ob eorum fi-
 delitatem, & majora solita ad bellum Turcicum præstita sub-
 sidia. *Datum in Urbe nostra Græcio, die prima Mensis Maji,*
Anno Nativ. Christi Salvatoris Nostri amantissimi Millesimo, quin-
gentesimo, nonagesimo septimo.

Rustico etiam Clementi Herzog sua vetera privilegia 1600.
 Ferdinandus Græcii instaurat. Datum die VII. Junii. Chartam
 integram refert (MEGISERUS *Annal. Lib. XII. Cap. 28. p. 1690.*)

Ad reformandum Religionis in Carinthia statum, hoc
 anno MDC. Mense Novembri missus a Ferdinando Martinus
 Episcopus Seccoviensis, Clagenfurtum etiam advenit, postea-
 quam Styriæ reformandæ egregiam navasset operam, cui
 strenue collaborabat Georgius Stobæus, Lavantinus Episco-

pus, Vir in reducenda ad bonam frugem Carinthia infatigabilis. Hæc pluribus descripta legi possunt apud M. HANSTIUM S. J. *Germ. S. Tomo II. pag. 732. &c.*

1606. Cavet tabulis publicis Ferdinandus Imp. Ordinibus Carinthiæ præscriptioni non fore, quod ipsi jam quartum in annum egregia subsidia peculiaria Principi in bonum publicum contulerint. *Datum Græcii XXVIII. Maji MDCVI.) (Landsbandvest Carinthiæ pag. 292. & 293.)*

1609. Græcii natus est Ferdinando II. Ferdinandus III. die XIII. Julii.

1619. Ferdinandus II. Rom. Imp. electus die XXVIII. Augusti, dein coronatus.

1622. Ferdinandus II. sponsalia secunda celebrat Mantuæ, die XVII. Jan. cum Eleonora Mantuana, posteaquam prima Conjux Ferdinandi II. Maria Anna pie decessisset an. MDCXVI. die VIII. Martii. (*Annua Græcenses Literæ.*)

1625. Rex Hungariæ agnitus fuit an. MDCXXV. Ferdinandus III, volente patre Ferdinando II, Bohemiæ Rex idem
1627. an. MDCXXVII. renunciatus est.

1631. Anno MDCXXXI. die XX. Maji Ferdinandus III, a Carinthis agnitus Archidux in casum mortis patris Ferdinandi II, cavet juri & consuetudini Carinthiorum. *Vide annum 1637.*

1633. Pridie Nativitatis B. V. Mariæ natus est Ferdinando III. filius Ferdinandus IV. *Diar. Græc. MSt.*

Ferdinandus III. Rex Rom. eligitur die XXII. Decembris Ratisbonæ. *Historia Ducum Styriæ.*) (*Khevenbüller.*) 1636.

Ferdinandus II. Viennæ XV. Februarii sancta morte defungitur: Græcii sepultus in Maussoleo suo: cor in Ecclesia Parthenonis S. Claræ eadem in Urbe depositum fuit. Succedit patri Ferdinandus III. (*KHEVENHÜLLERI Annales*) (*Diarium Græc. MSt.*) (*Historia Ducum Styriæ, & alii.*) 1637.

Pleno jure Carinthiæ Archiducatum adiit Ferdinandus III, cui, vivo adhucdum, & volente patre Ferdinando II, Carinthiæ Ordines fidem obstrinxerant. Ea de re extat diploma Ferdinandi III, germanico idiomate conscriptum, quo „ *Ferdinandus DEI gratia electus Rex Hungariæ & Bohemiæ, Archidux Austriæ, & Carinthiæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carniolæ, & Würtenbergi, Comes Tyrolis, & Goritiæ &c.* fatetur se, volente Patre Ferdinando II, in casum mortis ejusdem, a Carinthiæ Ordinibus, per Principem Johannem Ulricum de Eggenberg, fidei jusjurandum accepisse, ac dedisse: porro cavet Ordinibus, ne præjudicio, aut fraudi sit, regiæ personæ suæ indultum fuisse, ne coram adefset, neve prisca ritus observarentur. Privilegia & jura confirmat. *Datum Viennæ die XX. Maji anno Nat. Christi millesimo sexcentesimo tricesimo primo.*) En totum:

Wir Ferdinand der Dritte, von Gottes Gnaden, erwählter Rhönig zu Hungarn und Behaimb, Erzherzog zu Oesterreich und Rhärnten, Herzog zu Burgundi, Steyer, Crain, und

Württemberg, Grave zu Tyrol, und Görze, Bekennen öffentlich
 mit diesem Brief, und thun kundt allermeniglich, Als Uns die
 Röm. Kay. Majest. 1c. 1c. unser Genedigster geliebster Herr Vatter,
 Ihrer Väterlich genedigsten Disposition nach, nemlich auf
 Deroselben begebendten künfftigen Todtsfahl, welchen Gott der
 Allmächtige aber, genedigst lang verhüten wölle, Unsere Erb-
 Fürstenthumben unnd Lande, eingeben lassen. Und wir darauf
 einer ersamen Landschaft, berüertes Unseres Erzherzogthumbs zu
 Khärnten an heut dato im Solfeldt, den gewöhnlichen Abd,
 durch den Hochgebornen Fürsten Unsern Dhaim und lieben ge-
 theuren Johann Ulrichen Herzogen zu Cromau, unnd Fürsten zu
 Eggenperg, Grauen zu Adlsparg, Herrn zu Pettau, Ehren-
 hausen unnd Strass, Obristen Erbmahrschalcch in Desterreich,
 undter = unnd ob der Gans, Obr = Erb = Camrern in Steyer,
 Obr = Erbschenk in Crain und der Windischen March, Rittern des
 gulden Fluß, Ihrer Röm. Kayf. Mayest. 1c. 1c. Gehaimben Rath,
 Voll = mechtigen Statthaltern dero J. V. Erbfürstenthumben unnd
 Landen, unnd Camrern gethan, und herwiderumb von Ihr die
 Erbhuldigung an = und aufgenohmen, und Uns dann ain Ers.
 Landschaft, unnsrer selbst Khönig = und Erzherzoglichen Persohn
 mit erscheinung, unnd der übrigen Cærimonien halben, so undter
 solcher Erbhuldigung etwo gehalten, umb ain Schadloß Brief
 undtertheniglichen angelangt: Daß wir demnach in solch einer
 Ersamen Landtschl. undterthenig Anlangen unnd Begehren mit
 Gnaden bewilligt haben, thun daß auch hiemit wissentlich, in
 Craft

Craft dis Briefs, also, daß es Ihnen, Ihren Erben, unnd Nachkommen, an Ihren Freyhaiten, Privilegien, unnd alten Herthammen, bey uns unnd Unseren Nachkommen, ohn allen schaden, Nachtail, unnd gänzlich unabbrüchig sein: auch solche gehors. erlassung unsers thails zu kainer Consequenz gezogen werden solle.

Genediglich und ungewärllich: Mit Urkhundth dits Briefs, besigelt mit unsern Khöniglichen anhangenden Innsigl, der geben ist zu Wienn den zwanzigsten May, nach Christi unsers lieben Herren unnd Seeligmachers Geburth, im Sechzehn Hundert ain und dreyßigsten Jahr.

Communicatum apographum ex Tabulario Clagenfurtensi, ab Illustrissimo Domino Barone Ernesto Antonio de Schneeweis.

Ipsa subinde Ferdinandus III. consensu Ordinum Carinthiæ obtinuit, ut filius ipsius Ferdinandus IV, futurus patris Augusti heres, anno MDCLI. Carinthiæ Archidux prævie, sed per Legatos inauguraretur; Legati, more vetere, in campo Soliensi nomine Ferdinandi IV. Regis Hungariæ & Bohemiæ Sacramento Ordinibus promissere, quæ Principes solent. Legatione ista functi sunt Maximilianus Princeps Dietrichsteinus, & Comes Sigismundus Ludovicus, ex eadem splendidissima Stirpe.

Ferdinandus IV, Ferdinandi III. filius, hoc anno die ultima Maji Rex Romanorum electus, ac Ratisbonæ ad d. XIV. Kalend. Julias inauguratus fuit, cum jam antea an-

no MDCXLVI. Bohemiæ, & MDCXLVII. Hungariæ coronas recepisset.

1654. Verum idem altero mox anno Viennæ morbillis extinctus est VII. Idus Julii. *Historia Ducum Styriæ Parte III. p. 52.*
1657. Postremus Ferdinando III. Augusto fuit hic annus MDCLVII. diesque IV. Nonas Apriles, quo Viennæ decessit. Reliquit e prima Conjuge Maria Anna, Philippi III. Regis Hispaniæ filia, Leopoldum successorem in regnis, terrisque Austriacis, ac paullo post in Imperio, cujus caput constitutus fuit anno MDCLVIII. die XVIII. Julii: Corona Romano-Germanica redimitus die XXI. ejusdem Mensis.
1660. Interioris Austriæ provincias MDCLX. præsentia sua honorare voluit Leopoldus Imperator, lustrataque antea Styria, Carinthiam adiit, & Clagenfurtum, die XXVIII. Augusti, magnifica Pompa ab Ordinibus stipatus, introivit. Accepit ab Ordinibus Cæsar Archiducalis provinciæ fidei Sacramentum, & constabilivit eorundem jura vetera, & privilegia, qui a Cæsare jusjurandum *personale* non exegere; Verum posteaquam Sinzendorffius Cancellarius Cæsaris nomine ad Ordines Carinthiæ sermonem habuit, Leopoldus in hæc fere verba præsentibus aperto capite est allocutus: Magnopere placere sibi, quod Archiducatus Carinthiæ Ordines, ob Majestatem Cæsaream, solitum jusjurandum non flagitassent, atque sine vetere ritu solemnitatem hanc transgendam voluissent: eam ob rem polliceri se fide Cæsarea, &

Domini terræ, conservaturum se omnia jura, favores, consuetudines, quæ olim juxta introducta, & concessa fuerant : eaque omnia ab se constabilia velle. Denique etiam Rusticus, HERZOG dictus, veteris inaugurationis instrumentum, in aula mensæ singulari adhibitus, & cum filio suo, duobusque cognatis opipare habitus, peculioque aspersus fuit, confirmata ejusdem avita libertate.

Clagenfurto Cæsar in Carnioliam processit; Labaci die VIII. Septembris splendidissimo apparatu exceptus; die XIII. data & accepta fides : discessum est die XV. Subinde Goritiam ingressus Leopoldus, die XVIII. Septembris, Goritiæ Ordines in fidem, dicto jurejurando, accepit. *Theatrum Europæum. Parte IX. pag. 28. Item Actus Homagii Ordinum Archiducatus Carinthiæ 1660. seorsim editus.*

Josephus, Leopoldi filius natu major, Rex Hungariæ 1687. coronatur die IX. Decembris.

Idem Josephus Romanorum Rex renunciatur XXIV. Januarii, mox coronatur XXVI. Januarii. MDCXC. 1690.

Die V. Maji MDCCV. Leopoldus Magnus ad meliorem vitam Viennæ abiit, relictis ex Eleonora Palatina duobus filiis, Josepho & Carolo. Josephus in Germanicarum ditionum, Imperii, & Hungariæ regimen patri succedit : Carolus Hispaniarum regnum sibi armis asserebat ab anno MDCCIII. quo Rex Hispaniarum a Leopoldo declaratus est, qui filio de suo jure decesserat. 1705.

1711. Josephus in medio victoriarum cursu morbillis extinguitur Viennæ die XVII. Aprilis. Filias duas, filium nullum reliquit. Successit in regna & provincias Domus Austriacæ Carolus, Hispaniarum Rex, Josephi frater.
1712. Carolus Regni Hungariæ Coronæ redimitur XXIII. Maji. Roman. Imperator electus est XII. Octobris: Coronatus XXII. Decembris.
1713. Sanctionem Pragmaticam, de successionis ordine in Austriaca regna, & provincias omnes, deque regimine omni ad filias Caroli VI, ac præprimis ad natu majorem, si filius non adesset, deferendo, ipse Carolus Aug. non dum ulla prole beatus, primum Viennæ, privatim aulæ Proceribus, & qui ab arcanis consiliis erant, an. MDCCXIII. XIX. Aprilis proposuit: ea dein diplomate publico an. MDCCXXIV. die VI. Decembris prodiit. Approbata fuit ab omnibus regnorum & provinciarum Austriacarum, & a pluribus Imperii Germanici Ordinibus, pluribusque Principibus exteris. (*Vita Mariæ Theresiæ & res gestæ, Germ. scripta, edita 1743. pag. 51. &c.*) (*Lexicon. Histor. Iselini, in voce Pragmatica Sanctio: & alii.*)
1728. Hoc anno illustri itinere suscepto, Carolus Aug. interioris Austriæ provincias, portusque marinos lustravit, accepto ubique fidelitatis solemni Sacramento. Die XXIII. Junii Græcium, Styriæ Metropolin, splendidissima pompa est ingressus, ac die VI. Julii fidei juramento se obstrinxere Ordines, & Princeps Ordinibus.

Die vicesima Augusti Imperator Clagenfurtum introiit, atque XXII. ejus Mensis ingenti cum splendore, ea ratione, qua sub Leopoldo I, solemnia datæ acceptæque fidei peracta sunt. Rusticus is, *Herzog* nomine, qui, vetere more, Ducem Carinthiæ mirabili, notoque ritu inaugurandi jus, seu consuetudinem, familiæ suæ annexam gloriabatur, spectator ac testis ad pompam hanc admissus est, confirmatisque ejusdem privilegiis, ipse cum omni familia sua lauto epulo in palatii conclavi aliquo refectus, atque munere quodam honoratus fuit. Progressus Cæsar, receptæ fidei solemnia Labaci XXIX. Augusti: Goritiæ V. Septembris, Tergesti XI. ejusdem mensis, ac denique Flumine S. Viti die XVII. Septembris peregit. (*Historischer Bilder-Saal IX. Theil. Per. I. Cap. I. pag. 108. &c.*)

Illud, ex *Manuscriptis horum solemnium actis*, non prætereundum putavi: Clementissimum Cæsarem in allocutione, ab semet facta, ad inclytos Ordines Carinthiæ, non modo gratias habuisse Ordinibus, quod Sacramentum, ab se dicendum, non exegerint, rituque vetere, inaugurationis per rusticum, se se exemerint: verum etiam sacro Principis verbo recepisse, confirmaturum se scripto privilegia Carinthorum, & cautionis etiam literas, ob omittas veteres Cerimonias, iisdem daturum. Hac in oratione ipse Carolus Augustus *Archiducatus* titulum *Carinthiæ* attribuit, atque in omnibus rescriptis, mandatisque, ipsisque literis confirma-

tionis privilegiorum ab Aula Cæsarea in Carinthiam missis, semper tam exteriore in epigraphe, quam ipsis in literis, *Archiducatus Carinthiæ* titulus adscriptus fuit. Denique Carinthiæ illustrissimi Ordines Carolo Augusto, & quod Imperatoris Celsissima Dignatione emeretur, & quod coram ipse adesset, Sacramentum ab semet dicendum, & antiquos ritus, ut dixi, remissere, integro tamen vetere jure perstituro, si Legatos duntaxat, seu Commissarios Princeps mitteret, per quos solemnia peragerentur, uti annis MDCXXXI. & MDCLI. peracta fuerant.

1740. Carolum VI. Augustum dies XX. Octobris, Viennæ in palatio suburbano (*Favoritta* dicto) mors Austriæ peracerba sustulit. Communem luctum temperavit filia Caroli natu major MARIA THERESIA, ex Elisabetha Brunsvico-Guelferbitana nata MDCCXVII. die XIII. Maji, nupta FRANCISCO Lotharingæ, & Hettruriæ Magno Duci jam anno MDCCXXXVI. Februarii die XII. Eadem illico post beatum Caroli Parentis obitum terrarum omnium Austriacarum regimen, titulosque suscepit.

Maria Theresia, Hungariæ, & Bohemiæ Regina, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ &c. Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ &c. Literis solemnibus, die XXI. Novembris anni MDCCXL. publicatis, renunciat Franciscum Regium Conjugem suum *Conregentem* in omnibus Regnis & Provinciis Austriacis, salva tamen omnibus in rebus *Sanctione Pragmatica*.

Atque ipse Serenissimus, Regiusque Dux Franciscus literas cautionis dedit, nihil se unquam acturum, quod *Sanctioni Pragmaticæ* quoquo modo adversaretur.

Die XIII. Martii natus est Josephus, Princeps & Archidux hereditarius Hungariæ, Bohemiæ, omniumque Austriacæ Domus Provinciarum. 1741.

Serenissimus, Regiusque Magnus Dux, & Conregens Austriæ Franciscus, Imperator Augustus Francofurti renunciatur, electus die XIII. Septembris MDCCXLV. Coronationi interfuit die IV. Octobris, Conjux Maria Theresia Augusta, sed Coronam Imperii Romano-Germanici ipsa non recepit, quippe regnorum Hungariæ & Bohemiæ Coronis, cum suprema potestate, jam antea condecorata. 1745.

Labente anno Millesimo, septingentesimo, quadregesimo septimo, Auctoritate Mariæ Theresiæ Augustæ suscepta est quædam instauratio Regiminis politici in Archiducatu Carinthiæ, uti & in aliis hereditariis Ducatibus idem negotium executioni dabatur. Porro uti nihil repente perfectum fieri solet, ita consequentibus annis, nonnullas variationes instituta regendi methodus subire debuit, ad annum usque MDCCXLIX, quo conquievit. Ea res intelligi satis vix poterit, nisi antiquus rerum hujus Provinciæ politicus status antea paucis saltem exponatur. 1747.

Olim itaque Carinthiæ , militaris perinde ac politicæ rei pro Duce curandis negotiis præerat *Capitaneus* , seu *Landes - Hauptmann* , qui absentis Ducis veluti vices etiam sustinebat : Tribunali proprio , & Judiciis provincialibus idem præerat , primumque , e laicis , in Comitibus Provinciæ , atque in *Delectorum Collegio* (*Aus-Schuß*) suffragium ferebat.

Vicarius Capitanei vocabatur *Administrator Provinciæ* (*Landes - Verweser*) qui Tribunali , jure Provincialibus dicundo , præsidebat , nisi cum Capitaneus ipse id muneris coram in se susciperet. Magistratum hunc designabat Provincia , sed Princeps instituebat.

Proximus huic *Vice-Dominus* , possessiones proprias , seu rationes , & ærarium Principis curabat , iisque jus dicebat in causis politicis , qui Principis *ad Cameram* , uti vocant , spectabant.

Capitaneo ante duo fere Sæcula adjunctus est alter *Ordinum Provinciæ Præses* , titulo *Burggravi* , qui deinceps & Comitibus totius Provinciæ , & Collegio Procerum *Delectorum* , itemque *Delegatorum* (*Verordneten*) corpori præcipuo præsidebat. Idem præsidium contendebat sibi competere in Comitibus provincialibus *Provinciæ Mareſchallus* ; at non concessus est ei honor iste , nisi cum de limitaneæ militiæ stipendiis ageretur.

Burggravius eligebatur liberis Provincialium suffragiis, primum ad dies vitæ : dein jussu Caroli VI. Augusti, ad annos VI. sed ita, ut prorogari tempus posset.

Ad *Capitanei* dignationem designabantur in Provinciæ Comitibus ex Provinciæ nobilibus indigenis aliquot, quorum unum Princeps ad id muneris deligebat. *Quæstor Provinciæ Generalis*, quique in *Delectorum Senatum* reciperentur, sola Provincialium auctoritate nominabantur. Denique cum *Vice-Dominus*, tum *Fodinarum Principis Summus Præfectus* (*Obrist-Bergmeister*) ab Archiduce, cujus rationes curabant, constituebantur. Postremo Provinciæ Carinthiæ Dicafteria subordinata erant Excellio Regimini interioris Austriæ, & Consilio intimo, quæ Græcii constituta fuerant, nempe in Causis politicis : in negotiis Cameralibus vero Camera, in bellicis rebus Consilio bellico Græcensi parebant.

Jam vero sub anni MDCCXLVII. dimidium Clagenfurti Carinthiæ Senatus novus a Principe auctoratus fuit, nomine *Excelsæ Repræsentationis*, quæ rebus Camera, Commerciorum, & Politicis prospiceret, neque ab ullo interioris Austriæ Dicafterio, sed a sola Cancellaria Aulica Vindobonensi mandata acciperet. Aliud quoque Tribunal, *Appellationis Camera* dictum, institutum fuit, Græcensi Regimini nihil obnoxium, ad quam Cameram recursus fieret, seu *appellatio*, in causis justitiæ. Attamen causæ eo delatæ, promoveri poterant ad consilium Intimum Græcense, ut illic reviderentur.

Quædam etiam in duobus Tribunalibus, nempe *Judicii Provincialis*, & *Capitanei*, restricta sunt ita, ut ambo *Camera Appellationis* subordinarentur; quin & ea duo Tribunalia unita sunt, atque abrogatis *Capitanei* & *Vice-Capitanei* muneribus, uniti hujus Tribunalis Provincialis *Præses* unus (*Præfident*) inauguratus fuit. *Burggravii* quoque abrogato munere, ejus loco, *Delegatorum* qui senior esset, res Provinciae moderatur, titulo: *Burggravialis muneris administri*, seu *Burggraven-Amts-Verwalter*. Nominantur *Delegati* in triennium, suffragiis Provincialium.

Vice-Domini munus ac jurisdictio sublata, ac pro negotiorum ratione pars *Repræsentationi*, de politicis nempe ac publicis, pars justitiæ dicundæ, *Capitaneali*, & ei unito *Provinciali* judicio (olim *Schranen*, hodie *Landsfürstliches Landrecht*) est attributa.

Nonnulla quoque in colligendis vectigalibus ac tributis innovata sunt, atque *Quæstor Generalis Provinciae*, cum suis adjutoribus, non jam ab *Ordinum Provinciae Collegio*, sed ab *Excelsa Repræsentatione* pendere jussi sunt.

1748. Anno MDCCXLVIII. *Repræsentationi* substituta est *Deputatio Cæsareo-Regia*, & *Camera Appellationis* loco, *Regimen* introductum est, potestas pene omnis utrique eadem servata est, alio sub nomine. Denique anno MDCCXLIX. *Deputationis*, & *Regiminis* sublati vocabulis, rursus *Excelsa Repræsentatio*, atque *Camera*, titulum auctoritatemque suam recepere. *Regimi-*

nis vero loco, ad causas justitiæ cognoscendas, ac judicandas, nullum novum subrogatum est Collegium; atque idcirco causæ juris provincialis, Appellationis titulo, ad Regimen Græcense recursum obtinuerunt, uti olim in usu fuerat.

Postremum se se extulit Dicafterium: *Confessus in Causis Summi Principis*, quod delegati judicii auctoritate gaudet, idem subinde appellatum fuit, hodieque appellatur: *Repræsentationis Justitiæ Dicafterium* (*Repræsentations-Justiz-Stelle*) ubi causæ fiscales, & querelæ subditorum contra Dominum discutuntur. Minora quædam, de militia tum limitanea, tum Urbis Clagenfurtensis, de ærario, variisque stipendiis, aliaque sciens prætereo; quando mihi propositum non fuit, Historiam Carinthiæ politicam conscribere, sed Principum seriem, ac immutationes præcipuas illustrare, a quo instituto illustis ista rerum provincialium conversio, perfectioque, quod præcipua saltem ejusdem attingit capita, minime aliena videbatur.

DEUS Optimus Maximus, Optimæ Principis materna in Provincias suas studia, laudatissimamque voluntatem, in publici boni perennatura commoda vertat, stabiliatque.

O. A. M. D. G.

T A B V L A I.

DVCES SAXONIÆ BAJOARIÆ, ET CARENTANI &c.

Henricus (Auceps) Rex German. 919. † 936. 2. Julii.

Otto I. Rex 936. Imper. 962. 2. Februarii.

† 973. 7. Maii.

Uxor I. *Edita*

Uxor II. *Adelheid*

Luitgarda *Ludolfus* *Henricus* *Otto* II. Rex fit

Maritus dux Alemanniæ obit 961. Imper. 967.

Cunradus uxor *Ida* Juvenis. † 983. die 8. Dec.

dux Lotharingiæ *Otto* Dux Alemanniæ: uxor *Theophania*.

† 955. dein Bajoar. 976. † 982.

Otto Dux Franconiæ: dein Carentani *Otto* III. Rex

Dux 970. Cedit Carentanum 983. Re- fit 983. Imp. 996.

cepit Carentanum 996. † circa 1005. † 1002. 24. Janua-

rior *Juditha*.

Henricus Dux Franc. *Cunradus* I. Dux Ca- *Bruno* Papa

uxor *Adelheid*, filia rentani circa 1005. fit sub no-

Eberhardi Com. in † 1012. vel 1011. mine Gre-

Egenesheim. Uxor *Matbildis* Her- gorii V.

manni Sveciæ ducis 966.

filia, ex *Gerbura* Burgundica.

Conradus II. Rex *Juditha* *Cunradus* II. seu *Chuno*. Dux Wor-

matiensis: Dux fit Carentani 1036.

† 1039, contra *Adalberonem*.

† 1024. in

Septembri Im-

perat. 1027. in

Pascha. † 1039.

4. Junii.

Uxor *Gisela*, Her-

manni ducis Sve-

viæ filia.

Henricus I. Dux

Bajoariæ 946. † 955.

Uxor *Juditha* *Arnolphi*

ducis filia.

Henricus II. *Hezelo*. Dux

Bajoariæ 955. Exau-

thoratus 976. Restitutus

983. † 995. 27. Sept.

Uxor *Gisela* *Conradi*

Burgundiæ Regis filia.

Henricus III. (Sanctus)

Dux Bajoar. 995. Rex

1002. in Julio Imper.

1014. 24. Febr. † 1024.

13. Julii.

Uxor *Cunigund*.

DVCES BAJOARIÆ ET CARENTANI.

Luitbaldus seu *Luipoldus* Bajoariæ Comes ac dux 895. † 907.

Uxor *Cunigund* *Erchangeri* Comitis filia: vidua nupsit *Conrado* I. Regi.

Arnolfus Dux 907. † 937. *Bertholdus* Dux 937. † 945.

Juditha,
Henrici I. ducis
Bajoar. Uxor.

Eberhardus.
Exul 954.

Arnolfus.
† 954.

Hermannus.

Bertholdus Comes in Bajoaria.

Uxor *Eila*, *Lotharii* Com. de *Walbike* filia.

Henricus (dictus *Minor*) Dux Carentani 976.
Rebellis pellitur 977. Fit Dux Bajoar. 983.
Bajoaria decedit, & Carentanum recipit 983.
† 996 vel sequente.

Welfo dynasta in Svecia.

Welfo Dux Carentani 1047.

† 1054 vel sequente, improlis.

Conza seu *Cuniza*

Uxor *Azoni* march. *Estensis*.

Welfoni successit *Cuno* † 1058. circ.
Hujus *Cunonis* seu *Cunradi* III. ducis
prolapia latet.

Welfo *Brunsvicensium* ducum
Sator.

T A B V L A II.

BREVIS ZAERINGENSIVM CARENTANI ETIAM, TITVLOTENVS DVCVM, GENEALOGIA — ET MARCHIONVM BADENSIVM AC VERONENSIVM

Birchilo
feu BIRTHILO

Gebhardus. 1010

Bertholdus I. Comes pagi Brisgoviæ 1028. 1048. 1073.
ducatu sveviæ promisso excidit 1057.

+ 1077 vel sequente Lintbergii. Uxor I^a forte: *Richwarda* Carinthiaca.
filia, Soror Friderici Marchionis. + 1092. VII. Kal. Novembr.

Carinthiæ dux fit 1060.

Exaucloratur 1072. vel sequente: amulo duce Marquardo.
II^{da} Uxor: *Beatrix*, Ludwici comitis, & *Sophiæ*

Bertholdus II. spe, ac titulo, Dux Carinthiæ ab 1078.

+ inter turbas an. 1090. mense Majo.

Uxor *Agnes*, Rudolphi, sveviæ ducis, dein anti-Cæsaris filia,

Gisela, uxor S. Ladislai
Regis Hungariæ.

Hermannus Marchio: deinde pastor, vel monachus in Cluniacensi
Canobio + 1074. VII. Kal. Mai.
Uxor *Juditha* + 1091. V. Kal. Octobris

N. Uxor Gotfridi
Comitis de Calwa.

Rudolfus
Puer obiit.

Ludgarda
tenera ætate +.

Bertholdus III. dux I. Sueviæ fit 1092.

Dux Carinthiæ titulo: 1106. 1114.

+ 1122. 19. Februarii, occisus Molshemii.

Sepultus in monasterio S. Petri.

Uxor *Sophia*, Henrici nigri, Bavariæ ducis filia;
anno 1122, vel sequente, nupsit Leopoldo, Marchioni
Styrensi, qui + 1129. 26. Octobr.

Gebhardus.

Monachus Hirsaug:

Episc. Constantiæ 1084.

+ 1110. 12. Nov.

Gebi. aliis vocatur.

Hermannus I. (vel II.) Marchio Badensis
1116 & 1122. Marchio de Baden appellatur.
+ 1130 (vel 1137. *Irenicus*)
Uxor *Juditha*, Badensis heres.

Bertholdus, obiit 1111.
ante patrem.

Agnes Uxor
Stephani Com.
Burgundiæ.

Conradus Comes inter Jura
& montem Jovis. Dux Burgund.
titulo 1127. Dux Carinthiæ 1140.

+ 1152. 8. Januarii.

Ux. *Clementia*, Gotfridi Namurc. filia
+ 1159. die 28. Decembr.

Hermannus II. (vel III.) Marchio
de Baden legitur: 1139. 1147.
1149. 1150. + 1160.
Uxor: *Bertha* Lotharinga

N. Nupta
Udalrico I. duci
Carinthiæ.

Adalbertus primus dux
de Tecca uxor *Adelheid*.

Clementia nupta duci
Henrico Leoni. Repudiata
1162. die S. Clementis.

Bertholdus IV. 1154. titulo ducis Carinthiæ 1155.
1158. cum Friderico II. imperat. in Italia.
Cedit Friderico II. jus Arelatense, & partem Burgundiæ 1169.
+ 1186. 8. Septembris.

Uxor *Heylwig*, filia
Hermann Com. de Freiburg.

Rudolfus electus
Episc. Moguntinus
dein Leodii
Episc. electus 1168.

Hugo
Comes.

Hermannus III. (vel IV.) Marchio de Baden
1163. legitur. Marchio Veronensis legitur.
1177. & 1186. + 1190.
Uxor: *Bertha* Palatina de Tubingen.

Bertholdus V. 1187. Dux & Reclor Burgundiæ.
Uxor: *Ida*, Matthæi Comitis Flandriæ filia.

1198. Rex Roman. a paucis eligitur. + 1218.

Anna

Agnes
C. Urach uxor.

Fridericus & Bertholdus, obiere pueri, ante Patrem.

Henricus Marchio
in Hachberg + 1321.
Hachbergensium & Ro-
telanorum parens.

Hermannus IV. (vel V) Marchio Badensis
legitur 1208. 1216. 1225. 1228. + 1243.
Uxor *Irmengardis* Henrici Palat. filia.

Fridericus I. 1216.
legitur: Frater *Hermani*
Marchionis de Baden.

Hermannus V. (vel VI.) 1248. ducta Gertrude filia Henrici Austriaci, dux Austriæ. + 1250.
die 4. Octobr. *Elisabetha* uxor Ludovici Dñi. de Lichtenberg. *Rudolfus* I. 1277, marchio Veronæ.
Uxor *Cunigund* de Eberstein + 1288

Fridericus II. (Austriacus) Natus 1149. Marchio de Verona 1265. legitur.
+ 1268. 29. Octobris Neapoli capite plexus.

Agnes
bis nupta
+ 1295.

Hermannus VI.
Propagator
stirpis.

Rudolphus II.
1272.

Hesso.

Rudolfus.

Adelheid.

Irmengard.

T A B V L A III.

BREVIS GENEALOGIA COMITVM EPPENSTEINIORVM ET IN MVRZTHAL, AC DVCVM CARENTANI.

Marquardus.
uxor *Hadmuda*, Adalberonis Com. de Ebersperg filia de Ebersperg † 1013.
Richardis 969. nupta *Ulrico* Com.

Adalbero fit dux Carinthiæ — An. 1012. Legitur 1013. 1027. 1028.
Exauſtoratur 1035. † 1039.
uxor *Brigida*, filia *Hermanni*, ducis *Sveviæ*.

* *Luipoldus* Marchio
† 1045. forte filius *Adalberonis*.
Marquardus
fit dux Carinthiæ 1073. fed
æmulo *Bertholdo*, antea duc.
† 1077.
uxor *Liutpirga*.
Adalbero Episcop.
Bamberg. 1054.
† 1057. XVI. Kal.
Martii.
Richardis
forte, uxor
Bertholdi I. Zæ-
ringensis.

Matbildis
uxor *Theobaldi* III.
Com. *Bleſensis*
qui † 1151. in Jan.

Udalricus Patriarcha
Aquilejæ 1086.
† 1121. vel 1122.

Luitoldus dux
Carinthiæ 1077.
† 1090.
Henricus II. Marchio *Istriæ* 1077.
Dux Carinthiæ 1090. 1096. 1103. 1114.
† 1127.
uxor I^a *Liutbardis*
II^a forte *Beatrix*
III^a *Sophia* *Leopoldi* Pulchri,
Marchionis *Auſtriæ*, filia.
mentio *Sophiæ* in diplom. *Friderici* I. Imp.
1170.

Henricus Vivus 1262 Filia N.

Ulricus feu *Udalricus* III. vel IV. dux
Legitur 1256. 1259. 1260. 1262. 1263. 1264. 1265. 1267. 1268. 1269. † 1269.
Uxor I^a *Agnes* *Ottonis* I. *Meraniæ* duc. filia.
nupta 1248. † 1262. vel 1263.

MARCHIONVM ISTRIE, ET DVCVM CARENTANI BREVIS GENEALOGIAE COMITVM DE VALLE LAVANDA STIRPE, QVI ET SPONHEIMENSES, ET POSTEA COMITES DE ORTENBURG, DICTI SVNT.

Engelbertus I. Ante 1120. Marchio *Istriæ*, & 1122 - - - - -

Henricus III.
dux Carinth. 1128.
† 1130.

Hartwicus I.
Ratisbonæ episc.
1110. † 1126.

Engelbertus II. *Istriæ* Marchio
circa 1128. Dux Carinthiæ fit,
an. 1130. Monachum induit,
circa 1135. † 1142. forte.

Bernardus Comes
† 1148. in *Palæſtina*,
circa *Aprilem*, aut
Martii finem.

Engelbertus III. Marchio *Istriæ*
ab an. 1130. (legitur 1138.
1146. 1147. 1156. 1166.

Udalricus I. dux Carinth.
1135. 1138. (1142.) † circa 1143.
uxor. N. *Hermanni* I. (vel II.)
Marchionis de *Baden*, filia.

Hartwicus II.
Episcopus
Ratisbon. 1155.
† 1164.

Rapoto
Comes
de
Ortenburg.

Hermannus
Episc. *Patavi-*
ensis 1085.
† 1087.

Henricus IV. dux Carinthiæ
legitur 1144. cum fratre,
ſolus 1154. 1156. 1160. 1161.
† 1161. poſt Junium.

Udalricus legitur:
1144. frater Ducis.
1153. Ducis titulo, forte.
Videtur ante *Henricum*
fratrem obiiſſe.

Hermannus Marchio
Veronæ 1148. 1158. (1160.
Dux Carinthiæ 1161. 1174.
† 1181.

Udalricus II. (vel III.) dux Carinthiæ 1181.
Legitur 1192. 1199. † 1201. probabiliter.

Bernhardus. dux Carinthiæ legitur;
1202. 1207. 1217. 1218. 1219. 1220. 1227. 1230. 1231. 1232.
1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1243. 1248. 1249. 1250. 1251.
† 1256. Menſe *Februario*, ſepultus in *Monast. S. Pauli*.
Uxor *Juta*, *Primizlai*, *Bohemie* regis, filia.

Bernardus.
† ante patrem
ſepultus in
Landestrot.
Philippus *Salisburgensis*: electus 1236. *Margaretha*
Aquilejæ Patriarcha electus 1269. Ejus men-
23. Septemb. Dux Carinthiæ 1269. tio 1248.
cedit *Ottokaro* *Bohemo* 1271.
A *Rudolpho* R. Jura Ducis recipit 1274. Dux Ca-
rinthiæ legitur. 1275. † 1279. *Cremſii*.

& *Dominus Carniolæ* 1256.
1264. 1265. 1267. 1268. 1269. † 1269.
II^a *Agnes* *Hermanni* *Bad.*
& *Gertrudis* *Auſtr.* filia
nupta 1263. 1270. *Ulrico*
Heunburgio nupta. † 1295. 2.
Januarii.

TABULA IV.

BREVIS GENEALOGIA ANDECHSIORUM, UNDE MARCHIONES ISTRIÆ ET DUCES MERANIÆ.

Arnoldus seu Arnolfus Comes
Uxor: Gifla

Chunradus Clericus in Dieffen.

Poppo legitur 1147.
† 1151.

Bertholdus I. Comes de Andechs. legitur: 1128.
1130. 1132. 1142. 1147. 1150. † 1151. sepultus in Dieffen.
Uxor: Sophia de Amertal. 1132.

Otto Comes de Wolfratshausen.
Uxor Lauritta 1132.

Otto Clericus 1153.
Episcop. Bambergens. 1177.
† 1191.

Bertholdus II. Comes legitur: 1153. 1154. 1156.
1161. 1164. 1172.
— Marchio Istria: 1174. 1179. 1180. 1183.
1184. † 1187. vel ante.
Uxor: Hadwig, filia regis Danie, † 1175. sepulta in Dieffen.

Mathildis.
Abbatissa in Ottelstetten.
† 1164.

Euphemia
Abbatissa in Altenmunster.
† 1180.

Gifla
Comitissa de Monte.

Matbildes
Uxor: Engelberti II.
Comitis Goritiæ,
qui † circa 1187.

Bertholdus III. Dux Meraniæ 1173. 1179. 1180. 1183.
— Dux Meraniæ, & Marchio Istria 1187. 1193. 1194. 1199. 1201. † 1204.
Uxor: Agnes seu Aalix, Dedonis Comitissæ a Ræchlitz Misnii filia.

Poppo
Episcopus Bambergensis 1235.
Inter turbas † 1242.

Ecbertus Episcopus
Bambergensis 1203.
† 1237.

Otto I. Dux Meraniæ, & Comes Palatinus
Burgundiæ. Decedit jure in Istriam Patriar-
chæ Bertholdo, suo fratri, circa 1229 †
1234.
Uxor: Beatrix, Ottonis Palatini Burgundiæ
filia. † 1231 sepulti in Lankheim ambo.

Henricus, Marchio Istria 1204.
1209. die Epiphaniæ exauctoratur
† 1228. circiter.
Uxor: Sophia filia Alberti Com. de
Weichsparg.

Bertholdus Patriarcha
Aquilejæ 1218. Ab Ottone ei
Istria ceditur circa 1229.
† 1251. 23. Maji.

Filiæ quatuor.
Gertrud Andreæ Regis Agnes Philippi
Hungar. Ux. † 1212. Regis Galliæ uxor
vel 1213. † 1250.
Hedwig Hermannii Si- Mathildis Abbatissa in
lesii uxor † 1241. Kitzing ad Herbipol.

Otto II. Dux Meraniæ, Comes Palatinus Burgundiæ.
† 1248. in Blaffenburg, occisus ab Hagero.
Uxor: Blanca Theopoldi Campaniæ Com. filia.

Agnes uxor Friderici II. Ducis Austriæ
1229. sed repudiata 1243.
Nubit 1248. Ulricho III. (vel IV.) Duci
Carinthiæ. † 1252. circiter.

Elisabeth uxor
I. Herdegen de Grundlach,
II. Friderici de Zoller
Burggravi Norimberg.

Beatrix uxor
Comitis N. de
Orlamunde.

Margaretha
Cedit sua jura in
Burgundiam Hugoni Com.

Elisabeth; seu Alisa uxor I. Hugonis Comitissæ Burgundiæ.
II. Philippi Sabaudiæ Comitissæ.

TABULA V.

BREVIS GENEALOGIA COMITUM TYROLIS.

BREVIS GENEALOGIA PALATINORUM CARINTHIÆ. EX COMITIBUS GORITIÆ.

Engelbertus III. Com. Goritiæ. † circa 1220.

Berchtoldus 1141. Albertus I. Ulricus forte
Comes Tyrolis 1177. 1158.

Meinhardus III. 1223. &c. † 1258. 22. Julii.
Uxor: Adelheid, filia Alberti III. Com. Tyrolis,
† 1275.

Albertus I. † Circa 1250.
Uxor forte; Hippolita Nera
Rambaldi de Collalto filia

Henricus I. 1184. 1189.
Uxor: Agnes de Wangen.

Meinhardus IV.
(VIDE Tab. VI.)

Albertus II. Com.
Goritiæ, Palatinus C.
Carinthiæ 1286. † 1304.
ux. I. Euphemia Glogoviensis
II. Euphemia Ortenburgii Hermanni filia.

Adelbaida.
uxor Friderici
Com. de Ortenburg.

Bertha
ux. Conradi
Com. de
Wuelenstain.

Meinhardus V. 1301. 1318.

Albertus II. 1202.
1204. 1208.

Henricus II. 1202.

Albertus III. 1212. 1214. 1217. 1224. 1234. 1238. Mentio
dubia Comitum Palatini Carinthiæ 1241. 1253. † 1253.
Uxor: Jutta, seu Guta, vel Uta.

Henricus II. † 1323. 24. April. Tarvisii.
Uxor I. Beatrix de Camin. Ux. II. Beatrix Bavara.

Joannes Albertus, seu Albertus III. † 1327.
Sponsa I. N. filia Ulrici Heunburgii filia
II. Elisabetha Henrici Hassia Landgr. fil.
III. Offmia Utebild de Matfch.

I.
Meinhardus IV. † circa 1319.
sine Liberis.

2.
Joannes seu Joannes Henricus
† 1338. Sponsa I. Beatrix.
Petri R. Sicil. fil. Sponsa II. Anna
Friderici pulchri Austrii filia
sine Liberis.

Adelheid
Ux. Meinhardi III. Com. Goritiæ

Elisabetha
Ux. Gebhardi Com.
de Hirschberg.

Albertus IV. † Circa 1374
Ux. I. Helena 1342.
Ux. II. Catharina, Friderici Celejani fil. 1353.

Meinhardus VII. † 1385.
Ux. I. Catharina de Pfannberg.
II. Utebild Udalrici de Matfch. fil.

Henricus III. † 1363. Filia quinque.
Ux. Zihola Jacobi
Carrariensis filia.

2.
Henricus IV. natus 1376. † 1454.
Sponsa I. Elisabetha Leopoldi probi Austrii fil.
II. Elisabetha Hermanni Celejani fil.
III. Catharina, (Polona vel Hungara.)

2.
Joannes Meinhardus. † 1430.
Uxor I. Magdalena Friderici Bavar. D. fil.
II. Agnes Petovientis.

(Filia quinque.)

2.
Margaretha
Uxor Joannis Com. de
Ottingen.

3.
Joannes † 1462.
Sponsa: Elisabetha Ulrici
Celejani fil.

3.
Ludovicus.
† 1456. vel 1457.

3.
Leonardus Ultimus
Comes Goritiæ, & Palatinus Carinthiæ
† 12. Aprilis 1500. Leontii, ibidem
sepultus.
Uxor I. N. Nicolai Bosnia regis fil.
II. Paula Ludovici III. Gon-
zagæ Mantuæ Marchionis filia

T A B U L A VI.

BREVIS GENEALOGIA DUCUM CARINTHIAE E COMITUM GORITIAE AC TYROLIS STIRPE.

Meinhardus III. Com. Goritiæ † 1258. 22. Julii.

Uxor *Adelheid* filia & heres Alberti III. Com. Tyrolis.

Meinhardus IV. Com. Tyrolis & Goritiæ. Ab an. 1276. Carinthiam pro Rudolfo rege administrat. 1282. Alberto & Rudolfo Rudolphi filiis, confertur jus in Carinthiam cum Austria & Styria: sed illis non traditur. 1285. 29. Martii designatur Dux Carinthiæ. 1286. die 1. Februarii fit Dux Carinthiæ, & die 1. Septembris in Carinthia inauguratur, † 1295. die 1. Novembris in Greiffenberg, Sepultus in Stams, ubi & filii quiescunt.
Uxor: *Elisabetha* Ottonis illustris Bavar. Duc. filia. Vidua Conradi IV. Regis Rom. Nupta Meinhardo 1259. Monachii. † 1273. 6. Octobris, sepulta in Stams.

Albertus II.

Adelheita.

Bertha.

HOS TRES VIDE TAB. V.

Otto † Oeniponte 1310. 25. Maji
Uxor: *Euphemia* fil. Henrici Ducis Wratislaviæ.

Quatuor filia

Albertus † 1292. die 24. Aprilis.
Uxor: *Agnes* filia Com. de Hajerloch & Hohenberg.

Margaretha nupta *Friderico IV.* Burggravio Norimberg.

Johannes & alia proles.

Ludovicus † 1305. die 22. Septembris. Cælebs vixit.
Otto, *Ludovicus*, *Henricus* simul Duces Carinthiæ ab 1295. 1. Novembris.

Henricus. 1305. Rex Bohemiæ, mox pellitur. 1307. regnum adeptus.
1310. 15. Decembris Bohemia pellitur.
† 1335. 4. Aprilis in Castro Tyrol.
Uxor I. *Anna* Wenceslai Sen. R. Bohem. & Polon. filia. Nupta 1306. † 1313. 3. Sept.
II. *Adelheid* Henrici Brunſwic. filia. Nupta 1315. in autumnno, † 1320. 18. Aug.
III. *Beatrix* Amadei Subaudi filia nupta circa 1327. † 1331. 20. Decembr.

Elisabetha Uxor Alberti I. Ducis Austriæ Habsburgici.
Nupta 1276.
Vidua a 1. Maji 1308.
† 1313. 28. Octobris, in Kœnigsfeld sepulta.

Agnes uxor *Friderici* Landgravii Thuringiæ, & Marchionis Misniæ. † 1293.

Leopoldus.
Obiit puer.

2.
Margaretha (dicta *Maultasch*, vel *Senior*) mortuo patre captat Ducatum Carinthiæ. 1335. Joannes rex Bohem. pro se, & filio Joanne & uxore hujus *Margaretha*, jus in Carinthiam Austriacis cedit. 1342. ducto Ludovico Bavaro, Duces Carinthiæ se appellant *Margaretha*, & *Ludovicus*. † 1369. Vindobonæ, Circa 3. Octobris.
Maritus I. *Joannes Henricus*, Joannis Luzenburgici, regis Bohemiæ filius.
Nuptiæ 1330. vel sequente. Repudiatur 1341. 2. Novembris.
Maritus II. *Ludovicus* Baviaræ Dux, Ludovici IV. Imp. filius, Marchio Brandeburgi.
Nuptiæ illegitimæ 1342. 10. Februarii Meraniæ. Legitimæ fiunt ibidem 1359. 3. Septembr.
† 1361. 18. Septembr.

2.
Adelheid nata circa 1317.
Postremum legitur 1311.

Albertus filius naturalis, natus circa 1330.

Meinhardus natus circa 1343. Marchio Brandeburgi, Superioris Baviaræ Dux & Comes Tyrolis. † 1363. 13. Januarii Meraniæ.
Uxor. *Margaretha* (Junior) Alberti II. Ducis Austriæ filia, nupta 1359. Septemb.
Dein nupsit 1364. *Joanni Henrico*, socrus suæ olim marito. † 1366. 13. Januarii.

2.
Hermanus memoratus 1360.
Puer obiit.

2.
Filia N. desponsata *Maſſino Veronenſi* 1349.

T A B V L A VII.

BREVIS GENEALOGIA DVCVM CARINTHIÆ EX AVGVSTA STIRPE HABSBVRGO-AVSTRIACA.

Albertus Rudolphi Imperatoris filius, fit Dux Austriæ, Styriæ, ac titulo juris reservati, Dux Carinthiæ 1282.
Cedit Carinthiæ possessionem Meinhardo Tyrolensi 1286. † 1308. 1. Maji.
Uxor *Elisabetha* Meinhardi Tyrolensis filia. † 1313. 28. Octobris.

Præter complures filios & filias : <i>Rudolfum</i> III. <i>Fridericum</i> Cæsarem &c.		<i>Albertus</i> II. Dux Carinthiæ 1335. 2. Maji. † 20. Julii 1358. Uxor <i>Johanna</i> Ulrici IV. Com. Feretenfis filia † 1353.		<i>Otto</i> Dux Carinthiæ cum fratre, 1335. 2. Maji. † 1339. 16. Februarii.	
<i>Rudolfus</i> IV. Dux Carinthiæ cum tribus fratribus 1358. † 1365. 27. Julii. Uxor <i>Catharina</i> Caroli IV. Imperatoris filia † 1373.	<i>Fridericus</i> III. Dux 1358. † 1362. 10. Decemb.	<i>Albertus</i> III. Dux 1358. cedit Carinthiam &c. Leopoldo circa 1379. † 1395. 29. Augusti. Uxor I. <i>Elisabetha</i> Caroli IV. filia, II. <i>Beatrix</i> Friderici IV. Burgg. Norimberg. filia.	<i>Leopoldus</i> III. Dux 1358. Solus Dux Carin- thiæ 1379. Uxor <i>Viridis</i> , Bernabovis Mediol. Ducis filia. Leopoldus † 1386. 10. Junii.	Uxor I. <i>Elisabetha</i> Stephani Bavar. Ducis fil. † 1312. II. <i>Anna</i> Johannis Regis Bohem. filia. † 1340.	2. <i>Fridericus</i> II. Dux Carinth. 1339. cum fratre sub tutela Alberti II. † 1344. <i>Desit hic ramus.</i>
2. <i>Albertus</i> IV. natus 1377. † 1404. 25. Augusti. Uxor <i>Johanna</i> Alberti Ducis Bavarie filia.		<i>Wilhelmus</i> Dux Carinthiæ cum tribus fratribus 1386. Gubernium cedit Alberto III. Sed 1395. ipse gubernat. † 1406. 15. Julii. Uxor <i>Johanna</i> Caroli Regis Hungariæ filia.		<i>Leopoldus</i> Dux 1386. † 1411. 3. Junii. Uxor <i>Catharina</i> , filia Philippi Ducis Burgundi.	<i>Ernestus</i> Dux 1386. Solus interiorem Au- striam obtinet 1406. 1414. Archidux Carinth. † 1424. 10. Junii. Uxor I. <i>Margareta</i> Bugi- slai V. Pomerani Duc. fil. II. <i>Cimburgis</i> , Ziemoviti Masoviae Ducis filia.
<i>Albertus</i> V. (Imperator II.) fit 1438. Rex Hungariæ Bohemiæ & Romanorum. † 1439. 27. Octobris. Uxor <i>Elisabetha</i> Sigismundi Imperatoris filia, heres Hungariæ & Bohemiæ. † 1443.		<i>Fridericus</i> V. (Imperator III.) Dux Carinthiæ cum fratre, sub tutela Friderici Tyrolensis ab anno 1424. ad 1435. Rex Rom. electus 1452. Coronatus Imper. 1452. 18. Martii. † 1493. 19. Augusti, Viennæ sepultus. Uxor <i>Eleonora</i> , Eduardi Regis Lusitani filia. nupta 1452. † 1467.		<i>Albertus</i> VI. Dux cum fratre ab 1424. † 1463. 2. Decembris. Uxor <i>Mathildis</i> , Ludovici IV. Com. Palatini Rheni filia.	<i>Fridericus</i> IV. Dux 1386. In divisione Tyro- lim &c. obtinet 1406. † 1439. Uxor I. <i>Elisabetha</i> Ruperti Cæs. filia. II. <i>Anna</i> Friderici Brunsvic. filia.
<i>Anna</i> .	<i>Elisabetha</i> .	<i>Ladislavus</i> . Posthumus. natus 1440. Rex Bohem. & Hungar. 1453. † 1457. 23. Nov.	<i>Sigismundus</i> † 1496.		
<i>Maximilianus</i> Dux Carinthiæ ab 1493. Rex Romanorum electus 1486. XVI. Februarii. † 1519. 12. Januarii. Uxor I. <i>Maria</i> , Caroli Ducis Burgundiæ filia, nupta 1477. † 1482. 16. Martii. II. <i>Blanca Maria</i> , Galeacii Mariæ Ducis Mediolani filia, nupta 1494. † 1511.					
I. <i>Philippus</i> obiit ante Patrem anno 1506. 25. Septembris in Hispania. Uxor: <i>Johanna</i> Ferdinandi Catholici Regis Aragoniæ filia, & heres Hispaniarum. <i>Philippus</i> non fuit reipfa Dux Carinthiæ.					
<i>Carolus</i> V. Dux I. Carinthiæ cum fratre ab 1519. Imp. Rom. elect. 1519. Cedit 1521. fratri Germanicas Provincias. Abdicat Imperium 1556. † 1558. 21. Septembris. Uxor: <i>Isabella</i> Emmanuelis Regis Lusitaniæ filia.		<i>Ferdinandus</i> Dux cum fratre ab 1519. Rex Romanorum 1531. Imperator 1556. † 1564. 25. Julii. Solus Archidux Austriacarum terrarum fuit ab 1521. Uxor: <i>Anna</i> Soror Ludovici II. Regis Hungar. & Bohem. nupta 1521. † 1547.		<i>Maria</i> nupta <i>Ludovico</i> II. Regi Hungariæ & Bohemiæ, qui occisus est 1526. 29. Augusti.	
<i>Maximilianus</i> II. Imperator Romanorum 1564. † 1576. 12. Octobris. Uxor: <i>Maria</i> Caroli V. Imperatoris filia.		<i>Ferdinandus</i> , Tyrolim natus. † 1595.	<i>Carolus</i> 1564. Vivo Patre Austriæ interioris Archidux. † 1590. 10. Julii. Uxor: <i>Maria</i> Alberti V. Ducis Bavarie filia.	<i>Et alie</i> <i>Proles.</i>	
<i>Rudolfus</i> II. Imp. & Tutor Ferdinandi II. 1590.	<i>Ernestus</i> Tutor Ferdi- nandi II. ab 1590. ad 1592.	<i>Mathias</i> Imperator.	<i>Maximilianus</i> Tutor Ferdi- nandi II. ab 1592. ad 1596.	<i>Ferdinandus</i> II. Archidux sub tutela Patruelium ab 1590. ad 1596. † 1637. 15. Februarii. Uxor I. <i>Maria Anna</i> , Wilhelmi Ducis Bavarie filia. II. <i>Eleonora</i> , Vincentii Ducis Mantuæ filia.	
I. <i>Ferdinandus</i> III. natus 1608. 13. Julii. Rex Rom. 1636. Imperator 1637. simul Archi- dux Austriæ & Carinthiæ. † 1657. 23. Martii. Uxor I: <i>Maria Anna</i> , Philippi III. Hispan. Regis filia. † 1646. II: <i>Maria Leopoldina</i> , Leopoldi Archiducis Tyrolensis filia. III: <i>Eleonora</i> , Caroli II. Mantuæ Ducis filia.					
<i>Ferdinandus</i> IV. Rex Rom. 1653. † 1654. 9. Julii. <i>Leopoldus</i> natus 1640. 9. Junii. Imperator 1658. 22. Julii. Clagenfurti 1660. 13. Septembris Carinthiam in fidem recipit. † 1705. 5. Maji. Uxor I. <i>Margaretha Theresia</i> , Philippi IV. Regis Hispan. filia. II. <i>Claudia Felicitas</i> , Archiducis Ferdinandi Tyrolensis filia. III. <i>Eleonora Magdalena</i> , Philippi Wilhelmi Palatini Neuburgensis filia.					
3. <i>Josephus</i> Rex Rom. 1690. Imp. 1705. † 1711. 17. Aprilis. Uxor: <i>Amalia</i> , Johannis Friderici Ducis Hannover. filia.			3. <i>Carolus</i> VI. natus 1685. 1. Octobr. Imperator 1711. & Successor Josephi in Archiducatu. Clagenfurti 1728. 22. Augusti fidem a Carinthiis juratam recipit. † Viennæ 1740. 20. Octobris. Uxor: <i>Elisabetha Christina</i> , Ludovici Rudolphi Ducis Brunsvicensis filia.		
<i>Leopoldus</i> 1716. 13. Aprilis na- tus: & † 4. Novembris.		<i>Maria Theresia</i> nata 1717. 13. Maji. Nupta <i>Francisco Stephano</i> Duci Lotharingo 1736. 15. Februarii. Imperator is fit 1745. 13. Septembris.		<i>Maria Anna</i> nata 1718.	
<i>Maria Anna</i> nata 1738. 6. Octobr.	<i>Josephus</i> nat. 1741. 13. Mart.	<i>Carolus</i> nat. 1745. 1. Febr.	<i>Petrus Leopoldus</i> nat. 1747. 5. Maji.	<i>Ferdinandus Franciscus</i> nat. 1754. 1. Junii.	<i>Maximilianus</i> nat. 1756. 8. Dec.
Et Filie septem alie præter duas mortuas in tenella ætate.					

T A B V L A VIII.

MARCHIONES MARCHÆ CARENTANÆ, DEIN STYRIÆ APPELLATÆ.

EX DIVERSIS FAMILIIS.

Marquardus Comes in Muerzthal & Eppenstein.
forte *Marchio*.

Adalbero Comes in Muerzthal *Marchio* 1000.
Fit *Dux* Carinth. 1012. Exactoratus 1035. † 1039.
Uxor: *Brigida*, *Hermani Suevi* filia.

(*Liupoldus* *Marchio* forte) *Marquardus* *Dux* Carin-
† 1045. thie 1073.
Vide *Tabulam III*.

Ab an. 1045. circiter ad 1062. *Godefridi* *Marchionis* de *Pettova*
vel *Puttina* mentio fit.
Arnoldus Comes *Lambacensis*.
Uxor: *Rigila* *Franconica*.

Godefridus *Marchio* circa 1045. & 1062.

Wilhelmus Comes de *Wimmar*. † circa 1034.
Oda Uxor altera.

Wilhelmus *Marchio* *Otto* de *Orlamunde* *Poppo* Comes.
Turingiæ † 1062. *Marchio* *Turingiæ*. Uxor. N.
† 1067.

Odalricus (*Ulricus*) *Marchio* *Carinthiæ*. † 1070.
Uxor: *Sophia*, *Belæ I. Regis Hungariæ* filia.

Poppo, *Marchio*. | *Ulricus* Comes. | *Werigandus* Comes.
Idem *Starchand* ab 1070. ad 1124. circiter.

Filiæ II. & forte Filius vel Nepos *Starchand Junior*.

Piligrinus de *Hohenwarte* Comes.
probabiliter *Ortulphi* filius.

Guntherus de *Hohenwarte*, *Marchio* circa *Cilejam*.
ab anno 1129. circiter, ad 1137. &c.

EX STIRPE COMITVM, SEV MARCHIONVM DE STYRA.

Otakar I. ab anno 970. circiter, ad 991. circiter.

Attala de *Styra*. *
Uxor *Cadoldi* de *Helfenstein*,
Mater *Gebhardi* *Salisburg. Archiepiscopi*.

Otakar II. *Marchio* de *Styra*
ab anno 991. ad an. circiter 1039,
quo † *Romæ* circa diem 5. *Martii*.

Adalbero *
Marchio forte.

Otakar III. (feu *Ozio*, vel *Oezo*)
ab anno 1039. circiter.
Clericos in *Gærsten* fundat 1082.
† 1088. circiter.
Romæ mortuus & sepultus.
Uxor: *Wilburgis*.

Atha *Abbatissa*
in *Traunkirchen*.

Frowiza forte
Uxor *Leopoldi* (fortis)
Marchionis Austriæ.

Otakar IV. *Benedictinis* confert, & firmat
Gærsten 1107. 1111. 1112.
† 1122. 28. *Novembris* sepultus in *Gærsten*.
Uxor: *Elisabetha*, *Leopoldi pulchri* *Mar-*
chionis Austriæ filia. † 10. *Octobr.* (1114. circiter)

Adalbero Comes in *Enfwald*,
& *Goiserwald*.
circa 1088. &c.

Bernardus Comes
de *Styra*.
Uxor: *Luitgardis* *Würtembergia*
fi *Lazio* fides.

Leopoldus (fortis) fundat *Chunegund* Uxor
an. 1128. *Cistercium* *Runenfe*. *Bernardi* illustris
† 1129. 28. *Octobris*. *Comitis Carin-*
sepultus *Runæ*. thie, qui
Uxor: *Sophia*, *Henrici Nigri* † 1147.
Ducis Baviariæ filia:
Bertholdi III. Zæringensis Vidua.

Adalbero iste
Sator creditur
Dominorum de *Styra*,
de *Starhemberg*,
de *Lofenstein*, &
de *Græz*.

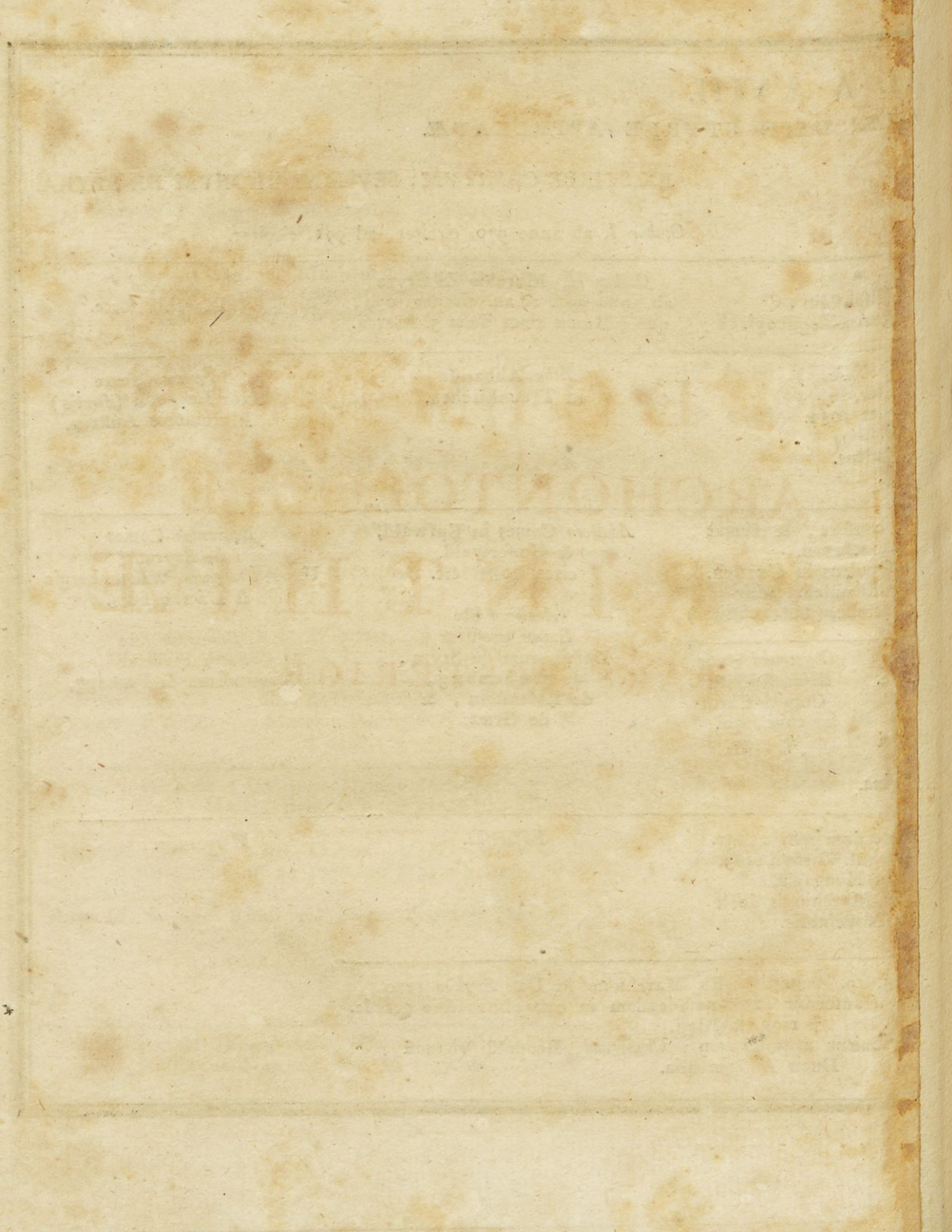
Bernardus iste
Sator creditur
Dominorum de *Pernegg*.

Otakar V. (vel *Oda*) fundat *Cartusiam* in *Seiz* 1151.
Et *Collegium* *Canonicorum Regul.* *Voravii* 1163.
† 1164. 31. *Decembris* in *Hungaria*.
Uxor: *Chunegund*, *Diepoldi* *Marchionis* de
Vohburg filia. † 21. *Novembris*.

Elisabetha.

Margaretha.

Otakar VI. natus 1163. 19. *Augusti*. Ex *Marchione* fit *Dux Styriæ* 1180.
Leopoldo *Austriaco* *Styriam* transcribit 1186. possidendam in casu obitus sine herede.
† 1192. 8. *Maji*.
Uxor, vel *Sponsa* tribuitur a quibusdam: *Chunegund*, *Leopoldi* *virtuosi*
Ducis Austriæ filia.

8
SPECIMINIS
ARCHONTOLOGIÆ
CARINTHIÆ
PARS POSTERIOR.

SPERMATOPHYTES
ARCHONTOLOGIA
CARINATAE

PLANTAE POSTERIOR

CONSPECTVS
CAPITVM DECEM
PARTIS POSTERIORIS.

C A P V T I

 De Primordiis Ducatus Carinthiae, Anno Salutis DCCCCLXXVI. separati a Bajoariae Ducatu, deque primis Carinthiae Ducibus, Henrico minore, & Ottone Ludolfi filio, eorumque alterno Carinthiae gubernio: paucaque de proximis Carentanorum Principibus, praecipue de Conradi I. Ducis, & Welfi familia; ad Tabulam I. Genealogicam.

CONSPECTUS CAPITUM.

C A P V T II.

De Zæringensium Ducum Suevica Stirpe, unde Duces Carinthiæ, Bertholdi quinque, Conradus unus, prodire; tametsi solum Bertholdus I. reapse Dux Carentanorum fuerit, ceteri Ducis Carinthiæ titulo interdum honorati legantur: item de Marchionibus Badensibus, altero hujus stirpis ramo, ejusque nexu, qui etiam Marchiones Veronæ seriùs appellati fuere; ad Tabulam II. Genealogicam.

C A P V T III.

De nonnullis dubiis in serie Ducum Carinthiæ occurrentibus: de Engelbertorum, Ducis, & Marchionum discrimine: de Genealogia Engelbertorum Carentanorum: de discernendis duobus Udalricis Ducibus, quos alii pro uno habuere: de anno obitus Ulrici III. Ducis; ad Tabulam III. Genealogicam.

C A P V T IV.

De Marchionibus & Comitibus Istriæ, donec avulsa a Carinthiæ Ducatu Istria, minores quosdam Marchiones aliqua sui parte nancisceretur: & hac occasione pauca de Meraniæ Ducibus, ex Andechsia stirpe, qui postremi Principum, titulo Marchionis Istriæ sunt usi; ad Tabulas III. & IV. Genealogicas.

C A P V T V.

De Marchionibus Veronæ & Aquilejæ, antea ex stirpe Ducum Carinthiæ, deinde ex cognata Marchionum Badensium stirpe desumtis: deque Veronensium perturbatis rebus, atque de extincto denique Marchionis Veronensis titulo, cujus translationis in Badensem Prosapiam occasio, modusque investigatur.

CONSPECTUS CAPITUM.

C A P V T VI.

Series quædam Chronologica rerum, & mutationum præcipuarum Carniolæ, quod Principes ejus attinet: quibus pactis hæc Provincia, variis obnoxia Principibus, e tribus partibus, aut pluribus, in unum denique sat amplum Ducatum, sub Augusta Austriaca Domo coaluerit. Vide Tabulas III. IV. V. & VII. Genealogicas.

C A P V T VII.

De Comitibus Palatinis Carinthiæ, quorum incerta omnia ante Comites Goritiæ, qui ipsi admodum sero titulum illum sibi in literis publicis adscripsere, circa annum MCCCCLIX. In ejus rei rationem inquiritur: fundi, locaque Palatino Carinthiæ propria, indicantur. Landgravius Carinthiæ, Comes Tyrolis, non nisi laxiore notione accepto Landgravii vocabulo, appellari poterat. Vide Tabulas V. & VI. Genealogicas.

C A P V T VIII.

De titulo Archiducatus Carinthiæ, neglectis fabulosis & incertis, ostenditur: eundem exortum esse Anno MCCCCXIV. sub Duce Austriæ Ernesto Ferreo; attamen occasio sumpta fuit a titulo Archiducis Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, quem Rudolphus IV. Austriacus sibi met attribuit. Archiducalis tituli continua possessio Carinthiæ, & Principum auctoritate, & publicarum monetarum testimonio a sæculo XV, ad nostram ætatem, asserta exhibetur.

CONSPECTUS CAPITUM.

C A P V T IX.

De Marchiæ Carentanæ, seu Styriæ, vetustis Principibus, brevis notitia profertur, Chronologica potissimum ac Diplomatica, inspersis etiam Genealogiæ Ottokarorum Styriæ Marchionum, nexibus præcipuis: anteriorum quoque Marchionum Carinthiæ brevissimum specimen delineatur. Conferatur Tabula VIII. Genealogica.

C A P V T X.

De Scuti Carinthiaci signis, cum antiquis, tum hodie usitatis, differitur; Ottokaro Bohemiæ Regi immutatio Scuti tribuitur, quidque eundem eo induxerit, ostenditur: Signa Scuti præcipua, ab ornamentis accidentariis, quæ fere pro libitu mutabantur, seorsum considerantur. Denique variationes Scuti Carinthiaci, in monumentis publicis observatæ, singulari iconis morum Tabula proponuntur.

C A P V T I.

*De Primordiis Ducatus Carinthiæ, separati a Bajoaria,
deque primis illius Ducibus. Ad Tabulam
Primam Genealogicam.*

orici Mediterranei pars, quæ a Carnicis olim ^{Carinthiæ} habitata populis, subinde Vinidos quoque ^{Duces ve-} ^{tustissimi.} incolas accepit, CARNIA, CARNUTUM, CARNUNTUM, CARENTANUM, KARAN-TANUM, KARINTHIENORUM REGIO, ac denique CARINTHIA est appellata.

De vetustissimis Carinthiæ Principibus, quorum certa series constitui nondum potuit, isthic non agitur, sed de Ducibus illis, qui proprio titulo, separatam a Bajoaria Carinthiam, sub Germanicis Regibus, aut Imperatoribus, admini-
stra-

strarunt. Silentio igitur hic prætereo cum Suevicos illos, tum deinde Longobardicos Reges, Ducesque, quibus Carentanum, aut pars ejus, cum Foro Julio, aliquando paruerat: neque Bajoariæ quosdam Regulos moror, neque Vinidos sive Vinidas, quorum præcipuus Princeps, seu Rex, Hunnorum victor, a FREDEGARIO memoratur SAMO, ab an. MDCXXIII. ad DCLVII. Carentanos strenue moderatus. Omitto quoque Slavicos illos Carentani Duces, ab anno circiter DCCXX. ad DCCLXXX, quorum nomina in *Libello de Conversione Bajoariorum & Carantanorum* produntur: BORUTH, KARASTUS, CHETTUMARUS, WALINCH, quique hos circa DCCXCVII. consecutus est INGO, idem fortasse ipse (aut ejusdem pater) cum SANCTO DOMITIANO, ejusque Successores.

Et Duces
sub Caro-
lingis, hic
prætermitti.

Neque vero illi Fori Julii Duces, aut Præfecti, isthic in censum veniunt, qui sub Carolo Magno, ac deinceps Carentanum quoque, aut partem ejus rexere: ROTGAUDUS, HERICUS, CADOLAUS, & si qui sunt alij. Prætermitto etiam PRIWINNAM Slavum, ac filium ejus HEZILONEM, circa sæculi noni dimidium: KAROLOMANNUM item, Ludovici Germanici filium, tametsi LAZIUS de *Migrat. Gent. L. VI. p. m. 161.* perhibeat ejus diploma, S. Emerammo datum, in quo scribitur, saltem a LAZIO: *Karolomannus DEI concedente Clementia Rex Francorum, Dux Carantanorum: . . .* Hunc inquam isthic KAROLOMANNUM item prætermitto, ejusque filium ARNULFUM, postea Imperatorem, cui Carentanum circa an. DCCCLXXVII. a patre

commisſum fuit, quin tamen ARNULFUM in literis publicis *Ducem Carentanorum* appellatum legamus : etſi REGINO, & ALBERICUS *trium fontium* collatam Arnulfo Carinthiam conſeſcentur.

His itaque interea ſepoſitis ad illos venio Carinthiæ <sup>Duces Ca-
rinthiæ ſub
Ottonibus
Cæſaribus.</sup> Duces, qui ſejunctam a Bajoaria Carinthiam ſunt naſti. Quod ut ordine oſtendam, primum illos Bajoariæ Duces commemorabo, qui Bajoariam una cum Carinthia Ducis titulo ſub Arnulfi Cæſaris tempora obtinuerunt. *Tabulam primam Genealogicam* conſuli deinceps velim; in ea Stirps Saxonica OTTONUM, & Stirps Bajoarica LIUPOLDI ſeu LIUTBALDI exhibentur eatenus, quatenus ad finem noſtrum fieri oportebat. Probationes earum rerum, quæ ſunt ab aliis abunde productæ, hic non recoquimus, obvias apud STRUVIUM, HAHNIUM, PFEFFINGERUM *in notis ad Vitriarium*, BRUNNERUM, ADLZREITERUM, KOELERUM, HANSIZIUM, CALLESIUM &c. Id genus jam ab aliis doctè commonſtrata, ſunt ſequentia: LUITBALDUM ab an. DCCCXCV. ad CMVII. Bajoariæ limitem, Comitæ Ducisve titulo adminiſtraſſe, eidem ſucceſſiſſe ARNOLFUM, filium natu majorem, qui exul, & ad Hungaros profugus, ac ſeditioſus, reſipuit, atque reſtitutus an. CMXXXVII. extinctus eſt. Excluſis Arnolſi filiis Otto I. Rex Ducatum Bajoariæ dedit ejusdem fratri BERTHOLDO: mox arma corripuere Arnolſi filii EBERHARDUS, ARNOLFUS, HERMANNUS, ſed nequidquam. Bertholdo

mortuo circa CMXLV. suffectus est CMXLVI. Ottonis I. Regis frater HENRICUS I. cui nupsit JUDITHA, Arnolfi olim Ducis filia : inde natus HENRICUS II. sive HEZELO, qui post obitum patris anno CMLV. Dux Bajoariæ renunciatus fuit. Seditionem commovit Hezelo an. CMLXXIV. mox captus, & e custodia elapsus, arma resumpsit ; quamobrem anno CMLXXVI. ab Ottone II. Imperatore, fratruele suo, exauctoratus fuit. Hæc inquam satis ab aliis expedita tenemus.

*Primus
Carinthiæ
Dux Hen-
ricus.*

Venio jam ad illa, quæ deinceps de Bajoariæ atque Carentani Ducatu acta sunt, a me pro viribus comprobanda. Ajo itaque : Ottonem II. Cæsarem exauctorato HEZELONE, eodem anno CMLXXVI. Bajoariæ Ducatum a Ducatu Carinthiæ diremisse, atque Bajoariæ Ducem constituisse OTTONEM, Ludolfi filium, Ottonis II. Cæs. nepotem : Carentaniæ vero Ducatum dedisse HENRICO (MINORI dicto) Bertholdi filio, e stirpe Arnolfi olim Ducis.

Porro HENRICUM minorem cum Hezelone, primum sub finem CMLXXVI, clam conspirasse, anno sequente palam Ottoni II. se rebellem tulisse ; quare eidem ademta Carinthiæ Ducis dignatio an. CMLXXVII. translata fuit in alium OTTONEM, filium Conradi Ducis Lotharingiæ, & Luitgardæ sororis Ottonis II. Cæsaris. Subinde mortuo anno CMLXXXII. Ottone Ludolfi filio, Bajoariæ Duce, Otto II. Augustus anno sequente HENRICO MINORI & veniam, & Ba-

& Bajoariæ Ducatum impertiit, interea Carinthiæ Ducatum retinente Ottone, Cunradi filio.

At enim extincto CMLXXXIII. Ottone II. Imperatore, Otto III. Rex HEZELONEM recepit in gratiam, eique Ducatum Bajoariæ CMLXXXIV. restituit, quem cum ægerrime, nuper sibi datum, eripi pateretur HENRICUS MINOR, Carinthiam eidem HENRICO rursus contulit Otto III, cedente, pacis causa, OTTONE, Cunradi filio, alioquin Franconiæ Ducatum nactus, nec sine spe recipiendæ Carinthiæ, quam etiam post HENRICI MINORIS obitum, Otto idem sub an. MCXCVII. recepit. Atque his Ducatus Carantani primordiis ac vicissitudinibus, in præsentia facienda est fides.

Illud primum erat: ab Ottone II. Cæs. Carinthiæ Ducatum a Bajoarico separatum fuisse; ostendi igitur a me antea debet, conjunctas antehac sub uno Duce has fuisse Provincias. Ante Ottonis II. Imperium Bajoariæ præfuere dudum antea, uti supra dictum est, LUITBALDUS, ac deinceps duo ejus filii ARNOLFUS & BERTHOLDUS: postea ad HENRICUM I. Ottonis I. fratrem, denique ad HEZELONEM, Henrici I. filium, Ducatus Bajoariæ transiit. De LUITBALDO quidem statuere nihil certi ausim, an utramque Provinciam gubernarit; de reliquis vero probabiles suppetunt rationes. Aque horum primus ARNOLFUS (sive ARNOLDUS aut ARNULFUS) diserte a LUITPRANDO TICINENSI *Histor. Lib. III.*

*Bajoariæ
Ducatus
Carinthia
olim unita.*

Cap. 14. apud Reuberum pag. 127. ita appellatur : *Arnoldus Bajoariorum, atque Carentinorum Dux.* Ipse vero **ARNOLFUS** se se vocat : *Divina Providentia Bajoariorum Ducem, & adjacentium regionum.* Apud **MEICHELBECK. Histor. Frising. Tom. I. Parte II. pag. 429.**

ARNOLFUM in Ducatu excepit **BERTHOLDUS**, cui, tametsi rebeli ac fugitivo, restituto tamen, nihil ademptum fuisse invenio. Contra vero idem **BERTHOLDUS**, Carentanum adversus Hungarorum incursiones fortiter propugnavit; qua de re ita *Chronicon Salisburgense Hier. Pez. Script. Austr. Tomo I. pag. 338. binis locis perhibet : „ An. DCCCCXLII.... „ Ungari in Bawaria in Trungoeu a Pertholdo Duce occisi sunt. Et rursum : „ An. DCCCCXLIV. Ungari cum Bawaris, & Carentanis pugnantes vincuntur.* Nullius certe proprii Carentanorum Ducis, neque in hoc bello, neque diu antea, posteaque fit mentio, ut ita omnia in **BERTHOLDUM** Bajoariæ & Carinthiæ Ducem convenire videantur.

Succeffores Bertholdi **HENRICI** duo, pater prius, deinde filius, in diplomatibus Ottonis I. & II. Augg. leguntur deprecatores pro conferendis in Ducatu Carinthiæ beneficiis. Norunt autem rei diplomaticæ veteris periti, Ottonum ætate, eorum fere Ducum precibus prædia, aliave beneficia a Regibus in provinciis indulta fuisse, qui iisdem tum præfecti fuissent. Unum & alterum de **HENRICIS** Ducibus exemplum proferam. Otto I. Rex duas villas rusticas donat Dieprechto

prechto Clerico in pago Crauvati . . . per interventum fratris nostri Hainrici (primi) Ducis. . . . Datum II. Kal. Septembris, Anno Incarnationis Domini DCCCCLIII. Indictione VII. . . . (corrigere XII.) Vide *Diplomataria Sacra Ducatus Styriæ Parte I. pag. 5. Gössens. N. II.* Pagus Crauvati intra Leobium & Knitelfeldam erat, ubi hodieque Crauwat Pagus est in ea Superioris Styriæ parte, quæ Carinthiæ olim annexa fuerat.

Jam vero eidem HENRICO I. Bajoariæ Duci, adjecta ab Ottone I. an. CMLII. Veronæ Marchia, & Aquilejæ, cum Foro Julio (quas regiones Henricus olim Berengario eripuit) satis ipso situ indicare possunt, Carentanum quoque Henrico commissum antea fuisse, quippe quod inter Bajoariam, & Forum Julium intercedit; illa vero de Verona & Foro Julio ex ANNALISTA SAXONE, & ex WITEKINDO certa tenemus.

Subinde idem Otto I. Dieprechto, itidem in pago Crauvati, gratiæ aliquid largitur . . . per interventum Hainrici Ducis . . . (seu HEZELONIS) . . . Datum Idus Februarii anno Incarn. Dominicæ DCCCCLX. Indict. III. regnante pio Rege Ottone anno XXIII. Regensperg. Hæc in Domino, Amen. Ita *Diplomataria Sacra Duc. Styriæ Parte I. pag. 7. Gössens. N. IV.*

Porro Otto II. donavit quædam Abrahamio Episcopo Frisingensi sita in Comitatu Popponis Comititis, quod Carniola vocatur . . . per interventum dilectæ Matris nostræ Adelheid, & fidelis nostri Henrici Ducis. In alio simili fere diplomate habetur: Et

cari nepotis nostri Bajoariorum Ducis Heinrichi. Ambo diplomata data an. DCCCCLXXIV. vide vel apud HUNDIUM GEWOLDI *Metrop. Salisburg. Tom. I. p. m. 91. & 92.* Vel correctius apud MEICHELBECK. *Hist. Frising. Tom. I. P. I. pag. 180. & 181.* Notum est, Carniolam partem Carinthiae fuisse.

Habemus itaque quatuor deinceps Bajoariae Duces, ARNOLFUM, BERTHOLDUM, HENRICUM I. & II. seu HEZELONEM, Carentanorum item Rectores, probabili admodum ratione deductos.

*Carinthiae
Ducatus a
Bajoarico
separatur.*

Reliquum est, ut ab Ottone II. separationem Ducatum Bajoariae & Carinthiae anno CMLXXVI. susceptam vindicemus. Primo itaque, anno CMLXXVI. exauctorato HEZELONE, Bajoariae & Carentani Duce, OTTONEM, Ludolfi filium, Bajoariae Ducatum ab Ottone II. nactum fuisse testantur: DITMARUS *Lib. III. pag. 342. &c. Leibniz. Scriptor. T. I.* (Item ANNALISTA, & CHRONOGRAPHUS SAXO, atque LAMBERTUS SCHAFNABURGENSIS, omnes ad hunc annum: istud comprobant diploma Ottonis II, indicatum a nobis in *Serie Ducum Carinthiae illustrata*, ubi anno CMLXXVI. die ultima Julii, Otto II. aliquid largitur: *precibus dilectissimi fratrueis nostri Ottonis Ducis videlicet Bajoariorum.*) Itaque ante finem Julii anni istius abdicato Hezelone, Otto Ludolfi fil. Bajoariam nactus est. At vero Carentani Dux alius mox compareret in nostra *Serie Ducum Carinthiae illustrata*, ad annum sequentem CMLXXVII. die XVII. Aprilis, ubi ab Ottone II. Imp. me-

moratur diserte : *quod Henricus Karentanorum Dux nostræ humiliter suggessit Majestati.* Certus igitur Carinthiæ separata Dux HENRICUS cum habeatur hoc anno ; non existimamus eundem hoc potius anno CMLXXVII, quam præcedente (quo Bajoaria OTTONI data fuit) Ducatum obtinuisse. Neque enim adeo imprudentem fuisse Ottonem II. Imperatorem mihi persuadeo, ut Ottoni fratrui vix collatam cum Bajoaria Carinthiam auferret, corrumpereque gratiam, quam separatis antea Ducatibus, integram conferre duobus poterat. Graves vero etiam suppetebant causæ, cur provinciæ, eatenus Duci Bajoariæ concreditæ, duobus deinceps Ducibus committerentur : primum enim amplitudine jam sua laborabat Bajoariæ Ducatus, præter Bajoariam propriam, Noricum pene omne, Rætiæ partem, & Aquilejanam cum Veronensi Marchia, complexus. Deinde Ducum seditiones, ARNOLFI olim, & recenter HEZELONIS, ita Regibus ipsis metuendæ erant, ut ad dividendam imminuendamque Bajoariæ Ducum potentiam pene cogerentur. Itaque ipso probabilius anno CMLXXVI. vel certe sequentis initio sejunctus a Bajoarico Carentanus Ducatus HENRICO MINORI est ab Ottone II. impertitus.

Discutiendum porro restat : quisnam, & unde domo hic fuerit Dux HENRICUS, quæque porro vicissitudines eundem exercuerint ? HENRICUM hunc primum, propriumque Carinthiæ Ducem ; eum esse arbitror, quem veteres Chrono-

*Henricus
Dux I.
Minor ap-
pellatus.*

graphi *Minorem* appellant, CHRONOGRAPHUS SAXO *Leibnitii* access. Hist. Tom. I. p. 189. rite tempora distinguens ita narrat: An. CMLXXVI. HEZELONEM rebellem exauctoratum: anno sequente CMLXXVII, (exeunte, opinor) eundem Hezelonem consilio *Minoris Henrici* obsedisse Patavium. Demum anno CMLXXVIII. ambos hosce seditiosos *Henricos* captos fuisse. Similia ANNALISTA SAXO, & ANNALISTA HILDESHEIMENSIS ad an. CMLXXVIII. de HENRICO MINORE seditionis focio, perinde atque captivitatis.

Porro ad eundem annum HERMANNUS CONTRACTUS *Pistorii* Tom. I. ita perhibet: „*Henricus Dux Bajoariæ* (Hezelo) „*& alius DVX, Augustensis quoque Episcopus Henricus, rebel-* „*lantes Imperatori capti, & exilio mancipati sunt.*) Profecto iste *alius Dux*, medius hic inter duos *Henricos* positus, alius Chronographorum consensu esse nequit, ac noster HENRICUS DUX Carinthiæ, quem igitur illum esse *Minorem Henricum* censeo, toties a Veteribus nominatum.

Otto.
Dux II.
Carinthia.

Id rursus egregie confirmat diploma Ottonis II. Aug. quo donat quædam in valle Liubna: „*Ob interventum Ot-* „*tonis æquivoci & Consobrini nostri Karintbienorum Ducis. Da-* „*tum VII. Idus Octobris, Anno Incarn. Dom. DCCCCLXXVIII.* „*Indict. VI. (corrigere VII.) Anno regni XVIII. Imperii XII.* „*Actum Rieda. Vide Seriem nostram illustratam. Nempe HEN-* „*RICUS MINOR ob seditionem cum HEZELONE promotam,* anno CMLXXVIII. captus, Ducatuque Carinthiæ privatus fuit

fuit, quem Ducatum eodem, aut sequente anno OTTO obtinuit, Conradi ex Luitgarda filius, quem itaque hoc diploma (appellans eum *Consobrinum Ottonis II.*) probe distinguit ab OTTONE, novo Duce Bajoariæ, Ludolfi filio, quippe quem diploma anni CMLXXVI. *Fratruelem Ottonis II.* declaravit.

Hæc vero etiam rerum consequentium narratione sta-
biliemus. OTTONEM Ludolfi filium, Bajoariæ Ducem, an-
no CMLXXXII. decessisse constat ex *Auctore vitæ S. Meinwerci.*
Otto II. Imp. Veronæ in Comitibus CMLXXXIII. HENRICO
MINORI veniam dedit, cumque Carinthiæ Ducatus non va-
caret, Bajoariæ Ducatum, recens liberum, eidem HENRICO
tradidit. Ita enim DITMARUS ad an. CMLXXXIII. „Hen-
ricus Minor exilio solutus, Dux Bavariorum effectus est. Ita
novo sibi, ac majore Beneficio Otto II. obstringebat HENRI-
CUM MINOREM, qui eidem Bajoariam loco Carentani dabat;
Carentanum quippe fideli Duci OTTONI *Consobrino suo* colla-
tum, auferre citra causam ullam Imperator non potuerat,
quem Ducem hoc anno in diplomate legimus. Vide *Seriem illustr.*

Mortuo anno CMLXXXIII. VIII. Decembris Ottone II.
sequente anno Otto III. Rex HEZELONEM, etiam regni spe
inflatum, in gratiam recipiendum, & restituta Bajoaria pla-
candum putavit. Ægerrime eo Ducatu decedebat HENRI-
CUS MINOR, uti DITMARUS, alique Chronographi conte-
stantur; at nemo tamen enarrat, quibus pactis denique al-
tero jam Ducatu se exui passus sit HENRICUS MINOR, prius

Carinthiæ, deinde Bajoariæ Dux. Rem ita compositam nullus dubito, ut pacis publicæ amore, & spe facta recipiendæ Carinthiæ, ejusdem Carinthiæ Ducatu OTTO Conradi filius sponte decesserit, itaque HEZELO Bajoariam & HENRICUS MINOR Carentanum anno CMLXXXIV. aut sequentis initio, receperint. Hanc opinionem mire confirmant diplomata, quæ in *Serie Ducum Carinthiæ illustr.* ad an. CMLXXXV. & sequentes indicavimus, ubi Otto III. „ *Interventionibus ambo-*
 „ *rum nepotum nostrorum Henricorum Ducum, scilicet Bavariæ,*
 „ *ac Carinthiæ Regionum . . . quædam donat: Pridie Kalend.*
Octobris, An. DCCCCLXXXV.

Henrici
 titulus
 duplex.

Porro annis DCCCCLXXXVIII...LXXXIX...CXIII. HENRICUS Carentanorum, & item Sclavorum Dux, & Marchiæ Veronensium, legitur. In illo vero Ottonis III. diplomate, anni DCCCCXCIII. quo conceditur aliquid: „ *Ob interven-*
 „ *tum dilecti ac fidelis nostri Hainrici Bajoariorum, & Karenti-*
 „ *norum Ducis, vel deesse videtur tò: Utriusque, nempe di-*
 „ *lecti ac fidelis . . . vel HENRICUS uterque sibi titulum etiam*
 alterius Ducatus reservavit: nempe HEZELO Dux Bavariæ, titulum Ducis Carinthiæ retinuit, quod olim utrumque Ducatum conjunctum rexit; HENRICUS MINOR autem restituta sibi Carinthia, titulo Bavariæ gaudere voluit, quod eam Hezeloni vix denique cessisset. Rarissime tamen utroque hoc titulo usi sunt; neque in prædicto diplomate certa adsunt indicia, cur alteri potius HENRICO præ altero duplex is titulus adjudicetur.

HE-

HEZELO seu HENRICUS II. Bajoariæ Dux vitam laudabiliter terminavit die XXVIII. Augusti anno CMXCV. Bajoariæ Ducatum adeptus est Hezelonis filius HENRICUS III. Sanctus, & Claudus compellatus, postea MII. Rex, & MXIV. Imperator. Hæc extra dubium sunt. *Henrici I. Ducis obitus.*

At enim HENRICI MINORIS obitum anno CMXCVII. aut præcedenti tribuendum censeo, si non erravit Scriptor *Chronici Salisburgensis Peziani*; is de obitu duorum Bajoariæ Ducum HENRICORUM, nempe HEZELONIS, quem ipse *Henricum IV.* vocat, & *Henrici V.*, qui noster *Henricus Minor* esse debet, ita perhibet: „*An. DCCCCXCV. Henricus IV. Dux Bawariæ obiit: „ Henricus filius ejus succedit. Deinde: „ An. DCCCCXCVII. Henricus V. Dux Bawariæ obiit.* Hic sane alius intelligi nequit, quam HENRICUS MINOR, qui anno CMLXXXIII. Bavarie Dux fuerat; Hezelonis enim, seu HENRICI IV. filius *Henricus Sanctus* utique hic designari nullo modo potuit. Ita etiam dum *Chronica Scriptor Australis*, & CONRADUS URSPERGENSIS anno CMXCVII. *Henricum Bojum obiisse* memorant, de *Henrico Minore Carinthiæ*, & Bavarie Duce accipiendi videntur; quod HEZELO certo an. CMXCV. decesserit.

HENRICO MINORI extincto in Ducatu Carinthiæ postliminio certo successit OTTO, *Conradi filius*, qui antea pacis studio, uti diximus, eodem Ducatu decesserat. Id unum ambigo, an non jam anno præcedente, nempe CMXCVI. OTTO *Carinthiam*, aut saltem *Marchiam Veronensem*, seu ægro-

tante, seu ultro partem Ducatus concedente HENRICO, seu ita volente Ottone III. Cæsare administrarit; cum OTTONEM Duce[m] jam anno CMXCVI. aliqua ratione *Veronenſi* Marchiæ fuiſſe præfectum, diſerte perhibeat ANNALISTA SAXO, *Ec-cardi Corp. Hiſt. Tom. I. p. 363.* Erat vero *Aquilejana, & Veronenſis Marchia* Carentano Ducatui attributa, uti diplomata an. CMLXXXIII. & ſequentium annorum, in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata* comprobant, & *Capite V.* porro comprobabitur. Suſpicari igitur cœpi, an non anno obitus HENRICI MINORIS CMXCVII. unitas demenda eſſet, ut cum rebus *Annaliſtæ Saxonis* is obitus facilius conveniret, tametſi non omnino inter ſe pugnent, ſi HENRICO ægotante, OTTO res Marchiæ curaverat.

OTTONEM vero, *Conradi filium*, receptam Carinthiam deinde moderatum fuiſſe, ex DITMARO, & ex *Diplomatibus* certo edocemur, quorum teſtimonia producta in *Serie Duc. Carinthiæ illustrata*, hic repetenda non ſunt: Vide illic annos MI. MII. MIII. ubi etiam circa an. MV. OTTONI extincto, CONRADUM filium, in Ducatu Carentano ſuſſectum fuiſſe meminimus.

Henrici I.
Ducis
Proſapia.

Haſtenus palam facere conati ſumus, quiſnam primus, noſtra ſententia, ſeparatæ Carinthiæ Dux, & quibus viciffitudinibus, conſtitutus ſit, eumque in HENRICO MINORE nos deprehendiſſe opinamur. Supereſt, ut de HENRICI hujus ſtirpe aliqua proferamus, quæ ipſa propoſitum ſyſtema

nostrum amplius stabiliant. BRUNNERUS noster, præclarus alioqui *Annalium Boicorum* Scriptor, *Lib. III. pag. 136. 143. Edit. 1710. fol.* HENRICUM minorem filium facit Ottonis, Ludolfi filii, Ducis Alemanniæ & Bajoariæ. Sed ea sententia, HENNINGESII, aut ejuscemodi recentioris auctoritate nixa, vetusto suffragio destituitur. Multo sane alia ANNALISTA SAXO, *Eccardi Script. Tom. I. pag. 328.* his verbis prodit: „Henricus iste, cognominatus Minor, qui postea Marchio, in Bavaria fuit, & habuit genus. Lotharius Comes de Walbike, postquam Ottonem Imperatorem, ut prædictum est, conatus est occidere, captus etiam in Bavariam missus, Bertholdo Comiti, committitur; deinde receptus in gratiam Cesaris, eidem Bertholdo filiam Eilam conjugem dedit, quæ ei hunc Henricum dedit.) Bertholdum hunc, patrem HENRICI, in Bavaria Comitem, ex prosapia Luitbaldi, Bajoariæ olim Comitis, seu Ducis, fuisse, etsi veteres non prodiderint, inde tamen haud vana conjectura deduco, quod Luitbaldi prædicti nepotes tres, Eberhardus, Arnolfus, Hermannus, post patris Arnolfi Ducis obitum, Ducatum Bajoariæ, velut antiqua lege, vel consuetudine, sibi debitum, perditæ captarint; sed victi, ac exilio multati, aut subacti, ad Comitum ordinem redacti sint. Alicujus ex his tribus filium, aut proximum certe consanguineum, fuisse arbitror Bertholdum, HENRICI MINORIS patrem. Neque enim aliter HENRICO MINORI Carinthiæ Ducatus primum, deinde cum seditionis venia Bajoaria ipsa collata fuisset, nisi

vel aviti juris aliquid, vel cognationis cum Ottonibus, aut utrumque potius intercessisset.

Fuit cognatus Ottonum Cæs.

Pulcherrimam porro occasionem nactus fuit Otto II. exauctorato HEZELONE Bajoariæ & Carentani Duce, cum stirpis suæ splendori, tum æquitati ac paci consulendi; dum Bajoariæ Ducatum in duos diremtum ita divisit, ut fratruei suo OTTONI Bajoariam, HENRICO MINORI, ex avita Ducum Bajoariæ prosapia oriundo, & suo item cognato, Carentanum cum Italiæ parte largiretur. Et vero Otto III. HENRICUM MINOREM *Nepotem suum* iterum appellat, latius paullo, ut fere in diplomatibus fit, id vocabulum usurpando, ob *Fuditham* uxorem Henrici I, fratris Ottonis I. eandemque probabilius magnam amitam *Henrici Minoris*, de quo vide *Tabulam I. Genealogicam*. Atque ea stirps & cognatio tantos inspirasse animos HENRICO MINORI videtur, ut Carinthia non contentus, cum HEZELONE, propius cognato, contra Ottonem II. conspiraret, ac denique ipsam Bajoariam, eaque ægre subinde dimissa, Carentanum iterum nancisceretur. Æquus Lector hic facile conspiciet, quam apte inter se Diplomatum perinde, ac veterum Scriptorum testimonia, ipseque rerum, & Genealogicus ordo cohæreant.

Solvuntur difficultates

Occurrendum nunc etiam est illis, quæ obmoveri posse animadverteram. Primum, non videtur jam CMLXXIX, ac deinceps OTTO Carinthiæ Dux statuendus; cum quod Diploma Gösense erroneam Indictionem præferens dubiæ sit fidei, tum quod

quod a **DITMARO** *Lib. IV. p. 348. Leibnitii Brunf. Script. Tom. I. ad an. CMLXXXIV. vel sequentem, Henricus appelletur Dux Carentani, his verbis :* „ *Dux (Hezelo) in Bavariam continuo proficiscens, cum venire aut nolisset, aut propter Henricum Ducem, qui tunc Bavariis, atque Carentis præfuit munere præfati Imperatoris, (Ottonis II.) non potuisset.....)*

Ditmari locus dubius.

Enim vero **DITMARI** auctoritatem, pro eo, ac par est, magni facio; majoris tamen apud me momenti est diplomatis probi locus certus, quam dubia **DITMARI** locutio. Illud autem Gössense diploma suspectæ fidei haberi non potest, in cujus apographo sola unitas Indictionis numero deest, (quod non raro observari, neque vetustati obesse jam monuit Celeberr. **MABILLONIUS**) cetera vero omnia mire congruunt, cum aliis Ottonis II. literis, in *Chronico Gotwicensi pag. 193. productis, videlicet Monogramma Ottonis, ejusdem anni regni, & imperii, Hildeboldus Cancellarius, totaque diplomatis ratio. Indubiæ igitur fidei diploma isthoc disertis plane verbis sistit: Ottonem æquivocum & consobrinum (Ottonis III.) Karinthienorum Ducem anno CMLXXIX. Contra vero illa **DITMARI** verba: Henricum, qui tunc Bavariis atque Carentis præfuit.... dubio non vacant; dubium quippe grave occurrit, an non illud: atque Carentis, recentioribus **DITMARI** codicibus assutum sit: quando **ANNALISTA SAXO**, vetustiore haud dubie usus codice, & rem hanc ipsam, & ipsa fere **DITMARI** verba repræsentans, nihil de Carentis adjungit, dum ad annum*

num CMLXXXIV. ita scribit : „ Dux (Hezelo) *Bavariam*
 „ continuo petens , cum venire aut noluisse , aut propter Heinri-
 „ ricum , filium Bertholdi , qui tunc *Bavariis* praefuit munere pra-
 „ fati Imperatoris , non potuisset

Accedit etiam , non *Carentos* a probis Scriptoribus ,
 sed *Carentanos* appellari solere populos *Carinthiae*. Neque ve-
 ro ego credam , unquam commissurum fuisse Ottonem II. ut
 periculosa illa Ducatus *Bajoarici* moles , gravissimas ob causas
 in duos nuper divisa Ducatus , rursus in unum coalesceret.
 Denique DITMARI Scriptoris egregii , at minime perspicui ,
 verba ita accipio , ut τὸ TVNC , circiter annum CMLXXXIV.
 designet , atque tum verum erit : *Henricum TVNC Bavariis &*
Carentis praefuisse , qui circa finem praedicti anni *Bavariae* Du-
 catu decedens , mox *Carentanum* recepit . Illud etiam ita ex-
 cufari potest , ut ob reservatum utriusque Ducatus titulum
 (de quo paullo ante actum fuit) Henrico utriusque Ducatus
 vocabulum adscriberetur .

Ditmarus
obscurus.

Quod si paullo severius apertiusque de DITMARI lo-
 co statuere velim , dicam , confudisse eum tempora , atque *Hen-*
rici titulos binos , qui diversis temporibus utique convenie-
 bant , in unum temere coniecisse . At ne id meae sententiae
 amore facere videar , doctiorum Virorum de DITMARO opi-
 nionem exponam . R. P. SIGISM. CALLES S. J. *Annal. Eccles.*
Germaniae Lib. VI. §. C. ad an. 973. ita habet : „ Sed id *Ditma-*
 „ ro usitatum , ut quidquid memoria occurreret de aliquo , id quam-

„ vis

„ vis annis discretum, unum in cumulum conjiciat, ut sexcentis lo-
 „ cis demonstrari potest. Haud aliter senserat Celeberrimus
 JOHANNES GEORGIUS ECCARDUS in præfat. ad Tomum I.
 Corporis Historici medii ævi, ubi de Annalista Saxone agens, ita
 scribit : „ Ditmari, & Witichindi præsertim narrationem con-
 „ fusam in ordinem Chronologicum digessit (Saxo,) & ea opera
 „ faciem ad intelligendos exactius obscuriores hosce Scriptores ac-
 „ cendit.)

Atque ejuscemodi de DITMARO, & ANNALISTA SA-
 XONE recta judicia pro me quoque ista in re faciunt, quod
 de HENRICO MINORE, Bertholdi filio, SAXONIS narrationi
 acquieverim potius, atque illis, quæ DITMARUS *Lib. V. pag.*
368. Leibnitii Tomo I. de alio, ut opinor, Henrico, itidem Ber-
 tholdi, & Eilæ filio, aut certe alieno loco ac tempore perhibet,
 ad annum nempe MIII, ante quem annum dudum obiisse
 HENRICUM MINOREM, Bertholdi Com. & Eilæ filium, &
 Carinthiæ Ducem, supra docuimus.

Illud mihi vix quispiam, uti spero, objiciet: non vi- *Tituli Ve-*
 deri eundem HENRICUM DUCEM, in chartis publicis alias *terum va-*
ne- *riant.*
 potem, alias duntaxat fidelem, ab Ottone II. appellari, annis
 nempe CMLXXVII. & CMLXXXV. Perfacile enim hic
 nodus solvitur apud diplomaticæ rei peritos, qui norunt, va-
 rio modo nonnunquam eosdem ab Imperatore, aut Rege ali-
 quo appellatos fuisse. Profecto vel indicatæ a nobis chartæ
 huic rei fidem faciunt. Otto Dux Carinthiæ ab Ottone II.

Imp. an. CMLXXIX. *Consobrinus*, idemque an. CMLXXXIII. tantummodo: *Noster fidelis Dux* salutatur. Et vero ipse, de quo agimus *Henricus Dux Karentinorum*, annis CMLXXXV. & CMLXXXIX ab Ottone III. *Nepotis* titulo honoratur: at intermedio anno CMLXXXVIII. HENRICUS, utique idem, non nisi *Henricus Dux Karentanorum, nosterque fidelis*, compellatur.

*Primis pro-
ximi Du-
ces Carin-
thiæ.*

Comprobatis jam, ut arbitror, primis Carentani separati Ducibus, HENRICO MINORE, & OTTONE Conradi filio, eorumque alterno in Ducatum reditu, vix aliquid hoc loco dicendum restat de reliquis Carinthiæ Ducibus, ad MARQUARDUM usque, ejusdemque æmulum BERTHOLDUM I. Zæringensem; cum quod in *Serie nostra illustrata* necessaria produxerimus, tum quod apud Cl. PESLERUM in *Serie Ducum Carinthiæ* hæc sint egregie pertractata. OTTONI I. videlicet Duci successit CONRADUS I. filius: huic ADALBERO Eppensteinius: tum CONRADUS II, Conradi I. filius, Adalberonem vi extrusit; post intervallum WELFFUS suffectus est. De CONRADI I, & WELFFI Genealogia hæc duntaxat, ad Tab. I. Genealog. adnotare libuit. Doctiss. KOEHLERUS in *Dissertat. de Familia Augusta Franconica* Tab. II. pag. 18. &c. retulit verba e Conradi II. Regis Augusti diplomate, quæ SCHANNATUS in *Codice Probationum ad Hist. Wormatiensem* N. 56. apud Cl. PESLERUM ita exhibet: „ *Qualiter nos pro amore DEI, &*
„ *sempiterna memoria nostri, & dilectæ nostræ Conjugis Gisele*
„ *Imperatricis, ac filii nostri Henrici Regis, filiæ quoque nostræ*
„ *Bea-*

„ Beatricis, imo etiam pro remedio Parentum nostrorum defuncto-
 „ rum, Atavi (fors Abavi) nostri Ducis Chunradi, Avia no-
 „ stræ, scilicet Judithæ, Patris nostri Henrici, ac Patruï Ducis
 „ (Carinthiæ) Chunradi, ejusque Conjugis dignæ memoriæ Ma-
 „ thildis, Sororis etiam nostræ Judithæ &c. MATHILDEM
 hanc, CONRADI I. Ducis Conjugem, fuisse filiam Hermannî
 Sueviæ Ducis, Laudatus PESLERUS ostendit ex *MSto Codice*,
 & ex *DITMARI Lib. V.* præcipue ex *vita Adalberonis II. Me-*
tensis Episc. Labbei Tomo I. Bibl. N. MS. Inde hoc Schema-
 tion Genealogicum eruo, quod illicitas Conradi I. Ducis cum
 Mathilde nuptias ostendit.

Otto I. Dux Carinthiæ.

Girbergia

Uxor Juditha.

Soror Ottonis I. Ducis.

Conradus I.

Filia N.

Dux Carinthiæ.

Uxor Conradi Ducis Burgund.

Uxor Mathildis.

Gerbirga nupta

Hermannno Duci Aleman.

Mathildis.

Denique WELFFI Ducis Carinthiæ, Welffi filij, foro-
 rem CUNIZAM nomine, seu CUNITHAM, vel CONZAM nobis
 sistit MONACHUS WEINGARTENSIS, *Leibnitii Script. Brunsvic.*
Tom. I. pag. 784. & 803. quæ CUNIZA Azzoni Marchioni Essenfi
 marito suo peperit Welffum Ducem, auctorem Nobilif-
 simæ Brunsvicensium Principum Prosapiæ.

CAPUT II.

*De Zæringensium Ducum stirpe, unde Duces Carinthiæ,
& quidam Marchiones Veronæ e Badensibus :
ad Tabulam II. Genealogicam.*

*Zæringia
Stirps.*

Illuſtris admodum, Sæculo undecimo, ac duodecimo poſt Chriſtum natum, fuerat gens Zæringenſium Ducum in Suevia, e qua Bertholdi quinque, cum Conrado uno, Ducum *Carinthiæ*, Sueviæ, & Burgundiæ, nempe Cis-Juranæ, titulis, variis temporibus reſplenduere.

Porro a Bertholdo I. Badenſium Marchionum ſtirps nobiliſſima, quæ *Hermanni* præcipuo gaudebat nomine, atque a Conrado Teccenſium Ducum familia originem traxit. Vide *Tabulam II. Genealogicam.*

Promiſerat Cl. PESLERUS in *Serie Ducum Carinthiæ* pag. 34. Zæringenſium Principum ſeriem ſingulari ab ſe commentatione illuſtratum iri; ea utrumne lucem publicam, quod utique optandum, jam aſpexerit, nondum comperimus. Nos quoque in noſtra *Serie Ducum Carinthiæ illuſtrata*, Zæringenſium Ducum memoriam, quantum ad Carinthiæ Ducis titulum attinet, diplomatum præcipuo ſubſidio inſtauravimus, non omiſſis Hiſtoricorum veterum teſtimoniis, quibus Bertholdorum Zæringenſium in Principatum ſucceſſio ſtabiliretur.

*Zæringii,
& Badenſes
ejusdem
ſtirpis.*

Verum in præſenti genealogicum potiſſimum nexum ſtirpis Zæringiorum Principum comprobandum ſuſcipimus, Berthol-

tholdorum in primis Ducum cum interposito Conrado, deinde Hermannorum Badensium successionem, ad Rudolfum usque Hermannii VI. (seu V.) fratrem, sub quo Marchiones Badenses titulo *Marchionum Veronensium* postremum in diplomatibus compellati videntur. Genealogicum inquam nexum hic præcipue spectabimus; quæ enim ad ipsam Marchionum Veronensium seriem proprie referuntur, *Capite V.* inferius discutiemus.

In designanda Bertholdorum Zæringensium Genealogia paucis in rebus a PISTORIO dissidemus, qui *Schema Genealogicum Zæringensium*, adjunxit ad *Chronicon Constantiense*, *Scriptorum German.* Tomo III. Attamen prolatis Veterum testimoniis id non comprobavit, nisi quod ex *Literis* eadem desumpta fuisse perhibeat. Bertholdo I. PISTORIUS patrem assignat Bezzelinum, matrem Ermenfridam Sonnebergicam, uxorem ejusdem Richwardam Carinthiacam; sed vetusta his omnibus deest auctoritas. Nos vero cum Celeberrimo D. P. HERGOTTO *Genealogiæ Diplom.* Aug. *Domus Habsburgo-Austriacæ* Tomo I. pag. 273. patrem Bertholdo I. tribuimus Gebhardum, & avum BIRTHILONEM, seu BIRCILONEM, Brisgovix Comites. Equidem Cl. HERGOTTUS Tomo II. e Chartis vetustis liquido comprobat: BIRCILONEM ab anno CMLXVIII. ad MX. Brisgovix Comitem, ejusdemque filium anno MX. GEBHARDUM appellatos fuisse: porro autem BERTHOLDUM annis MXXVIII. & MXLVIII.

Bertholdus
I. ejusque
Pater.

Comitem Pagi Brisgojæ diserte in Diplomatribus salutari, idem ostendit.

Bertholdus
I. Dux
Carinthia.

Quibus omnibus inter se comparatis, BERTHOLDUM hunc propemodum citra dubium eundem esse arbitramur, qui subinde spe Ducatus Sueviæ evanescente, anno MLX. Dux Carinthiæ renunciatus fuit, quemque vulgo *Zæringensem*, seu *de Zæringen*, vel *Zaringen*, antiqui Chronologi appellant. Illud offendere neminem debet: BERTHOLDUM hunc in literis publicis an. MLXXIII, in laudato HERGOTTI opere Tomo II. pag. 125. sine Ducis titulo comparere. Nam Carinthiæ Ducatus anno MLXXII. vel certe sequente, per Henricum IV. Cæsarem, aut eodem dissimulante, translatus fuit in Marquardum Eppensteinium, obluctante licet Bertholdo. Et vero in literis illis anni MLXXIII. Henricus IV. Imperator ita loquitur: „*Quasdam venas, & fossas argenti, in Comitatu Bertholdi, in Pago Brisgove.* Enim vero in *Pago Brisgove* utique Dux non erat BERTHOLDUS; quare tamen non dum Carinthia depulsus esset BERTHOLDUS, atque Henricus Aug. teste LAMBERTO *Schafnab.*, Bertholdo Marquardi usurpationem excusare niteretur, se invito factam; his tamen in literis Ducis titulo minime opus erat, quando præsertim de titulo Ducis Carinthiæ duo disceptabant. Et sane anno MLXXVII. Henricus Imperator citra dissimulationem in diplomate nominat *Bertholdum non jam Ducem*, uti in *Serie nostra illustrata* videri potest. Quodsi hæc minus cuiquam sa-

tis-

satisfacerent, dicerem verbis illis : in Comitatu Bertholdi , sub-
audiri Bertoldum II. primi filium , jam tum virili in ætate ,
cui Pater Comitatum cesserit.

Conjugem Bertholdi I. **BEATRICEM** fuisse, Ludovici *Bertholdi I.*
Comitis , & Sophiæ filiam , Friderici Marchionis Sororem , *Conjux, &*
nos docet **BERTHOLDUS** *Constantiensis Urstisi Parte I.* ad an-
num MXCII , quo etiam Beatricem decessisse commemorat.
De **RICHWARDA** priore Bertholdi Coniuge nihil certi apud
Antiquos invenio. Mortem **BERTHOLDI** I. ad an. MLXXVII.
retulerunt *Annalista* , & item Chronographus Saxo , **CONRA-**
DUS *Urspergensis* , & *Chronica Augustensis Freberi Script. Tom I.*
atque *Auctor fragmenti historici, Urstisi Parte II.* Solus, quod
sciam , **BERTHOLDUS** *Constantiensis* eum obitum adscripsit anno
MLXXVIII. qui fortasse alio anni initio est usus.

BERTHOLDI I. Zæringensis filium fuisse, natu maxi-
mum , **BERTHOLDUM** II , eundemque jam olim ab Henrico
IV. Cæ. designatum patri in Ducatu Carinthiæ Successorem,
ita memorat **ANNALISTA SAXO** *Eccardi Corp. Hist. Tom. I.*
pag. 490. „ Pro qua commotione lenienda (Bertholdi I. ob ne-
gatum , contra promissâ , Sueviæ Ducatum) *Ducatus Carinthio-*
rum ei committitur , quem postea filio suo , & æquivoco (Ber-
tholdo II.) rogatu ipsius Rex Henricus commisit.) At enim
reipsa Carentanum Ducatum **BERTHOLDUS** II. non est con-
secutus , patre ejus Bertholdo ipsomet exauctorato. **AGNE-**
TEM , Rudolphi Sæviæ Ducis , ac deinde electi Regis , filiam
con-

conjugio sibi adlegit BERTHOLDUS II, quod luculentus testis comprobat OTTO FRISINGENSIS, *Lib. I. de gestis Friderici I. Cap. VII.* his verbis : „ Igitur Rudolfus Dux Suevorum ab „ eis (Principibus Germaniæ) Rex factus, diadema a Romana „ Ecclesia accepisse traditur, cum hujusmodi scripto : Roma dedit „ Petro, Petrus diadema Rudolfo. Hujus Rudolphi filiam qui- „ dam ex nobilissimis regni Optimatibus Bertolfus nomine de ca- „ stro Zeringen habuit Occiso Rudolfo, gener ejus Bertolfus „ Ducatum Sueviæ, tamquam a Socero sibi concessum, usurpat.) Itaque haud fatis proprie locuti videntur Scriptores, licet vetusti laudatique, BERTHOLDUS Constantiensis, Chronographus Saxo, & Scriptor Chronici Augustensis, qui BERTHOLDUM II. Rudolphi Suevi appellarunt Filium, cum Gener duntaxat fuisset : nisi forte adoptio hic aliqua intercessisset : aut vulgo Gener etiam Filius diceretur.

De Ber-
tholdo II.

BERTHOLDUM Zæringensem (utique secundum) vitæ metam attigisse anno MXC, consentiunt BERTHOLDUS Constantiensis, atque Chronica Augustensis Freberi Tomo I. pag. 505. Illud non fatis assequor, cur omisso hoc anno obitus Bertholdi, eundem ad annum denique MCXI. referat Genealogia Pistoriana ; quando hunc annum MCXI, obitus Bertholdi, in vetustorum Scriptorum nemine invenio. Atque inde fieri omnino debuit, ut ego quædam BERTHOLDO III, Bertholdi II. filio, tribuerem, quæ ab an. MXC, PISTORIUS usque ad an. MCXI. Bertholdo II. adscripserat. Inter cetera Gabi-

ronem seu GEBHARDUM, Bertholdi III, non secundi, fratrem fuisse censeo, quem antea Monachum Hirsaugiensem, subinde an. MLXXXIV. XI. Kal. Januarii consecratum fuisse Constantiensem Episcopum, ac decessisse MCX. die XII. Novembris, *Chronicon Constantiense* perhibet Pistorii Tom. III. pag. 666. Probabili admodum ratione ista colligo e verbis BERTHOLDI Constantiensis, qui ad an. MXCII. ita de Bertholdo III. „ Iterum „ Principes Alemannie ad defensionem S. Matris Ecclesie contra „ Schismaticos (fautores Henrici IV. Cæsaris) unanimiter con- „ venerunt, sibi que ad hoc negotium exequendum fratrem Constan- „ tiensis Episcopi, Bertholdum Ducem Suevie constituerunt, qui „ nondum Ducatum aliquem habuit, etiamsi jam dudum nomen „ Ducis habere consueverit.

Et vero etiam Carinthie Ducis titulo BERTHOLDUM III. *Bertholdus III.* saltem in *Chronica S. Pantaleonis*, ad annos MCVI. & MCXIV. honoratum fuisse, verbis ipsis prolatis docuimus in *Serie Ducum Carinthie illustrata*. Violenta morte an. MCXXII. ad diem XIX. Februarii, Molenhemii interiisse BERTHOLDUM III, ex *Fragmento Historico, Urstijii Parte II.* constat, cujus verba mox producemus: itemque ex *Chronica regia S. Pantaleonis*, & ex PISTORIO. SOPHIAM, Henrici nigri Ducis Bavarie filiam, Bertholdi III. conjugem, nobis exhibet *Monachus Weingartensis, de Guelfis. Leibnitii Tom. I. Script. Brunsvic.* Eadem deinde, post extinctum an. MCXXII. Maritum, in manus convenit Leopoldo Marchioni Styrienfi, Ottokari IV. Marchionis filio.

Conradus
Bertholdi
II. filius.

CONRADUM ego quidem BERTHOLDI III. filium statui, at non indubie; atque etiam *Fragmentum historicum Urssii Parte II. pag. 84.* Conradum eundem filium Bertholdi III. appellare videtur, ubi ita lego: „Hic Bertholdus (nempe tertius) postea Mollensheim occisus est. Omnes enim Bertholdi usque ad presentem diem Duces dicti sunt, nullum Ducatum habentes, soloque nomine, sine re, participantes; nisi quis Ducatum esse dicat Comitatum inter Juram & montem Jovis, quem post mortem Wilhelmi Comitis, filius suus (Bertholdi) Conradus ab Imperatore Lothario suscepit.) Cur vero & esse CONRADUM natu minorem Bertholdi III. filium, & natu grandiore Bertholdum ante patrem extinctum credam, etiam Bertholdum nomine, rationes adduxi in *Serie illustrata* ad annum MCX. & MCXIV. & MCLII. quo extinctum fuisse Conradum, vel VIII. Januarii, si PISTORIO fides, vel serius aliquanto, si GUILLIMANNO adstipulemur, memoravimus.

Conradi
Conjux, &
Soboles.

CONRADO uxorem fuisse CLEMENTIAM, Godefridi Comitis Namurcensis filiam, ex Ermenfende Luxenburgensi, & Henrici sororem, quæ marito peperit RADULFUM seu RUDOLFUM, Moguntiae antea, dein Leodii Praefulem, item BERTHOLDUM IV. DUCEM, ALBERTUM & CONRADUM &c. ea omnia e sequentibus ALBERICI MONACHI Trium Fontium verbis colligimus, *Editionis Leibnitianæ pag. 349. & 351.* „Comes Godefridus Namurcensis duxit secundam uxorem, genere nobiliorem, & vita sanctiorem, videlicet Ermenfendem, sororem

„ Co-

„ Comitis *Wilhelmi de Lusceleburg*, & genuit ex ea jam præliba-
 „ tum Comitem *Henricum Namurcensem*, & tres sorores germa-
 „ nas ejusdem. Prima fuit *Ducissa Zæringiæ* (*Conradi uxor*) quæ
 „ peperit *Radulfum Leodiensem Episcopum*, Ducem *Bertholdum*
 „ (quartum) & fratres eorum. Dux iste *Bertholdus* duxit filiam
 „ Comitis *Hermanni de Frieburg*, & genuit *Bertholdum* alterum
 „ (quintum) duas sorores. Paullo ante ita scripserat **ALBE-**
RICUS: „ Apud *Leodium* electus est hoc anno (**MCLXVIII.**) in
 „ Episcopum *Rodulfus*, frater *Bertholdi Zæringiæ Ducis*, & *Con-*
 „ radi, & *Alberti*, mediante avunculo suo Comite *Namurcensi Hen-*
 „ rico, qui *Radulfus* apud *Maguntiam* post *Henricum* & *Arnulfum*
 „ extiterat *Archiepiscopus*.)

Ex hisce duntaxat **ALBERICI** verbis sequens constat
 Genealogiæ Zæringiorum portio.

Conradus.

Uxor Clementia, Godefridi Namurci Com. filia.

<i>Rodulfus.</i>	<i>Bertholdus IV. Dux.</i>	<i>Conradus.</i>	<i>Albertus.</i>
<i>Episc. Moguntinus.</i>	<i>Uxor, Comitis de Frei-</i>		
<i>dein 1168. Leodiensis.</i>	<i>burg filia, (Heylwig)</i>		
<i>Bertholdus V. Dux.</i>			
	<i>N.</i>	<i>N.</i>	
	<i>Filia.</i>	<i>Filia.</i>	

Horum aliqua confirmat **OTTO FRISINGENSIS** de re-
 bus gestis *Friderici I. Lib. II. Cap. 29.*: „ Hæc eadem Provin-
 „ cia est (*Burgundia Minor*) a qua *Conradus Dux* ejusque filius
 „ *Bertolfus*, Duces vocari consueverunt. Et post pauca sororem

CONRADI Ducis, ejusdemque Maritum ac filium manifestat ita : „ *Conradi vero Ducis sororis (Agnētis) filius rerum, summam, dum adhuc viveret, in illa Provincia haberet.* Wilhelmus nempe, filius Agnētis Zæringiæ, & Stephani Burgundiæ Comitis, decesserat Juvenis, cujus Comitatum vel Henricus V. vel Lotharius II. contulit Reinhaldo cognato : eo male rem administrante Lotharius mox Comitatum Burgundiæ in Conradum transtulit : quod omne ex OTTONE citato, & ex *Fragmento historico* superius prolato, deducitur.

Bertholdus
IV.

BERTHOLDUM IV. Conradi filium, etiam e Diplomate novimus, quod Cl. HERGOTTUS protulit ad an. MCXLI. *Geneal. Diplom. Tom. II. pag. 166.* Ducem Carinthiæ Bertholdum hunc anno MCLIV. apud Ugbellum salutatum fuisse, alibi diximus. Idem BERTHOLDUS IV. *Burgundiæ Dux* legitur in Charta Friderici I. anno MCLV. apud PISTORIUM *Tom. III. pag. 625.* Porro an. MCLVIII. in Italiam profectus fuit cum Cæsare, teste *Chronico S. Pantaleonis Eccardi Tom. I. pag. 937.* Apud eundem *Eccardum I. pag. 1623.* MARTINUS MINORITA nobis exhibet BERTHOLDUM cum Welfo Duce dimicantem. Anno MCLXIX. Friderico I. Imperatori quædam de Burgundia sua in regno Arelatensi sponte cessit, teste OTTONE FRISING. *de gestis Frid. Lib. II. C. 29.* & altero OTTONE a S. Blasio. *Cap. 21. Urstisi Parte I. pag. 207.*

Filium BERTHOLDI IV. cognominem legimus apud P. BROWERUM *Annal. Trevir. Lib. XIV.* & apud RDISS.

HONT.

HONTHEIMIUM, *Tom. I. Trevir. Histor. pag. 603.* ubi anno MCLXXI. BERTHOLDUS pro se, & filio suo BERTHOLDO (quinto) feuda quædam ab Arnolde Trevirensi accipit.

Annum MCLXXXIII. diemque VIII. Septembris, mortis BERTHOLDI IV. ex PISTORIO desumpsi, itemque uxoris ejus nomen HEYLOWIGA, quam, ex ALBERICO, filiam Hermannii Comitis de Freyburg fuisse didicimus: ex eodem fratres BERTHOLDI IV. edocti sumus RUDOLFUM, CONRADUM, atque ALBERTUM Teccensium Ducum auctorem; his HUGONEM adjungo ex diplomate indicato a GUILLIMANNO in *Habsburg. Lib. VI. p. m. 307. edit. 1696.* ubi ad annum MCLXXXI. BERTHOLDI Ducis fratres appellantur ADELBERTUS, & HUGO.

BERTHOLDUS V. (quem jam certum vidimus BERTHOLDI IV. filium) cum titulo isto: *Dux & Rector Burgundiæ* occurrit in chartis an. MCLXXXVIII. & MCLXXXVII. apud Cl. HERGOTT. *Geneal. Diplom. Tom. II. pag. 201. & 202.* Verum annis MCCX. & MCCXII. tantum *Dux de Zæringen* in eodem Libro legitur. Regem Romanorum a nonnullis Principibus designatum fuisse BERTHOLDUM V, fidem præter alios facit CONRADUS de *Casibus Monast. S. Galli, Cap. VII. pag. 79. Scriptor. rerum Aleman. editi per Illust. Senkenbergium.* Obitum Bertholdi V, Zæringensium Ducum lineæ rectæ postremi, ita adscribere *Annales Colmarienses, Urstisii Parte II. p. 5: „ Anno MCCXVIII. Dux Zæringiæ Bertholdus obiit.*

Conjugem eidem, PISTORII fide, attribuo IDAM, Matthæi Comitis Flandriæ filiam, e qua filioli duo nati sunt FRIDERICUS & BERTHOLDUS, in tenera ætate vita functi. Nominat quoque PISTORIUS ambas BERTHOLDI V. sorores, AGNETEM & ANNAM, quarum priorem Comiti Huguenoni de Eura, seu Urach, alteram ANNAM Kiburgensi Comiti matrimonio junctas fuisse ALBERICUS *Monachus* pag. 351. perhibuit.

*Badenses
Hermanni.
Hermannus
Marchio.*

Tranſeamus jam ad genealogicum nexum Marchionum Badensium, cum Zæringensi stirpe, atque ad eorundem Marchionum brevem seriem, non integram genealogiam, usque ad Rudolphum II, quem postremum inveneram *Marchionis Veronenſis* titulo insignem. Ita *Hermannum*, Bertholdi I. Zæringensis, Ducisque Carinthiæ filium, ejusque Conjugem & filium unicum (Vide *Tabulam Genealogicam II.*) Ita nobis exponit BERTHOLDUS CONSTANTIENSIS *Urſiſſi Parte I. pag. 345.* „ Hermannus Marchio, filius Bertholdi Ducis „ Cluniaci, vitam Angelicam arripiens, perfectissime adhuc „ adolescens, uxore & unico filio, & omnibus, quæ posse- „ derat, derelictis, vere Monachus migravit ad Dominum, „ VII. Calend. Maji.) Hæc ad annum MLXXIV. laudatus auctor, qui deinde ad annum MXCI. sequentia docet: „ Ju- „ ditha piæ memoriæ Marchionissæ, nobilis genere, sed nobi- „ lior sanctitate, Uxor quondam Hermanni religiosissimi Mar- „ chionis, migravit ad Dominum V. Kal. Octobr.)

Jam

Jam vero filium *Hermani*, pii Marchionis, & Judithæ, *Hermannus*
 itidem *Hermannum* nomine fuisse, quem alii *Badensem* Mar- *II. vel I. Badensis.*
 chionem primum, alii secundum dicunt, satis comprobatur
 ex iis documentis, ac diplomatibus, quæ PFEFFINGERUS
 in notis ad *Vitriarium* Tomo II. a pag. 656. &c. de isto, &
 consequentibus *Hermannis* solerter adduxit. *Hermani* hujus
 II. di (aliis I. mi) filiam anonymam licet, eruiamus e charta
Seccoviensis Canonice an. MCXLIX. in nostra *Serie Ducum Carin-*
thiæ illustrata, ubi *Hartmannus Marchio de Baden* memoratur
 diserte *Avunculus Henrici Ducis Carinthiæ.* Quoniam hic *Her-*
mannus (II. vel I.) *Badensis*, anno MCXXX. obiisse a PI-
 STORIO perhibetur, (ab IRENICO MCXXXVII.) atque
Udalrico I. Duci *Carinthiæ*, filius *Henricus IV.* anno MCXLIII.
 circiter, in Ducatu *Carinthiæ* successit (uti alibi probatum
 est) consequens est: *Hermani Badensis I.* (seu II.) filiam, *Udal-*
rico I. Duci conjugem obtigisse. Equidem LAZIUS hanc
Udalrici Carinthii Conjugem Agnetem vocat. *Lib. VIII. de Mi-*
grat. Gent. pag. m. 405. Sed magnopere vereor, ne *Ulrici* po-
 stremi ejus nominis Ducis *Carinthiæ* uxorem, etiam *Agnetem*,
 itemque *Hermani Badensis* filiam, cum hac nostra confuderit.

Conjugem *Hermani* nostri *Juditham Badensem*, &
 heredem provincie *Badensis*, memorat documentum, quod
 apud laudatum PFEFFINGERUM refertur ad an. MCXXXII.
 Indict. XV. XIII. Cal. Martii.

Hermannus
II. vel III.
&
III. vel IV.

Ex hoc altero *Hermanno*, alteraque *Juditha* natus fuit *Hermannus* II. *Badensis* (vel III.) cui uxorem tribuunt Genealogiæ Recentiores apud *BUCELLINUM*, *PFEFFINGERUM*, & alios, *Bertham* Lotharingam; ejus Matrimonii fructus fuit *Hermannus* III. (vel IV.) quem *Marchionem Badensem*, legimus anno circiter MCLXIII. at *Marchionem Veronensem* documenta Annorum MCLXXVII. & MCLXXXVI. perhibent, uti Capite V. dicetur, ac etiam memoravimus suo loco.

Hermannus
IV. vel V.

Ex *Hermanno* III. (vel IV.) & *Bertha* Palatina de *Tübingen* (recentiorum fide hanc profero) tres prognatos fuisse filios *PISTORIUS* monet, in *Tabula Geneal. Comitum, seu Marchionum Hachbergenſium*, *Scriptor. Tom. III. ad pag. 685.* videlicet: *Henricum*, *Hachbergenſium* *Marchionum* patrem: *Hermannum* IV. vel V. *Badensium* propagatorem, & *Fridericum* *Badensem*. Enim vero *Hermannum*, & *Fridericum* legimus etiam in diplomate *Friderici* II. Imperatoris an. MCCXVI. dato *Herbipoli* V. Idus Maji, in quo nominantur: *Hermannus* *Marchio de Baden*, & *Fridericus* frater ejus. Extat apud *LÜNIG* *Reichs-Archiv. Parte spec. Contin. II. XV. Absaz. IV. Abtheil. §. 36. pag. 357.*) Ambo hi fratres eodem anno occurrunt in *Chartis publicis* apud *BECMANNUM* *Histor. Annal. Parte II. Lib IV. Cap. 2.* & apud *HUNDIUM* *Metrop. Salisb. Tom. II. pag. 592*, referente *PFEFFINGERO* *Tom II. p. 657.* Atque apud hunc *Scriptorem* porro *Hermannus* *Marchio de Baden* recurrit annis MCCXVIII. & MCCXXVIII. Idem denique
Her-

Hermannus Badensis Marchio (IV. vel V.) memoratur apud HUNDIUM GEWOLDI *Metrop. Salisb. Tom. III. pag. 188.* ad annum MCCXXVI. *Hermannum* hunc obiisse anno MCCXLIII. atque ex *Irmentrude*, Henrici Palatini filia, genuisse *Hermannum V.* seu VI, *Rudolfum* item & *Elisabetham*, constat partim Recentiorum fide, partim sequentibus e testimoniis.

De *Hermann* V. vel VI, postea Austriæ Duce, deque *Hermannus V. vel VI.* eius filio *Friderico*, & filia *Agnete*, ac de uxore *Hermani Gertrude*, & matre *Irmgarde*, seu *Irmentrude* ita egregie *Chronica Augustensis Freberi Tomo I. pag. 524. edente Struvio*: „Tunc „*Hermannus* *Marchio* de *Baden*, natus ex *Irmgarde*, sorore „*Dominæ Agnetis Ducissæ Baviaræ* duxit in uxorem „*Gertrudem*, filiam *Heinrici Ducis*, qui fuerat frater *Friderici Ducis Austriæ* qui (*Hermannus*) genuit filium „nomine *Fridericum*, & filiam nomine *Agnetem*, quæ *Ulrico* „*Duci Carinthiæ* postea copulatur.

Porro de *Irmgarde*, Henrici Palatini Rheni filia, Henrici Leonis nepte, ac *Hermani* (IV. vel V.) *Badensis* Coniuge, diploma *Friderici II. Cæsaris*, quo *Ducatum Brunsvicensem*, ac *Luneburgensem* an. MCCXXXV. erigit, apud *Meibonium Tomo III. rerum German. pag. 207.* ita habet: („*Civitatatem* insuper de *Brunsvic*, cujus medietatem proprietatis *Dominii* a *Marchione* de *Baden* (*Hermann*) & „*reliquam medietatem* a *Duce Baviaræ*, dilectis Principibus nostris emimus, pro parte uxorum suarum, quæ

Chronol. P. II. F fue-

„ fuerunt quondam filiæ Henrici de Brunsvic, Comit̃s Pa-
 „ latini Rheni, patruī dicti Ottonis)

Hermani
V. familia
 & *frater.*

Quæ deinde ad *Hermani V. vel VI.* Badeno - Austriaci
 annum nuptiarum MCCXLVIII. atque ad mortis añum MCCL,
 quæque ad *Gertrudem* Austriacam, conjugem, & ad *Fridericum*
 filium spectant, natum an. MCCXLIX, ac Neapoli occisum
 MCCLXVIII, vel sequente, aliaque de his ita accurate com-
 probata sunt in *Annalibus Austriae* R. P. SIGISMUNDI CALLES
 S. J. *Parte II. Lib. VI. & VII.* nihil ut istis a nobis addi
 posse videatur.

Quoniam *Fridericus* Badensis sine prole relicta, & vero
 non dum ducta conjuge extinctus fuit, Marchionum Baden-
 sium & Veronensium propagatio *Rudolfo I. Hermani V. vel VI.* fra-
 tri debetur. Huic *Rudolfo* conjugem tribuunt Scriptores re-
 centiores *Cunigundem*, Ottonis Comit̃s de Eberstein filiam.
 Filios hoc e matrimonio exortos, *Hermannum VI. vel VII.*, *Ru-*
dolfum II. & Hessonem, nominatos in diplomate *Conradi III.* Re-
 gis Romanorum, producemus *Capite V.* quo rejicimus omnia
 illa, quæ ad translatum a Carinthiæ Ducum familia in Ba-
 densem stirpem Veronæ Marchionatum, aut ejus titulos, ab

Hermannō III. vel IV. ad *Rudolfum II.* usque per-
 tinentia, e vetustis documentis
 eruere poteramus.

CAPUT III.

De nonnullis Dubiis occurrentibus in Serie Ducum Carinthiae. Ad Tabulam III. Genealogicam.

In Tabula III. Genealogica Muerzthalensium Comitum ex una, *De Engelbertis Lavandensibus* altera ex parte Comitum de Valle Lavanda, seu Spanheimensium, ac Ortenburgicam stirpem sistimus, quarum utraque Carinthiae Duces suffecit. Quæ de priore stirpe dubia se offerunt, ea partim in Tentamine Genealogico de Comitibus Goritiae, partim in Serie Ducum Carinthiae illustrata dissolvere conati sumus. Alterius vero in prosapiæ Serie, nempe Comitum de Valle Lavanda, nonnulla se mihi obtulere, quæ præsentè Capite majore in luce collocanda, quoad vires finirent, existimavi. Hic tamen Engelberti I. proles, & reliquum Genealogiæ proximæ ordinem omnem non discutiam, sed Capiti IV. seu sequenti pleraque reservo, in quo de Istriae Principibus tractabitur.

Primus igitur nodus in præsentè diffuendus sumetur de Engelberto II, Marchione Istriae, ac deinde Duce Carinthiae ejus nominis unico, ac de ejus filio, Engelberto III; ambiguum enim est, uter horum Engelbertus, aut an alius fortasse eo nomine, Tusciae Marchiam hac ætate obtinuerit, filiamque suam Theobaldo Campaniæ Comiti sponsam traderit. Incomparabilis MABILLONIUS, editor & illustrator operum S. Bernhardi, in notis ad epistolam CXXX. Tomo I. p. 140.

primus mihi hoc iniecit dubium : in eo solvendo ut ordine procedam , ante omnia ipsa S. BERNHARDI verba repræsentabo , quæ ad Pisanos anno MCXXXIII. scripta , ita habent :
 „ Commendo vobis Marchionem Engelbertum , qui Domino Papæ
 „ (Innocentio II.) missus est in adjutorium , juvenis fortis &
 „ strenuus , & , si non fallor , fidelis.

Engelbertus
 Marchio
 Tusciæ
 quis ?

Doctissimus MABILLONIUS Marchionem hunc Engelbertum ipsum esse censet , cujus filia Theobaldo III. Blesensi Comiti , conjux obtigerat , teste scriptore vitæ S. Norberti , rebus gestis coævo. Porro de hac Theobaldi conjuge , deque ejus nomine ita scribit ORDERICUS VITALIS Lib. XIII. Histor. Eccles. pag. 811. inter Scriptores Normanniæ Andreae Duchesne :
 „ Mathildem vero , Ingelberti Ducis filiam , uxorem duxit Theobaldus , sive Theobaldus III. de quo auctor hic agit. His denique MABILLONIUS suam subjicit sententiam : „ Engelbertus porro , seu Ingelbertus , Dux erat Carinthiæ , Marchio Foro-Julienfis.

Quod si temerarius non videar , qui hac saltem in re a tanto viro seorsum sentiam , dicam : Engelbertum , cujus filia Mathildis Theobaldo III. Comiti Blesensi nupsit , alium omnino videri ab Engelberto Marchione Tusciæ , de quo S. BERNHARDUS , & MABILLONIUS mentionem fecere. Tria enim vero eidem Engelberto hic tribui videntur a MABILLONIO ,
 I^{um} : eundem Tusciæ dici Marchionem anno MCXXXIII.
 II^{um} : Patrem fuisse Mathildis , Conjugis Theobaldi III.

III^{tium} :

III^{ium}: Carinthiæ quoque Ducem, ac Marchionem Foro-Juliensem eundem Engelbertum compellari. De eo non litigo, quid nomine *Marchionis Foro-Julienfis* isthic veniat, minus hac ætate usitato; satis est, Carinthiæ Ducatui Veronensem, & Aquilejensem Marchiam illam hoc etiam tempore, istam olim, & ex parte tum quoque, obnoxiam, aut connexam fuisse.

Mihi rem hanc expendenti, tres hujus ætatis, vel *Engelberti* ^{*hac ætate*} ^{*varii.*} quatuor *Engelberti* se obtulere, nempe duo ex Comitibus de Valle Lavanda in *Tabula Genealogica* III. *Engelbertus* II. Marchio primum, dein Dux Carinthiæ, tum ejus filius *Engelbertus* III. Marchio: *Engelbertus* alter Kreiburgensis Marchio, ac denique *Engelbertus* Comes Goritiæ, seu primus ejus nominis, seu secundus. Ut porro facilius dispicere quisque possit, cuinam ex his *Engelbertis* ea convenient, quæ de *Engelberto Tusciæ Marchione* prodita tenemus, cum hujus, tum prædictorum *Engelbertorum* conferenda sunt tempora, quod hacce Tabella præstare conabor.

MCXXXIII. Pisanis commendatur juvenis Engelbertus a S. *Engelbertus* ^{*Marchio*} ^{*Tusciæ.*}
BERNHARDO *Epistola* 130.

MCXXXIV. Idem Pisis inauguratur Marchio Tusciæ. *Chronica Pisana*, *Muratorii Script. Ital.* Tomo VI. pag. 170.

MCXXXV. Idem Engelbertus a Lucanis victus, Pisas fugit lacrymans. *Chronica Pisana ibidem.*

MCXXXVII. Idem ab Henrico Duce Bavariae adjutus Tusciani recuperat. ANNALISTA SAXO ad hunc annum, Eccardi Corp. hist. Tom. I. pag. 674. 676.

Engelbertus II. Comes de Valle Lavanda.

MCXXVIII. Circiter, Marchio Istriae.

MCXXX. Idem Dux Carinthiae factus.

MCXXXV. Circiter, decedit Ducatu.

} Nostra Series Ducum Carinthiae illustrata. & Cap. IV.

Engelbertus III. Comes de Valle Lavanda.

MCXXX. Marchio comparet, cum Engelberto Duce.

MCXXXVIII. & MCXLVII. Legitur Marchio.

MCXLVI. Legitur: Marchio de Istria. & MCXLVII.

Marchio tantum.

} Ibidem & Cap. IV.

MCLVI. } Idem (ut arbitror) legitur, & certius

MCLXVI. } Marchio Istriae.

Engelb. I. Comes Goritiae.

MCXXI. Circiter, cum fratre Meinhardo I. legitur tantum Comes. Tentamen Geneal. Com. Goritiae pag. 88. &c. De ejus obitu nihil constat.

Engelb. II. Comes Goritiae.

MCXLVI. & MCL. tantum Comes occurrit: obiit circa 1187. Ibidem pag. 91. &c.

Engelbertus Marchio de Kreiburg.

MCLXX. Legitur testis in diplomate Friderici I. Imperatoris. Diplomataria sacra Ducatus Styriae P. II. pag. 279.

Engelbertus Dux, non est Marchio Tusciae.

Hos Engelbertos dum inter se contendo, unicum video fuisse Carinthiae Ducem, Engelbertum II. e stirpe Comitum de Valle Lavanda. Hunc nequaquam Tusciae Marchionem illum fuisse credo, qui iisdem annis Marchio duntaxat renunciatus, & ab Historicis, aliisque Scriptoribus appellatus fuit, qui-

quibus *Engelbertus Lavandensis Ducatu Carinthiæ* potiebatur ; neque enim titulus *Ducis* semper omissus fuisset , si idem jam antea *Dux* , anno MCXXXIV. Tusciæ Marchio institutus fuisset. Neque vero e Goritianis duobus *Engelbertis* unum Tusciæ Marchiam obtinuisse credo ; quod *Engelberti* Goritiani non nisi *Comites* in documentis publicis , nunquam *Marchiones* salutentur. *Kreiburgensis* Marchio *Engelbertus* , quem ego in Bavaria potius , quam Crainburgi in Carniola statuendum censeo , nimium sero occurrere videtur anno MCLXX ; fateor tamen , nihil ob stare huic sententiæ , si *Engelbertus* Tusciæ Marchio senium attigit , qui anno MCXXXIII. *Juvenis* vocatur.

Verum enim vero mihi quidem *Engelbertus III.* e stirpe Comitum Lavandensium , is esse videtur , qui commo-
 distime *Marchio Tusciæ* Anno MCXXXIV. fieri poterat ;
 eundem quippe *Marchionem* tantum (omisso , ut sæpe fiebat ,
 Marchiæ nomine) & ante , & post eum annum compella-
 tum tenemus , qui antea Marchiam Istriam , & postea quo-
 que , obtinuisset. Atque hunc *Engelbertum* a S. Bernhardo
 commendatum Pisanis fuisse eo credibilius puto ; quod *Ma-*
thildis , Theobaldi Comitis Blesensis uxor , hujus *Engelberti III.*
 soror , atque adeo *Engelberti II.* filia fuerit. Manifestum
 id esse puto e verbis coævi Scriptoris ORDERICI VI-
 TALIS , paullo ante relatis , quæ *Mathildem* , *Ingelberti Ducis*
filiam , Theobaldi fuisse Conjugem diserte docent. Dux ve-
 ro *Engelbertus* , in Germania , hac ætate , alius nemo fuit , nisi

En-

Sed Engelbertus III. Lavandensis potest esse Marchio Tusciæ.

Engelbertus II, Lavandensis stirpis, Dux Carintbiæ. Attamen hunc eundem *Engelbertum II*, patrem sponsæ *Theobaldi III*, etiam recte *Marchionem*, qualis antea fuit, vocat *Biographus S. Norberti*, cujus verba, ex *Actis SS. Bollandianis Tomo I. Junii die VI. pag. 842*, magnæ auctoritatis, quia Scriptoris cœvi, ita habent: „ *Assumptis itaque Legatis Comitis (Theobaldi III, cui nuptias suaferat S. Norbertus) usque Ratis-*
 „ *ponam secum perduxit Norbertus; erat enim Episcopus ejus ci-*
 „ *vitatis nobilissimæ progeniei, & habebat fratrem potentissimum,*
 „ *Engelbertum videlicet Marchionem, cui erant nubilis ætatis fi-*
 „ *liæ, e quibus una quæsitâ Comiti Theobaldo, conjugio concessa*
 „ *est danda.*

Episcopum Ratisbonensem, fratrem *Engelberti II*, *Marchionis* antea, dein *Ducis*, recte notæ *Bollandianorum* vocant *Hartvicum*, sed non recte addunt: *filium Engelberti Ducis Carintbiorum* eundem fuisse. Nam *Hartvicus I. Ratisbonensis* ab anno *MCX. ad MCXXVI*, quo obiit, *Ratisbonæ Episcopium* tenuit, teste *ANDREA PRESBYTERO Bern. Pez. Thesauri anecdot. Tomo IV. pag. 509. &c. Partis III.* Ea vero ætas *Engelberti II. solius Ducis, fratri, non filio, congruit, uti ex Tabula Genealogica III. liquet.*

Et vero *Hartvicum I. Ratisbonensem Præsulem* e stirpe *Sponheimensium Ortenburgiorum* (ita *Comites de Valle Lavanda* appellati sunt) ortum fuisse, consentiunt *AVENTINUS, HUNDIUS*, alique eruditi Recentiores. Illud ego negare

gare nolim, etiam *Hartvicum II.* Ratisbonensem Præsulem ad Ortenburgicam Profapiam illam referendum esse, uti asserunt *HASELBACHIUS*, & *AVENTINUS*, qui *Hartvicum II. Engelberti II.* filium faciunt. Certum tamen est, cum *Hartvico II.* Episcopo agere de nuptiis *Theobaldi Comitis* non potuisse Sanctum Norbertum; *Hartvicus* enim secundus Ratisbonensem Cathedram conscendit an. MCLV, Sanctus vero Norbertus ad superos abiit anno MCXXXIV, die VI. Junii, quorum alterum ex *Andrea Ratisbonensi pag. 518.* alterum ex *Biographo* laudato edocemur.

Itaque ex collatis inter se hætenus Scriptorum coævorum, aliorumque testimoniis satis certo conficitur I^{mo}: *Engelbertum II.* e Comitibus de Lavanda Valle, seu Ortenburgiis, Marchionem antea, deinde Ducem, fratrem fuisse *Hartvici I.* Ratisbonensis, & una patrem *Mathildis*, conjugio junctæ *Theobaldo III. Blesensium Comiti.* Ex quo II^{do} consequitur *Engelbertum* Tusciæ Marchionem, non esse eundem cum hoc nostro *Engelberto II.*; quia *Tusculus* ille an. MCXXXIII. appellatur *Juvenis* a S. Bernhardo: at *Engelbertus*, *Theobaldi* focer, jam anno MCXXXVI. (quo *Hartvicus I.* obiit) nobiles filias, una plures habuerat. III^{io}: *Engelbertus III.* *Lavandensis*, potuit is esse, qui *Tusciæ Marchiam* an. MCXXXIV. ac deinceps aliquot annis obtinuit, atque probabilius certe, quam vel *Engelberti* duo *Goritiæ Comites*, vel *Engelbertus Marchio* de *Kraiburg.* Attamen nihil obstat, quin alius denique

que *Engelbertus Tusciae Marchio* renunciatus sit, qui neque *Marchio Forojulienensis*, neque *Marchio Carinthiae*, aut *Kraiburgi*, minus autem *Dux Carinthiae* fuerit; cui tamen *Matbildis* illa attribui filia nequiret, & quæ *Theobaldo III. Comiti*, jam anno *MCXXVI.* aut antea nubilus, in manus convenit.

*Engelberti
Ducis qui
filii?*

Alterum jam aggrediamur dubium de filiis *Engelberti II.* in *Tabula Genealogica III.* Viri doctissimi, deque rebus *Carinthiacis* optime meriti, *Engelberto II.* seu *Duci* ejus nominis unico, assignant filios, quos ego eidem nepotes tribuo, videlicet *Henricum*, *Udalricum*, & *Hermannum*; ego vero *Engelberti II.* filios statuo: *Engelbertum III.* *Marchionem*, *Udalricum I.*, *Hartvicum II.* *Ratisbonensem Episcopum*, & *Rapotonem Comitem*, atque priori demum *Udalrico* filios adstituo tres illos: *Henricum*, *Udalricum II.* & *Hermannum*.

Equidem perspicuum hujus ordinis *Genealogici* testimonium antiquius non suppetit, quam *HASELBACHII*, & *AVENTINI*, quorum loca indicabo *Capite IV.* Attamen horum vicem egregie explent diplomata, quæ recensui in *Serie Diplomatibus illustrata* ad Annum *MCXXXV.* & sequentes. Videlicet anno *MCXXXV.* legitur *Udalricus Dux*, filius *Engelberti Ducis*; quod vel a patre Duce collega assumptus esset filius, vel quod *Engelbertus* pater hoc, aut præcedente anno se *Ducatu Carinthiae* abdicans, sacram solitudinem petierit, filio *Udalrico* *Principatum* tradens, quod ego verosimilius puto. Est quippe res mihi propemodum certa, duos simul,

simul, pluresve Carinthiæ Duces ante Meinhardi Tyrolensis filios vix unquam fuisse, si unum fortasse *Hermannum* excipias, uno alterove ante obitum patris anno ducali titulo ab exteris honoratum. Prædicto in diplomate *Udalricus Dux*, *filius Engelberti Ducis* appellatur, quod *Udalricus* reapse *Dux*, *Engelbertus* vero relicto recens & sponte Ducatu, eo titulo tamen a filio appellandus videretur.

Subinde ad annum MCXXXVIII. solus, & sine mentione patris legitur: *Udalricus Dux Carinthiæ*, atque eosdem <sup>*Udalrici
duo probe
distinguendi.*</sup> inter testes priore loco nominatur: *Engelbertus Marchio*, quem ego idcirco *Udalrico Duci* præpositum autumo, quod *Engelbertus* ætate major esset fratre *Udalrico*; neque vero novum istud est: Marchiones ante Duces in testium ordine collocari. Postremo *Udalricus Dux*, solus comparet in charta anni MCXLII. At enim anno MCXLIV. in charta Chunradi Salisburgensis, alia sese offert *Udalrici* Carinthii mentio, nempe: *Henricus Dux Carinthiæ, & frater ejus Udalrich*. Hic profecto *Udalricus*, qui non *Dux*, sed *frater Ducis* tantum salutatur, alius esse debet ab illo *Udalrico*, qui jam annis MCXXXV. MCXXXVIII. & XLIII. solus *Dux*, sine ulla *Henrici* mentione compellabatur. Atque hoc est, quod me ad HASELBACHII, atque AVENTINI sententiam adoptandam impulit, cum quorum Genealogia, duos deinceps *Udalricos*, Ducem unum, alterum fratrem Ducis statuente, diplomata egregie consentiunt. Sane similia exempla, ubi filius etiam Ducis Carinthiæ,

thiæ, etsi adultus jam, & negotiis gerendis adhibitus, non nisi *Filius Ducis*, vel *Heres Ducis* scribitur, producta sunt in nostra *Serie Ducum Carinthiæ illustrata*, de *Ulrico III.* & ultimo ejus nominis Duce, ad annos MCCLI. & reliquos, quando vivo patre *Bernbardo Duce* in diplomatibus *filius Ulricus* memorabatur.

Non fuere
duo hac æta-
te simul
Duces Ca-
rinthiæ.

Quod ex diplomate *Friderici I. Cæs.* ad an. MCLIII. objici posset, duos simul fratres Duces *Carinthiæ* fuisse, cum illic legatur *Othelricus Dux Carinthiæ*, fueritque eo tempore *Henricus* indubius *Dux Carinthiæ*; id jam in nostra *Serie Ducum illustrata*, elevare contendimus. Suspiciamur enim haud sine ratione, mendum in vocabulo illo cubare, ac rescribendum esse: *Henricus* loco: *Othelricus*; quia nusquam *Othelricus* in diplomatibus *Dux Carinthiæ*, sed *Udalricus*, *Ulricus*, aut *Odalricus* invenitur. Si *Othelricus* recte scriptum velis, dicam, loco *Othelricus Dux* reponendum videri: *Othelricus frater Ducis*. Neque infrequens id est, mutari in apographis nomina, aut male aliqua omitti. En exempla! etiam de ipsorum *Carinthiæ Ducum* vocabulis, quæ in vulgatis diplomatum apographis leguntur. Apud *HUNDIUM GEWOLDI Metrop. Salisburg. Tom. I. pag. m. 110.* Anno MCCXXX. loco: *Bernbardus*, legitur: *Bertholdus Dux Carinthiæ*; eo enim anno jam *Bertholdorum Zæringensium* nemo supererat, certumque tunc, ac solum *Carinthiæ Ducem Bernbardum* fuisse, nemo dubitat. In *Chronica Augustensi*, apud *Freberum*, in celebri privilegio, Austria-

striacis dato a Friderico I. anno MCLVI. vitiose habetur : *Hermannus Dux Carinthiæ*, loco : *Henricus Dux Carinthiæ*, uti in ipso Autographo vidi in Tabulario Austriaco Vindobonæ. In eodem apographo Freheriano : *Albertus de Baden* scriptum habetur, cum sit in autographo : *Adalbertus de Staden*.

Tertii materiem dubii subministrat annus obitus *Ulrici III.* (seu IV.) Ducis Carinthiæ eo nomine postremi ; neque enim ita certus est annus mortis hujus *Ulrici MCCLXIX.* quin obmoveri argumenta pro anno sequente *MCCLXX.* satis plausibilia possint. Equidem Synchroni, & pene præsentis auctoris *JULIANI*, in *Chronico Forojulienfi*, quod in *Serie illustrata* retuli, magni momenti testimonium habemus pro anno *MCCLXIX*, dieque *XXVII. Octobris* obitus *Ulrici Ducis*. Suffragatur porro diei huic *Necrologium Cartusiæ Seizenfis*, e Schedis *Puschianis* a me publicatum, *Parte II. Diplomatar. S. Ducatus Styriæ sub finem*, ubi dies anniversaria *Ulrici Ducis* adnotata est *XXVI. Octobris*. Accedit etiam testimonium *HENRICI STERONIS Freberi Tomo I.* itemque *PALTRAMI in Chronico Austriaco Hieron. Pez. Tomo I.* qui ad an. *MCCLXIX.* *Ulrici Ducis* decessum consignarunt. Quin anno jam præcedente *MCCLXVIII.* *Utricum* obiisse, perhibent : *ANONYMUS LEOBIENSIS*, ejusque *Gemellus Continuator Martini Poloni*, qui quidem ambo certo errant, literis *Ulrici* ipsius refragantibus, quas in *Serie illustrata* memoravimus. His accedunt literæ, nuper ex illustribus Cœnobii *S. Lamberti* Tabulario mihi submis-

De anno
obitus Ul-
rici III.
Ducis.

ſæ, queis : „ Ulricus DEI gratia Dux Carinthiæ, Domi-
 „ nus Carniolæ, fatetur ſe largiri aliqua, pro compen-
 „ ſatione damnorum, quæ ipſe olim Eccleſiæ & Cœnobio
 „ S. Lamberti intulerat, cum per Bavariam iter ageret, ut
 „ fratri Philippo, electo Salzbürgenſi, auxiliares copias ad-
 „ duceret. Datum in Villa Trudendorf circa Gravenſtein,
 „ Anno Domini Milleſimo ducentefimo ſexageſimo nono,
 „ V. Calend. Junii, Indictione duodecima.

*Pro anno
 1270. ar-
 gumenta.*

Jam vero Annum MCCLXX. morti *Ulrici Ducis* diſerte aſſignant *Chronica* duo, *Auſtrale*, *Freberi Tomo I. & Clauſtro-Neoburgenſe*, *Hier. Pez. Tomo I.* His pondus haud leve accedit e duobus diplomatibus *Ottokari Bohemiæ Regis*, designatique ab *Ulrico Duce*, Carinthiæ heredis, quæ ex autographo publici juris fecit *R. P. BERN. PEZ. Codicis diplomatici Epistol. P. II. N. CCVIII. & CCVII. pag. 117. &c.* Prius diploma ita orditur : „ Nos Ottokarus DEI gratia Rex Boëmiae, Dux Austriæ,
 „ Styriæ, & Marchio Moraviæ..... Datum Laa, Anno Domini
 „ Milleſimo ducentefimo ſeptuageſimo, IV. Idus Januarii.) Iſthic non adest titulus *Ducis Carinthiæ*. Sed poſterius diploma ita habet : „ Nos Ottokarus DEI gratia Boëmiae Rex, Dux Austriæ, Sty-
 „ riæ, & Karinthiæ, Marchioque Moraviæ, Dominus Carniolæ Mar-
 „ chiae, & Egræ..... Actum & Datum Pragæ Anno Domini
 „ MCCLXX. II. Idus Martii. Quod ſi *Ulricus* exeunte Octo-
 bri anni MCCLXIX. extinctus fuiſſet, id proſecto ante anni
 hujus finem perlatum fuiſſet ad Ottokarum Regem, cujus id
 noſſe

nosse plurimum intererat. Quod si id innotuit Ottokaro, cur idem se die nona Januarii nondum *Carinthiæ Ducem* scripsit, quod tamen fecit circa medium Mensis Martii? Videtur sane inde deduci posse, anno demum ineunte MCCLXX. Ulricum obiisse.

Attamen JULIANI auctoritas, seriesque rerum ab eo Pro anno obitus 1269. potior ratio. dem enarratarum facit, ut eidem assentiri malim; quando pro Octobri Mense, quo *Ulricus* decesserit, etiam *vetus Necrologium* pugnat, atque an. MCCLXIX. duo vel tres alii confirmant Chronographi. Potest etiam excogitari causa, quamobrem in priore diplomate Ottokari Ducis Carinthiæ sit prætermissus titulus, seu Philippus Ulrici extincti frater, Ducatum captans, mortem fratris aliquamdiu occultandam curarit, sive deliberarit initio Ottokarus de ampliandis titulis, dum rem obtineret: sive Cancellarii, Scribæve negligentia, sive demum aliud aliquid, uti facile contingit, intervenerit. Annum itaque MCCLXIX. probabilius, præ sequente, morti *Ulrici III. vel IV.* Carinthiæ Ducis adscribi posse, comparatis omnibus constituo. Minora quædam dubia, Carinthiæ Ducum successionem, aut genealogicas, aliasque quæstiones implicantia, in ipsa nostra *Serie Ducum Carinthiæ illustrata*, aut in *Capitibus* præcedentibus dissolvere studuimus, aut in sequentibus id præstare conabimur.

CAPUT IV.

De Marchionibus, aut Comitibus Istriae, deque Ducibus Meraniis. Ad Tabulam III. & IV. Genealogicam.

*Vetustiora
Istriae præ-
termittun-
tur.*

Istriae Marchiones ab eo duntaxat tempore ad instituti nostri rationem illustrandos suscepimus, quo divisa fuit a Baioariae Ducatu, Carinthia, suo etiam Duce honorata, id quod DCCCCLXXVI. evenisse, *Capite I.* evincere contendimus. Vetustiores itaque Istriae Duces, ac Marchiones, sub Carolo Magno renunciatos prætereo, *Johannem* certum, sed *Marcarium* dubium Ducem: *Ericum* item, seu *Hericum*, vel *Henricum*, virum fortem, qui *Cadolaum* circa annum DCCCII. successorem nactus est, sub Carolo Magno, & Pipino Italiae Rege. Pipinus vero victis an. DCCCX. classe Græcis, atque Venetis, Istriae Dominatum sibi stabilivit, aut ampliavit. *Winterium* quoque, seu *Winticherium*, Marchionem Istriae omittimus, qui anno CMXXXIII. sub Hugone Italiae Rege, ejusque filio Lothario constitutus, pacem cum Venetis inivit, qua de re tabulae memorabiles exhibentur apud UGHELLUM *Ital. Sacrae Tom. V. edit. Venetae pag. 229. & 230.* Atque per id tempus Justinopolim, celebrem Istriae Urbem, foederatam fuisse, & cuidam censui obnoxiam Venetis, ac sub Petro Candiano seu Sanuto Duce, eisdem se adjunxisse, perhibet DANDULUS in *Chronico Lib. VIII. Cap. X. Parte V. pag. 202. Muratorii Script. Ital. Tom. XII.*

Ex prædictis colligimus: Istriæ Marchiam, ejusque *Istria sub Italia Regibus.* Duces aut Marchiones Imperatori, aut Italiæ Regibus sæculo IX. ac X. obnoxios fuisse, ac nominatim post Carolingos Berengario I, Hugoni, Lothario, & Berengario II. Veneti quoque jam Istriæ littora tentare, sibi que Istriarum animos adjungere, ubi ubi se daret occasio, non omisere. Plura de antiquis illis Istriæ, & Forojulii Marchionibus invenire licet in præstantissimo opere R. P. JO. FRANCISCI Mariæ de RUBEIS *Commentar. Aquil.* ubi sub finem eorundem Marchionum Catalogum exhibet.

Subinde an. DCCCCXLVIII. Henricus I. Bajoariæ, Carentanique Dux, Aquilejam cum Forojulio Berengario II. Italiæ Regi ereptam Ottoni I. Cæsari fratri suo asseruit: eamque *Henricus I. Dux Bajoariæ, & Istriam natius.* victoriam Ludolfus, itidem Ottonis I. filius, conciliatis Italarum animis, constabilivit anno CMLI. Denique Otto I. Henrico I. fratri, Ducique Bajoariæ anno CMLII. Aquilejensem, ac Veronensem Marchas regendas commisit, reliqua Italia Berengario II. permissa. Hæc certa tenemus, & jam ab aliis egregie comprobata: e quibus, si locorum situm consideremus, illud ultro consequitur, Istriam quoque, cum Aquilejana Marcha, ab Italia reliqua avulsam, Carentanoque adhærentem, Henrico I. Duci quadam ratione fuisse obnoxiam.

Jam vero Bajoariæ amplissimo Ducatu, in duos, nempe Bajoariæ, & Carinthiæ, an. DCCCCLXXVI. diviso, Henrico I. Carentanorum Duci Istriæ quoque Marchia, cum Aquileja-

na, seu Forojulienſi concedita fuit, uti ſequentia commonſtrabunt. Illud univerſe, pro ſæculo ſaltem hoc poſt Chriſtum nono, duobuſque deinceps, dictum pro Germania velim, Marchias, & Comitatus pleroſque, tametiſi Ducatui alicui contributos, eorumque rectores, Regi aut Imperatori, non Duci, obnoxios fuiſſe, niſi quædam belli tempore præſtanda excipias, quibus tamen iſtis imperio aut regno, non iſſi Duci, obſequium exhibebatur. Interdum tamen & Duces Marchiam territorii ſui ipſimet adminiſtrabant, uti de Marchia Iſtriæ, & Veronenſi deinceps videbimus.

Henricus I.
Dux Ca-
rentani
& Iſtriæ.

Ottonem II. Auguſtum in Iſtria ſupremum exercuiſſe jure ſuo dominium, eamque ad Carentanum Ducatum tum ſpectaſſe, probat documentum ejusdem Imperatoris, quo Rodoaldo Patriarchæ Aquilejenſi donat locum dictum Inſula, in Iſtria, interceſſione Henrici Ducis Karentanorum, anno DCCCCLXXVII. UGHELLUS *Ital. Sac. Tomo V. pag. 46. & 47.*

Weribent
Comes
Iſtrianorum.

Sub Ottone III. Rege, & Henrico I. iterum Duce, ad annum DCCCCXC. legitur: Dominus Hueribent (ſeu Weribent) Hiſtrienſium Comes, pro Tribunali ſedens, in Parenſinis tabulis, relatis apud UGHELLUM *Tom. X. in addendis ad Ital. Sac. pag. 313.*

Haud ita multo poſt, Petrum Urſeolum Venetiarum Ducem, (qui Dalmatiæ littora quædam circa annum nongentefimum nonageſimum octavum occuparat) cum claſſe in Iſtriam appulſum,

Episcopi ejus Regionis duo, Polensis & Parentinus, multo cum honore susceperunt. Testis ejus rei est DANDULUS *Chronicæ Lib. IX. Cap. I. Parte XV. & XVII. Muratorii Tomo XII. Script. Italiæ.* Attamen nihil hic de occupata quadam Istriæ parte commemoratur a Dandulo.

De *Weribent*, seu *Hueribent*, Comite Istriæ, paullo ante ad an. CMXC. indicato, dubium est, sitne idem cum *Varento* Comite Forjulli, qui in diplomate Conradi II. Cæsaris an. MXXVIII. ita sistitur: „ *Quandam silvam in Pago Forojulli in Comitatu Varenti Comitum.* Apud RUBEIS Monumentum. Aquil. pag. 503. Porro ibidem pag. 491. ad an. Milleimum occurrit *Weriben Comes*, medietate locorum Silkano & Goritiæ donatus, qui omnino cum *Hueribent* Istriano idem fuisse videtur.

Istriam interdum, aut ipsos Duces Carinthiæ per se administrasse, aut certe Carentanos populos cum Istrianis arte connexos fuisse docet nos WIPPO, *Pistorii Tomo III. pag. 435.* post annum MXXVII. sequentia: „ *Paullo post Adalbero Dux Histrianorum, sive Carintanorum, reus Majestatis visus ab Imperatore, cum filiis exulatus est, Ducatum ejus iste Chuono (Patruelis Conradi II. Imperatoris) ab Imperatore re accepit.*

De eodem Adalberone Duce familia fere prodidit HERMANNUS CONTRACTUS ad an. MXXXV.: „ *Adalbero Dux Carenti & Istriæ....*) Ac mox idem Auctor, ad an. se-

Adalbero
Dux Carinthianorum, seu
Istrianorum.

Conradus
Dux Carentani &
Istriæ.

„ quentem MXXXVI. ita : „ *Conradus patruelis Imperatoris*
 „ (Conradi II.) *patris sui Conradi Ducatum in Carentano, & Istria,*
 „ *quem Adalbero habuerat, ab Imperatore suscepit.*

Comites
Istriae.

Nihil tamen ista obsunt, quin præter Carinthiæ Duces hac ætate etiam Comites, aut Marchiones in Istria munus suum exercuerint. Fragmenta quædam Istriæ documentorum protulit R. P. RUBEIS *Monum. Aquil. p. 535. &c.* quæ *Vecellinum Comitem*, filiamque ejus *Azzicam*, eandemque *Ulrici Comitis matrem*, atque *Udalricum, Udalrici filium*, commemorant. En fragmenti unius verba, quibus tamen adscriptæ temporum notæ dubiæ sunt, & inter se minus aptæ, nempe annus Christi MXL. & Indictio XIV. cum anno VI. regni Henrici; verba ita habent : „ *Qualiter illustris Azzica*
 „ *soli nobilitatis compos, patre Vecellino, & Vilpurga nobilissima*
 „ *matre, Istriensium quondam Comite, & Comitissa procreata.....*
 „ *Dat igitur prædicta Domina Azzica, consensu Dominae Vilpur-*
 „ *gæ Matris suæ, adhuc viventis, & consensu Domini Udalrici,*
 „ *filii sui.)*

Udalricus
Marchio
Istriæ annis
incertis.

In alio fragmento se offert ad an. MXIV. *Udalricus*
 „ *Marchio Istriæ.* Item ad an. MLX. „ *Privilegium Henrici Regis*
 „ *de XX. Massariciis datis Vodalrico Marchioni in certis locis*
 „ *Istriæ.* Attamen hos annorum numeros vitiosos esse monuit doctissimus P. RUBEIS, iisque magis etiam suspectas notas temporis, quas exhibet : „ *Donatio Sancti Syri facta*
 „ *per Voldaricum Marchionem Istriæ, Ecclesiæ Aquilejensi anno*
 „ *MCI.*

„ MCI. Indiſt. XIII.) Denique fine anni Charactere documentum indicatur ita: „ *Instrumentum donationis factæ de Castro*
 „ *Portulensi Aquilejensi Ecclesiæ, per Dominum Voldaricum, filium*
 „ *Voldarici Marchionis.*)

Hisce incertorum annorum *Udalricis Istrianis*, certio- ^{*Udalricus*}
 rem aliquem *Udalricum Marchionem* invenio apud R. P. MEI- ^{*Marchio*}
 CHELBECK *Historiæ Frising. Tomo I. Parte I. pag. 261. in Char-* ^{*Istria 1067.*}
 ta, qua Henricus IV. Cæsar quædam largitur, quorum loco-
 rum nomina sunt: „ *Cubida, Lounca, Oxpe, Razari, Tru-*
 „ *ſculo, Steina, Sachte Petre, in Pago Istria, in Marcha Udal-*
 „ *rici Marchionis Datum anno Incarnat. Dominicæ MLXVII.*
 „ *Indiſt. V. &c.)* Horum locorum saltem aliqua sunt in ho-
 dierna Carniolia; quare aut Carniolæ pars olim Istriæ conjun-
 cta, aut unus utrique provinciæ Marchio præfuisse videtur.

Udalrici duo, vel tres, deinceps hac ætate Istriæ Mar- ^{*Udalrici*}
 chi-Comites, anne iidem sint cum duobus *Udalricis*, Carin- ^{*varii, ac du-*}
 thiæ *Marchione* uno, altero *Comite*: filio Popponis priore Udal-
 rico, & Wilhelmi de Wimmarr nepote, decidere certo non
 aufim, etsi tempora congruere videantur. Attamen mallem
 alios Udalricos Istrianos, ab *Udalrico Marchione Carinthiæ*, con-
 stituere; qua de re alibi disceptaveram in libello: *Genealo-*
giæ Sounekiorum Celejæ Comitum, & Comitum de Heunburg
Specimina duo a pag. 14. ad 29. Aliqua etiam attingentur
 inferius *Capite IX. de Marchiæ Carentanæ, seu Styriæ vetustis*
Principibus.

*Patriarchæ
Aquilens in
Istriam Jus
accipiunt.*

Annus MLXXVII. aliquam Istriæ mutationem intulit, dum Henricus IV. Imper. binis diplomatibus (quæ refert UGHELLUS *Ital. S. Tom. V. pag. 58.*) confert Carniolam & Istriam Sigehardo Patriarchæ Aquilens; atque Cæsar Comitatum Istriæ (Patriarchæ & Ecclesiæ) perpetua proprietate dicat, ea quidem ratione, ut idem præfatus Patriarcha Sigeando liberam potestatem habeat eundem Comitatum possidendi, obtinendi, vel cuicunque velit, dandi. Ita habent diplomatis verba. Comitatum isthic Marchiam Istriæ appellari non dubito. Anonymus Leobienfis hæc ad an. MLXX. enarrat; sed annorum ratio apud eundem sæpe sibi non constat, aut prima designatio hujus donationis fortasse anno MLXX. contigerat.

*Sed non
illico pos-
sident.*

Attamen Possessionem Istriæ adiisse anno MLXXVII. nondum videtur Patriarcha; seu obnitentibus Marquardo, & Luitoldo Carinthiæ Ducibus, atque Henrico, Luitoldi fratre: five ultro cedente, aut conferente Istriam Sigehardo ipsi Henrico, qui alioqui etiam Henrici IV. partes cum Luitoldo Duce sequebatur.

*Henricus
Eppenstei-
nius Mar-
chio Istriæ.
1077.*

Sane eodem circiter anno MLXXVII. (rem ita, uti suspicor, conciliante Imperatore Henrico IV.) Henrico, fratri Luitoldi Ducis Carinthiæ, Istriam concessam fuisse testatur Monachus S. Galli Burkardus, de casibus Monast. Cap. VII. pag. 73. Goldasti Script. Aleman. editio 1730. his verbis: „ Quia „ suus frater (Udalrici subinde Patriarchæ) Luitoldus aliqua „ sui juris (Bertholdi I. Zæringensis) ut sibi visum est, sci-

„ licet

„ licet Ducatum Carinthiæ , concessione regia obtinuit , & alter
 „ ejus frater (Henricus , Luitoldi) Marchiam Istriam sub ea-
 „ dem concessione possedit.) Luitoldi Ducatus initium anno
 MLXXVII. congruere , ostendimus in Serie Ducum Carinthiæ
 illustrata ; ibidem diximus : prolatum a R. P. RUBBIS Mo-
 num. Aquil. p. 537 , omni omnino dubio non carere diploma,
 quo Henricus IV. Cæsar Comitatum Forijulii , & Luzzani-
 gam donat Sigehardo Patriarchæ Actum Papiæ MLXXVII. ...
 sine die. Attamen Forijulii possessionem antea captam fuis-
 se arbitror , circa hæc tempora , a Patriarchis Aquilejæ , quam
 Limitanæ Istriæ Provincie , etsi jura in utramque eo-
 dem anno quam proxime collata videantur.

Henricus, Istriæ Marchio, Luitoldi Ducis frater, eidem
 in Ducatu successit anno MXC. vel sequente. Fuit hic
 Henricus II. Dux Carinthiæ postremus e stirpe Eppensteiniæ,
 post quem constat Henricum III. Ducatu potitum fuisse anno
 MCXXVII. quem Henricum Minorem vocat Auctor vitæ Con-
 radi I. Salisburgensis , uti hæc omnia stabilivimus in Serie Du-
 cum Carinthiæ illustrata.

Henricum II. Ducem , Eppensteinium sine herede obi-
 visse , colligunt Viri docti ex illis verbis Fragmenti Genealo-
 gici Biblioth. Vindobonensis apud HANSIZIUM German. Sac.
 Tomo II. pag. 211. : „ Et factus est heres Luipoldus Marchio
 „ (Styriensis) ex testamento possessionum & Ministerialium , vo-
 „ luntate Henrici Ducis de Eppenstein. Nempe in bonis genti-

litiis heres Luipoldus fuerit; nam Ducatum Carinthiæ *Henricus III.* obtinuit, e cujus stirpe Duces Carinthiæ, & Marchiones Istriæ deinceps prodire.

Engelbertus I. Lavandensis, Marchio Istriae.

Et vero *Henricum II.* Ducem Eppensteinium, dum Carinthiæ Principatum adiit, Istriam alteri, seu tum illico, seu paullo post cessisse, probant ea, quæ de *Engelberto I.* Istriae Marchione mox proferemus, quem, uti & *Bernhardum, Henrici III.* Ducis Carinthiæ fratres fuisse, prodit *Auctor vitæ Conradi I.* in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata* a nobis ad an. MCXXVII. allegatus. At enim de horum fratrum stirpe, deque ipso parente satis vetusti desunt auctores. Recentiores hanc stirpem appellare solent *Comitum Sponheimensium*, & *de Ortenburg*; quamquam *Ortenburgi Comites* in Carinthia potius deinde ex hac Ducum familia oriundos credam. Ego hac in re *THOMAM EBERNDORFERUM DE HASELBACH* Sæculi XV^{ti} Scriptorem, maxima ex parte sequendum duxi, cum quod vetustior non suppetat, tum etiam quod *AVENTINUS Annalium Bojorum Lib. VI. p. m. 640.* consentiat, ac præcipue denique, quod cum diplomatibus ille stirpis ordo apprime consentiat.

Engelberti ejusdem

Genealogia. Tomo II. pag. 799. : „Fertur etiam, quod Comes de *Pfspanheim* (Spanheim) *Fridericus* nomine, Germanus *Beati Hartwici Juvavensis Archi-Episcopi*, tempore *Ottonis tertii*, & *Henrici Imperatoris*, ex *Richarda* majoris Carinthiæ genita, genuit *Engelbertum*

„ tum Comitem de Lavande , qui seniori fratri suo Sigefrido ce-
 „ dens , Carinthiam inhabitavit , qui Engelbertus (nobis primus)
 „ tempore Henrici tertii (Cæsaris vulgo quarti) per Henricum
 „ quartum (vulgo quintum) expulsi , strenua egit : Gothardum
 „ Juvaviensem ob schisma expulsum reduxit , Monasterium S. Pauli
 „ in Valle Lavantina Ordinis S. Benedicti fundavit , frequens bellum
 „ cum Henrico Duce de Eppenstein habuit : & ex Hedwige uxo-
 „ re suscepit filios , Hartvicum Magdeburgensem Archi-Episcopum ,
 „ Henricum (tertium) Carinthiæ Ducem , heredem in Ducatu Pa-
 „ trini (seu adoptantis Patris , ut AVENTINUS accipit)
 „ de Eppenstein (Henrici II.) , Engelbertum (secundum) Du-
 „ cem Carinthiæ , postea Sigefridum , & Bernbardum Comitem de
 „ Strubsin. Engelbertus Dux genuit quatuor filios : Engelbertum ,
 „ (nobis tertium) Ulricum , postea Ducem Carinthiæ , Hartvi-
 „ cum Ratisbonensem Episcopum , & Comitem Rapotonem. En-
 „ gelbertus lurgus (secundus) reliquit Ducem Carinthiæ Ulri-
 „ cum , qui reliquit Henricum , & Hermannum (quibus ad-
 „ dendus Ulricus .)

Ex hisce HASELBACHII verbis deduxi Schema Genea-^{Genealogia}
 logicum Comitum de Valle Lavanda , Tabula III , quod annis ad-^{cum Histo-}
 scriptis illustravi : quorum nunc ad comprobandum illum ^{ria conne-}
 ordinem reddenda est ratio , præprimis quod tres Engelbertos ^{xio.}
 Istriæ Marchiones attinet. Quoniam igitur Henricus II. Dux ,
 antea Marchio Istriæ fuerat , atque liberis carens Henricum III.
 e stirpe Lavandensi Ducem successorem an. MCXXVII. accepit ;

existimo eundem illum Henricum II, olim quidem contra *Engelbertum I.* Lavandensem bella gerentem, quod Henricus schismati, Engelbertus Pontificiæ parti faveret; sed conciliatum subinde Lavandensibus, sibi vel affinibus, vel sanguine junctis impense favisse.

Bella illa inter Henricum II. tum etiam Istriæ Marchionem, & *Engelbertum I.* Comitem exarxisse puto; quia constat *Engelbertum I.* præsto fuisse Gebhardo Salisburgensi contra partes Henrici IV, uti testatur *HASELBACHIUS*. Quoniam ergo Gebhardus an. MLXXXVIII. decessit, ea bella utique ante MXC. componi poterant. Circa id tempus *Engelbertum I.* Istriæ Marchionem renunciatum arbitror, quo nempe *Henricus II.* ex Marchione Istriæ Dux Carinthiæ est factus. Subinde inter *Engelbertum I.*, & Udalricum Patriarcham Aquilejæ, novum exarsit bellum circa annum MCXII, si *MEGISERO Lib. VII. Cap. XLIV.* credimus. Illud certum tenemus, circa annum MCXX. Engelbertum Marchionem, pœnitudine ductum, Udalrico Patriarchæ, jam admodum seni (qui anno MCXXI. aut sequente obiit) de damnis satisfecisse. Ita enim in tabulis Udalrici Patriarchæ, jam senio confecti, legimus apud *RUBEIS Monum. Aquil. Cap. LVIII. pag. 554. :* „Decem quoque mansos, quos a Marchione Engelberto pro sacrilegio, quod fideles sui per incendium Ecclesiæ in Carniola commiserant, recepi.

Engelbertus iste paullo post, anno MCXXII. in charta concordiæ Henrici V, qua Callixto II. Papæ investituras

cum

cum baculo & annulo concedit, legitur inter testes: Engelbertus Marchio Istriæ, apud GUILLIMANNUM in *Habsburgicis Lib. V. pag. m. 267. in 4.to* (LÜNIG *Reichs-Archiv. Spicileg. Eccles. Tom. I. pag. 154.*) Annum obitus hujus Engelberti I. Marchionis Istriæ tametsi ignorem, haud diu tamen ultra annum MCXXII. proferendum idcirco arbitror, quod jam ante annum MLXXXVIII. virilem ætatem attigisse idem ex actis relatis videatur.

Sane quidem ad annum MCXXVII. Engelbertum I. inter vivos non fuisse censeo, quando Engelberti I. filius Henricus II. seu Minor, eodem anno, aut sequente, Ducatum Carinthiæ nactus est, atque Engelbertus II, primi item filius, jam Istriæ Marchio, saltem biennio erat, uti ex iis probabiliter deducitur, quæ de Engelbertis Capite præcedente disceptavi, ex anno mortis S. Norberti, aliisque rebus circumstantibus: ubi hunc Engelbertum II. Marchionem Istriæ eundem esse ostendimus, cujus filia nuptui data fuit Theobaldo III. Campaniæ Comiti. Quæ vero ad Engelberti II. Marchionis, Ducatum Carinthiæ referuntur, quem an. MCXXX. adiit, ea in nostra Serie Ducum Carinthiæ illustrata sumus executi.

Ipso anno MCXXX. Engelberti II. jam Ducis filio Engelberto III. Istriam collatam fuisse censeo: Ducatu Carinthiæ reservato alteri filio Udalrico, cui vivens pater, fluxis rebus vale dicto, eundem Ducatum tradidit circa an. MCXXXV. Equidem prædicto Anno MCXXX. Indict. VII. in Curia Ratis-

ponæ, in charta Lotharii Regis, inter testes legitur: *Engelbertus Marchio*; quem ego nostrum *Engelbertum III.* esse censeo; quia *Engelbertus Dux Carinthiæ* testis in eadem charta appellatur.

Engelberti III. mentio deinceps occurrit an. MCXXXVIII. de qua in nostra *Serie illustrata* dictum. Diserte porro *Engelbertus Marchio de Ystria* testibus accensetur in charta Chunradi I. Archiepisc. Salisburgensis an. MCXLVI. apud HUNDIUM GEWOLDI, *Metrop. Salisb. Tom. III. pag. 159.* Et apud VALVASOR *Carniolæ Lib. X. pag. 208.* MCXLVII. Idibus Februarii, in diplomate Conradi III. dato Oberburgenfibus Benedictinis, præter Henricum Ducem Carinthiæ, inter testes legitur: *Engelbertus Marchio*, utique Istriæ, cum de rebus vicinæ regionis isthic agatur. Apud Cl. MASCOVIUM in *Annotat. ad res Conradi III.*, pag. 355. in Charta Conradi Regis, Ortliebo Basileensi Episcopo concessi privilegii, inter testes: „*Engelbertus Marchio Hystriæ, Hermannus Marchio de Baden.....* „*Data Ratisbonæ Kalend. Junii, Anno Dominicæ Incarnationis* „*MCXLVIII. Indictione X. anno regni Conradi XII.* Idem Conradus Rex Cænobio S. Lamberti Ord. S. Benedicti, Abbate Wolframio confirmat privilegia MCXLVIII. XII. Kal. Junii. Testes.... *Heinricus Dux Carinthiæ..... Marchio Hystriæ Engelbertus....* (*Ex Tabulario Cænobii S. Lamberti.*) Rursum in celeberrima Friderici I. Charta, qua an. MCLVI. Austriacis privilegia impertit, inter testes habetur: *Engelbertus Marchio Istriæ*, uti in ipso præstantissimo Autographo Ta-

bularii Vindobonensis legeram, non vero *Engelhardus*, uti habent vitiosa quædam apographa.

In Comitibus Roncaliensibus a Friderico I. Imp. anno MCLVIII. celebratis, Principes præsentés ita adnotantur apud GOLDASTUM *Constitut. Imperial. Tom. III. pag. 335.*: „..... *Dux* „ *Meraniæ*.... *Dux Karinthiæ*..... *Marchio Istriae*.... *Dux* „ *Zaringiæ*. Quorum Principum nomina ita suppleo: *Cunradus Dux Meraniæ: Henricus Dux Karinthiæ: Engelbertus Marchio Istriae: Bertholdus Dux Zaringiæ*. Certa sunt omnium horum nomina. Postremo legitur *Engelbertus Marchio Istriae*, an. MCLXVI. Indiçt. XIV. in literis Volrici Patriarchæ Aquil. confirmantis donationem Engelberti Com. Goritiæ. Notitiam hujus debeo Illustrissimo D. Comiti Rudolfo Coronino de Quischa, qui ista uberius exponet.

Etenim anno MCLIX. Indiçt. VIII. (potius VII.) *Meinhardus Comes de Histria* memoratur *Meinhardus Comes de Histria* apud UGHELLUM *Italiae S. Tom. V. pag. 64.* Quo quidem loco Cl. P. DE RUBEIS substituendum suspicatur: *Meinhardus Comes de Goritia*, quod ego interea in medio relinquo; tametsi constet Comites Goritiæ partem Istriae, sed aliquanto serius, obtinuisse. Utut ista se habeant, *Marchionem Istriae* in diplomatibus post MCLXVI. deinceps nominatum non invenio usque ad an. MCLXXIV, quo demum *Bertholdus Comes Andechsius* hocce titulo honoratur.

*Andechsii
fiunt Mar-
chiones
Istriae.*

Qua porro occasione, caufaque Marchia Istriae, quæ eatenus apud stirpem Ducum Carinthiae in tribus deinceps *Engelbertis*, perduraverat, ad Andechsios transferit, puto me deprehendisse in tabulis *Codicis diplomatici Admontenf. Thesauri anecdot. Bern. Pez. Tom. III. P. III. pag. 714.* ubi legitur circa annum MCLX: „*Bertholdus Comes de Andechs cognatus Hen-* „*rici Ducis*, ac præterea „*Henricus Dux de Karinthia, & Her-* „*mannus frater Ducis.* Cognationis ratio nos quidem fugit, attamen ipse cognationis titulus satis esse videbatur, ut circa an. MCLXXIII. Hermannus Dux Carinthiae (cujus fratres decesserant improles, quique ipse aut nondum duos filiolos, aut admodum infantes eo anno haberet) Marchiam Istriae daret, aut ab Imperatore dandam curaret cognato suo *Bertholdo II. Comiti de Andechs*, quem titulo *Marchionis Istriae* deinceps usum fuisse sequens tabula docebit, complectens Synopsin documentorum, quæ nostram notitiam non effugerant.

*Bertholdus
Istriae Mar-
chio, &
Dux in di-
plomatis.*

Ante annum MCLXXIII. Comes tantum legitur *Bertholdus II. Andechsius*, de quo vide *Tabulam Genealogicam IV.* Ab anno vero prædicto ita duo Bertholdi, nempe secundus, & tertius, secundi filius, in tabulis publicis compellantur.

MCLXXIII. In charta Henrici VI. Régis data apud Würtzburg Monasterio Eberspergenfi: B. (Bertholdus II.) Dux Meraniae. HUNDIUS T. II. Salisb. p. 192.

MCLXXIV.

MCLXXIV. Indict. VII. Tabulas ex *Fontanino* memorat R. P. RUBEIS, *Monum. Aquil. Cap. LXIII. pag. 595.* ubi lego: *Marchione Ystriae nomine Bertholdo*, nempe secundo, uti mox patebit.

MCLXXIX. Indict. XII. in privilegio Friderici I. Cœnobio Kaltenbrunensi dato inter testes: *Bertholdus Marchio Ystriae.* BÜNAU in *Friderico I. Append. III. pag. 430.* Et LUDWIG. *Reliqu. MSt. Tomo X. pag. 151.*

MCLXXX. Duæ chartæ habentur, quas dedere Cœnobio Wiltinenfi: *Ego Bertholdus Marchio Istriae, & filius meus Bertholdus Dux Meraniæ.* Desumptæ ex *MSta Historia Tyrolensi Burplebneri Lib. XIII. Cap. IV.*

Hoc anno etiam apud GOLDASTUM Tomo. I. *Constit. Imper. pag. 285.* exhibetur in charta Friderici I. *Data Ratisbonæ III. Idus Julii...* *Bertholdus Marchio Istriae.*

Item MCLXXX. in alio Friderici I. diplomate: *Bertholdus Marchio Ystriae* se se inter testes offert apud HUNDIUM *Metrop. Salisb. Tom. I. pag. 115.*

MCLXXXI. testes inter legitur in confirmatione privilegiorum Cremifanensium a Friderico I. data: *Marchio Bertholdus de Istria, & filius suus.* Apud RETTENPACHER *Anal. Cremifan. Lib. II. Cap. XII. pag. 166.*

MCLXXXIII. In charta Ottonis Episcopi Bambergensis inter testes: *Bertholdus Marchio Ystriae, filius suus Bertholdus Dux Meraniæ.* Refert ista HUNDIUS *Metrop. Salisb. T. II. p. 44.*

MCLXXXIV.

MCLXXXIV. In charta conventionis inter Godefridum Patriarcham Aquilejæ, & Henricum Comitem Tyrolis, *Data Vincentiæ XIV. Kal. Decembris*, memoratur: *Bertholdus Marchio de Andechs*. Autographum vidit, & communicavit excerpta Cl. ROSENTHALIUS.

MCLXXXVII. Tabulæ Bertholdi III, mortuo patre Bertholdo II, de lite inter Cœnobium Wiltinense, & Cives OEnipontanos, ubi: *Bertholdus* (tertius) *Marchio Histriæ, & Dux Meraniæ*, meminit *Bertholdi patris sui defuncti*. BURG-LEHNER *Hist. Tyrol. MS. Lib. XIII. Cap. IV.*

MCLXXXVIII. In charta Diepoldi Episcopi Patavienfis, *Dux Dalmatiæ Bertholdus* semel atque iterum occurrit, apud BERN. PEZ. *Cod. Diplom. Epist. Parte II. N. LXVI. pag. 46.*

MCXCIII. Henricus VI. Imperator Tegernseensibus privilegia dat; subscribit etiam: *Bertholdus Dux Meraniæ*. Ita HUNDIUS *Metrop. Salisb. Tom. II. pag. 276.*

MCXCIV. Inter eos, qui cum Henrico VI. Imperatore Crucem susceperunt, belli sacri pignus, nominatur *Dux Dalmatiæ de Meran*, nempe *Bertholdus III. de Andechs*. In *Chronico Admontensi*, Hieron. PEZ. Tomo II. *Script. Austr. pag. 192.*

MCXCIX. *Bertholdus Dux Meraniæ*, testis appellatur in diplomate Philippi Regis, quo firmat privilegia Monasterii Alderspachensis. HUNDIUS T. II. *pag. 43.*

MCCI. *Bertholdus Dux Meraniæ* testis in confirmatione privilegiorum Cœnobii Steingaden a Philippo Rege. Datum Norimbergæ XII. Kal. Octobris. (BURGLEHNER Lib. XIII. Cap. IV. Hist. Tyrol. MS.

MCCII. Pacificatores inter Peregrinum Patriarcham Aquilejæ, & Comites Goritiæ, in tabulis leguntur: *Bertholdus Dux Moraviæ* (Meraniæ) filiusque ejus Otto, & Henricus. Apud RUBEIS Monum. Aquil. Cap. LXVI. pag. 644. &c.

MCCIV. Bertholdum III. Marchionem Istriæ, Ducem Me- ^{Henricus} ^{Marchio} ^{Istriæ.} raniæ, & Dalmatiæ interdum compellatum, hoc aſſo obiisse, concorditer perhibent ARENPECKIUS, AVENTINUS, & BURGLEHNER. Istriæ Marchiam Henricus, Bertholdi III. filius natus minor, at Otto natus major Tyrolenses terras cum titulo Ducis Meraniæ consecutus fuit.

MCCVII. Philippi Regis necem (quæ die nativitatis S. Joannis Baptistæ accidit) ita ad hunc annum refert Chron. Weichenstephanense, Hier. Pez. Tom. II. pag. 403: „ Rex Philippus interfectus est in loco Babenberch ab Ottone Palatino Comite de Witelinesbach, & Henrico Marchione Hystriæ.) Consilio duntaxat Henricum concurrisse produnt alii.

MCCIX. Otto IV. Rex die Epiphaniæ apud Augu- ^{Ludovico} ^{Bavaro} ^{Istria con-} ^{fertur.} stam colloquio instituto: „ Ottonem Palatinum de Witlinesbach, nec non Marchionem de Anadehsê (Henricum) Lege-
„ Bavarica sententialiter proscripsit, eosque dignitatibus, benefi-
„ ciis, ac prædiorum suorum redditibus, sine spe recuperationis

„ judicialiter privavit, dignitates eorum in alios transferens. Ita peripicue tradit OTTO DE S. BLASIO, *Urstissi Parte I. pag. 226.*

Istria quod attinet, ea quidem ab eodem Ottone IV. Rege, Henrico Andechsio ablata, collataque fuit Ludovico Duci Bavariae. Testatur id primum ANONYMUS LEOBIENSIS, *Hier. Pez. Tom. I. multa, ut solet, ad unum aliquem annum, male congerens, uti hic ad an. MCXC. his verbis: „ Istria & „ Marchia Carniolæ (hujus pars fortasse) quæ Hainrico Marchioni Ystriae fuerat adjudicata, propter crimen læsæ Majestatis „ in Philippum Regem,..... Ludovico Duci Bavariae collata est.*

Porro hereditarii etiam juris titulo aliquo Istria Ludovico Duci concessam fuisse, colligo ex iis, quæ serius ad an. MCCXCII. memorant *Annales EBERHARDI, Henr. Canissi Tom. I. pag. 357. primæ Edit. uti sequitur: „ Isti sunt, quorum „ hereditas..... ad Ludovicum Ducem, & filium ejus sunt devoluta: ... Henricus Marchio Istriae de Andechs, Otto fratruelis suus Dux Meraniae de Wolfrabusen.*

*Patriarcha
Aquileie
Jura in
Istria in-
staurat.*

Enim vero huic Ottonis IV. Beneficentiæ intercedebat illico Volkerus Patriarcha Aquilejæ, qui vetera jura proferebat, de quibus suis locis diximus. Ludovicus Dux Bavariae Patriarchæ cessit, teste *Anonymo Leobienfi citato*, qui scribit: Volkerum Patriarcham ab Ottone IV. Istria & Marchiam Carniolæ, Henrico ablatas, & Ludovico Bavaro collatas, tamen impetrasse. Majorem hiscæ fidem facit, quod e

Manuscripto Codice Cl. P. DE RUBEIS Monum. Aquil. Cap. LXVIII.

LXVIII. pag. 664. ita vulgavit: „*Transumptum privilegii Ot-*
 „*tonis IV. Qualiter Dux Bavarie per definitivam senten-*
 „*tiam cessit Marchionatum & Comitatum Istrie, & qualiter di-*
 „*ctus Otto Volkeri Patriarche, & Ecclesie Aquilejensi in plena*
 „*Curia confirmavit anno MCCVIII.* (Corrige MCCVIII.)

Attamen a Volkeri Patriarcha Istriam cum parte Car- Otto I.
Meranius
Istriam
impetrat.
 niolæ, quæta plenaque possessione obtentam tum fuisse vix
 autumo; Henrici enim exauكتورati frater Otto I. Dux Mera-
 niæ, haud ita facile concoquere poterat, terras illas ab stirpe
 sua unius ob noxam continuo alienari. Ab Ottone IV. Re-
 ge nescio an aliquid impetraverit Otto Meranius: attamen
 sub Friderico II. felicius eundem rem suam gessisse docet
 BURGLEHNERUS, *Lib. XIII. Cap. IV.* quo teste: MCCXV.
 In Comitibus Ratisbonensibus Otto I. Meraniæ Dux a Fride-
 rico II. Rege recepit fiduciario jure Istriam, quam Otto IV.
 anno MCCIX. Ludovico Bavaro contulisset. Bonane istud
 Volkeri Patriarchæ gratia, aut quibus conditionibus consti-
 tutum sit, dicere nequeo, hariolari nolo. Sane anno præ-
 cedente MCCXIV. idem Fridericus II. Volkeri Patriarchæ
 Istriam & Carniolam, ab Ottone IV. collatas, amplissimis
 cum juribus confirmaverat. Extat diploma illud apud LA-
 ZIUM *de Migrat. Gent. Lib. VI. pag. m. 157.* Et apud MURA-
 TORIUM *Scriptorum Italie Tomo XVI. pag. 101.* Datum Au-
 gustæ, Indictione secunda, Mensis Februarii septimo ex-
 eunte.

Bertholdus
successor
Volkeri
Patriarcha
Istriam ob-
tinet.

Opportune tamen Aquilejensi sedi illud evenit, quod eidem Patriarcha, mortuo Volkeri, præficeretur an. MCCXVII. Bertholdus Andechsius, Ottonis I. Ducis Meraniæ Germanus. Is enim vero negotium istud cum fratre bonis pactis confecit sub annum MCCXXX, uti mox dicemus. Jura tamen sua jam antea, publica etiam in charta profiteri voluit Bertholdus, qua apud UGHELLUM *Italiae S. Tomo X. in addendis ad Episc. Parentinos*, scribitur anno MCCXXII. *Indict. X. die VII. exeunte Januario Bertholdus S. Aquilejensis Ecclesiae Patriarcha, nec non Istriae, atque Carniolae Marchio.*)

Equidem Ottonem I. Meranium, sive ante, sive post annum conventionis MCCXXX, non memini me scriptum legisse alio titulo, atque *Dux Meraniæ*, uti ad annos MCCXXVIII. MCCXXX &c. videre est apud HUNDIUM *GEWOLDI Metrop. Salisb. Tom. I. pag. 255. & Tom. III. pag. 276.*

Ottone I.
Meranio
cedente.

Anno MCCXXX. inter Ottonem I. Ducem Meranium, & Bertholdum Patriarcham convenit de jure, ac possessione Istriae, & partis Carniolæ; ea pacta confirmat hoc anno Fredericus II. Cæsar, quibus Otto I. Dux Meraniæ: „ Cedit, „ ac remittit in perpetuum Bertholdo, & eidem Sedi Aquilejensi „ omne jus & quæstionem, quæ contra eum in ejusdem Mar- „ chia & Comitatu Istriae, & Carniola requirere poterat, & „ si quid juris in eis videretur habere. . . . Anno MCCXXX. „ Mense Julii III. Indictione &c. Repræsentat ista, & porro Bertholdi Patriarchæ jura, & possessionis exercitium in Istria,

Istria, & Forojulio commonstrat R. P. RUBEIS *Momim. Aquil.*
Cap. LXX. pag. 697. 698.

Post hunc annum MCCXXX. titulo *Istriae Marchionis* Ottonis
duo Duces
de Meran. in tabulis publicis compellatos non inveni, neque Carinthiae
 Duces, neque Goritiae Comites, neque Ottones duos Meranios, neque alium *Principum*. Otto I. Dux Meraniae vitam clausit An. MCCXXXIV. is ex *Beatrice*, filia Ottonis Palatini Burgundiae (quae obiit MCCXXXI. teste *Calendario Diesensi*) reliquit filium *Ottonem II.* Ducem de Meran, & filias quatuor, quarum natu maxima *Agnes* Friderico bellicoso Duci Austriae nupsit anno MCCXXIX. eademque repudiata MCCXLIII. subinde collocata fuit MCCXLVIII. Ulrico Duci Carinthiae, decessit circa MCCLXII: de qua vide R. P. SIGISM. CALLES. S. J. *Annales Austriae*, Tomo II. ad hosce annos: item *Chronicon PERNOLDI, & HASELBACHII.*

Otto II. Dux Meraniae, & Comes Palatinus Burgundiae, cum vita sua finivit stirpem masculam Andechsiorum in Tyroli, ineunte anno MCCXLVIII. De eodem ita ad praedictum annum *Chronicon Mellicense*, Hier. Pez. Tomo I. *Script. Austr.* pag. 240: „Obiit Otto Junior Dux Meraniae, & Comes Palatinus Burgundiae, sine liberis, interfectus a suis in Castro Nistustrangen, ultimus suae stirpis, paterna fundatione in Lankheim sepultus.) Ab Hagero quodam, vel Hogeio occisum Ottonem scribunt alii, eique filiam Elisabetham, seu Alisam tribuunt. Tabula IV. Genealogica Andechsiorum stir-

pem exhibui, ejus magna pars comprobata jam fuit in *Tentamine Genealogico Comitum Goritiæ*: pars nonnulla hoc Capite, de Istriæ Marchionibus, diplomatibus præprimis constabilita fuit: cetera ex *HUNDI* *Stemmatographia Bavarica*, ex *Alberico Monacho trium fontium*, ex *ARENPECKIO* denique desumpta fuere, qui postremus in eo peccat, quod unicum *Ottonem Meraniæ Ducem* proponat.

*Merania
Ducum
recensio.*

De *Meraniæ Ducibus* hic pauca inferenda duxi. Primus anno DCCCCL. eo titulo legitur *Conradus Francoicus*, *Dux Lotharingiæ*, *Ottonis I. Imperatoris gener*, de quo ita *EKKEHARDUS*, *Decanus S. Galli*, *Goldasti Script. Aleman. Tomo I. pag. 245. Edit. Senkenberg.* „*Cunone vero Duce Meranio genero ejus (Ottonis) accurrente.*) Verum quando is titulus deinde usque ad an. MCLIII. non memoratur: atque idem ille *Cuno* seu *Conradus*, paullo post ab *EKKEHARDO JUNIORE* sine illo titulo nominatur; isthic dubitari merito potest de recentioris manus interpolatione.

*Tres Con-
radi Comi-
tes de
Dachau.*

Certiores paullo sese nobis dedere *Cunradi de Dachau*, e nobilissima *Bajoariæ*, & *Andechsiis* cognata familia. Tres *Cunrados* de *Dachau* nobis exhibet *VITUS ARENPECKIUS*, *Libro V. Chronici Bajoarici pag. 236. Bern. Pez. Thesauri anecdot. Tom. III. P. III.* Videlicet *Cunradum II*, *Cunradi I. filium*, ab *Friderico I. Rege Ducem Dalmatiæ & Croatiæ* renunciatum fuisse perhibet, eundemque an. MCLVIII. ad *Bergomum* in *Italia* decessisse: sed mallem anno sequente; denique

Cun-

Cunrado II. filium fuisse Cunradum III. de Dachau, qui sine herede extinctus sit. Sane Cunradum II. in diplomatibus invenio hisce cum titulis, nempe an. MCLIII. in diplomate Friderici I, apud LUDEWIG. *Reliqu. MSt. Tom. XI. pag. 550. &c.* sistitur testis : *Conradus Dux Meranus.* Idem recurrit anno MCLIV. *Chunradus de Dachawe Dux Croatia, Dalmatieque* : in Charta Ottonis Episcopi Frisingensis, apud MEICHELBECK, *Histor. Frising. Tomo I. pag. 550.* Et sane ipse OTTO FRISINGENSIS, ejusque Continuator RADEVICUS, modo dicta confirmant. OTTO *Lib. I. de gestis Friderici I. Cap. XXV. Urstisi pag. 421.* dum de rebus a Friderico I. Cæsare, in juventute ante imperium gestis tractat, ita habet : „ Comes quidam Conradus de Dachowe, tunc nobilis Comes, postea Dux factus Croatia, atque Dalmatie, qui incautus extra remanserat, ab hostibus capitur. Eum Fridericus generose sine lytro dimisit.

RADEVICUS porro *Lib. II. de gestis Friderici I. Cap. XIV.* ad tempora anni MCLIX. sequentia retulit : „ Tunc etiam „ Conradus Dalmatie atque Croatia Dux, natione Noricus, de „ Castro Dachowa oriundus, apud Pergamum finem vivendi fecit, „ ejusque corpus in terram suam deportatum, in Monasterio „ Schiren sepultum est. Sequuntur laudes Conradi II. defuncti. *Urstisi pag. 516.)*

Conradum III. de Dachau obiisse puto paullo ante annum MCLXXIII. quo titulus Ducis Meranie, ac Dalmatie trans-

translatus fuit ad Bertholdum III. Andechsium, uti supra ostendimus. Illud nondum satis liquet, cur *Duces de Meran* appellati sint? cum *Maranum* in Tyroli exiguus sit locus: *Meranum* vero Forijulii, Andechsiorum nunquam fuerit: *Ducesque* illi nunquam de *Maran*, sed de *Meran* constanter scribi solerent. Accedit *Dalmatiae & Croatiae Ducis* titulus, *Meraniis* interdum adjunctus, quem Andechsii, post Dachavios demum, una accipere: neque vero *Meranum*, neque *Maranum* ad Dalmatiam, Croatiamve unquam pertinuisse novimus. Porro autem minus huc facere arbitror. *Meranum* Misniae, tametsi Misnia olim etiam *Dalmatia*, vel *Delmanbia*, vel *Dalemintia* dicta sit, atque Principatus sedem hunc locum fuisse, nonnulli contendunt, cum ZEYLERO, in *descriptione Topographica Saxoniae superæ*. Attamen idem auctor *Meranum* Tyrolis, olim urbem multo, quam hodie, majorem fuisse, atque per exundationem anno MCCCCXIX. magna sui parte imminutam scribit. Mea quidem opinione *Comites de Dachau*, Boji quidem certe (at fortasse lineæ Tyrolensis, quæ *Meranum* Tyrolense possidebat) vel a Conrado III, vel a Frederico I. Rege recens electo, anno MCLII. aut sequente, ornati fuere honorario titulo *Ducis Dalmatiae & Croatiae*; attamen, ut sæpe alias fiebat, etiam *Duces de Meran*, a loco sibi proprio, saltem Andechsii appellabantur, tametsi *Meranum* ipsum minime *Ducatus* proprio honore gauderet. Ita fane in Suevia *Duces de Zæringen*, ac *Duces de Tecca*, a Ca-

stris

stris ejus familiæ: ita in Austria *Duces de Medelik*, a Castro & oppido, persimilibus exemplis, scriptos novimus. Emortua Dachaviensium Ducali illa Stirpe (etsi Comites Tyrolis, cognati supereffent) titulum *Ducalem*, cum hereditate *Merani*, ad cognatos Andechsios translatum suspicor, dum certiora edocear.

Sed revertamur in Istriam, anno MCCXXX. Patriarchis Aquilejæ, majore ex parte assertam; partem enim Mediterraneæ Istriæ Comites Goritianos obtinuisse certum est, uti & Mætlingam, & Vinidorum Marchiam, qua de re *Capite VI.* disceptabitur. Interea Veneti quædam Istriæ loca, qua terrore, qua amicitiae vinculis sibi obstrinxerant, atque circa annum MCCLXXVIII. Montanam ad obsequium redeuntem, in fidem & amicitiam recepere, uti & Parentium, *salvis juribus Patriarchæ Aquilejensis*, uti est in *marginè Codicis Ambrosiani, Chronici Andreae Danduli Lib. X. Capitulo IX.* apud MURATOR. *Scriptorum Italiæ Tomo XII. pag. 395.* Ibidem narratur: Bellum Justinopolitanis & Pifini Comiti a Venetis illatum fuisse, quod Justinopolitani, veteris fidei datæ obliti, Venetorum, bellis aliis tum implicitorum, naves infestassent. Justinopolim oppugnarunt, atque Insulam, id nomen est oppido, occupavere Veneti. Omitto reliqua in Istria ab anno MCCLXXX. præcipue, usque ad MCCXCI. bello gesta inter Venetos, & Patriarchas Aquilejæ, socio Comite Goritiæ; quando ad Ca-

Istriæ variis Domini.

Chronol. P. II. L rin-

rinthiam hæc jam vix referenda videntur. Ejuscemodi apud DANDULUM, & in *Tentamine Chronologico de Comitibus Goritiæ* legi possunt.

Veneti Patriarchatus Aquilejæ terras obtinent.

Illud unum paucis attingam, Ludovicum, Teccium Ducem, ac Patriarcham Aquilejæ, inconsulto & infelicem cum Venetis bello expertum, ingentia Patriarchatui damna intulisse, quo & Forum Julium pene omne, & Istriæ partem pessumdedit.

Istria Patriarchis erepta.

Post Ludovicum Teccium Anno MCCCCXXXVIII. morte sublatum, anno proxime sequente Ludovicus Scarpus Mediarota ab Eugenio IV. Pontifice Maximo Patriarchatum obtinuit. Erat is Patavina ex Urbe, jam tum Venetis obnoxia, oriundus, factaque anno MCDXLV. cum Venetis pace, eas conditiones iniit, uti Venetæ Republicæ terras Patriarchatus, bello captas, concederet, quas inter & pars Istriæ fuerat, reservatis Patriarchatui perpauca locis, atque pensione quadam, a R. P. Veneta quot annis præstanda.

Quoniam vero jam dissolutus dudum fuerat vetus ille Marchiæ Istriæ cum Ducatu Carinthiæ nexus, neque porro Marchiones Istriæ, qui quidem ad *Principum* ordinem spectent, in monumentis publicis inveniantur; reliquas Istriæ vicissitudines persequi, non est nostri instituti.

Marchiones Istriæ minores.

Equidem non ignoro, post concessam ab Ottone I. Duce Meranio Bertholdo Patriarchæ Istriam, ab anno vide-

delicet MCCXXX, usque ad annum MCDXLV, quo abalienatae sunt Patriarchatus terrae, in Historicis monumentis efferre se nonnullos, *Marchionis Istriae* titulo honoratos; uti sunt: *Philippus de Portis*, *Marchio Istriae* appellatus apud M. ANTONIUM NICOLETUM in *Libro MSto: Generalato d' Aquileja Sotto Henrico Conte di Gorizia*. Item *Franciscus Savorgnan*, titulo *Marchionis Istriae* insignis legitur apud JOHANNEM FRANCISCUM PALLADIUM, *Juniolem dictum*, in *Historiis Forijulii Lib. VIII. Partis I. pag. 365*. At enim *Marchiones* isti, tametsi splendida, nobilique e Prosapia oriundi, inter *Principes* (quales olim erant *Marchiones Istriae*) locum habere non possunt, eoque minus nostrum ad institutum faciunt, quod a Carinthiae rationibus avulsi, soli Patriarchae Aquilejae obnoxii essent. Egregie ad rem nostram Vir Aquilejensium Historiarum peritissimus Cl. P. DE RUBEIS, *Monum. Aquil. pag. 697*. ad annum MCCXXX, & sequentia tempora admonuit: „ Possessionem (*Istriae*) hoc anno adierunt Patriarchae, novamque Regiminis rationem invexere. *Marchiones* frequentius ad Annum designabant, mittebantque certa constituta pecuniarum summa, quam ipsi persolverent.

Itaque postremi ejuscemodi *Marchiones Istriae* & a Patriarcharum Aquilejensium pendebant arbitrio, & eorum velut Stipendiarii Nobiles Ministeriales censebantur.

CAPUT V.

*Series Chronologica Marchionum Veronæ, & Aquilejæ
Ad Carinthiæ Duces spectantium. Ad priores tres
Tabulas Genealogicas.*

952. **O**tto I. Germaniæ Rex, liberata ab insultibus Berengarii
Henricus I.
Bajoariæ,
& Carinthiæ
Dux. II, Regis Italiæ, Adelhaide, Lotharii Cæsaris Vidua,
 ac devicto Berengario, eidem quidem Italiæ regnum con-
 cedit, sed *Marchiam Veronensem, & Aquilejensem* adimit, eas-
 demque confert fratri suo Henrico I, Bajoariæ (& Carinthiæ)
 Duci; illas quippe terras Henricus Dux anno CMXLVIII.
 Berengario eripuerat, aut victoriæ certe initium fecerat. AN-
 NALISTA SAXO *ad an. 952. Eccardi Scriptor. Tom. I. pag. 282.*
 Item WITEKINDUS *Annal. Lib. III. Meibomii Tomo I. p. 652.*
 Et SIGEBERTUS GEMBLAC. *ad an. 948. Pistorii Tomo I.*

955. Henrico I. Duce extincto, in Ducatu & *Marchia Ve-*
Henricus
II. Bajoar.
& Carinthiæ
Dux. *ronensi*, filius Henricus II. successit, qua de re ita CONTI-
 NUATOR REGINONIS *ad an. 955. Pistorii Tomo I. pag. 79.*
 „ Henrichus frater Regis, desperatis rebus recuperatis, re-
 „ cepto Bavariæ Ducatu obiit, cujus filio Henrico pius
 „ Rex Ducatum & *Marchiam* dedit.

976. Veronensem *Marchiam* isthic intelligi (cujus nomine &
Henricus I.
Dux Ca-
rentani. *Aquilejensis* veniebat) probabiliter demonstravit R. P. CALLES
 S. J. *Annal. Austriæ Lib. IV. Tom. I. pag. 254. Nota F.* Con-
 firmant idem documenta, de hujus Henrici II. Ducis, succes-
 so-

fore Henrico minore, primoque separatæ Carinthiæ Duce, prolata in nostra *Serie illustrata* ad an. 976. & 977. ac præcipue ad an. 988, & 993.

Sane Radoaldo Patriarchæ *Aquilejæ*, Otto II. Imperator largitus est anno CMLXXVII. Insulam, Istriæ oppidum: „ Quod Henricus Karentanorum Dux nostræ humiliter suggessit „ *Majestati*. Probabiliter ergo *Aquileja* ad Carentanum Ducatum spectabat. 977.

Exauctorato Henrico Primo Duce Carinthiæ, anno DCCCCLXXVIII. Otto Carinthiam & Marchiam nactus est, teste etiam Charta anni CMLXXXIII. qua Otto II. Aug. Rodoaldo Patriarchæ *Aquilejæ* quædam Castella *Forijulii* donat, petitione dilecti Ducis Ottonis (filii Conradi) cum Comitibus Veronæ celebrarentur. 983. Otto I. Dux Carinthiæ.

Henricus I. Dux Carinthiæ, Baviaræ Ducatum nactus CMLXXXIII. eundem altero post anno Hezeloni cedens, recepit ab Ottone Carinthiam, & Veronensem limitem. Sane Otto III. Rex anno CMLXXXVIII. Cœnobio S. Zenonis, Diœcesis *Veronensis*, sub Hilderico Episcopo, privilegia imperitiit: supplicante Henrico Karentanorum Duce. 985. Henricus I. Dux Carinthiæ iterum. 988.

Henricus Sclavorum seu Karentanensium, atque istius Marchiæ *Veronensis* Dux Judicium *Veronæ* exercet, uti tabularum fragmenta testantur ad an. CMXCIII. 993.

Otto I. Dux, mortuo Henrico I. Duce, Carinthiam, & forte anno priore, nempe CMXCVI. *Veronensem Marchiam* re- 996. vel 997.

Otto I.
Dux ite-
rum.

cepit; ANNALISTA SAXO ad dictum annum ita de Ottone:
qui Marcam Veronensem servabat.

1001.

Papiæ judicio præest: *Hotto Dux istius Marchiæ*, atque
in eadem charta memoratur: *Werihen Comes, Comitatus Fo-
rijulii* ad annum MI.

1002.

Otto Carentanorum Dux, & Veronensium Comes, Italiam
intrat, teste DITMARO *Lib. V.*

1005.

Cunradus I.
Dux.

Postrema Ottonis Ducis mentio fit ad an. MV. a DIT-
MARO *Lib. VI.* & ab ANNALISTA SAXONE.

1012.

Adalbero
Dux.

Ottoni Duci & Marchioni successit Cunradus I. filius;
at Cunrado mortuo MXII. Adalbero sufficitur.

1013.

Judicio præest *Veronæ: Adalperio Dux istius Marchiæ*
ad annum MXIII.

1017.

Tarvisii quoque judicium celebrans Adalbero appella-
tur ita: *Dominus Adalpeyro Dux istius Marchiæ Carentanorum*,
an. MXVII.

1027.

Cunradus II. Imperator litem *Veronæ* dirimit inter Po-
ponem Patriarcham *Aquilejæ*, & *Adalperionem Ducem de Ka-
rinthia.* Anno MXXVII.

1036.
Cunradus
II. & Adal-
bero Duces.
1039.

Adalberoni opponitur Dux Cunradus II. primi filius:
Adalbero repugnat: ambo decedunt an. MXXXIX.

1047.

Welfus
Dux &
Marchio
Veronæ.

Post aliquem hiatum in Serie Ducum Carinthiæ, *Mo-
nachus Weingartensis de Guelfis, Leibnitii Tom. I. Script. Brunf. pag.
784.* ita de *Welfo* memorat: „*Qui Ducatum Carinthiorum, &
Marchiam Veronensem acquisivit.* Hæc ad an. MXLVII.

Welfus *Dux gloriosus* appellatur, quique *Veronensi* Cœnobio S. Zenonis se liberalem exhibuerit. Obiit circa MLV. 1054.
1055.

Dux Carinthiæ renunciatus Cunradus, ea non adita moritur MLVIII. 1057.
1058.

Cunrad. III.

Bertholdo I. Zæringensi collata fuit Carinthia MLX. 1060.

Bertholdus
I. Dux.

Hactenus de Ducibus Carinthiæ, atque Marchionibus Veronæ & Aquilejæ dicta, antea comprobata dedimus, e tabulis publicis, in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata*. Sequuntur jam aliqua Marchiæ Veronensi propria.

Apud UGHELLUM *Italiae S. Tomo V. pag. 765. memoratur: Milo, quondam Ugonis, Veronæ Comititis, filius, in charta ab ipso Milone edita Veronæ die X. Octobris, Anno MLXII. Indict. XV.* 1062.

Et antea
Ugo Comes
Veronæ.

Ugonem illum, *Veronæ Comitem*, existimo Marcham Veronensem administrasse tempore Cunradi III. Ducis, qui Carinthiam non vidit, atque sub initium Bertholdi Ducis, quem etiam in Carinthia, aut Veronæ fuisse, non invenio. Milo vero, Ugonis filius, fueritne etiam Comes Marchiæ, cum in tabulis id non exprimitur, asserere non ausim; tametsi ibidem post Milonem subscripti sint: *Ubalduſ Judex, & Judex Sacri Palatii.*

Alium quidem certe paullo post, ad an. MLXXIII. 1073.
Veronæ Comitem Bonifacium in egregio documento nobis aperuit Celeber. MURATORIUS *Antiquitatum Italiae medii ævi Tom. I. pag. 401. quo Bonifacius Comes in Veronensi agro judi-*
cium

Bonifacius
Comes
Judex Ve-
ronæ.

cium instituit , cujus initium ita habet : „ Dum in DEI
 „ nomine in Comitatu Veronense, in vico Illas , in Curte
 „ Prote , propria Inverardo , per ejus data licentia in judi-
 „ cio resideret Domnus Bonifacius Comes istius Comitatus
 „ Veronensis ad singulorum hominum justitias faciendas ,
 „ ac deliberandas Petimus ad vos Domnus Bonifa-
 „ cius Comes , propter DEum , & animæ Domni Imperatori ,
 „ ac vestram mercedem , ut mittatis Bannum &c.

Hunc Bonifacium MURATORIUS ad Majores claris-
 simæ familiæ Comitum S. Bonifacii referendum censet , at-
 que animadvertit e solemni jurisjurandi formula mentio-
 nem fieri *animæ Domni Imperatoris* , etsi hoc anno Henri-
 cus IV. Rex duntaxat fuerit. Ejuscemodi *Veronæ Comi-
 tes* judiciorum causa , pro Imperatore exercendorum , con-
 stitutos fuisse credit MURATORIUS. *Marchionum* absen-
 tium locum Comites isti suppleverint , quales præceden-
 te ætate , ac deinceps aliquanto tempore , aut ipsi Du-
 ces Carinthiæ , aut eorundem fratres fuere. Institutis
 porro *Comitibus Veronæ* , *Marchionum Ducalium* dignatio
 potius in honoris titulum declinasse videtur , ea tamen ra-
 tione , ut cum *Marchionem Veronam* venire contingeret ,
 ipse tum judiciis præsideret. Exempla istiusmodi vidimus
 sub Ducibus Henrico I. Ottone I. & Adalberone : atque non-
 nulla se deinceps dabunt.

Carinthiæ Ducum in Aquilejensi Marchia & Foroju-
lio auctoritas aliquantum accisa videtur sub an. MLXXVII. 1077.
Forumju-
lium cedit
Patriarchis
Aquilejæ.
quo Henricus IV. Cæsar Sigehardo Patriarchæ Aquilejæ (præ-
ter Istriam, & Carniolæ partem) etiam ipsius Ducis Carinthiæ
Liutoldi intercessione donavit : „ Comitatum Forijulii, &
„ Villam Luzanigam dictam, omneque beneficium, quod Ludovi-
„ cus Comes habebat in eodem Comitatu situm, cum omnibus ad re-
„ galia, & ad Ducatum pertinentibus..... Datum anno ab
„ Incarnatione Domini MLXXVII. Indictione XV. anno autem
„ Ordinationis quidem Domini Henrici IV. XXVI. Regni vero ejus-
„ dem XXIII. Actum Papie feliciter.) Diploma integrum repræ-
sentat R. P. RUBEIS, *Monum. Aquil. pag. 537.* Characteres
temporum in hoc diplomate non bene inter se congruere, mo-
nuimus in nostra *Serie Ducum Carinthiæ illustrata.*

Utut sit de hujus diplomatis fide, Aquilejenses tamen
Patriarchas circa hoc tempus Cæsarum largitate Forumjulium
magna ex parte obtinuisse, ac ejusdem provinciæ feuda con-
tulisse, satis confirmant consequentium temporum acta, quo-
rum decursu nullus jam Aquilejæ Marchio, aut Forijulii Co-
mes, aut Dux memoratur. Patriarcharum Seriem isthic non
obtrudimus; quod eam perfectam satis invenire liceat apud
CL. P. DE RUBEIS in laudatis toties *Monumentis Ecclesiæ Aqui-
lejensis.* Memorata porro Patriarchatus Aquilejensis jura ac
privilegia post sæculi lapsum corroboravit etiam Alexander
III. P. M. dum anno MCLXXVII. Venetiis celebrem cum

Friderico I. Augusto inivit concordiam : ubi nempe Vodalrico Patriarchæ, atque Successoribus confirmavit : „ *Comitatum, Marchiam, Ducatum, Regalibus seu Imperialibus privilegiis concessos.* Bullam ipsam refert R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquil. pag. 618.*

1148.
Hermannus
Marchio
Veronæ
quis ?

Aquilejensi itaque Marchia ad Aquilejæ Patriarchas translata, ad solius *Marchiæ Veronensis*, jam strictius acceptæ, moderatores convertimur. Eorum in Principum numero, qui anno MCXLVIII, cum Conrado III. Rege in Palæstina pro Christianis Sacris militabant, nominatum lego : *Hermannum, provinciæ Veronensis Marchionem.* Hunc ego *Hermannum* non ex illustrissima *Badensium* stirpe, sed *Carinthium* esse arbitror, *Udalrici I. Ducis* filium, fratremque *Henrici IV. Carinthiæ Ducis*, & *Udalrici*, de quibus consule *Tabulam III. Genealogicam.* Equidem *Hermannum Badensem Marchionem* itidem in Palæstina fuisse cum Conrado Rege, colligo præter alia ex documento *Canonice Seccoviensis N. VII. Diplomat. Sacr. Ducatus Styriæ Parte I. pag. 146. & 147.* Ubi

1149. anno MCXLVIII. inter eos, qui cum Conrado III. Frisaci fuere, testes appellantur : *Hainricus Dux de Karintbia*, & *avunculus ejus Hermannus Marchio de Baden*, hunc tamen *Hermannum, Marchionem Veronæ*, nondum fuisse, ex documento anni MCLX, quod mox indicabo, satis certo me confecisse puto.

Accedunt his documenta duo Conradi III. Regis , 1151.
 alterum *Datum AEmonæ* post reditum e Palæstina, cui sub-
 scribitur *Marchio de Padin*, & item diploma *Datum Ratisbonæ*
Kal. Julii MCXLIX, in quo legitur *Marchio de Baden*. In
 tertio vero Conradi diplomate *Dato Ratisbonæ MCLI*. nomi-
 natur *Hermannus Marchio Veronæ*, quem hic ego rursus Ca-
 rinthium fuisse censeo. Trium horum diplomatum mentio-
 nem fecit ILLUSTRIS MASCOVIUS in *Annotatione XVI. ad res*
Conradi III, pag. 361. Quoniam in tertio hoc diplomate
Hermannus, *Ratisbonæ*, scribitur *Marchio Veronæ*, ex eo pro-
 babiliter etiam colligo, non esse hunc *Badensem*; quippe Ba-
 denfes rarissime, & serius, ac non nisi *Veronæ*, aut in Carin-
 thia, leguntur titulo *Marchionis Veronæ*, sed pene semper titulo
Marchionis de Baden, cujus inferius porro reddetur ratio.

Postea *Hermannus Marchio Veronensis* testibus insertus ob- 1158.
 servatur in charta Friderici I, qua litem dirimit inter Henricum
 Leonem, Baviaræ Ducem, & Ottonem Frisingensem Episcopum,
 „ *Datum Augustæ XVIII. Kal. Julii Anno Dominicæ Incarnationis*
 „ *MCLVIII. Indict. VI*. Extat apud MEICHELBECK *Histor. Fri-*
sing. Tom. I. pag. 337. & 338. Atque *ibidem* in alio documento
 anni MCLIX. testes leguntur: *Hermannus Marchio Veronensis*, & 1159.
Heinricus Dux Karentanus. (pag. 354.)

Rursus anno MCLIX. aut sequente: *Hermannus fra-* 1159.
ter Ducis de Carinthia, sine *Marchionis* titulo, testis occurrit
 in charta Mosacensi, relata ab UGHELLO Tomo V. *Ital. Sac.* 1160.
Hermannus
Badensis.

pag. 64. Ea *Marchionis* tituli omissio nihil obstat, quo minus *Carinthius* iste *Hermannus*, hoc eodem tempore certus habendus sit *Veronæ Marchio*. Enim vero diploma *Friderici I.* habetur apud *UGHELLUM Tomo II. pag. 371.* quod in *Serie Ducum illustrata* memoravi, in quo testis conspicitur: *Hermannus Marchio Veronensis, Dux de Carentana*. Aut hic interponendum *H.* seu *Henricus Dux de Carentana*: aut legendum *frater Ducis* loco *Dux*: aut *Italus Scriptor Ducem* minus proprie appellabat: aut ab *Henrico IV. Duce Carinthiæ*, jam sane collega assumptus fuit, consensu *Cæsaris*, *Hermannus* frater; anno siquidem proxime sequente *MCLXI. Henricum Ducem* mortuum fuisse e duobus *Chronicis* alibi constituimus, eique successisse in *Ducatu Carinthiæ Hermannum* fratrem.

Fit Marchio Veronæ.

Sub hoc denique *Hermanno* Duce *Carinthiæ*, eodemque antehac *Marchione Veronæ*, titulus *Marchionis Veronensis*, & quidquid eidem potestatis, inter tot hujus ætatis *Italiæ* turbas erat reliquum, translatum fuisse arbitror in *Hermannum III. (vel IV.) Marchionem Badensem*. Neque vero defunt causæ, cur *Hermannus Dux*, *Marchionatus* dignationem hæcenus *Ducibus Carinthiæ*, aut eorum fratribus propriam, *Badensium Stirpi* tradendam curarit, vel certe permiserit. *Primo*: *Marchiæ Veronensis* administrationem, sive titulum a *Ducatu Carinthiæ* jam separatum fuisse, vel in ipso *Hermanno* vidimus. *Secundo*: *Hermannus Dux Carinthiæ* anno

MCLXI.

MCLXI. institutus, fratrem superstitem non habebat, duo porro Hermannii filioli aut nondum ambo lucem viderant, aut teneram admodum agebant infantiam; quod vel ex Bernhardi, alterius filii, tempore obitus liquet, qui anno demum MCCLVI. decesserit. *Tertio*: Aderat vero Hermannii Ducis cognatus, *Hermannus III. Badensis*, Hermannii II. filius, cujus Secundi soror Mater fuerat Hermannii Ducis; quod conficitur ex documentis verbis paullo ante ad an. MCXLVIII. adductis, ubi *Henrici* (quarti) *Ducis Carinthiæ avunculus* appellatur *Hartmannus Marchio de Baden*. *Quarto*: Hermannii Badenses certo ex eadem cum Bertholdis Zæringensibus stirpe fuere, uti videre licet in *Tabula Genealogica II*, comprobata nostro *Capite II*. Bertholdi porro illi titulo *Ducis Carinthiæ* ad Sæculum usque XII. interdum honorati fuere: quæ res etiam aliquid momenti asserere poterat, cur alienandus a Carinthiæ Ducum stirpe Marchionis Veronensis titulus, in cognatam alioqui familiam, & Carinthiæ Ducis titulo gaudentem, præ reliquis traduceretur. *Quinto*: In tantis Italiæ, perdurante schismate Fridericiano, conturbationibus, facile Marchiæ Veronensis præfecturam in alium transferri vel patiebatur, vel etiam optabat Dux Carinthiæ, cui alioqui molestiarum plus, aut vacui tituli, dignatio hæc ista tempestate, quam utilitatis afferebat; tametsi Verona ipsa circa annum MCLXI. & sequentes, a partibus Cæsaris staret.

1177.
Idem Hermannus III
Badensis,
Marchio
Veronæ.

Septimo denique: Tametsi annum definire nequeam, quo Hermannus Badensis renunciatus sit Veronæ Marchio, sed suspicer duntaxat, id evenisse circa annum MCLXII. Hermannus Carinthiæ Duce recens instituto; attamen an. MCLXXVII. in documento (quo Alexander III. Papa VIII. Kal. Augusti, Veronensis antiquæ Ecclesiæ altare majus dedicasse memoratur) legitur Badensis, uti ego opinor, Hermannus, Veronæ tum præfens, his in verbis: „D. Hermannus, Marchio & Dominus totius Marchiæ Veronensis. (UGHELLUS Ital. S. Tom. V. pag. 799.) Hic τὸ D. legendum censeo Dominus, non vero Dux; neque enim hic additur aliquid de Carinthia: neque aliter τὸ D. legi debet in documento anni MCLXXXVI, uti mox dicam. Itaque dum sententia hæc subest: Dominus Hermannus, Marchio, & Dominus totius Marchiæ Veronensis, intelligendus est alius Hermannus a Duce Carinthiæ; Badensis itaque subaudiendus est, cui stirpi hunc titulum certo accessisse sequentia ostendent.

1181.
1186.

Hermannus Dux Carinthiæ anno MCLXXXI. obiit, ut suo loco diximus, relictis filiis pueris, Ulrico & Bernbardo. Itaque in Tabulis Veronensibus (UGHELLI Ital. S. Tomo V. pag. 807. &c.) notatis „Anno a Nativitate Domini Nostri „JESU Christi MCLXXXVI. Indiēt. IV. Die Dominica II. in „trante Novembris) ubi negotia quædam tractata perhibentur: „In Lepeja, in præsentia D. Armanni (Hermann) Theutonici, „Marchionis & D. totius Marchiæ Veronensis; hic inquam nulla ratione τὸ D. Dux legi potest, Duce dudum mortuo; itaque

que & isthic, & superius in formula simillima anni MCLXXVII. certa ea subest sententia: *Dominus Hermannus, Marchio & Dominus totius Marchiæ Veronensis.*

Verum quemcunque demum hunc Teutonicum Her- 1186.
mannum Marchionem Veronæ fuisse contendas, alia se hic ^{Episcopo}
infert difficultas, enata e quadam Scheda ^{Veronæ} *Tabularii Veronensis*, ^{quid colla-}
testante UGHELLO Tomo V. pag. 805. quæ docet: anno eo-
dem MCLXXXVI. a Friderico I. Imp. multo ante Novem-
brem, Riprandum Veronensem Episc. investitum fuisse: „*De*
„ *toto honore & districtu, quod Imperium habet in Episcopatu &*
„ *Comitatu Veronæ, secundum antiquum consuetum usum.*

Conciliari tamen hæc ita possunt, ut vel *Marchionatus*
honor, ac jura, a *Comitatu* alia fuerint: vel ea tantum præ-
dia intelligantur, quæ in *Comitatu Veronensi* sita ad Episco-
patum pertinebant. Sane novi juris aliquid non videtur Im-
perator Episcopo contulisse, cum ista scribantur: *Data secun-*
dum antiquum consuetum usum. Sed neque Vicariam quan-
dam, absente Marchione, Veronensis Marchiæ moderandæ,
judiciariam potestatem Episcopo Veronensi reipsa traditam
fuisse, conficio ex charta anni sequentis MCLXXXVII. relata
apud MURATORIUM *Antichita Estensi P. I.* ubi hæc legun-
tur: „*Ego Opizo Marchio de Hest (Estensis) Vicarius &*
„ *Nuncius Domini Imperatoris Federici, ad audiendas causas ap-*
„ *pellationum Veronæ, & ejus districtus.* Videtur jam Mar-
chionum quoque auctoritas Veronæ elanguescere cœpisse,
cum

cum hic Vicarius Imperatorio nomine, sine Marchionis mentione, Veronensium causis audiendis præfuerit.

Jam vero ut iis fidem adstruamus, quæ superius de illata in Badensium, dudum *Marchionum*, stirpem, Veronensis Marchionis nova dignatione asseruimus, atque de Hermannō Badensi non nisi probabiliter constituimus; *Friderici II.* & *Rudolfi I.* Badensium mentionem in diplomatibus factam, ad eum finem adhibebimus. In Tabulis Udalrici III.

1265. Carinthiæ Ducis, queis an. MCCLXV. Indict. VIII. confirmaverat privilegia Cisterciensium in Landestrot, exarata charta memoratur teste, inter ceteros: *Domino Friderico Marchione de Verona, Consobrino nostro.* (RUBEIS Monum. Aquil. pag. 726.) Alium ego sane Ulrici Ducis *Consobrinum*, hoc temporis decursu, non invenio, præter *Fridericum II.* Badensem, Hermannī V. (vel VI.) Marchionis Badensis, ac Ducis Austriæ, e Gertrude Austriaca filium, tum annos sexdecim natum. Enim vero *Agnes*, hujus *Friderici* soror, Udalrico III. Duci Carinthiæ an. MCCLXII. nupserat: vide *Tabulas Genealogicas II. & III.* Constat porro *Consobrini* vocabulum usurpari, medio præsertim ævo, pro quovis nexu vel sanguinis, vel affinitatis, qui *Sororis* causa coaluisset; quando ne apud veteres quidem Latinos τὸ *Consobrinus* eadem semper notione fuerat acceptum.

1277. Post *Fridericum II.* Badensem indigna sorte Anno MCCLXVIII. Neapoli securi percussus, *Rudolfum I.* Badensem, *Friderici II.* Patruum, *Marchionis Veronensis* titulo insignem

gnem nobis produxit *Clariff. MASCOVIUS in annotat. ad res Conradi III. Regis pag. 363.* ubi communicatas sibi ab amico memorat literas : *Rudolfi DEI gratia Marchionis Veronensis, datas in Oppido Besenkeim Idibus Aprilis an. MCCLXXVII.* Recensentur in ipsis etiam filii & heredes Rudolphi, videlicet : *Hermannus, Rudolfus, Hesso, Rudolfus*, quos vide : *Tabula Geneal. II.* Mirum illud in hac charta, & fortasse apographi vitio aliquo insertum, duos fratres viventes eodem Rudolphi nomine compellatos fuisse. Attamen ne solis amici Masco-
viani literis totam fidem harum tabularum debeamus, animadverto easdem haud dubie, aut sane ad finem nostrum ejusdem momenti literas Rudolphi Badensis conspexisse *IRENICUM, & LAZIUM.* *IRENICUS Exegeseos Germaniæ Lib. III. Cap. CVI. pag. XCVI.* ita habet : „ *Rudolfus etiam Badensis Marchio Veronensium titulos sibi desumpserat, ut literæ adhuc tēstantur, quæ sub nomine S. Rudolphi subscribuntur.* Anni adscripti hic auctor non meminit. Tum *LAZIUS Lib. VIII. de Migrat. Gent. pag. m. 405.* perhibet *Rudolfum*, qui *Marchio Veronensis* in diplomate legitur, vixisse etiamnum anno *MCCXCV.* Verum hic Scriptor aut *Rudolfum I.* qui anno *MCCLXXXVIII.* obiisse memoratur, cum *Rudolfo II.* confundit, aut fortasse aliud diploma vidit, in quo etiam *Rudolfus II.* Marchio Veronensis appellatus fuerit.

Nos quidem cum *Rudolfo I. Badensi Marchionum Veronensium*, cum *Carinthiæ Ducibus* quocunque titulo connexo-
Disparent
Marchiones
Veronenses
Principes.

rum, feriem terminamus, atque, quod hactenus comprobare conati sumus, post *Hermannum Carinthium*, antea *Marchionem Veronæ*, deinde *Carentanum Ducem*, ex illustrissima *Badensium stirpe* hoc ordine *Marchiones Veronæ* extitisse arbitror: circa *MCLXII. Hermannum III.* (vel *IV.*) subinde ejus filium *Hermannum IV.* ac nepotem *Hermannum V.* hujus dein filium *Fridericum II.*, postea *Rudolfum I.*, *Friderici II.* improlis patrum: ac denique, si *LAZIO* credimus, *Rudolfum II.*, quod ego non præsto.

Marchionum potestas antea desit, quam titulus.

Non dissimulabo tamen, *titulum* fere potius, quam potestatem, ac exercitium (si prima fortasse tempora excipias) *Marchionis Veronensis* *Badensibus Principibus* accessisse; tametsi ne eodem quidem haberent opus, qui dudum antea, saltem ab anno *MCXIV. Marchionum* titulo insignes in Monumentis coævis occurrant, apud *GUILLIMANNUM in Habspurgicis*, item apud *PFEFFINGERUM in notis ad Vitriarium Lib. I. tit. XVII. Tomo II. pag. 654. &c.* atque etiam apud *RDISS. HERGOTTUM Genealog. Habspurg. Tomo II.* Quare dudum explosa ab Eruditis est illa quorundam fabella, & a nobis novis confutata momentis: *Badensium nobilissimam stirpem Verona oriundam fuisse*, atque *Marchionis titulum a Veronensi Marchia* primum *Badenses* accepisse. Enim vero multo antea tempore *Marchionum* dignatione honorati *Badenses Principes*, adeo magnam se honoris accessionem *Marchionatu Veronensi* nactos esse non existimabant, ut raro admodum, neque

que nisi aut Veronæ degentes, aut in Carinthiæ rebus, sese fere *Marchiones Veronæ* scriberent: quippe qui mallent avito illo, plenique juris titulo *Marchionum Badensium*, præ adventitia altera, vacuaque fere *Marchionum Veronensium* appellatione gloriari.

Ut autem clarius ob oculos Lectoris ponamus, quam *Ejus asserti argumenta.* exiguæ auctoritatis, potestatisque inclinante Sæculo duodecimo, ac deinceps, *Marchionum Veronæ* dignatio fuerit, Veronensium res præcipuas post annum MCLXXXVI. gestas, paucis commemorandas duximus.

Opizonem Estensem anno MCLXXXVII. se Vicarium *1187.* Cæsaris Veronæ in judiciis gessisse, idque sine ulla Marchionis Veronensis mentione, superius retulimus. *Opizo Estensis Vicarius Imper. & Potestas.*

Subinde anno MCXCVII. mortuo Henrico VI, interregni in Italia species fuit, quo tempore Italiæ urbes suamet sibi auctoritate *Rectores*, ac *Potestates* (uti vocabant) delegere. Estenses vero Marchiones, hac ætate, *Opizo*, & filius ejus *Azzo*, qui Ferrariæ sedem fixerant, per omnem Marchiam Veronensem Guelficas partes fortissime propugnabant. His fidem aliquot locis facit MURATORIUS in *Annalibus, seu Historia Italiae ad annos 1196. 1197. 1198.*

Libet porro ex *Chronico Veronensi* PARISII DE CERETA, *Muratorii Script. Ital. Tomo VIII. pag. 622. &c.* sequentia in rem nostram excerpere de Veronensium bellis, ac perturbationibus. *1198.* „ MCLXXXVIII. Veronenses pu-

„ gnarunt cum Mantuanis in capite pontis Molendinorum de
 „ Mantua, & de ipsis Mantuanis victoriam habuerunt.

1206. „ MCCVI. *Roba Comes*, fuit Potestas Veronæ &c.

Roba Comes.

1207.

Azzo Esten-

sis post

Odoricum.

„ MCCVII. *Azzo Estensis Marchio* existens Potestas Veronæ
 „ cum parte sua, & communis Bononiæ ex una parte, &
 „ Bonifacius Comes de S. Bonifacio & Monticuli ex altera
 „ parte pugnaverunt.

Idem etiam auctor deinde narrat: Azzonem eodem
 anno MCCVII. rediisse Veronam, unde antea expulsus fue-
 rat, *Odorico Vice-Comite* interea potestatis Magistratum adepto:
 id vero aut ante annum MCCVI, aut parte ejusdem anni,
 ac sequentis fieri debuit; quia anno prædicto MCCVI. *Roba*
Potestas memoratur.

Anno MCCVII. de Azzone Estensi, Veronæ Potestate,
 proluxa documenta extant apud UGHELLUM *Ital. S. Tomo V.*
pag. 811. Laudatus PARISIUS reliqua Veronensium bella,
 Rectores, ac Potestates eorum recenset ad annum usque
 MCCXXXVI. quo Fridericus II. Cæsar Veronam venit. Ne-

1236.

Ezelinus
de Romano.

que vero tum aliquid Veronæ innovatum fuisse proditur; sed
Ezerinus (seu *Ezelinus*) de Romano eodem anno, & *Bonifacius*
Comes de Panico Rectores Veronæ delecti sunt. *Ezelinus* dein-
 ceptus Cæsari fidelis fuit, cujus auctoritate fretus pluribus annis
 Veronæ præfuit, obiitque anno MCCLIX.

1260.

Mastinus
de Scala.

Extincto *Ezelino* de Romano, anno MCCLX. *Mastinus*
 de Scala primum Potestas, anno MCCLXII. Capitaneus, deinde

etiam

etiam *Dominus Veronæ* factus est, teste rursus PARISIO DE CERETA, qui Historiam suam concludit ad an. MCCLXXVIII. Eodem anno mortem subiit *Mastinus*, cui in Dominio Veronæ 1278.
Albertus de la Scala. successit frater *Albertus de la Scala*. Multa quoque de Veronensis Marchiæ, & Urbis Rectoribus Italis, rebusque ad hæc tempora spectantibus, exequitur MONACHUS PADUANUS, *apud Urstifium Parte I. a p. 581.* Et item apud MURATORIUM *Scriptor. Ital. Tomo VIII. Lib. II. & III.* quæ omitto.

Ab anno MCCC. Continuator *Parisi* Scaligerorum res & Veronensium illis obnoxiorum, prolequitur ad annum usque MCCCLXXIV. quo decessit *Canisignorius de la Scala*, 1354.
Canis Grandis: & Canisignorius. qui antea an. MCCCLIV. *Canem Grandem II.* fratrem suum interimendum curaverat. In toto hoc Principum, ac rerum Veronensium decursu nulla *Marchionis Veronæ* occurrit memoria. 1374.

Et vero interea, dum an. MCCCX. Henricus VII. Cæsar in Italia degebat, Veronæ nihil immutavit; Sed Scaligeros, Veronæ Dominos, qui sese tamen Vicarios Imperii & Imperatoris profitebantur, benigne habuit: uti narrat ALBERTINUS MUSSATUS *Lib. I. Rubr. X. apud Muratorium Script. Italiae Tomo X. pag. 333.* Paulo post sub Friderico Pulcro *Vicarii Paduani.*
Austriaco Cæsare, Henricus quidem *Carinthiæ Dux, Vicariam Imperii potestatem* in Paduanos nactus est circa an. MCCCXX. qualem antehac *Henricus Comes Goritiæ* obtinuerat. At enim Paduanis duntaxat, non toti Marchiæ Veronensi, neque ipsi Veronensi Urbi (Scaligeris obnoxiae) hi duo Henrici, ne-

que *Marchionis Veronensis* titulo, præfuere. Neque vero *Henricus Dux*, Paduam delatus, anno MCCCXXIV. contra *Canem Veronæ* Dominum efficere quidquam potuit, quin *Vicariam* illam potestatem infra suum ordinem ratus (qui se Regem *Poloniæ & Bohemiæ*, Ducemque *Carinthiæ* ferret) alium sibi met *Vicarium* substituit *Engelmarum*, quem, cum *Grifone* fratre, anno MCCCXXVIII. Paduani Urbe sua excedere, bonis licet pactis, compulere; atque is exitus erat qualiscunque hujus *Vicariæ Potestatis*.

Denique quam nulla pene *Veronæ* auctoritas fuerit postremorum duorum e stirpe *Badensi Marchionum Veronensium*, nempe *Friderici II. & Rudolphi I.* Satis ex eo desumi potest, quod anno MCCLXVII. ne mentio quidem ulla fiat *Friderici*, titulotenus *Marchionis Veronensis*, Principis *Austriaco-Badensis*, in ea ipsa narratione, qua *Conradini Regis* adventus *Veronam*, mora ibidem, & inde instituta profectio, a *MONACHO PATAVINO* exhibetur in *Chronico, Muratorii Tom. VIII. p. 728.* Tametsi constet, *Fridericum* cum *Conradino* (cujus lateri individuus adhærebat Comes) *Veronæ* adfuisse: quod inter cetera conficiunt literæ *Conradini Datæ Veronæ VI. Kal. Januarii MCCLXVII.* quarum testes subscripti: „*Fridericus Dux Austriæ dilectus con-* „*sanguineus noster. Vide Annales Austriæ R. P. CALLES S. J. Parte II. Lib. VII. pag. 461. Nota B.)*

Reliqua
Veronæ.

Tuto igitur *Marchionum Veronensium* qualemcunque seriem, quæ ratione aliqua *Carinthiæ* illigabatur, cum *Frideri-*

rico, atque Rudolfo, Badensibus concluderamus. Brevissime reliquam Veronæ, ejusque Dominorum sortem ita habeto. Anno MCCCLXXXVII. Galeacius Mediolanensis, pulso Antonio Scaligero, Veronam occupavit: eadem Venetæ Reipublicæ cessit Mense Julio anni MCCCCVI. Bello Camera-censi anno MDIX. amisere Mense Majo Veneti Veronensem Urbem agrumque: at eandem recepere Januario Mense an. MDXVII. ex quo tempore Venetorum Reipublicæ Imperium Verona veneratur. Hæc apud Venetæ Historiæ Scriptores, in DANDULI *Chronico*, continuato ex BEMBI *Chronico*, Muratorii *Tomo VIII. Script. Ital.* porro apud SABELLICUM, BEMBUM, PARUTAM &c. in *collectione Historicorum Venetorum* APOSTOLI ZENO: atque alibi quærenda erunt ei, qui de his ampliora nosse desiderat.

Attamen de *Marchionibus Veronensibus* paucos invenias, qui eosdem ordine aliquo recensuerint. TORELLUS SARAYNA in *Libro: de his, qui potiti fuerunt Dominio Veronæ*, pag. 26. &c. in *Thesauvo antiquit. & Histor. Italiæ* Græviano *Tomo IX. Parte VII.* ne mentionem quidem *Marchionum Veronensium* intulit: PARISIUS de *Cereta in Chronico Veronensi* ab anno MCXVII. Magistratuum duntaxat, Potestatis, Rectoris, Capitanei, ac deinde Scaligerorum Dominorum Veronæ meminit. Neque alia fere apud alios Italicos Scriptores invenias, ut in *Descriptione Italiæ* LEANDRI ALBERTI, in *Monacho Patavino* &c. Inter nostri Sæculi & præcedentis Scri-

pto-

ptores sunt quidem, qui de Badensibus Marchionibus, *Marchionis Veronenfis* titulo honoratis, aliqua attigerint, at de Vetustioribus Marchionibus rari sunt, qui investigandum sibi aliquid paullo diligentius putaverint. Solos pene excipimus Viros Clarissimos R. P. DE RUBEIS in *Monumentis Ecclesie Aquilejensis*, & JOHANNEM CHRISTOPHORUM PESLERUM in *Serie Ducum Carinthie*, atque Celeberrimum MURATORIUM tam in *Historia seu Annalibus Italie*, quam in *Antiquitatibus Italie medii ævi*, Illustrem denique MASCOVIUM supra laudatum, quorum etiam opera nos profecisse libenter profiteamur. Utrum aliquid hac in re Marchionum Veronenfium notitiam promoverimus, periti arbitrentur; tametsi agnoscamus multa etiamnum ad perficiendam Marchionum Veronenfium Seriem desiderari. Antiquissima Veronæ tempora, quæ nos non attigimus, SCIPIO MASSEJUS Marchio, magno eruditionis apparatu in *Verona Illustrata* pertractavit.

CAPUT VI.

Series Chronologica Rerum & Mutationum præcipuarum Carniolæ, quod Principes attinet. Ad Tabulas

III. IV. & VII. Genealogicas.

Carniola, seu Carniolia, quasi Carnia minor, eosdem Sæculo undecimo, quos Bajoaria, Duces habuit, & quosdam Marchi-Comites, quibus tamen Marchionibus nequaquam Carniolia, quanta est hodie, commissæ videtur. Separato sub annum CMLXXVI. Carinthiæ Ducatu a Bajoaria, Carentanis Ducibus, sed sub Regibus Germaniæ, Carniola obnoxia fuit. Prima ejus memoria sub *Marchæ Greinæ & Carniolæ* nomine occurrit, cum Marchiæ Comite *Poppone*, tametsi *Carniolæ* nomen & *Carniolensium* jam Longobardorum, Italiæ imperantium, tempore legatur. Sed nobis non nisi ab Ottonum Cæsarum ætate Carniolæ epochas quasdam evolvere propositum est, atque ostendere, quomodo in hodiernam amplitudinem accreverit.

Primus itaque se nobis offert *Poppo Comes*, in *Marcha Greinæ*, quæ & Carniola vocatur, in Ducatu Heinrici II. Ba-
joariæ & Carentani Ducis, quem nobis prodidere diplomata duo Ottonis II, Abrahamo Frisingensi donantis quædam prædia Carniolæ circa *Loncam*, alias *Lack*, seu *Bischof-Lak* dictum oppidum, hodieque Frisingensi Ecclesiæ obnoxium. Ad an. DCCCCLXXIV. Diplomata illa HUNDIUS GEWOLDIANUS Tomo I. *Metrop. Salisburg. pag. 91.* ac deinde *Chronol. P. II.*

974.
Poppo Comes.

rectius produxit MEICHELBECKIUS *Historiæ Frising. Tomo I. Parte I. pag. 180. & 181.* Mentio hic fit Fluvii Zoure, qui hodie Zeyre dictus est, *Loucamque* alluit.

989.
Waltilo
Comes.

Ejusdem Marchæ Greinæ, seu Carniolæ alter Comes, paullo post, nempe anno CMLXXXIX. comparet *Waltilo*, in cujus Comitatu sita illa prædia, quæ donarat Otto II, confirmat, ac donat, augetque Otto III. Abrahamo Frisingensi Episcopo. MEICHELBECK *Hist. Frising. Tomo I. pag. 185. & 186.* HUNDIUS *Tomo I. pag. 92. & 93.* Henricus II. Rex anno MII. VIII. Kal. Decembris, Gotescalco Frisingæ Episcopo donat omnia, Regi propria, inter fluvios Tibnizam, Savum, & Zoaram, in Regione Carniola, in Comitatu Waltilonis Comititis. Diploma refert GEWOLDUS ad HUNDIUM *Tomo II. Metr. Salisb. pag. 406.*

Quoniam *Lonca*, seu *Lack*, haud procul Crainburgo abest, videtur dicta a nonnullis *Marcha Crainburgica* hic intelligenda, quæ Carentani limes versus Italiam fuerit, usque ad Karstum, & Goritiensis Comitatus fines extensa. Aliam fuisse tum censeo *Marcham Vinidorum*, quæ Croatiam contingit; tametsi nihil obfit, uni interdum Comiti utramque, aut etiam Istriæ Marchioni ambas, vel alterutram Marchiam contributam fuisse, quas hodierna Carniolia item ambas, & his ampliora complectitur.

1067.
Udalricus
Marchio
Istriae.

Equidem anno MLXVII. hanc *Marchiam Greinam*, aut ejus partem, Istriæ adnumeratam fuisse, satis ostendit documen-

mentum, quod attulimus in *Serie Chronologica Marchionum Istriae* ad hunc annum ex MEICHELBECKII Tomo I. pag. 261. ubi in *Pago Istria, in Marcha Udalrici Marchionis*, nominantur loca: *Cubida, Lounca, Ozpe, Razari, Trüsculo, Steina, Sachte Petre*. Ex his colligitur: hunc Udalricum Istriae Marchionem, Marchæ Greinæ usque ad Steinenfes Alpes extensæ, tum quidem præfuisse.

Henricus IV. Imperator, turbidis illis temporibus, 1077. quibus & cum Pontificibus, & cum Germaniæ Principibus, ^{Sigehardus Patriarcha Aquileja.} conflictabatur, amicis egens, Sigehardo Patriarchæ Aquilejensi, suas partes secuto, *Istriae Comitatum, & Marcham Carniolæ* donavit anno MLXXVII. Indictione XV. Nuerembergæ, duobus Diplomatis, quorum prius de Istria, alterum de Carniola refert UGHELLUS Tom. V. Edit. Venetæ pag. 58. Ex altero, de donata Carniola, sequentia verba repræsentamus:

„ Marchiam Carniolæ de nostra Regali proprietate, & pote-
 „ state in proprietatem, atque potestatem præfatæ Aquilejen-
 „ sis Ecclesiæ, & prænominati ejusdem Sedis Patriarchæ Si-
 „ gehardi, suorumque Successorum tradimus, & perpetualiter
 „ concedimus, ea videlicet ratione, ut idem Sigehardus Pa-
 „ triarcha eandem Marchiam possideat, obtineat, & omnimoda
 „ lege, & quo sibi placeat jure, utatur, ac post vitæ suæ de-
 „ cursum Successoribus suis cunctis in idipsum relinquat....)

Hujus donationis mentionem quoque fecit ANONYMUS LEOBIENSIS, sed ut sæpe multa sub eodem anni nu-

mero temere congerit, vitiose illic adscripto anno MLXX. nisi dicas: designatam circa eum annum, petitamve primum ab Henrico eam fuisse gratiam. Porro autem Patriarcham Sigehardum prædicto anno MLXXVII. vita functum jus suum persequi non potuisse res ipsa loquitur. Sed neque proximum Sigehardi Successorem Henricum, ac deinde Fridericum II. Patriarchas, reipsa Carniolia potitos fuisse constat, seu Henrici Imp. inconstantia, seu Principum aliorum, qui eas terras sibi venditabant, contrariis conatibus.

De Istria diximus suo loco, circa eundem annum MLXXVII. Liupoldi Ducis Carinthiæ fratri Henrico ipsammet Istriam ab Henrico IV. concessam fuisse, teste BURKARDO *Sanct-Gallenst.* Carniolæ quoque Marcham Istriæ interdum connexam, aut Carinthiæ Ducibus, aut Istriæ Marchionibus a Patriarchis sponte, aut ingratis hac ætate permissam arbitror.

1091.
Uodalricus
Patriarcha
Aquilæ.

Sane Carniolæ Marcham ipse Henricus Cæsar, datis anno MXCI. novis donatæ Carniolæ tabulis, fatetur: se aliorum consiliis alteri dedisse post primam donationem; hac itaque nova donatione Uodalrico Patriarchæ, Henrici Ducis Carinthiæ fratri, Carniolam iterum plena & libera potestate confert. Diploma vide UGHELLI *Ital. S. Tomo V. pag. 59.* Enim vero Istriæ perinde, atque Carniolæ possessionem ne plenam saltem ac quietam Uodalricus adiret, obstitisse putamus Engelbertum, Henrici junioris, Ducis Carinthiæ, patrem,

trem, quem probabiliter Istriae Marchionem ab anno MXC. fuisse, alibi, dum de Istria ageremus, conjecimus; ubi certum præterea documentum attulimus, ex quo constat, Engelberti I. vel II. Comitis de Valle Lavanda, milites quosdam in Carniola damna Patriarchali Ecclesiæ intulisse ante annum MCXX. eumque Engelbertum Marchionis titulo compellari.

Post hæc tempora nulla Carniolæ Dominorum (nisi Patriarchas eo nomine censeas) satis certa ac propria se se produnt indicia. Engelbertos deinceps duos, Istriae Marchiones, etiam puto Carniolæ partem obtinuisse, parte ejus majore Carinthiæ Ducibus servata, qui ex eadem Sponheimensium, seu Ortenburgiorum de Valle Lavanda stirpe cum Engelbertis fuere, uti *Tabula Genealogica III.* exhibemus.

Ab Engelbertis hisce ad Andechsios Comites, cognatos Sponheimensium (uti de Istria agentes probavimus) Istria, & Carniolæ hodiernæ pars translata est, circa MCLXXIII. nempe ad Bertholdum II. Comitem de Andechs, cui anno MCLXXXVII. Bertholdus III. ejus filius, ac Dux Meraniæ, in Marchia Istriae successit, & in annexa Carniolæ parte Bertholdo Duce, & Marchione anno MCCIV. extincto, Otto filiorum ejus natu major in Ducatu Meraniæ, ac Vallis OEni Dominiis successit, in Istria vero, & probabiliter in parte Carniolæ, Henricus, natu minor. Henrico ob necem Philippi Régis exauctorato, Ludovico Bavariae Duci ab

Engelbertus I. & II.
Marchio
Istriae.

Engelbertus II.

1130.

Engelbertus III. ad
1156. &c.

1173.

Bertholdus
II. Comes
de Andechs;
Marchio.

1187.

Bertholdus
III. Dux &
March. Istr.

1204.

Henricus
March. Istr.

1209. Ottone IV. Cæsare an. MCCIX (vide res *Istrianas*) *Istria* & *Ludovicus* *Marcha Carniolæ* concredita fuit.
Bavarus.

Wolkerus Attamen Wolkeri Patriarchæ jura sua exponenti, *Patriarcha.* Ludovicus Dux cessisse perhibetur, idque Otto Augustus ratum habuit an. MCCIX. aut sequente.

1214. Fridericus II. Rex Germaniæ a nonnullis electus,
Otto I. Wolkeri Patriarchæ an. MCCXIV. confirmavit *Carniolam*,
Dux Merania. & *Istria* ; Diploma ea de re protulit LAZIUS de *Migrat. Gent. Lib. VI. pag. 157.* & MURATORIUS *Script. Ital. Tomo XVI. & RUBEIS. pag. 665.* Æmulum Patriarchæ se se opposebat Otto I. Dux Meraniæ, Henrici exauctorati frater, qui ut terræ illæ stirpi suæ eriperentur, non putabat ferendum.

1228. Interea mortuo Wolkeri Patriarchæ successus est anno MCCXVIII. Bertholdus Andechsius Ottonis I. Meranii frater : cum eo convenit denique, ut Otto Dux, mortuo an. MCCXXVIII. fratre Henrico, jura sua in *Istria* & *Carniolam* Patriarchatui concederet, circa an. MCCXXIX. Ea omnia Fridericus II. anno MCCXXX. rata habuit. Sed hæc omnia in rerum *Istrianarum* serie paullo curatius executi sumus.

1229. Antequam *Carniolæ* Dominorum seriem prosequar, dicam aliquid de *Austriæ*, *Styriæ*que Ducibus, e *Babenbergi-*
Bertholdus *Patriarcha.*

1230. ca stirpe, nempe, de primo in *Carniolam*, ab illis illato pede. Extat apud Cl. MEICHELBECK *Histor. Frising. Tomo II. pag. 5.* documentum, quo Leopoldus Dux *Austriæ*, & *Styriæ*, a Geroldo Episcopo *Frisingensi* emit feuda quædam

dam in *Marchia*, anno MCCXXVIII. quæ a Frisingensi Ecclesia Henricus Istriae Marchio obtinuerat. Has fiduciarii juris terras in *Marchia Greina seu Carniola* fuisse, nullus dubito, ubi certum est Frisingensem Ecclesiam complura jam olim prædia ab Ottone II. Augusto nactam fuisse; tametsi in tabulis illis neque *Marchiæ*, neque *feudalium locorum nomina* diserte exprimantur.

Subinde Leopoldi Ducis filius Fridericus, bellicosus ^{1233.} ille, & inquietus Princeps, ducta anno MCCXXIX. Agnete, ^{Fridericus Dux Austriae, Dominus Carniolæ.} filia Ottonis I. Ducis Meraniæ, sive titulo dotis, sive aliis, quæ ignoro, pactis, terras suas in Carniola ita amplificavit, ut anno MCCXXXIII. titulo *Domini Carniolæ* primus, quod sciam, & primum eo anno se scriberet, in charta relata a Cl. P. MEICHELBECK. Tomo II. pag. 12, quæ III. Calendas Majas exarata fuerat. Consequentium quoque annorum tabulæ, a Friderico isthoc Duce publicatæ, titulum *Domini Carniolæ*, Ducis Austriæ Styriæque titulis adjungunt. Vide *Seccoviensis Episcopi Diplomata* N. XI. *Diplomatar. S. Duc. Styriæ Parte I.* Friderici Ducis, cum titulo *Dominus Carniolæ* Diploma „ Da, „ tum in *Ertparch VIII. Kal. Martii Anno MCCXXXIV.*) Item eodem anno Cl. LINKII *Annales Austrio-Clara-Valenses* Tomo I. pag. 305. Item R. P. BERN. PEZ. *Codicis Diplomatar. Epistol. Parte II. pag. 85.* Porro ad annum MCCXXXV. *Reverendissimi Hergotti Monument. Austr. Tomo I. pag. 209. &c.*

Enim

Enim vero Fridericum, ut alia multa, ita hunc titulum palam sibi, tribuere ausum fuisse, nihil miror; attamen Carniolæ pars major cum Labaco, Urbe præcipua, viciniaque, in Carinthiæ Ducum potestate & hisce annis, & deinceps fuit, uti dispicere licet e *Serie Diplomatica Ducum Carinthiæ*, a nobis proposita, ubi *Bernardus Dux Carinthiæ*, an. MCCXXXIV. fundat primo Cisterciensium Cœnobium in Landestrot, atque idem confirmat an. MCCXLVIII.)(Anno MCCXLIII. *Bernardus Dux Gyriensi Cartusiæ* donat aream pro extruenda domo in *Urbe Labacensi*, & alia his similia.

1234.
Engelbertus Marchio intrusus.

Dum rerum istarum, quæque præcessere, nexum historicum considero, assentiri penitus vix possum iis, quæ apud Doctissimum P. HAHNTALER *Fastorum Campilil. Dec. IV. §. I. pag. 812. N. 39.)* & *pag. 1314.* leguntur, tanquam scripta a PERNOLDO, auctore Synchrono, cujus verba ita habent, ad an. MCCXXXIV. post pacis, & nuptiarum pacta: „ Omnia „ splendide, & cum pace acta sunt F. (*Friderico*) Duci ob „ suæ Generositatis famam Carnioli, defuncto Marchione „ suo de Crainpurch, Angilberto sine liberis, Principatum „ suum obtulerunt.

Adeo a verisimilitudine hic abludunt pleraque, ut hæc PERNOLDO, olim assuta, & supposita dicere malim, quam iisdem acquiescere.

Quis enim vero Carniolæ Marchiæ, sane exiguæ regionis, (ut eam possidebat Fridericus Austriacus) proceribus,

populoque eam potestatem tribuat, ut sibimet, hac ætate, *Principem* deligerent? cur nullæ partes hic Patriarchæ Aquilejæ, aut Carinthiæ Duci, aut Cæsari denique tribuuntur? Quis ille *Angilbertus*, seu *Engelbertus Marchio Crainburgensis*, quem nullæ vicinorum Principum Historiæ, aut Genealogiæ, vel Diplomata indicant? *Engelbertum Marchionem de Kreiburg* (non Crainburg) lego MCLXX. postremum in docum. *Friderici I. Diplomatariorum Sacrorum Styriæ pag. 279. Partis II.* Sed locus Bajoariæ *Kreiburg* cum sit hic certus, ad *Crainburgenses* Carniolæ, ut puto, non facit. *Engelbertus III. Goritiæ Comes* jam circa annum MCCXX. obiit, filiosque duos reliquit heredes, neutrum nomine *Engelbertum*, uti ostensum est in *Tentamine Genealogico Comitum Goritiæ pag. 110. &c.* Alium vicinum *Engelbertum* hac ætate non novi. Si porro an. MCCXXXIV. obiit Carniolicus *Engelbertus*, ac tum denique *Friderico Duci* oblata est Carniola; cur ergo *Fridericus* idem *Dux* se jam anno MCCXXXIII. exeunte Aprili, *Domini- num Carniolæ* appellat? sed hoc documentum ignotum fuerit *Pernoldo*, aut ejus interpolatori: atque nescierit porro, jam antea Austriæ Duces Carniolæ aliquid obtinuisse. Prætereo leviora, quale est: *Fama generositatis Friderici Ducis* allec- tos fuisse Carniolos; qui fortasse potius fama violentiæ ac libidinis absterreri potuissent: malunt plerumque populi elementem ac moderatum Principem, præ sui impotente ac bellicoso, si libera sit iisdem optio.

Vereor, ne ex Engelberto Kreiburgensi, Crainburgensis enatus sit Marchio. Aventinus Sæc. XIII. Engelbertum Crainburgi in Bavaria Marchionem facit, & genus ejus enarrat, qui obiit sine liberis. AVENTIN. *Annalium Bojorum Lib. VII. pag. 694. Edit. 1554.*) Utut sit, Fridericus Dux Austriacus Carniolæ portionem qua emtione patris sui Leopoldi, qua dote Agnetis Meraniæ consecutus, *Dominum Carniolæ*, (non *Ducem, Principemve*, non *Marchionem*,) seu permittente, seu dissimulante Cæsare, & Patriarcha Aquilejæ, se anno MCCXXXIII. scribere cœpit, quin tum Carniolia tota potiretur, cujus pars major Ducum Carinthiæ erat. Diploma MEICHELBECKIUS refert, de quo superius.

1245.
Nactus est
Carniolia
spem tituli
Ducatus.

Fridericus II. Cæsar, eidem Friderico Duci Austriæ, quem antea exaucloraverat, omnino conciliatus, etiam singularem gratiam circa an. MCCXLV. seu contulit, seu potius obtulit, paravitve, qua potestas ipsi fiebat, Austriam & Styriam Regis titulo possidendi, & *Carniolam* in *Ducatum* erigendi. Apud PETRUM DE VINEIS Diploma illud legitur, quod effectum tamen sortitum non fuit; cum anno proxime sequente Fridericus Dux occubuerit. Hæc plenius tractata vide sis in *Annalibus Austriæ* R. P. CALLES S. J. Tomo II. pag. 337. &c. ubi hæc charta, anni ac diei notis destituta, refertur probabiliter ad an. MCCXLV.

Illa Friderici bellicosi, titulum *Domini Carniolæ* usurpandi libertas, Ducibus Carinthiæ merito displicuisse videtur;

tur ; quare *Bernardo Duce* (qui in assumpto, & jam diu usurpato solo *Ducis Carinthiæ* titulo nihil mutandum censuit) mortalibus exempto, filius ejus *Ulricus Dux* primo statim regim-
 nis sui anno (& jam etiam antea apud MEICHELBECKIUM) *Ulricus Dux Ca-*
 se *Ducem Carinthiæ*, & *Dominum Carniolæ* scripsit, ubi vi-
 dere licet in *Serie nostra Ducum Carinthiæ illustrata* ad annos *rinthiæ, dein Phi-*
lippus & Ottocarus.
 MCCLI. & MCCLVI. quo posteriore anno Bernardus Dux obiit. Proximi etiam post *Ulricum Carinthiæ Duces*, cum *Philippus*, tum & *Ottocarus Rex Bohemiæ* (post obtentam MCCLXX. mortuo *Ulrico Duce*, *Carinthiam*) se se *Dom-
 nos Carniolæ* scripsere ; ast *Mainhardus* deinde, & filii, *Duces Carinthiæ*, *Domini Carniolæ* compellatione abstinuere in *Austriacorum Ducum gratiam*, ut opinor, de quibus mox plusculum.

Si BELLONO, & ANONYMO LEOB. credimus, *Ul-*
ricus Dux Carinthiæ, pro se, & *Philippo fratre*, dedit *Patriarchæ Gregorio Laybacum*, & alia ; sed eadem illico feu-
 di titulo recepit circa annum MCCLXI. Enim vero hac
 ætate a *Patriarchis Aquilejæ Marchiones* quosdam, minoris
 ordinis, constitutos fuisse, qui *Marchionis Istriæ*, & interdum
Carniolæ quoque titulo honorabantur, docuimus sub finem
Capitis IV.

Bonis pactis anno MCCLXXVI. *Rudolfo Regi Au-*
striam, Styriam, Carinthiam, & Carniolam cessit, dein de-
 victus & occisus MCCLXXVII. *Ottocarus Rex*, ac *Dux Ca-*
rinthiæ, ac *Dominus Carniolæ*. *Rudolfus victor*, *Carinthiam*
 &
Albertus I.
Dux Au-
striæ, &
Styriæ,
Dominus
Carniolæ.

& Carniolam, jam antea per Meinhardum Tyrolensem an. MCCLXXV. occupat, Imperii nomine, eidem Meinhardo regendas commisit: *Carniolam* præterea etiam pignoris titulo Meinhardo pro mutuo datis XX. millibus Marcarum Rudolfus concessit, teste *Continuatore Martini Poloni* ad an. 1286.

Anno MCCLXXXII. Rudolfus Cæsar Alberto & Rudolfo filiis Austriam, Styriam, *Carinthiam* (sed hanc, jure postliminii reservato, Meinhardo sepositam destinabat) & *Carniolam* contulit, quarum possessionem (dempta Carinthia, & Carniolæ majore parte, quæ vel oppignorata erat Meinhardo, vel Carinthiæ propria) adiit Albertus, sumto titulo: *Albertus DEI gratia Dux Austriæ, & Styriæ, Dominus Carniolæ, Marchiæ, & Portus Naonis &c.* In hoc titulo, cum *Carniola* a *Marchia* discernatur, citra dubium intelligenda videtur *Marchia Vinidorum* seu hodiernæ Carniolæ pars orientalis, & Croatiae contermina.

An possederit Carniolam Albertus?

Possederitne Albertus I. Carniolam, & Marchiam Vinidorum, an solo titulo & jure reservato gavissus sit, decidere non ausing. Sane posteaquam anno MCCLXXXVI. die I. Februarii Meinhardus, antea Tyrolis & Goritiæ Comes, Dux Carinthiæ renunciatus est, atque idem fratrem suum Albertum II. Goritiæ Comitem, Palatinum Comitem Carinthiæ, si *Anonymo Leobienfi* fides, solemni ritu constituit; certa subinde documenta occurrunt, quæ docemur: Labacum, & Carniolæ magnam partem Meinhardo Duci, Marchiam vero Vinido-

dorum, & Mötlingam, cum portione mediterranea Istriae, Alberto II. Comiti Goritiæ, & Alberto III. & IV. Goritiani deinceps fuisse obnoxias. Has Marchæ Vinidorum, & partis Istriae terras, aut ex Merania hereditate post Ottonis II. Ducis obitum anno MCCXLVIII, Goritiani accepere, aut cum Carinthia Meinhardus acceptas, fratri Alberto contulit, Palatino Carinthiæ.

Nonnullas assertorum probationes subjicio. Anno ^{Goritiae Comites in partem Carniolae possedere.} MCCLXXXVI. Albertus II. Com. Goritiæ Fradnicensi in Carniola Cartusiæ immunitatem a vectigalibus largitur, in iis locis, quæ ad mare Adriaticum procurrunt, & in *Marchia Vinidorum*. Ita P. MARTINUS BAUZER S. J. *Rerum Noricarum, & Forojuliensium Lib. VI. N. 7. in MSto.* Eodem teste, eodem Libro VI. N. 78. Anno MCCCXXV. Albertus III. Alberti II. filius, Comes Goritiæ, Pisini in *Istria*, cum nobilibus Istrianis suæ ditionis, conventum celebrat, atque cum Patriarcha Aquilejæ Pagano Turiano, cumque Venetis de limitibus Istriae solemniter transigit. Sed & antea MCCCIII. Albertus II. Comes binis tabulis, quas in *Tentamine Goritiensi Chronologico* adduximus, se possessiones in *Istria*, in *Carst*, in *Marchia* (Vinidorum) & in *Carniola* habuisse declarat.

Albertus quartus Comes Goritiæ anno MCCCLXIV. ^{Iidem Austriacis cedunt certis partibus Carniole partem.} Viennæ die Jovis post S. Petronellæ cum Austriæ Ducibus mutua, in casum mortis sine herede, successionis pacta init, quæis Albertus Comes, Rudolfo, Alberto, & Leopoldo Du-

cibus cedit Goritiam, *Istriam*, *Metlingam*, Lontium, & Palatinatum Carinthiæ certis conditionibus. Econtra Rudolfus Dux se obligat ad solvenda Judæis debita Alberti Comitis &c. Tabulas integras vide apud ANT. STEYERER. S. J. *Commentar. pro Hist. Alberti II. pag. 399.* Vi horum pactorum, ut opinor, mortuo Alberto IV. Goritiano, an. MCCCLXXIV. *Istria* & *Metlinga* Austriacis cessit, easque Carniolæ tunc unitas fuisse refert BARO VALVASORUS *Lib. X. pag. 258. ex Notitia Provinciæ.*

Porro anno MCCCLXV. Albertus IV. Goritiæ Comes, tertii filius, *Incolis Istriæ*: & alio diplomate *Marchiæ Vinidorum*, & *Metlingæ* privilegia comprobat. Utramque chartam refert LÜNIG *Arch. Imp. Parte spec. Cont. I. Tom. II. §. IV. N. 118. a pag. 195. ad 198.*) Hæc, atque his similia, mihi persuadent, ad Austriacam Domum Istriæ partem, cum Marchia Vinidorum, reipsa & integra possessione, non nisi post mortem Alberti IV. Comitis Goritiæ, (ex pactis an. MCCCLXIV. initis) anno MCCCLXXIV. transiisse; tametsi titulo *Carniolæ*, & *Marchæ Vinidorum* Austriaci jam inde ab Alberto I. Duce Austriæ gauderent, ac dein prædia fortasse quædam in Istria & Metlinga pactis, pignore, vel emtione obtinerent.

Certiora sunt hæcenus dicta per diploma Friderici III. Augusti, quo, *Dato Labaci, die Mercurii ante Dominicam Reminiscere in Quadragesima an. MCCCCXLIV.* Confirmat pri-

vilegia *Metlingensium*, & *Marchæ Vinidorum*, ac profitetur, eas terras ab *Alberto Comite Goritiæ*, bonæ memoriæ, ad *Austriacos Principes Majores* suos, atque ad se esse devolutas.

LÜNIG R. A. *Parte spec. Cont. I. T. II.*

Meinhardum porro, Ducem *Carinthiæ*, in *Carniola* se Meinhardus Dux quid in Carniola? Principem, attamen sine titulo illo, gessisse, præter alia, ostendit diploma, quod exhibet *BARO VALVASOR Carniolæ Lib. X. pag. 235.* Eodem: *Meinhardus Dux Carinthiæ, Tyrolis Comes, Tridentin. ac Brixinenf. Ecclesiarum advocatus*, eximit Cœnobium *Carniolæ* in *Freudental* a mutis quibusdam, ac teloneis in *Rupp*, & *Hulle*. Datum *Laybach die VIII. Februarii MCCLXXXVIII.*

Post Meinhardum, filii ejusdem, uti in *Serie Ducum Carinthiæ* dictum est, *Carinthiam* rexere, & *Carniolæ* potiore partem, ast etiam sine titulo *Domini Carniolæ*; quod eo titulo uteretur familia *Austriaca*, cui cognata stirps *Meinhardi* multum debebat. Filiorum *Meinhardi* postremus *Henricus* anno *MCCCXXXV. die IV. Aprilis* extinctus est, nullo filio relicto, sed filia *Margaretha Maultasch*, conjuge *Johannis Henrici*, filii *Johannis Lucenburgii*, Regis *Bohemiæ*. Eodem anno *Ludovicus Imperator Alberto II. Duci Austriæ, & Ottoni ejus* 1335. Albertus II. & Otto Austriaci Carinthiam & Carnioliam obtinent 1365. totam. fratri, *Ducatum Carinthiæ* confert, cujus ipsi possessionem capiunt, atque una majoris *Carniolæ* partis potiuntur, quæ cum *Labaco urbe*, *Carinthiæ Ducatui* ad id usque temporis conjuncta legebatur. Atque adeo ab hoc anno *MCCCXXXV.*

Au-

Austriaci Principes, titulum *Domini Carniolæ* pleniore cum possessione confociarunt, Goritiensium tamen Comitum portione in Metlinga & Istria, nondum imminuta, uti patet ex Diplomate anni MCCCLXV, quod ab Alberto IV. Goritiæ Comite publicatum indicavimus, post cujus obitum Austriaci plenissime, quanta est hodie, Carnioliam possedisse videntur. Quando ad felicissimum Augustæ Domus Habsburgo-Austriacæ in Carniolia regimen delapsi sumus, illud eruendum restat, quo primum anno, loco tituli: *Dominus Carniolæ*, alter: *Dux Carniolæ*, & a quo sit usurpatus; atque adeo quando *Ducatus* honore reapse aucta sit Carniolia?

1364.

¶

1365.

Rudolfus
IV. Dux
Carniolia
primus.

Inter Diplomata *Runensis Cistercii Diplomatar. Sacr. Ducatus Styriæ P. II. N. LII.* Rudolphi IV. Ducis Austriæ, chartam produximus, datam Viennæ Dominica Reminiscere an. MCCCLXV, in qua Rudolfus scribitur non jam *Dominus*, sed *Dux*, vel in consortio aliorum Ducatum, *Archidux.... Carniolæ*. Runensis Codicis illius collector addidit sequentia: „Adverte, quod in hoc diplomate prima vice Rudolfus „Carnioliam inter Ducatus numeret.) Hoc manuscriptum, istamque animadversionem, bona fide retulit BARO VALVASORUS *Carniol. Lib. X. pag. 253.*

Verum ex Diplommatibus, a R. P. ANTONIO STEYERER S. J. in *Commentariis pro Historia Alberti II. Duc. Austr.* pag. 379. & 399. adductis, colligo: epocham tituli *Ducis Carniolæ* affigendam esse anno MCCCLXIV. intra XVI. Martii,

tii, & Maji VIII. diem, quod ita ostendo. In diplomate dato VI. Idus Februarii MCCCLXIV. seu VIII. Februarii: item in tribus chartis, datis die S. Scholasticæ, seu die Lunæ ante S. Valentini, id est X. Februarii, Rudolfus IV. eodem anno appellatur: *Dux Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ, Dominus Carniolæ, Marchiæ, & Portus Naonis.* Demum pag. 399. Dum Rudolfus IV. confirmat privilegia Cænobii Stamsensis in Tyroli, ita scribitur: *Rudolfus quartus DEI gratia Archidux Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ, Dominus Carniolæ, Marchiæ &c. Actum & datum Viennæ XVI. die Martii, Anno Domini MCCCLXIII. ætatis nostræ XXV. Regiminis vero sexto anno.* Verum eodem anno in diplomate dato die Mercurii post inventionem S. Crucis, id est, VIII. Maji MCCCLXIV. item in alio die Jovis post Petronillæ, seu VI. Junii, titulus Rudolphi legitur: *Archidux (vel Dux) Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, Dominus Marchiæ Vinidorum, & Portus Naonis.* Seu Germanice: *Herzog (vel Ertzherzog in alio) ze Oesterreich, ze Steyer, ze Kernten, und ze Crain: Herr auf der Windischen March, und ze Portenau.*

Quemadmodum Rudolfus IV. primus Austriacorum an. ^{Rudolfi IV. ingenium.} MCCCLIX. se *Palatinum Archiducem*, seu *Pfalenz Erzherzog*, ita primus item *Ducem Carniolæ* an. MCCCLXIV se se publicis in literis compellavit; utrumque, nisi fallor, splendoris suæ gentis, & antiquitatis studiosus, ac sublimium designationum plenus Princeps, desumpsit ex antiquis juribus ac pri-

vilegiis, Austriacis Principibus per Imperatores olim indultis. *Archiducem Palatinum*, Ducem *Austriæ* appellari posse, noto illo privilegio Fridericus I. Imperator constituit: *Carnioliam* vero ad *Ducatus* honorem extollendi Fridericus II. Cæsar circa an. MCCXLV. Friderico bellicoso Austriæ Duci potestatem fecit; utroque jure usus est Rudolphus quartus, eosque titulos *Chartis & Sigillis* suis primus inferendos curavit. Nulla deinde Principum seu Ducum Carniolæ mutatio insignis fuit, sed ex Augusta Austriadum Domo Clementissimos Dominos nata est Carniolia, eosdemque Duces, seu Archiduces, quos Carinthia ac Styria, atque a Ferdinandi II. temporibus eosdem, quos Austria Archiduces, & Germania Imperatores est venerata, hodieque in MARIA THERESIA Augusta veneratur, atque in regiminis thoricque Augusto Conforte,

FRANCISCO Romanorum Imperatore, quos

DEUS diutissime servet.

CAPUT VII.

*De Comitibus Palatinis, & Landgraviis Carinthiæ.**Vide Tabulam V. & VI. Genealogicam.*

In Franconico, Germanicoque Regno, de quo hic sermo, *Quid Palatinus Comes?* *Palatini Comitibus* titulus, ac munus a cura *Palatii* Regis, aut Imperatoris, ortum habet; aliquo enim in *Palatio*, absente Principe, jus dicebat is, qui *Comes Palatii*, seu Germanice *Pfalenz Graf*, sive *Pfalz-Grof* appellatus est. Integræ Provinciæ interdum *Judex* constituebatur *Comes Palatinus*, soli Principi subiectus; porro sine consilio & consensu *Palatini Comitibus*, ne *Duci* quidem ejus regionis magni momenti negotia pertractare licebat. Administrabant quoque Principis quædam prædia, terrasque *Palatini Comites*, ea præcipue, quæ ad *Palatii*, atque ad ejusdem famulitii sumptus tolerandos spectabant.

Ab undecimo circiter post Christum Sæculo, uti *Duces*, & *Marchiones*, ita & *Palatini Comites*, qui omnes fortasse olim ab Regis pendebant arbitrio, Prædia ac dignationem ipsam hereditaria sensim familiæ suæ attribuerunt, consentiente nonnunquam, aut dissimulante Principe, in arctis constituto. *Palatinos* inter *Comites* eminebant *Palatini Bajoriæ*, præcipue e *Schirensium* stirpe, qui multis ad *Rhenum* quoque possessionibus ditati, subinde velut per eminentiam aliquam *Palatini Comites*, vel *Palatini Rheni*, vel a stirpe: *de Witelspach*, aut: *Palatini de Schira* &c. appellati sunt: soli

Ea dignatio hereditaria fit.

que fere hodie veterem hujus tituli dignationem fuffinent. Neque enim ifthic illis de *Palatinis Imperialis aula Comitibus* fermo eft, quorum haud ita vetus appellatio, cum privilegiis nonnullis, literatis quibusdam Viris, etiam nulla generis nobilitate conspicuis, Cæfaris indulgentia tribuitur.

*Carinthiæ
Palatini
Comites
quam ve-
tufti.*

Sed ad *Carinthiæ Palatinos Comites* veniamus. Separatus anno DCCCCLXXVI. a Bajoarico Carinthiæ Ducatus anne illico proprium fit naftus *Palatinum Comitem*, aut an antehac quoque in Carinthia *Comes Palatinus* refederit, magnopere dubito, propter obftinatum veterum documentorum filentium. Enim vero nullum Palatium Regium, & vero ne Villam quidem Regiam in Carinthia propria olim memoratam invenio. Mosburgum arx vetus Carinthiæ, anne fit illa *Curtis Carontana*, cujus *Annales Fuldenfes* ad an. DCCCLXXXVIII. meminere, incertum effe cenfet, ipfe doctiffimus Gottwicensis Abbas GODEFRIDUS, in egregio de *Palatiis Regiis &c.* opere. Attamen cum ANONYMUS LEOBIENSIS ad annum MCCLXXXVII. memoret Mosburgum arcem *Palatinorum Carinthiæ Comitum* poffeffionibus attributam fuiffe, probabile fit, ibidem curtem, aut Palatium Regium, præfertim Carolomanni, & Arnulfi ætate fuiffe, unde confequeretur, probabiliter etiam *Comitem* illic *Palatinum* confediffe; fed altum de hoc titulo filentium. BOLLANDUS ad d. V. Februarii pag. 721. &c. De Agatha Hildegarde agit, quam *Pauli Comitis Palatini Carinthiæ* conjugem appellat circa annum MXXIV. Sed hæc omnia

fatetur sola vulgi traditione constare, quorum si cetera antiqua, veraque crederem maxime, at titulum illum minime.

Enim vero *Palatini Comitis Carinthiae* institutio, si credimus LAZIO *Lib. VI. de Migrat. Gent. p. m. 173. & Comment. Reipubl. Rom. Lib. XII. Cap. II. pag. 1024.*, debetur Henrico II. Cæsari, Regive, qui Ezelino eam dignationem contulerit. Verba LAZII sunt de Ezelino: „ *Primus namque ab Henrico Cæsare Palatinus Carnorum creatus, & Salveldo oppido, Thuringiae donatus &c.* Hunc Ezelinum ex Andechsii oriundum, patrem Alberti facit, qui primus *Goritiæ Comes* ab eodem LAZIO vocatur, atque idem Albertum hunc *Carinthiae Palatinum* appellat. Verum hæc sine idoneo teste probata sunt. Nisi me fallit conjectura, *Ezelinus* iste idem videtur cum *Cazelino*, quem CELEBERR. P. RUBEIS, *Monument. Aquil. pag. 546. &c.* *Comitem Palatinum* scriptum sub exitum Sæculi XI. invenit, & *Carinthiae Palatinum* fuisse suspicatur.

Eorum prima memoria dubia in Sæculo XI.

Sed minime confecta res est: *Cacelinum Comitem* in Istria quidem, Carinthia, & Foro-Julio complura possedisse constat, ac circa Sæculi undecimi finem obiisse; at enim in unico documento, ac in eo semel tantum, in titulo præfixo legitur: *Cacelinus Comes Palatinus*, apud laudatum P. RUBEIS, qui addit: Chartam istam perquam putido anachronismo scateret: in eadem vero, & aliis in chartis, nonnisi *Comes Cazelinus* invenitur. Habeo integrum apographum tabularum foundationis Canoniorum in *Dobrendorf*, hodie *Eberndorf* in

Carinthia, in quibus Wodalricus Patriarcha Aquil. an. MCVL binis vicibus *Cazelinum Comitem*, jam defunctum, commemorat, nulla *Palatini* mentione, multoque minus *Palatini Carinthiæ*. Nihil ergo fatis firmum suppetit, quo certo persuadeamur Goritiæ Comites jam Sæculo XI, publico cum titulo *Palatinos Comites Carinthiæ* extitisse; tametsi negare quoque rem ipsam non possumus. LAZII Ezelinus temporibus Cazelini fatis congruit.

*Sequentes
item Lite-
ræ Sæculi
XIII.*

Subinde ad Sæculum usque tertium decimum nulla Palatinorum Carinthiæ se mihi obtulit memoria, & vero hæc ipsa difficultate dubiisque non caret. Literæ binæ a BOL- LANDO ad diem V. Februarii pag. 722. prolatae sunt, quibus Albertus quidam Comes, anno MCCXXXVIII. *Palatinus Comes Carinthiæ* scribitur. Literas istas in *Tentamine Genealog. Chronol. Comitum & rerum Goritiæ* pag. 125. retulimus, atque Alberto Comiti Tyrolis, adscripsimus; neque eam sententiam in præfenti mutamus, sed aliquid hisce apographis literis a recentiore manu adjectum fuisse arbitramur.

Enim vero literarum prædictarum pleniora apographa, inter Manuscripta adversaria R. P. SIGISMUNDI PUSCH. S. J. inveneram, libetque Tabulas istas, priores quidem integras, posteriores autem, fere conformes prioribus, necessaria sui parte repræsentare; quando præsertim apud BOLLANDUM, loco citato, priorum Tabularum fragmenta duntaxat, posteriorum solus titulus exhibentur. Priores itaque Tabulæ,
queis

queis Bertholdus Patriarcha Junensi Ecclesiæ in Carinthia, quædam confert, ita habent:

„ Bertholdus DEI gratia Sanctæ Aquilejensis Eccle- *Litteræ Pa-*
 „ siæ Patriarcha, universis præsentem paginam inspecturis *triarchæ &*
 „ salutem impertimur. Universitatem tam futurorum, quam *Com. Alber-*
 „ præsentium scire volumus, quod nos Ecclesiam S. Lau- *ti Anno*
 „ rentii in Stain Vallis June propter miraculorum insignia, *1238.*
 „ quibus eadem Ecclesia nostris mirabiliter refulsit tempori-
 „ bus, a jurisdictione & potestate, quam Junense Monaste-
 „ rium ex concessione Aquilejensis Ecclesiæ in prædicta ob-
 „ tinebat, de consensu & voluntate Franconis præpositi, &
 „ Conventus Monasterii in Oberdorff memorati, duximus
 „ eximendam, (*deest hic aliquid*) apud Ecclesiam S. Danielis
 „ prope Stain, ita quod Ecclesia prælibata ad nos, & suc-
 „ cessores nostros tantum pertineat, nec Archidiaconus, nec
 „ (forte: *Episcopus*, vel aliud) vel Archipresbyter, vel Judex
 „ sæcularis aliquid in ipsam Ecclesiam sibi vendicet potestatis:
 „ & præsertim *Ecclesiam* (*redundat hæc vox*) volumus, quod qui-
 „ libet plebanus ibidem in Stain Vallis June plenam potestatem,
 „ & auctoritatem habeat in perpetuum præsentare, & con-
 „ firmare illos duos præbendarios, quos Dominus Alber-
 „ tus Comes de Tyrolis fundavit, & ordinavit, & *singulo-*
 „ rum (forte: *singulos*) Colonorum hujus prædictæ Ecclesiæ
 „ destituere, & instituere valeat ad honorem DEI, & San-
 „ cti Laurentii, & B. Hildegardis.

„ Ad

„ Ad ejus rei evidentiam nobilis Vir Albertus Co-
 „ mes de Tyrolis, qui præfens extitit, cum hæc acta sunt
 „ apud Velacum, præsentem paginam figilli sui munimine
 „ roboravit in præsentia Meinhardi Comitis Goritiæ, & Ber-
 „ tholdi Archidiaconi Velacensis, Magistri Philippi Cencii
 „ Aquilejensis, Doctoris Friderici Plebani de Stain in Car-
 „ niola, Ruperti Capellani in Trovairi & aliorum. Anno
 „ Domini MCCXXXVIII. III. die exeunte Aprili, Indictio-
 „ ne Undecima.

*Comitis
 ejusdem
 aliæ literæ
 cum titulo
 suspecto.*

Huic documento Latino subiectum est Germanicum
 Alberti Comitis, isthæc sua etiam potestate firmantis, ubi
 eadem pene verba repetuntur, quibus prius documentum con-
 stabat, nisi quod isthic quædam minus vitiose scripta sint.
 Reddam latine, quæ in rem sunt.

„ Nos Albertus Comes Palatinus Carinthiæ, Comes
 „ Goritiæ & Tyrolis, Aquilejensis & Brixinensis Ecclesiæ Ad-
 „ vocatus, universis præsentem paginam inspecturis salutem
 „ impertimur. Universis, tam præsentibus, quam futuris,
 „ notum facimus, quod Ecclesiam S. Martyris Laurentii,
 „ in Stain vallis June, propter miracula & signa, quæ no-
 „ stris temporibus in eadem Ecclesia illustri modo exhibuit,
 „ & præstitit, tenerum ac verum Christi corpus in mani-
 „ bus Sacerdotis: intuitu hujus laudabilis divini obsequii præ-
 „ dictam Ecclesiam exemimus, favore & voluntate dilecti fra-
 „ tris ac Domini nostri Bertholdi Patriarchæ Aquilejensis,

„ ab

„ ab omni Ecclesiastico ac civili iudice , jure , & admini-
 „ stratione , quæ isthic competeabant Monasterio Oberndor-
 „ fensi in Valle June , quæque feudi titulo ab Ecclesia Aui-
 „ lensi habebat , idque totum favore & voluntate Præpositi
 „ Franconis & Conventus prædicti Monasterii permutavimus ,
 „ redemimus , & accepimus , pro prædiis sitis ad Ecclesiam
 „ S. Danielis in Valle June .) *Hæc postrema desunt in latinis*
tabulis Patriarchæ . Reliqua fere , uti in præcedente documento ,
decurrunt .

Titulum initialem hujus *Alberti Comitis* , in hoc Germa- *Crisis tituli*
Palatini
Carinthiæ .
 nico apographo ab imperito descriptore amplificatum fuisse
 suspicor , ad eam formam , qua post Sæculi XIV. dimidium
 usi sunt Comites Goritiæ : atque hic Albertum Tyrolensem
 cum Goritiano male confusum esse .

Operose in *Goritiensi Tentamine* ostendere conati sumus ,
 Illustrissimus D. CORONINUS Comes , & ego , *Albertum* , qui
 isthic se *Palatinum Carinthiæ* , *Comitem de Goritia* , & *Tyrolis* ,
Advocatum Aquilejensis Ecclesiæ , & *Brixinensis* , appellasse fertur ,
 non posse dici *Albertum Goritianum* , sed *Albertum Tyrolis Co-*
mitem ; neque ista de sententia in præsentī decedo . Verum
tituli ratio alium ea in re mihi scrupulum ingerit . Si anno
 MCCXXXVIII. sive *Albertus Goritianus* , sive *Albertus* potius
Tyrolensis , jam titulo *Palatini Carinthiæ* usus est , eccur titu-
 lus hic tam splendidus nuspian , neque antehac in chartis Co-
 mitum Tyrolis (quod sciam) & vero ne in ipsis quidem

prioribus tabulis, quas modo retulimus, neque deinceps five in Tyrolis, five in Goritiæ Comitum documentis antiquitatis certæ se se prodit, usque ad annum MCCCLIX. etiam ibi, ubi plenum adhibuisse titulum Comites Goritiani videntur? Attamen Goritiani Comites Tyrolensium Comitum terras, & jura primum ex parte, dein Hirsbergio Comite mortuo, plenius etiam sunt adepti.

Attamen cum Goritianos Comites ex eadem cum Tyrolensibus Comitibus stirpe descendisse, probabile censeamus, cumque Leontium Tyrolim inter & Carinthiam, vel in hac potius olim situm, Palatinorum Carinthiæ Comitum Sedes fuerit, Tyroli postea adscriptum; non abhorreret a verisimilitudine, Palatini Carinthiæ Comitis titulos ac fortunas post obitum ultimi Tyrolensium Comitis Alberti, ad Goritianos esse translatas post annum MCCLIII: dummodo aliqua saltem syncero in documento ejus tituli se se proderent vestigia, quæ ab Sæculi demum decimi quarti dimidio aut circiter, deprehendimus, continuo deinceps tituli *Palatini Comitis Carinthiæ* apud Goritianos Comites usu, atque ita recepto, ut is titulus ceteris omnibus anteponeretur, & prærogativæ instar soli fere natu maximo inter fratres tribueretur.

*Alia charta
titulo am-
biguo, an.*

Aliam quidem chartam, quæ satis antiqua visa est, præclara sua industria nuper e tenebris extraxit, *Illustrissimus Comes RUDOLFUS CORONINUS*, latentem inter documenta *Illustrissimi Baronis de DORNBERGCK*, ubi anno MCCLVII.

Mein.

Meinhardo III. Comiti Goritiæ, sequens titulus, chartæ initio adscriptus legitur: „ Menhardus de Guriza & Tyrolis, & „ Palatinus Comes Carinthiæ, & Ecclesiarum Aquilejensis, „ Tridentinæ, ac Brixinensis Advocatus, omnibus notum fa- „ cit, qualiter restituit nobili fideli suo Leonardo de Dorn- „ bergck prædium Strain, cum omni jure &c. . . Datum „ Goritiæ VII. intrante Octobri, in Villa in hypocausto dicti „ Leonardi de Dornbergck MCCLVII.)

Quando huic chartæ neque sigillum (quod quidem abesse hoc loco, & hac Goritiensium Comitum ætate poterat) neque *Subscriptio Notarii* adjuncta comparet; videtur hoc non autographum, sed transumptum esse documentum, in cujus *titulo*, uti nonnunquam fiebat, transumptor *titulum* Comitis Goritiæ, sua ætate usitatum, veteri simpliciiori substituisset, quod post Sæculi XIV. dimidium acciderit. Sane anno MCCLVII. vix tum auderem Meinhardum III. Goritianum, *Advocatum Brixinensem* appellare; cum ex documentis, in *Chronico Goritiensi* indicatis, doceamur: anno MCCLIV. Advocatiam Brixinensem, in divisione fortunarum Alberti Tyrolii Gebhardo Comiti de Hirsberg cessisse, atque etiam eundem, sub finem anni MCCLVI, viventem comparere.

Tandem anno MCCLXXXVI. paullo minus ambigua, *Albertus II. Comes Goritiæ, Palatinus Carinthiæ* tametsi non diplomatica, de *Comite Palatino Carinthiæ*, nempe de Alberto II. Goritiano, Meinhardi Ducis Carinthiæ fratre, se se ostendit notitia apud ANONYMUM LEOBIENSEM, Hieron. 1286.

Pez. Tomo I. pag. 858. & sequ. ubi de ritu inaugurandi Ducis Carinthiæ, deque Meinhardi adito Ducatu agens, ita scribit : „ Comes autem Goritiæ, quia Palatinus est, cum XII. vexillis „ lateri Principis adhærebit. Deinde post enarratas cerimonias subjungit Chronologus : Admonitum a Meinhardo Duce fuisse fratrem, ut terras, quas Palatinus Comes fiduciario jure ab Duce Carinthiæ haberet, ipse Albertus flexo genu pro more ab se reciperet. Hæsitasse tum Albertum Comitem, ac submissionem illam erga fratrem averſantem, petiſſe, ut filio potius ſuo ea conferrentur. Repoſuiſſe Meinhardum Duce : ſi ipſe Albertus ea nolle, ſuorum potius filiorum uni prædicta prædia & arces ſe ſe collaturum ; amicorum conſilio denique ſe ſubmiſiſſe Albertum, & Palatinatus feuda de genibus ſuſcepſiſſe.

*Palatinus
Carinthiæ
ejus Duci
obnoxius.*

Quædam hic nonnulla conſideratione digna occurrunt. *Primo* : *Palatinus Comes Carinthiæ* non jam ab Rege Germaniæ, ſed ab Duce pendere, ſuæque eidem debere conſpicitur. Iſtud luculentius etiam patebit e diplomate Alberti II. Ducis Auriſtriæ & Carinthiæ, quod inferius integrum dabimus, ubi Goritiæ Comitibus *Palatini Comitis Carinthiæ* dignationem, jura, ac poſſeſſiones, nulla hereditarii juris mentione facta, propter merita, obſequia, & impenſas in bello factas, ipſis & eorum heredibus veluti de integro an. MCCCXXXIX. Dux Albertus feudi titulo largitur. Equidem Wenceslaus Cæſar nonnihil hac in re vetera Regum jura inſtaurare voluiſſe videtur, dum

diplomate dato Lucemburgi ultima Aprilis MCCCXCVIII. Henrico & Johanni Comitibus Goritiæ Palatinatum Carinthiæ aliaque dat, vel confirmat his verbis: *Die Pfalenz-Grafschaft zu Kärndten, und Bann, Achte, Zelle, Münze, Wochenmarkt, und Leben, von der Hand zu leiben, und alle andere Leben, die sie zu recht von dem heiligen Römischen Reich herbracht haben.* Sed hæc generica omnium jurium confirmatio nihil Ducum Carinthiæ jam stabilitæ auctoritati offecerit.

Secundo: ANONYMUS LEOBIENSIS proprias Palatina-
 tus possessiones commemorat, ac de nomine *Castrum Mosburg*,
 Palatinatui proprium, appellat. Præcipuum inter Palatini Ca-
 rinthiæ terras & Castra locum obtinet Urbs *Leonziun*, feu
Lonziun, aut *Loncium* (Luenz) cum suo districtu, de quo,
 alias inter notitias, charta Meinhardi VII. Com. Goritiæ, de
 fundato ab eodem Loncii Carmelitarum Monasterio ita memo-
 rat: „*Cænobium fundavimus & edificavimus Lontii in nostra*
„ Civitate Palatinali.“) Hoc documentum commemoravit ad
 an. MCCCLXIX. P. MARTINUS BAUZER S. J. in *MSto Syl-*
labo Comitum Goritiæ. Porro vicinam Lonzio regionem Go-
 ritæ Comitibus, Carinthiæ Palatinis, paruisse, collegit Cl.
 SPERGESIUS ex literis concordiæ inter Johannem Ducem Ba-
 variæ, nomine conjugis ipsius Catharinæ de Goritia, & in-
 ter Johannem Episcopum Gurcensem, tutorem Henrici & Jo-
 han. Meinhardi Comitum Goritiæ, *dati Salzburgi die Omnium*
Sanctorum MCCCLXXXV, ubi terrarum tractus circa *Dravum*

Palatina-
 tus Carin-
 thiæ pro-
 priæ regio-
 nes.

in Carinthia, Palatinatui ejus proprius commemoratur. **VITUS NETLICHIVS** Sæculi XVI. Scriptor in *memorabilibus de Dynastia Lencensi*, ad Palatinatum Carinthiæ spectasse perhibet *Valles duas*, quas vernacula appellant: *Das Draa-Thal*, & *Das Mel-Thal*. Itaque Palatinatus Carinthiæ non inani solum titulo ac dignatione consistebat, sed perutilem etiam terrarum tractum, Comiti Palatino obnoxium, complectebatur.

Sero Goritiani usi titulo Comitum Palatini Carinthiæ.

Tertio: Illud mirum nonnihil mihi visum est: Comites Goritiæ & ante, & post annum MCCLXXXVI. nunquam suis in chartis sibi attribuisse titulum *Comitis Palatini Carinthiæ*, usque ad an. MCCCLIX, quantum ego quidem observaram, etiam illis in chartis, ubi pleno titulo usi videbantur, atque in negotiis Carinthiæ propriis. Porro in divisionibus terrarum, atque ipsorum titulorum, quales cum inter Gebhardum Comitem de Hirsberg, & Meinhardum III. Goritiensem, heredes Alberti ultimi Tyrolensis an. MCCLIV: tum inter Meinhardum IV. & Albertum fratres Goritiæ Comites, MCCLXVII. susceptæ sunt, nulla fit mentio tituli aut dignationis *Comitis Palatini Carinthiæ*. Chartas istas memoravimus in *Tentamine Chronologico Comitum & rerum Goritiæ*. Aliæ tabulæ Comitum Goritiæ, cum prolixo titulo, sed sine *Comitis Palatini* mentione, videri possunt apud MEICHELBECK *Hist. Frisingensis Tomo II. P. II. ad annos MCCLXVI. pag. 48. & 50. ad an. MCCLXXIII. pag. 71.* Porro *ibidem* ad annos MCCLXXXIII. MCCLXXXV. & ad ipsum MCCLXXXVI.

sed

sed ante Palatini investituram, pleno titulo Goritiani, sine Palatini Comitis titulo leguntur. pag. 106. 120. 123.

Ea res suspicionem mihi ingessit, fueritne ante Mainhardum Ducem, seu ante annum MCCLXXXVI. Goritiani Comites Palatini Carinthiæ, aut an omnino ea dignatio in Carinthia antehac obtinuerit; cum anteriora documenta, Palatinum Carinthiæ memorantia, dubiæ, saltem hac in re, fidei esse videantur. Verum aut hæc silentii ratio pugnat etiam pro tempore prolixo post an. MCCLXXXVI. aut alia assignanda erit causa, quam ob rem post eum etiam annum Goritiani titulo Palatini Carinthiæ abstinuerint.

Quarto: Causam hanc, nisi fallor, suppeditat ipse ANONYMUS LEOB. qui, uti retulimus, Albertum Comitem Goritiæ non nisi ægre a fratre suo, Meinhardo Duce, feuda Palatinatus Carinthiæ denique recepiſſe perhibet. Pronum itaque erat, ut quam invitus suscepisset dignationem Albertus Comes, & cujus causa submittere se fratri clientis more debuerat, eam nollet inter titulos suos profiteri, tametsi sibi, stirpique suæ alioqui novo decori futuram. Albertum II. Comitem Goritiæ imitati sunt filii Henricus II. & Johannes Albertus, seu Albertus III, nepotes itidem Henrici II, filii, qui omnes Comitis Palatini Carinthiæ titulo abstinuere; quod & isti nollent patruelium suorum, Meinhardi filiorum, Ducum Carinthiæ, se se clientes profiteri.

Ejus rei
ratio probabilis.

*Exempla
omissi stu-
diose tituli:
Com. Pala-
tini Carin-
thiæ.*

Exemplum unum, aut alterum in medium profero, quo palam fiat, Goritiæ Comites, proluxiore etiam titulo insignes, atque de titulis ipsis tractantes, *Palatini Comitis appellationem* de industria omisisse. Inter *Collectanea MSta P. Antonii Steyerer S. J. Tomo VI. fol. 20.* exhibentur literæ Comitis Alberti II. Goritiensis, quæ terras titulosque filiis Henrico II. & Alberto III. dispertit, atque titulum: *Comitis Goritiæ, Ecclesiarum Aquilejensis, Tridentinæ & Brixinensis Advocati*, filiorum utrique communem esse jubet, nulla *Palatini Comitis* tituli facta mentione. *Actum Luenz die XXV. Novembris MCCCIII.*

Alterum exemplum præbet Henricus II. Goritianus, qui in documento edito per R. P. DE RUBEIS *Monum. Aquilejens.* pag. 847. ad annum MCCCXXII. pleno, ut videtur, titulo ita compellatur: „*Illustris Dominus Enrichus, Comes Goritiæ, Tyrolis, Consalonensis domorum Aquilejensis Ecclesiæ, de Trento, Brixen, Vicarius Tarvisii, ex parte Romanorum Regis Vicarius Generalis.* Prætermisus isthic *Palatini Comitis* illustris sane alioqui titulus satis ostendit, Albertum II. Goritianum, ejusque posteros abstinuissæ ea compellatione, ne se Meinhardi, & filiorum ejus, fratrum, & fratrueium suorum clientes palam profiterentur.

*Occasio in-
staurati ti-
tuli Com.
Palatini
Carinthiæ.*

Alia paullo Palatinorum Carinthiæ scena se se aperit, posteaquam præpotentes Austriæ Duces Albertus II. & Otto, anno MCCCXXXV. Carinthiæ Ducatu sunt potiti. Tametsi enim

enim non continuo Goritiæ Comites, Austriacis perquam addi-
 dicti, palam *Palatini Comitis* titulum assumpserint; tamen haud
 ita multo post, anno nempe MCCCXXXVIII. de *Palatini Co-*
mitis Carinthiæ dignatione, titulo, feudisque velut instaurandis
 (quippe quæ sub Meinhardi filiis Carinthiæ Ducibus, qua-
 dam ratione ab ipsismet oblitterata neglectaque fuere) serio
 cogitatum fuit. Occasionem ejus rei ita generatim quidem
 enarrat, sed apte plane ad nostrum institutum ANONYMUS
 LEOBIENSIS *Hier. Pez. Script. Austr. Tom. I. pag. 955.* „ Anno
 „ MCCCXXXVIII. XVIII. Kalendas Octobres *Ministeriales* Ca-
 „ rinthiæ communi decreto ad Albertum Ducem in Civitate
 „ Styriæ, quæ Græcz dicitur, accesserunt, dicentes, quod
 „ abolitis antiquis terræ suæ juribus, & in transactæ obli-
 „ vionis caliginem emigratis, vivendi forma sub certis legi-
 „ bus indigerent, petentes novis sanctionibus, & punctis su-
 „ per diversis casibus, & terræ populum communiri. Dux
 „ sub quibus vivere legibus decrevissent, & institutio-
 „ nem morum agere, sciscitatur, ut esset populus unus,
 „ & ne pro disparitate usuum seditio, vel aversionum gra-
 „ vitas oriretur. Ac alii certos articulos expresse-
 „ runt de *feodali*bus, & propriis, ac aliis diversis specificatis: in reliquis
 „ non expressis intra Stirienfium judicia, quæ a priscis Du-
 „ cibus, & Marchionibus processerunt, elegerunt.)

Tametsi singularis aliqua *Palatinatus* hic non fiat men-
 tio, quoniam tamen *Ministerialium* primorum Princeps erat

Palatinus, aut supra eos, & ejus *feuda*, ab Duce conferenda, maximi habebantur momenti; etiam de *Palatinatu Carinthiæ* isthic actum fuisse, propemodum res ipsa monet. Et vero anno proxime sequente insigne ad rem nostram documentum exaratum tenemus, quo *Palatinatus Carinthiæ* ab Alberto II. Duce Austriæ &c. veluti de integro Goritianis Comitibus confertur; id hic integrum repræsentamus ex accuratissimo P. STEYERER. *Comment. pro Hist. Alberti II. Austr. pag. 128*, e Germanico fideliter latine redditum. „ Nos Albertus DEI „ Gratia Dux Austriæ &c. Quod nos propter amicitiam & „ obsequia, quæ nobis dilecti nostri cognati Comes Alber- „ tus, & Comes Meinhardus de Gärz præstiterunt, & porro „ facere debent ac possunt, item propter damnum, quod in „ obsequio nostro passi sunt, ipsis & eorum heredibus no- „ strum Palatinum in Carinthia contulimus, & conferimus „ etiam his literis ita, ut eundem Palatinum cum omni eo „ jure & utilitate, quæ ad eundem spectant, uti prisco mo- „ re obtinuit, deinceps a Nobis & a nostris heredibus, at- „ que a patruelibus nostris Duce Friderico, & Duce Leopoldo, tanquam legitimum feudum habere debeant: Nosque „ eosdem tutari debeamus, & spondere, uti jus feudale ex- „ poscit. Verum & prædicti cognati nostri Comites de Gärz „ teneantur ob dictum Palatinum Nobis, & nostris heredi- „ bus, ac præfatis patruelibus nostris, Duci Friderico, & „ Duci Leopoldo in perpetuum præsto esse obsequiis, tan- „ quam

„ quam legitimis Dominis suis, uti decessores ipsorum Pala-
 „ tini Comites præsiterunt, atque hæc ita, sicuti Nobis Sa-
 „ cramento dicto promiserunt. In quorum fidem has lite-
 „ ras edimus nostro sigillo munitas. Datum Græcii a Christi
 „ Nativitate, anno millesimo tercentesimo tricesimo nono,
 „ die Sabbati ante S. Luciae (*Die XI. Decembris.*)

Nihil hic de hereditario Goritiensium ad Palatinatum Goritiæ Co-
 mites tituli
 Palatini Co-
 mitis usum
 certa condi-
 tione consti-
 tuunt. jure : decessores quidem *Palatini*, & vetera eorum jura me-
 morantur ; sed decessores Palatini non appellantur Goritiano-
 rum majores. Ut ut ista se habeant, Goritiani tamen non
 illico post hanc novam institutionem, *Palatini Comitis* titulum
 reliquis suis adscripsere ; quod non videretur facile a recepto
 Majorum more recedendum. Enim vero paullo post, sub an-
 num MCCCXLII. de tituli *Palatini Comitis* usu, inter se quæ-
 dam constituerunt Comites Goritiæ, Albertus IV., Meinhar-
 dus VII., & Henricus III, qui suscepta nova terrarum & ju-
 rium distributione inter cetera sanxerunt : uti *Comitis Palatini
 Carinthiæ* titulo, natu maximus Comitum Goritiæ solus utere-
 tur, jure reliquorum integro. Actum in Greiffenburg die Jo-
 vis ante S. Viti MCCCXLII. (*Repertorium Austriacum MS. Par-
 te III. fol. 562.*) Hujus chartæ autographum vidi in Tabu-
 lario Vindobonensis Aulæ, in quo natu maximus fratrum Alber-
 tus IV. nondum titulum *Comitis Palatini Carinthiæ* usurpavit.

Enim vero ipsi Goritiensium natu maximo titulum *Co-
 mitis Palatini Carinthiæ, soli*, non aliter competere, quam in

consortio aliorum, alias vero etiam natu minorum aliquem eodem titulo insigniri posse, evincunt & clausula illa: *Jure reliquorum integro*, & multo efficacius exempla, quorum pleraque e STEYERERI *Comment. pro Alberto II.* producam, quibus & initium publici certique usus tituli *Palatini Com. Carinthiae*, a me observatum, patefecit, & modus utendi deinceps titulo illo inter Goritianos Comites introductus plene illustratur.

*Exempla
usus tituli
praedicti.*

Itaque, quantum quidem meam ad notitiam pervenit, primum sub Rudolfo IV. Duce Austriae, in chartis publicis, ac deinceps frequentissime leguntur Goritiae Comites scripti titulo *Comitis Palatini Carinthiae*, uti sequentia palam facient.

Anno MCCCLIX. in binis Rudolphi IV. Austriaci chartis inter testes conspicitur: *Comes Meinhardus de Gärz noster Palatinus Comes Carinthiae.* Apud STEYERER *Comment. Alberti II.* pag. 275. & 278.

Anno MCCCLX. Rudolfus IV. Runensi Cistercio privilegia Græcii die Sancti Blasii. Inter testes primo post Episcopos loco: *Item Nobiles Viri avunculi nostri dilecti, Albertus Palatinus Comes Carinthiae, Meinhardus & Henricus Comites Goritiae, nec non Comes Otto de Ortenburch.)*

Florebant ab an. MCCCXXXVIII. hac ætate, ac diu deinceps, tres fratres Comites Goritiae *Albertus IV. Meinhardus VII. & Henricus III.* In binis chartis priore loco allatis, quia aberat natu maximus *Albertus*, idcirco natu alter *Meinhardus*, *Comitis*

Palatini titulo insignitur; at posteriore loco anno MCCCLX, ubi omnes tres fratres adfuere, solus *Albertus* titulo illo decoratur. In documento sequente duo fratres occurrunt, & rursus soli natu majori *Palatini* honos tribuitur, quæ deinceps quoque observata animadverti. MCCCLXII. Apud STEYERER pag. 343. in diplomate Rudolphi IV, dato Vienne in Vigilia Annunciat. B. V. MARIE, testium ordini ita inserti sunt duo Goritiani Comites: *Et nobiles dilecti nostri avunculi Comes Albertus de Gärz Palatinus Comes in Karinthia, Comes Meinhardus de Gärz & Tyrol, frater ejus.*

Anno MCCCLXIV. Albertus IV. Comes in tabulis, quibus ipse Ducibus Austriæ, si sine prole decederet, varias regiones cedit, die Jovis post S. Petronillæ, seu die VI. Junii, hoc titulo utitur: *Nos Albertus Comes Goritiæ & Tyrolis, atque Comes Palatinus in Carinthia, Advocatus Ecclesiarum Aquilejæ, Tridenti, & Brixinæ.* Attamen in aliis ejusdem anni tabulis titulo breviori idem Comes ita orditur: *Nos Albertus Comes de Gärz.* Ambo documenta protulit P. STEYERER pag. 391. & 399.

Quidnam vero Goritianos permoverit, ut sub Duce Rudolfo IV. denique titulo *Palatini Comitis Carinthiæ* primum resplendere voluerint, facili conjectura ex ipso Rudolphi IV. caractere animi assequemur. Vidimus Capitibus præcedentibus, quam studiosus magnificentiæ, & gloriæ suæ gentis fuerit hic Rudolfus: primus ipse suorum se *Archiducem*, ex pri-

vilegio Friderici I, appellavit : primus ex indulto Friderici II. Carniolam in *Ducatum* evexit : primus Austriacorum ingentem testium catervam , e nobilibus ministerialibus , adscriptis eorum muneribus illustrem , diplomatibus suis inferendam curavit. Quid ergo mirum , si Goritianos Comites eo etiam Rudolfus perpulit , ut *Palatini Carinthiae Comitum dignationem* sane perillustrem , ipsi Rudolfinis in tabulis primum profiterentur.

Casus singularis, de titulo Palatini Carinthiae.

Illud a more , titulum *Palatini Carinthiae* Goritienfium uni adscribendi , alienum videri posset , Johannem Comitem , Henrici IV. Goritiae Com. filium , vivo etiam & valente patre se se *Comitem Palatinum Carinthiae* appellasse , in privilegio , quod idem suo & fratrum nomine Civibus Goritienfibus anno MCCCXLV. Goritiae impertiit , hoc exordio : „ Nos „ Johannes DEI Gratia Palatinus Carinthiae , Goritiae & Tyrolis Comes , Aquilejensis , Tridentinae , & Brixinensis Ecclesiarum Advocatus , pro nobis & Illustrissimis Principibus Comite Leonardo , ac Ludovico Comite , nostris dilectissimis fratribus. . . .) Ita refert P. MARTINUS BAUZER S. J. in *MS. Syllabo Comitum Goritiae*.

Ex Historia Goritienfi constat , Henricum IV. Comitem adeo inconditis fuisse moribus , adeoque rei publicae incurium , ut & filii Ulrico Comiti Celejano educandi committerentur , & Catharina Henrici Conjux eundem etiam carceri manciparet , porro ordines Goritienfes Johanni filio natu maximo , jam Majorenni , rei publicae gubernium deferrent ; quare nihil

mirum, qui potestatem omnem a patre in se translatam recepiſſet Johannes Comes, ab eo titulum quoque patri proprium fuiſſe uſurpatum, iis præcipue in literis, ubi nulla parentis abſentis, & velut exauctorati fieret mentio.

Facilius multo, certiusque finem dignationis ac tituli *Finis Palatinatus Carinthiæ, ac tituli.* Comitum Palatini Carinthiæ, quam initium, invenimus. Leonhardus Comes, Goritiensium ſtirpis poſtremus, Palatini Comitum Carinthiæ titulum & vivens in monumentis ſuis ultimus adhibuit, & ſepulchro ſecum intulit, anno MD. XII. Aprilis Leontii extinctus, uti in *Tentamine Goritienſi* pluribus expoſitum videre licet. Leonhardo extincto, Maximilianus I. Cæſar & veterum pactorum, & Imperialis Majeſtatis jure Goritiensem Comitatum, terrasque eidem obnoxias occupavit, qui cum *Dux Carinthiæ* jam antea fuiſſet, ejusque itidem poſteri eodem ducatu potirentur, Palatini Comitum Carinthiæ titulo ac dignationi locus porro eſſe non potuit, Goritiæ Comitatu alteri nemini collato.

Quanto prolixior eram in recensendis Comitum Palatinorum Carinthiæ rebus, tanto brevius de Carinthiæ Landgraviis *De Landgraviis Carinthiæ.* diſſeram. Equidem alibi *Landgraſum Carinthiæ* memoratum non deprehendi, præterquam apud ſolum ANONYMUM LEOBIENSEM, loco ſupra citato ad an. MCCLXXXVII. ubi ita habet de ritu institutionis Ducis Carinthiæ: „ Comes autem Goritiæ, quia Palatinus eſt, cum XII. „ vexillis lateri Principis adhærebit. Reliqui Comites, ſcilicet Ty-

„ rolenfis, qui terræ Landgrafius est, cum aliis, Officiales atque
 „ Nobiles cum suis signis, quanto cultius potuerint, Principi se
 „ conjungunt.)

Solius *Anonymi* hujus auctoritas tanta non est, ut Tyrolenses Comites *Carinthiæ Landgravios* fuisse credamus; si quidem vocabulum *Landgravii* ea notione accipiatur, quæ medio ævo congrueret. Erant enim olim *Landgravii* interioris Provinciae Judices & Curatores, uti *Marchgravii* limitaneæ regionis: minime vero Tyrolis interiori *Carinthiæ* convenit, quam ego ne quidem *Carinthiæ*, a *Bajoaria* divisæ, attributam credo, sed *Bajoariæ*, aut *Alemanniæ*, *Rætiæ*ve conso-
 ciatam. *Landravii* etiam *Comites Patriæ*, aut *Comites Provinciales* dicebantur. Quod si *Anonymus* ita *Comitem Provinciale* nominat, ut intelligat, qui in Provincia castra prædiaque possideat, & illic jus ducat, dabimus Comites Tyrolenses *Carinthiæ Landgravios*, seu *Comites Provinciales* fuisse.

CAPUT VIII.

De Titulo Archiducatus Carinthiae.

Vocabulum *Archidux* e Græco & Latino compositum, *Quædam initia tituli Archiducalis.* Principem, seu præcipuum Ducem significat. *Archiducis* titulo olim ab auctoribus *Chronici S. Trudonis*, atque *Magni Chronici Belgici* cohonestatum fuisse & Sæculo VII. Pipinum de Landis, sæpius multo & Brunonem Archiepiscopum Coloniensem, fratrem Ottonis II. Imperatoris (cui Brunoni alii quoque hunc titulum adscripsere) jam post alios monuere Viri doctissimi: SCHÖNLEBEN *post dissertat. de prima origine Domus Habsburgo-Austriacæ Prolegom. ad annum Sanctum Austriæ, Parte II. Cap. VII.* Atque PFEFFINGER *in notis ad Vitriarii Jus publ. Lib. I. Tit. XVI. N. 9. Tom. II. pag. 16. &c.* Ambo erudite multa de *Archiducis* titulo, Austriacis duntaxat Principibus legitime & constanter attributo, laudatis in libris protulere.

Mihi de *Carinthiæ Archiducatus* appellatione proprie isthic tractaturo necesse videbatur, de *Archiducis Austriæ* titulo initium facere; quod *Archiducatus Austriæ* compellatio aut origo, aut occasio fuerit similis tituli *Carinthiæ* adscribendi. Enim vero discussis ea de re ambiguis, expensisque Veterum documentis, diplomatibus præcipue, & monetis, sequentia de *Archiducatus Carinthiæ* titulo constituenda existimavi: *Imo. Ante Austriacos Principes, Carinthiæ Ducatu potitos, altum fuit*

de *Archiducatu Carinthiæ* silentium. II^{do}: Austriacorum primus Rudolfus IV, anno MCCCCLIX. *Archiducis* titulo usus est, sed non constanter, neque ita, ut ad *Carinthiam* proprie referri posset. III^{io}: Prima *Archiducatus Carinthiæ* propria & legitima mentio fit ab Ernesto Ferreo, anno MCCCCXIV. cuius tituli origo probabili conjectura inquiritur. IV^{to}: Attamen ex titulis Austriacorum Principum, aliisque deinde diplomatibus usque ad Maximilianum I. vix quidquam se offert, quod titulum *Archiducatus* proprie *Carinthiæ* asserat præ Styria. V^{to}: Ab ætate Maximiliani primi usque ad nostra tempora sola, præter Austriam, Carinthia in legitima possessione tituli *Archiducalis* permanfit, tabulis publicis atque monetis id contestantibus.

Archiducatus Carinthiæ nullus, antea Austriaco-Habsburgor.

I^{no} igitur ajo: de *Archiducatu Carinthiæ* altum fuisse antea silentium, quam Principes Austriaci Sæculo XIV. *Carinthiæ Ducatu* potirentur. Assertionis istius veritatem omnia illa commonstrant diplomata, quæ in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata* indicavimus: ubi præprimis illud operam dedimus, uti titulorum variationes ipsis diplomatum verbis describeremus. Enim vero illa in *Serie* vetustiores tabulæ non occurrunt, quæ *Archiducis* vocabulum præferant, atque Rudolphi IV. Austriaci anno MCCCCLIX, quæ ipsæ, *Carinthiæ* Principem non proprie, sed cum Austria & Styria, *Archiducem* appellant. Anno demum MCCCCXIV. proprie ac primum ab Ernesto (Ferreo) Austriaco *Carinthia Archiducalis* tituli honore

publicis in literis mactatur, quas ad eum annum in Serie nostra memoravimus.

Quod MEGISERUS *Chronici Carinth. Lib. I. pag. 11. & Lib. VI. pag. 493.* ejusque sequaces, jam Inguonem, & serius Carolo-^{Tabula de hujus tituli vetustate.}mannum, Ludovici Germanici Regis filium, atque Arnulfum deinde, *Archiduces Carinthiæ* appellent, faciunt id auctore vetusto nemine, & vero contra manifestam documentorum omnium fidem. FELIX FABRI vulgatus apud GOLDASTUM, *Histor. Suevorum Lib. I. pag. m. 204. in 4to.* Dudum ante Austriacos, Ducatu potitos Carinthiæ, eidem provinciæ *Archiducatus* prærogativam affingit, dum ait: „*Austriæ Duces*, „*QVIA Principes Carinthiæ sunt, Archiduces nominantur.* Sed fallitur hic Sæculi post Christum decimi quinti Scriptor, quando neque ante Austriacos alius quisquam *Carinthiæ Dux*, in tanta documentorum Serie, *Archidux* scribitur; neque ipsi Austriaci Principes, qui primi suorum Carinthiam possedere, Albertus videlicet, & Otto, se se unquam *Archiduces* compellavere.

Lepidum aut ridiculum potius hac de re mendum in medium afferre libet. In libro perutili R. P. PHILIBERTI HUEBER: *Austria ex Archivis Mellicensibus illustrata, pag. 18.* Friderici Ducis Austriæ & Styriæ, ex Babenbergicis postremi, charta exhibetur, exarata an. MCCXXXI, cui inter testes insertus legitur: *Linprandus Archidux Carinthiæ.* Sed vitium certum tenemus; nam eodem in libro mox pag. 22. idem uti-

que legitur: *Liuprandus Archidiaconus Carinthiæ*. In priore nempe Charta autographa compendio scriptum fuerit *Arch.* vel *Archid.* quod infortunio nescio quo in *Archiducem*, loco *Archidiaconi*, desiit; certus quippe anno MCCXXXI, multisque antea, & postea annis unicus *Carinthiæ Dux Bernhardus* fuit. De simili aliquantum errore, quod *Archiducis* titulum attinet, in sigilli Leopoldi Ducis ectypo extante paullo inferius agetur.

*Rudolfus
IV. primus
titulo Archi-
dux Au-
striæ &c.*

II.^{do} Contendo: Rudolfo IV. Austriaco, inter Duces Carinthiæ omnium primo deberi usurpatum titulum *Archiducis* ab anno MCCCLIX. Id comprobare sibi quisque potest, ex ordine diplomatum ac titulorum repræsentato in nostra *Serie Ducum Carinthiæ illustrata*. Lectoris commodo inde excerpimus tabellam sequentem, quæ exhibet titulos varios a Rudolfo IV. in tabulis publicis adhibitos, videlicet aut *Archiducis Palatini*, aut *Archiducis* tantum, aut *Ducis*: id unum teneri velim, nunquam Rudolfum aliter *Archiducem* appellatum fuisse, quam conjunctim *Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & ab an. MCCCLXIII. etiam Carniolæ.*

T A B E L L A

Mutationis Tituli Rudolfi IV. Austriaci in quibusdam Chartis editis.

- Variationes tituli Rudolfi IV.* 1359. 23. Maji. Tractat cum Agnete Regina. Dux tantum appellatur.
- 5. Julii. In suis terris: *Archidux Palatinus* vocatur.
- 18. Augusti. Cum Ludovico Bojo, Comite Tyrolis. Dux tantum.

- 1. Novembris & 15. Decembris. In suis terris : *Archidux Palatinus*.
- 1360. 3. Februarii. In suis terris : *Archidux Palatinus*.
- 19. Martii. In suis terris : *Dux*.
- 29. Martii. In suis terris : *Archidux Palatinus*.
- 2. Item 31. Julii. In suis, & Passavii : *Archidux* (sive *Palatinus*).
- Septembris initio. Cum Carolo IV. Cæs. *Dux*.
- 2. Augusti. Cum Ludovico R. Hungariæ. *Dux*.
- 18. Decembris. Cum extero privato homine. *Dux*.
- 1361. Initio anni, in Julio, & Septembri. *Dux* semper.
- 1362. 7. Januarii, cum Ludovico Rege Hungariæ : *Dux*.
- 1. Aprilis, cum suis terris : *Archidux* tantum.
- 30. Julii, Passavii : *Archidux* tantum.
- 2. Decembris, in terris suis : *Archidux* tantum.
- 1363. 12. Aprilis, item 18. & 21. Maji, Viennæ : semper *Archidux* tantum.
- 1364. 8. & 10. Februarii, item 10. Maji, agens cum Carolo IV. Cæsare, aut cum Ducibus Baviaræ : *Dux*.
- 16. Martii, in suis terris : *Archidux* tantum.
- 6. Januarii, ab Alberto Comite Goritiæ vocatur : *Dux*.
- 18. Novembris, in suis terris : *Archidux* tantum.
- 1365. 9. & 12. Martii, item 19. Aprilis, domi suæ *Rudolfus Archidux*, & fratres *Archiduces* compellantur.

- 18. Martii, Viennæ Dux scribitur, nisi in apographo, ut opinor, mendum cubet.
- 27. Julii, Rudolfus mortem oppetiit.

*Sequela ex
hac tabella
deducta.*

Ex hisce diplomatibus, alibi accuratius indicatis, deducuntur sequentia. *Primo*: *Palatini Archiducis* titulum prima sibi vice tribuit Rudolfus IV. circa Mensem Junium anni MCCCLIX. *Secundo*: Epitheton illud *Palatinus* (Germanice: *Pfalsenz Erzherzog*) omisit Rudolfus (posito solo vocabulo *Archidux*) in Vere, aut ineunte Æstate anni MCCCLX; cum nempe contra pugnaret, eaque de usurpatione apud Carolum IV. Cæs. quereretur *Comes Palatinus Rheni*. *Tertio*: Itaque solo deinceps *Ducis*, vel *Archiducis* titulo, sine addito *Palatinus*, constanter usque ad mortem scriptus comparet Rudolfus. *Quarto*: Quoties majore cum Principe, aut cum sibi æquali, tractabat Rudolfus IV, solum *Ducis* titulum adhibuit; neque exteri Principes, etiam minores, eidem alium, quam *Ducis* titulum attribuere. *Quinto*: sub finem diplomatum, ubi se Princeps subscribere solebat, Rudolfus nunquam se se *Archiducis*, sed *Ducis* compellatione adnotavit. Denique proximi Rudolphi Successores Albertus, & Leopoldus *Archiducis* titulo abstinuere, *Duces* tantum ab se, atque ab aliis appellati. In iconismo Sellæ faxeæ ducalis Carinthiæ apud MEGISERUM pag. 484. insculptum legitur Sellæ: RVDOLPHVS DVX.

Quo vero jure, quaque alliciente occasione *Archiducem Palatinum* se se palam ferre ausus sit Rudolfus, ita paucis habeto. Juris fundamentum haud dubie nititur solemnino illo Friderici I. Imperatoris privilegio, anno MCLVI. Austriacis Principibus concessio, in quo præter cetera indultum est Austriæ Duci, ut : „ *Si quibusvis Curis publicis Imperii* „ *Dux Austriæ præsens fuerit, unus de Palatinis Archiducibus est* „ *censendus.* Vide *Codici Austriaci Parte II. pag. 89.* Inde vero titulum suum deduxisse Rudolfum, præter ipsam *Palatini Archiducis* compellationem, in diplomate ita memoratam, comprobant Rudolphi IV. sigilla, in quibus *Austria Scutum & Cor Romani Imperii* scribitur, quæ pene eadem, loco citato, in diplomate Fridericiano leguntur : „ *Terram Austriæ, quæ Cly-* „ *peus & cor Sacri Romani Imperii esse dignoscitur.*

Unde titulus Archiducis a Rudolfo IV. sumptus?

Jam vero, quænam occasio, atque stimulus Rudolfo IV. fuerit, ut ipse primus suorum *Archiducem Palatinum* se se scriberet, tametsi certo non constet, probabile tamen illud subesse existimo. Electorum Principum potentiam sua potissimum ætate accrescere, & corroborata eorundem præcellentia per bullam auream Caroli IV, an. MCCCLVI. evulgatam, videbat Rudolfus, se velut ad inferiorem Principum ordinem detrudi; attamen, ut erat magni animi, & gloriæ suæ stirpis perquam studiosus, cum circumspiceret se se Ducatibus aliquot, aliisque Provinciis locupletem, atque potentia Electorum nulli secūndum, & fere singulis potiore; ægre sane se-

ferebat Rudolfus, secundo se in ordine consistere: quare in domus suæ Jura inquisivit, facileque invento Friderici diplomate *Palatinum* se se *Archiducem*, primo etiam durante regiminis sui anno palam scribere constituit.

Austriacorum aliquis antea scriptus Archidux, frustra queritur.

Frustra essent, qui ante Rudolfum IV, jam Leopoldo glorioso, Rudolphi Patruo, *Archiducis* adscriptum titulum vindicare vellent, quod in sigillo Leopoldi, appenso chartæ anni MCCCXX, apud FUGGERUM in *speculo bonorum Domus Austr.* Lib. III. Cap. III. pag. 285. tam in editione BIRKENII, quam in autographo Bibl. Vindobon. legantur sequentia: LEOPOLDVS. ARCHIDVX. AVSTRIÆ. ET. STYRIÆ. CARNIOLÆ. COM. HAB. ALSA. KIB. At enim infelix in legendo, aut delineando hoc sigillo fuerit FUGGERUS, uti sane fuit in exhibenda bulla aurea, appensa privilegio Friderici I. quam vidi in *Tabulario Vindobonensi*, multum abludentem ab iconismo Fuggeriano. In prædicto porro Leopoldi sigillo nullus dubito, attrita elementa haud recte reddita fuisse, sed loco ARCHIDVCIS, in sigillo ipso fuisse: D. GRA. DVCIS. *Dei Gratia Ducis*. Et sane alterum in apographo mendum est, omissum fuisse τὸ DN. vel *Dominus* ante CARNIOLÆ. Denique contra intrusum isthic *Archiducis* titulum, pugnant omnia & hujus Leopoldi, & fratrum ejus Alberti, ac Friderici natu majoris, atque Ottonis diplomata, quorum in titulis nusquam se offert *Archiducis* vocabulum, nec apud STEYERERUM, vel HERGOTTUM, neque

in *Tabulario Vindobonensi*, testante istud ejusdem intimo, ac doctissimo Archivario perillustri ROSENTHALIO, cui varias notitias debemus.

Alberti II. Auftriaci literæ, quæ a MEGISERO *Lib. IX. Cap. XII.* velut anno MCCCXXXIX. scriptæ obtruduntur, quibus *Præsidis Archiducatus Carinthiæ* fit mentio, quot quantisque scateant sublestæ fidei notis, docte ac fuse ostendit P. ANTON. STEYERER S. J. in *Addit. ad Comment. pro Hist. Alberti II. pag. 103.* vide præcipue *pag. III.*

Quod deinde in epitome apographa Chartæ Anni MCCLXXXV, qua Albertus Dux Saxoniae assensum dat, ut Carinthia detur Meinhardo Tyrolensi, legatur in *Repertorio Austriaco MSto*, quod in manibus habeo: *Archiducatus Carinthiæ*, is descriptoris error est; quando vel in autographo collatæ a Rudolfo *Carinthiæ*, aliter nunquam eadem, quam *Ducatus*, aut *Ducis* dignatione insignis, memoratur.

III^{tio}: Tametsi Rudolfus IV. primus omnium se pro-
 dat, qui titulo *Archiducis Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ* resplen-
 duerit; nequaquam tamen ea *Archiducatus Carinthiæ*, proprie
 accepti, vera origo dici, sed occasio potius debet. Etenim
 nunquam Rudolfum seorsim *Carinthiæ Archiducem* invenias, sed
 is e sententia privilegii Fridericiani, se se *Austriæ Archiducem*,
 scripsit, atque ob connexas tum *Austriæ* Provincias, sociali
 quodam jure sub eadem *Archiducis* appellatione *Styriam & Ca-*
rintiam est complexus. Præterea in Rudolphi IV. tabulis *Styria*

Quomodo
 Rudolfus
 fuerit Ar-
 chidux Ca-
 rintia?

constanter *Carinthiæ* præposita legitur; quippe quæ dudum ante *Carinthiam* Ducibus *Austriæ* accesserit: quin tamen inde *Styriæ* unquam *Archiducatus* honorem sibi arrogarit.

Ernestus
auctor ti-
tuli *Archiducatus* *Carinthiæ*, &
cur?

Verum enim vero ab *Ernesto* Ferreo denique diserte, ac proprie *Archiducatus Carinthiæ* appellatus fuit in duabus Chartis anni *MCCCCXIV*, ipseque illic *Ernestus* scribitur: *Archidux Austriæ, Styriæ, Carinthiæ & Carniolæ*, uti in *Serie illustrata* ista retulimus.

Illud tamen hic observo, in ea Charta, qua initio anni *MCDXIV*. *Ernestus* *Styriæ* privilegia rata esse jubet, *DVCIS* duntaxat titulum exhiberi: „ Nos *Ernestus DEI*
„ grat. *Dux Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ, Do-*
„ minus *Marchiæ, Sclavoniæ, ac portus Naonis, Comes in*
„ *Habsburg, Tyrolis, Feretis, & in Khiburg, Marchio Bur-*
„ *govix, & Landgravius Elfatix &c.*

Confirmat privilegia *Styriæ* Ordinibus. „ Datum in
„ *Græz* decima octava die Mensis *Januarii* Anno Dom. Millef.
„ *Quadring. quarto decimo. Dominus Dux per se in consilio.*
Ex Tabulario Provinciæ Styriæ, fol. 158. Latini Original. N. 74.
ita adnotavit P. SIGISM. PUSCH S. J.

Verum idem *Ernestus* eodem anno exeunte Martio, in *Carinthia* *Archiducis* titulo appellatur, & *Carinthiam* *Archiducatum* compellat. Quam vero ob causam & *Ernestus* ipse *Archiducis* titulum, post *Rudolfi IV.* obitum a proximis Successoribus intermissum, circa an. *MCCCCXIV.* resumpserit, atque *Ca-*

rinthiæ singillatim *Archiducatus* titulum & honorem palam adscripserit, puto me verisimiliter aliquid invenisse apud THOMAM EBERNDORFERUM DE HASELBACH, qui in *Chronico Austriaco* pag. 842. Hier. Pez. Tom. II. *Script. Austr.* perhibet: Alberti Quarti Austriaci filium Albertum V. (cui in partitione terrarum Austriæ Ducatus cesserat) sub Ernesti patruelis tutela fuisse ex pactis constitutum; porro eundem Albertum repente an. MCDXI. ab Austriæ Ordinibus, inconsulto & invito Ernesto ereptum, atque ducali solio plena auctoritate fuisse impositum.

Ægre jam utique id primum tulit Ernestus, cui mox accessit illud: Ernestum a Neostadiensibus Austriæ, etiam urbis suæ introitu fuisse prohibitum. Itaque ut Austriam, ejusque proprium Ducem Albertum, aliqua se re excellere palam ostenderet Ernestus, ipse se, trium Ducatum Dominus, *Archiducem*, resumpto Rudolfi titulo, appellari voluit.

Porro autem ut soli Austriæ, tum sibi invisæ, eum *Carinthia* titulum ne debere videretur Ernestus, *Carinthiæ* potissimum, *prærogativa*. pervetusti Ducatus, prærogativa uti voluerit. Neque sane deerant Carinthis argumenta, quibus præ reliquis Austriacæ Domus Ducatibus sibi eximium aliquid vindicarent. Styria anno demum MCLXXX, Carniolia serius etiam, ducali dignatione honoratæ sunt, quin etiam Styriæ saltem pars magna, & Carniolia omnis Carinthiæ olim erant contributæ. Austria ipsa non dum *Marchiones* habuit hereditarios, cum jam *Duces*

propriis numeraret Carinthia, porro *Duces* anno demum MCLVI. nacta fuit Austria. Amplissimus quoque fuerat olim Carinthiæ Ducatus, Forum Julium, Istriam, & Veronensem limitem comprehendens. Has ergo causas habere poterat, atque probabiliter habuit Ernestus Dux, quibus permotus & se *Archiducem* scriberet, & Carinthiam anno MCCCCXIV. *Archiducatum* appellaret, ac dissimularet, ab se *primo* Carinthiæ *proprium* hunc honorem fuisse attributum.

*Infelicitè
impugnata
vetustas Ar-
chiducatus
Carinthiæ.*

Haud satis perspicio, quid Viro perquam literato DAVIDI KÖHLER in mentem venerit, ut *Parte III. Historischer Münz-Belustigung*, pag. 282. Suspiciari se proderet, in memorato illo Ernesti diplomate anni MCDXIV, quo Carinthia *Archiducatus* salutatur, aliquid immutatum fuisse, atque editores Carinthos hujus diplomatis, in libro: *Landsband vest des löblichen Erzberzogtum Karndten* pag. 13. &c. substituisse vocabula *Archiducatus*, & *Archiducis*, loco *Ducatus*, & *Ducis*. Sed vindicanda est illustrium Carinthiæ Ordinum fides, quando in ipsa Operis laudati præfatione editores profitentur, diligenter se omnia cum autographis contendisse.

Equidem autographum Chartæ, in laudato libro relatæ, non vidi; attamen, quod ejusdem sane momenti est, inspexi in *Tabulario Aula Vindobonensis*, Chartam Ernesti, ejusdem anni MCDXIV. qua feudum privato confert: *Dat. ad S. Vitum die Lunæ post Dominicam Judica*, in qua Ernestus ita: *Als Wir unsere Lehen unsers Erzberzogtum Karnden.)*

Ac-

Accedit istis, quod in confirmatione privilegiorum, anno MCDXLIV. a Friderico III. Cæsare concessa, diserte iidem tituli *Ernesti Archiducis*, & *Archiducatus*, nempe olim jam adhibiti, non modo repetantur, sed etiam integrum Ernesti diploma anni MCDXIV. insertum sit iis plane verbis, quibus extat in *Carintbiaco Landshandvest pag. 13.* Autographum hoc Friderici diploma, cum inserto Ernestino extat in membrana scriptum, cum bulla aurea appensa, in tabulario Clagenfurtensi, ubi id inspexit ac perlegit *Illustrissimus Dominus ERNESTUS ANTON. L. B. DE SCHNEEWEIS Archiducatus Carinthiæ Quæstor Generalis, die XI. Augusti MDCCLVII.*

Alterum porro errorem hac in re erravit KÖHLERUS, Falsum initium Archiducatus Carinthiæ. quod existimaverit initium *Archiducalis Carinthiæ tituli* referendum esse ad diploma aliud Friderici III, quo, auctoritate Imperatoria, constituit: titulum *Archiducis* impertiendum Principibus Austriacis, qui interioris Austriæ Provincias obtinerent. Hujus diplomatis sententia ultro nos deducit ad quartum paragraphum, qui nunc illustrandum se offert; illud interim observo, ea ipsa de causa, quod Fridericus III. diserte *Archiducatus* titulum affixerit illis duntaxat Ducibus Austriacis, qui *Styriam, Carinthiam & Carnioliam* reipsa possiderent, nihil inde proprii argumenti pro singulari *Archiducatus Carinthiæ* titulo exsculpi posse.

IV^{to}: Videamus enim vero verba ipsa laudati Privilegii Friderici III. Imperatoris, quo *Archiducalis* tituli honorem Imperiali auctoritate attribuit Stirpi suæ anno MCDLIII. Solemnis institutio tituli Archiducis qualis illa?

Sic igitur inter cetera: „ Ut *Principes Domus Austriacæ*, atque nostri, & eorum heredes & posterī, qui quovis tempore possederint Principatus *Styriæ*, *Carinthiæ*, & *Carniole*, deinceps in perpetuum *Archiduces* appellentur, atque ab omnibus Successoribus nostris in Imperio, & ab Electoribus, aliisque ita appellentur. . . .) Ex hisce verbis manifestum fit, Fridericum Imp. Carinthiæ his quidem in Tabulis nihil singulare, neque ab aliis duobus Ducatibus separatam quidquam atque eximium contulisse; tametsi Fridericus aliis diplomatis anno MCCCCXLIII. & sequente editis, Carinthiæ proprium Archiducatus titulum ipse tribuerit, aut tributum repetierit, uti in nostra *Serie Ducum Carinthiæ illustrata* videre licet.

E reliquis tamen Austriacorum Principum Chartis usque ad Maximilianum I, vix quidquam erui potest ad singularem *Carinthiæ Archiducatus* titulum; quando Principes ipsi Austriaci non nisi *Duces* se se appellare solebant, quin ipse fere semper Fridericus Cæsar, & ante eum Ernestus Ferreus, *Dux* interdum scribitur, qui tamen primus post Rudolphum IV. resumpto *Archiducis* titulo an. MCDXIV, Carinthiam quoque primus *Archiducatum* nominavit. Et vero ipso anno MCDXIV. Literas Parthenoni Gössensi in Styria dedit Ernestus Græcii die S. Dorotheæ, in quibus non nisi *Ducis* titulo est usus, quas literas edidimus inter *Diplomataria sacra Ducatus Styriæ Parte I. Gössens. N. XXV. pag. 44.*

Tempore Maximiliani I. (cui Burgundiæ Ducatus cum *Archiducalis tituli quedam separatio.* *Ar-* omni Belgio per Mariam Conjugem accefferat) titulus *chiducis Austriæ*, cum *Styriæ*, *Carinthiæ*, & *Carniolæ* nominibus antea conjungi solitus, divulsus primum fuit, interposita nempe continenter post *Austriam*, *Burgundia*, aliisque interdum Ducatum vocabulis, fuitque fere sequens Maximiliani primi, diplomatum initio, titulus: „*Nos Maximilianus DEI gratia*
 „*Romanorum Rex (vel electus Imperator semper Augustus)*
 „*Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae &c. Rex, Archidux Austriæ,*
 „*Dux Burgundiæ, Lotbaringiæ, Brabantie, Styriæ, Carinthiæ,*
 „*Carniolæ)* Quoniam nullum *Archiducalis* tituli jus *Burgundiæ* &c. compete-
 bat, eos tamen Ducatus vellet Maximilianus proximo post *Austriam* loco constitui, inde factum, ut sociali illo *Archiducalis* dignationis cum *Austria* titulo interioris *Austriæ* Ducatus tres *Styria*, *Carinthia*, & *Carniola*, sub Maximiliano, ac deinceps plerumque privarentur, quo antea sub Rudolfo IV, & Ernesto Ferreo gaudebant, salvo tamen *Carinthiæ* singulari jure alio.

Alia tamen paullo ratio titulorum in Monetis Principum & Provinciarum se se offert, quando & in Maximiliani I. *Diploma- tum tituli sunt alii, ac in monetis.* pecuniis interdum legitur vetus illa *Archiducalis* tituli connexio. Ita moneta minor, vulgo *Grossus Cæsareus* occurrit in Libro inscripto: *Groschen-Cabinet*, I. Band, II. Fach, pag. 32. & Tab. I. N. 8. Cusus Maximiliani primi, dudum *Burgundia* jam potiti, tempore, qui ita habet:

ARCHIDVX. AVSTRIE. MDXVI. Scutum Austriæ pileo Archiducali coronatum.

STIRIE. CARINTH. THIROLIS. Tria earundem Provinciarum Scuta.

Similem *Grossum*, similique cum epigraphe, alio tantum anno MDXI. signatum possidet Vindobonæ Cl. Dominus de *Martiniz*.

Istiusmodi Grossi in Styria procusi videntur; quod omissa *Burgundia*, aliisque adventitiis Austriæ Provinciis, vetere more, *Austriæ* continuo *Styria*, sub eodem *Archiducali* titulo subnecteretur, ac deinde *Carinthia*. Quod vero hic, citra solitum *Comitis* titulum, *Tirolis adjungatur*, aut spatii lucrandi ergo factum videtur, aut ea de causa, quod postremus ex Austriacis, ea ætate, Tyrolis proprius Princeps Sigismundus, diserte a Friderico III. Augusto *Archiducalis* tituli communionem petiisset, obtinissetque; tametsi idem Sigismundus literis, die Lunæ Conceptionis B. V. Mariæ MCCCCLXVII. datis, cavere Friderico debuerit, ejus tituli *Archiducalis* usum, sibi indultum, (qui alioquin solis Principibus Austriacis Styriæ, Carinthiæ & Carniolæ Ducatum Dominis proprie tributus fuerat) nihil præscriptionis parituum.

In effigiandis porro Provinciarum (quarum plures eundem Principem venerantur) monetarum formis id fere usurpatum observamus, ut, ubi titulos Principis omnes a Provinciis petitos, monetæ annulare spatium non reciperet, eos

dun-

duntaxat titulos Monetarius insculpendos curaret, quos præcipuos habebat Princeps, quique ad suæmet regionis memoriam honoremque præprimis facerent. Inde factum esse quisque facile perspiciet, ut Carinthia *Archiducalis tituli* honore a Maximiliano I. usque ad Carolum VI. Aug. in monetis *Carinthiacis* omnium, & Numismatibus quorundam Principum resplenderet: at in nullius horum Principis *titulo initiali*, *Diplomati* inserto (nisi *Diploma* sit confirmans jura Carinthiæ) *Archidux Carinthiæ*, sed *Dux* duntaxat *Styriæ*, *Carinthiæ*, & *Carniolæ* legeretur. Nihilo tamen minus monetæ Carinthiæ, cum *Archiducatus* titulo procusæ, quoniam consensu Principum id factum fuit, & vero etiam Ferdinandi I. mandato, publicæ auctoritatis vim obtinere debent, qua possessio (vetustiore initio) *Archiducalis tituli Carinthiæ* proprie asseritur inde a Maximiliano I. usque ad Carolum VI. Augustum, id quod sequente paragrapho exemplis commonstrabimus.

V^{to}: Superius in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata*, ad *De moneta Carinthiæ sub Ferdinando I.* an. MDXXI. Ferdinandi I. nondum Regis, diploma retulimus, quo, *dato Græcii XII. Julii*, Carinthiæ potestatem facit, quoad ipsi Principi visum fuerit, cudendi omnis generis monetas, exactas ad pondus & mixtionem metallorum, olim a Maximiliano I. Viennæ præscriptam, ea forma, ut una ex parte scutum Principis totum, altera ex parte scutum Carinthiæ effigietur; inscriptio sequens esto: FERDINANDVS. DEI. GRATIA. PRINCEPS. HISPANIARVM. ARCHI-

DVX. AVSTRIAE. ET. CARINTHIAE. Ita præscripsit ipse Princeps. Initialis tamen hujus diplomatis titulus, pro more *Archiducem Austriae, Ducem Styriae, Carinthiae &c. Ferdinandum* appellat.

De anti-
quiore item
moneta.

Porro autem Carinthiae Ordines nequaquam primum a Ferdinandi indulgentia monetam, & in ea *Archiducatus* titulum impetrasse (etsi documenta alia non extent, neque Ferdinandus ipse similis gratiae a decessoribus concessæ meminerit) docent numi ipsi in *Carinthia* sub Maximiliano I. cum *Archiducatus* titulo proprio signati, quos isthic, cum consequente similium numerorum serie, quotquot fere ejuscemodi nancisci potui, deinceps servato annorum ordine, expromam Tabulas Principum, queis *Archiducatus* titulus *Carinthiae* tribuitur, post Maximilianum I. a Carolo V. & a *Ferdinando I. Cæs.* a *Carolo Archiduce, Rudolfo II. Cæsare*, & *Ferdinando II.*, vide in *Landsbandfest Carinthiae a pag. 158. usque ad finem.*

Dum de monetis Carinthiae, a Maximiliani I. tempore signatis, isthic agendum est, nequaquam nego, per vetustas extare alias monetas in Carinthia, seu in Urbe S. Viti, in moneta Ducis, sive olim *Frisaci*, procusas; id cum aliunde constat, tum luculenter comprobatur in elegantissimo libello Viri doctissimi R. P. ANTONII MARIA DE RUBEIS *Ord. Præd. De Numis Patriarcharum Aquilejensium*, ubi docet: Denarios quoque Aquilejenses, *Frisaci* signatos, appellatos fuisse a variis Scriptoribus, & in documentis antiquis: *Frixachos*,

vel

vel *Frixerios*, vel *Frexachenses*. Porro autem dudum ante Ferdinandum I. monetam in Styria, Carinthia, & Carniola fabricatam fuisse, colligo ex libello illo gravaminum, quem interioris Austriæ Ordines anno MDX. die X. Aprilis Augustæ Vindel. obtulere Maximiliano I. ubi de moneta etiam tractatur, atque deinde conceditur, ut in quaque Provincia, *pro vetere instituto*, monetæ thesaurus habeatur, & Provinciæ æquali pondere & valore pecunias signent, uti Viennæ ea de re de integro constituetur. *Vide Landsband-vest Carinthiæ p. 61.*

Nos vero in præsentī eas tantum Carinthiæ monetas ^{Quorum Carinthiæ numorum hic detur Syllabus.} recensēbimus, in quibus diserta *Archiducatus*, vel *Archiducis Carinthiæ*, fit mentio. Quare omitemus vetustos licet *Gros* *Leopoldinos*, (ab imagine *S. Leopoldi*, Ducis Austriæ dictos) quales in Carinthia cusi ab an. MDXVI. sub Maximiliano I. ac deinde occurrunt. Præterimus quoque argenteos unciales, sub Ferdinando I. an. MDXXII. effigiatos, in quibus legitur: **ARCHIDVX. AVSTRIE. DVX. BVRGVNDIE. ET. CARINT.** cum scuto Carinthiæ, & aliis, apud *MELLEN pag. 41. & 45.* Neque elegantes illos unciales argenteos hic referemus, qui an. MDXVIII. sub Maximiliano cusi, Carinthiæ non quidem vocabulum, sed scutum, vel ceteris majus, vel priore ante Styriam ordine locatum, exhibent; qualium iconismi extant in Libro vere Regio: *Monnoyes d'argent de Sa Maj. L'Empereur. pag. 60.*

Itaque *Archiducal*es duntaxat, ut ita dicam, & proprias *Carinthiae* monetas describam, adjuncta metalli, ac valoris, aut magnitudinis ratione, & Museo aut Libro, ubi easdem invenī. Aurea numismata, & monetas priore loco seorsim dare libuit, ex incomparabili Thesauro FRANCISCI. IMP. AVG.

Numismata, & Monetæ Archiducatus Carinthiae

Ex Auro.

VALOR.

MUSEA.

Aureus
1517.

MAXIMI. IM. CA. PIVS. (*Maximilianus Imperator Cæsar Pius.*) Caput ejus coronatum. Francisci Aug.

DVCATVS. CARINTANVS. (*feu moneta aurea Carintana*) 1517. Scutum quadrifariam sectum. Hunc aureum simplicem, tametsi *Archiducatus* titulo careat, quia tamen primus, & singularis est, hic referre libuit.

4. Aureorum.

MAXI. ROM. IMPERA. AVG. ARCHIDVX. CARI. Francisci Aug.

Protome Maximiliani I, torque velleris aurei ornata, Capite pileato.

Item Argenteum.
1518.

PLVRIVM. EVROP. PROVINCIA RV M. REX. ET. PINCEP. PO. Scutum Carinthiæ coronatum, medium inter scuta Austriae, & Burgundiæ: inferius Scuta Styriæ, ac Tyrolis; in immo loco 1518. Monnoyes en argent. de Sa Maj. l'Empereur. pag. 61.

6. Aureorum.

Similis protome, & inscriptio Maximiliani, cum titulo ARCHIDVX. CARINTHIAE. Franc. Aug. Monnoyes de Sa Maj. l'Empereur pag. 60.

In

VALOR.

Item Ar-
genteum.

In averſa Cœna Domini, cum verbis inſtitu-
tionis Euchariftiæ Germanice redditis. Sine anno.

(circa an. 1512.

Aureus
1553.

MON. AVRE. FERD. D. G. RO. Ferdinan-
dus I. ſtans armatus. Franciſci
Aug.

HVN. BO. REX. INF. Hl.*ſpaniæ* ARCHIDux
CARINTHIÆ. 1553. Scutum Carinthiæ coronatum.

Aureus
1560.

FERDI. D. G. EL. RO. IM. S. AV. GE. HV. Franciſci
Aug.
Ipſe Ferdinandus armatus & coronatus ſtans, cum
ſceptro & globo. Infra ſignum incuſum continens
coronam, & duas cruces.

BO. ZC. REX. IN. HIS. ARCH. AVſtriæ. Et.
CARINTHIÆ. 1560. Scutum Carinthiæ coronatum.

Aureus
1561.

Similis aureus præcedenti, ſed in averſa Franciſci
Aug.
- - - ARCH. AV. E. C. EC. 1561.

Aureus
1567.

CAROLVS. DEI. G. ARCHIDVX. Ipſe ſtans Franciſci
Aug.
adverſo vultu, armatus, dextra ſceptrum.

AVSTRIÆ. ET. CARINTHIÆ. ZC. 67. Scu-
tum Carinthiæ.

Triplex
Aureus
1572.

CAROLVS. D. GR. ARCHIDVX. AV-
STRIÆ. Ipſe dimidio corpore, d. ſceptrum: in-
fra 10.

ET. CARINTHIÆ. ZC. 1572. Scutum com-
poſitum Principis, quatuor ſcutis circumdatum: ſu-
premum Auſtriæ.

VALOR.

10. Aureo-
rum. 1572.

CAROLVS. D. GR. ARCHIDVX. AV-

Francisci
Aug.STRIAE. Protome Caroli Archiducis armata, cum
sceptro & gladio.ET. CARINTHIAE. 1572. Scutum Carin-
thiae coronatum.Aureus
1576.Inscriptio utrimque, & figuræ prorsus simi-
les, uti superius anno 1567. Sed hic annus: 76.Cl. Schwandt-
neri Viennæ.Aureus
1579.CAROLVS. DEI. G. ARCHI. DVX. Ipse
flans adverso vultu, armatus, d. sceptrum.Francisci
Aug.AVSTRIAE. ET. CARINTHIAE. 1579. Scu-
tum Carinthiae & Austriae coronatum.Aureus
1580.
Aureus
1582.
1591.

Ita plane, uti anno 1567. sed hic annus 80.

Cl. Schwandt-
neri Viennæ.

Similis unius aurei.

Illmi D. Bar.
de SchneeweisCAROLVS. DEI. G. ARCHIDVX. Ipse flans
adverso vultu, armatus, d. sceptrum.Francisci
Aug.AVSTRIAE. ET. CARINTHI. ZC. 91. Scu-
tum Principis compositum, aurei velleris torque cin-
ctum, superius scutum Carinthiae.Carolus Archidux obiit anno præcedente 1590.
die prima Julii. Simile exemplum sub Leopoldo occurrit.Aureus
1599.FERDINAND. D. G. ARCHIDVX. Ipse flans
armatus adverso vultu, d. sceptrum.Francisci
Aug.AVSTRIAE. ET. CARINTHIAE. 1599. Scu-
tum Principis compositum, vellere aureo cinctum: su-
perius scutum Carinthiae.

VALOR.

MVSEA.

Duplex
Aureus.Francisci
Aug.ILLVSTrium. ARCHIDVCatus. CARINT^{hiæ}.

PROCERum. MVnus. Scutum Carinthiæ coronatum.

MANDATVM. EST. LVCERNA. ET. LEX.

LVX. ET. DISCIPLINA. VIA. VITA. Hæc inscri-
ptio a quodam Lutherano inepte congeſta, ſine ſig-
ra, & ſine anno comparet. Videtur Sæculo XVI°
tribuendus numus.

20. Aureos
1600.Francisci
Aug.

MARIAE. ANNAE. DVC. BAV. FERDI-
NANDI. AVS. ARCH. SPONSAE. SERENISS.

Protome Ferdinandi II. Capite nudo, collari criſpato.

CARINTHIAE. ARCIDVCATVS. IN. PER-
PET. FELICIT. OMEN. D. D. Scutum Carinthiæ
figura ovata, coronatum.

Aureus
1610.Francisci
Aug.

Similis priori anni 1599. Sed hic: AVSTRIAE.
ET. CARINTHIAE. ZC. 1610.

8. Aureo-
rum 1618.Francisci
Aug.

FERDINAND. D. G. ARCHIDVX. AV-
STRIAE. Epitome armata, coronata, cum ſceptro
in dextra.

ET. CARINTHIAE. ZC. Varia Auſtriaca,
aureo vellere cincta, ſcuta: ſupra quæ ſcutum Ca-
rinthiæ.

Aureus
1621.Francisci
Aug.

FERDINANDVS. II. D. G. R. I. S. A. G.
H. B. REX. Sedens in Throno cum ornamentis
Cæſareis.

ARCHI. AVS. ET. CARINT. DVX. BVR. *Item Cl. de*

1621. Aquila biceps, expansis alis, in pectore scu- *Managetta*
tum compositum Ferdinandi: infra scutum Carinthiæ. *Vienna.*

*Duplex au-
reus 1632.*

FERDINAND. II. D. G. R. I. S. A. G. H. B.
REX. Stans ipse armatus.

ARCHI. AVS. E. CARIN. DV. BV. 1632.

Aquila biceps expansis alis: in pectore scutum Prin- *Francisci*
cipis multiplex: infra scutum Carinthiæ. *Aug.*

Characteres hujus monetæ sunt forma Gothica,
præter istius ætatis morem.

*Aureus dimi-
dius 1640.*

FERDI. III. R. I. S. A. G. H. B. R. Protome lau- *Francisci*
reata: infra: I. *Aug.*

ARCHI. AVS. ET. CARIN. D. BV. 1640. Scu-
tum Carinthiæ impositum duabus crucibus inæqualis
magnitudinis.

*Duplex au-
reus 1653.*

FERDINAND. III. D. G. R. I. S. A. G. H. B. REX. *Francisci*
Ipse stans coronatus cum sceptro & globo. *Aug.*

ARCHI. AVS. E. CARINT. D. B. 1653. Aquila
biceps cum sceptro & gladio: in pectore scutum ovatum
1654. Principis: infra scutum Carinthiæ. Vide inter Argentea. *s. Aur.*

*Duplex au-
reus 1659.*

LEOPOLDVS. D. G. R. I. S. A. G. H. B. REX. *Francisci*
Protome laureata, & aureo vellere ornata. *Aug.*

ARCHI. AVST. ET. CARINT. DVX. B. 1659.

Aquila imperii, in pectore scutum Principis: infra scu-
tum Carinthiæ coronatum.

VALOR.

MVSEA.

Duplex aureus 1710.

IOSEPHVS. D. G. RO. IM. SE. AV. G. H. B. Francisci Aug.

REX. Protomé armata, capite laureato, cum vellere aureo.

ARCHIDVX. AVS. E. CARIN. DVX. B. 1710.

Item in area hinc II. inde P (forte duos Ducatos, seu Aureos ordinarios indicat, si D est loco P.) Aquila imperialis in pectore gerens scutum Principis: infra scutum Carinthiæ.

*Numi Archiducatus Carinthiæ
ex Argento.*

SVB MAXIMILIANO I.

VALOR.

MVSEA.

Grossus 1512.

ARCHIDVX. CARINT. Scutum Carinthiæ. Grosschen-Cabinet I. Band.

COMITATVS. GORICIE. 1512. Scutum Goritienſe, cum Galea & pavonum pennis. II. Fach. Tab. I. n. 7. & pag. 30.

Grossus 1518.

Similis Grossus anno 1518. Ibidem.

Grossus 1517.

MAXIMILIANVS. DEI. GRAC. 1517. Scut. Grosschen-Cabinet I. Band.

ta Austriae & Tyrolis conjuncta. ARCHIDVX. CARINTHI. Scutum ejusdem Carinthiæ. II. Fach. Tab. I. n. 9. pag. 32. 33.

Unciales 1518.

Argentea duo Numismata, aureis simillima, Franc. Aug. Monnoyes d'argent de Sa Maj. l'Empercur pag. 60. & 61.

vide in serie Aureorum.

SUB FERDINANDO I.

Uncialis
arg. 1532.

FERDI. D. G. ROMA. HVN. BOEM. OE. Monnoyes
d' argent
de Sa Maj.
l' Empereur
pag. 62. N.
5. & 6.
REX. INFANS. HISPANI. Protome Principis ar-
mata: Caput corona clausa ornat: pone 1532.

ARCHIDVX. AVST. ET. CARINT. D. STI-
RI. CARNI. Scuta septem: in medio Carinthiæ;
circum: Romanum, Hungariæ, Bohemiæ, Austriæ,
Styriæ, Carniolæ.

Uncialis
arg. 1532.

Similis fere præcedenti, nisi quod coronæ in Ibidem.
Capite Principis una, altera super scuto Romano, non-
nihil aliter effigiatae sint.

Uncialis
arg. 1557.

FERDINAND. D. G. ROM. HVN. BOE. D. Monnoyes de
S.M. l'Em-
pereur p. 67
N. ultimo.
CR. REX. Protome Principis armata, coronata, d.
sceptrum, s. Capulum Ensis.

INF. HIS. ARCHID. CARINTIE. D. BVR. 1557.

Uncialis
arg. 1557.

Aquila simplex in pectore scutum Carinthiæ. Infra (I) Com. Gaisruk
72 Præpositi
Solienfis,
ambo numi.
(In alio DV. BV. 1557. cetera simili.

Uncialis
arg.

Similis, sed sine anni nota adscripta; at in A Mellen.
pag. 60.
epigraphe Capitis loco D. CR. nempe Dalmatiæ, Croa- Köhler
Münz-Be-
lustig. pag.
289.
tiæ habetur DAC. forte Daciæ, nisi mendum descri-
bentium subest.

Uncialis
arg. 1558.

FERDINANDVS. D. G. EL. RO. Im. S. AVG. Monnoyes
d' argent
de Sa Maj.
l' Empereur
pag. 63.
N. 4.
GER. HVN. 1558. Protome armata, & coronata, d.
sceptrum, s. capulum ensis.

VALOR:

BO. Z. REX. IN. HI. ARCHI. AVST. E. C. Z.

Aquila biceps coronata, in pectore scutum Carinthiæ; infra (1/2)

Tota epigraphe ita legenda est: *Ferdinandus Dei gratia electus Romanorum Imperator semper Augustus, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ &c. Rex, Infans Hispaniæ, Archidux Austriæ, & Carinthiæ &c.*

Uncialis
arg. 1559.

Similis Ferdinandi moneta cum anno 1559. sed nomen FERDINAND. non integre scriptum, & in averſa loco Z est ZC.

Museum R.
P. Leopoldi
Fischer S.J.
Item Mellen
pag. 62.

Uncialis
arg. 1560.

Similis præcedentibus. Cum anno 1560. Inſcriptio uti in proxime præcedente anni 1559.

Monnoyes
de Sa Maj.
l'Empereur
p. 63, N. 8.

SUB CAROLO ARCHIDUCE.

Uncialis
paulo minor
argenti.
1574.

CAROLVS D. G. ARCHIDVX. AVSTRIÆ. Protome armata pileo Archiducali tecta, d. sceptrum, f. capulum ensis. ©

Raiſſimi &
Illmi. Com.
a Gaisfruk
Præpoſiti
Solienſis.

ET. CARINTHIÆ. 1574. Scutum compositum Principis, in cujus medio scutum Carinthiæ: seorsim quatuor minora scuta in ora inscriptionis, Austriæ, Styriæ, Tyrolis, Goritiæ.

Uncialis
arg. 1580.

CAROLVS. D. G. ARCHI. DVX. AVSTRIÆ. Protome armata coronata, d. sceptrum, f. capulum ensis.

Museum Cl.
de Managetta
Vien.
Item Mel-
len p. 162.

ET. CARINTHIÆ. ZC. 1580. Scutum Carinthiæ in medio aliorum.

VALOR.

MVSEA.

Uncialis
arg. 1584.

Similis præcedenti (an. 1580. relato.) fed hic
annus 1584.

Monnoyes
d'argent de
S.M. l'Em-
per. p. 130.
Muséum Cl.
Martiniz.
Vienne.

Grossus
1586.

CAROLVS D. G. ARCHID. AVSTR. Pro-
tome solita cum sceptro & gladio.

ET. CARINTHI. ZC. 1586.

Grossus
1590.

Similis præcedenti (anno 1586. relato) fed hic
annus 1590.

Groschen-Ca-
bin. II. Fach.
I. Band. Tab.
VII. N. 63.

SUB FERDINANDO II.

Grossus
1607.

FERDINANDVS. D. G. ARCHIDVX. AV-
STRIÆ. Protome solita, archiducali cum pileo :
d. sceptrum, f. capulum ensis. Infra ☉

Groschen-
Cabinet
I. Band.
II. Fach.
Tab. III.
N. 25.
pag. 69.

ET. CARINTHIÆ. ZC. 1607. Scutum Ca-
rinthiæ.

Grossus
1610.

Similis præcedenti (an. 1607. relato) fed an-
nus 1610.

Ex Musé-
o R. P. Leop.
Fischer S. J.

Uncialis
arg. 1611.

FERDINANDVS. D. G. ARCHIDVX. AV-
STRIÆ. Protome coronata, armata, d. sceptrum
f. ensis capulum.

Monnoyes
d'argent. de
S.M. l'Em-
pereur pag.
131. N. 1.

ET. CARINTHIÆ. ZC. 1611. Scutum coro-
natum pileo archiducali, vellere aureo circumdatum,
compositum e pluribus, in medio majusculum Carinthiæ.

Uncial. ar-
gent. major.
1622.

Insigne numisma duplici inscriptionis ambitu ita:
FERDINANDVS II. D. G. R. I. S. A. G. H. E. B. REX.
ARCHI. AVS. E. CARINTHIÆ. D. BVR. EC.

Monnoyes
d'argent de
S.M. l'Em-
pereur pag.
66. N. 2.

ELEO.

ELEONORA. IMPERATRIX. G. H. B. EC.
REGINA. DVCISSA. MANTVANA. EC. Protomæ
duæ capitibus conjugatis & coronatis, Ferdinandi &
Eleonoræ, infra pectus parvum Carinthiæ scutum.

Aquila biceps in medio, circumdata duplici
ordine scutorum: superius conjuncta scuta Hungariæ,
& Bohemiæ: inferius icuncula S. Viti, in lebetæ igni
imposito, cum epigraphæ circumposita sequente: DIE.
STAT. S. VEIT. 1622.

Grossus
1626.

FERDI. II. D. G. R. I. S. A. H. E. B. REX.

Museum R.
P. Leopold.
di Fischer
S. J.

Item Cru-
cifer.

Protome Principis, laureato capite, armata, cum au-
reo vellere. Infra ③

ARCHI. AVS. ET. CARINTHIÆ. DVX.
BVRG. ETC. 1626. Tria scuta, superius Aquila
biceps: inferius Carinthiæ, & Burgundiæ.

Grossus
1623.

Similis præcedenti (anno 1626. relato) fed
annus 1628.

Groschen-
Cabin. B. I.
Fach II p.
73. & 74.
Museum R. P.
Fischer S. J.

1636.

Similis Grossus, fed notatus an. 1636.

SUB FERDINANDO III.

Uncial.

arg. 1645.

5. Aureus

rum.

DISES. ERZHERZOGTVMB. KARND.

Monnoyes
d'argent de
S. M. l'Em-
pereur pag.
324.

TEN. REGIERENDT. Scutum Carinthiæ coro-
natum pileo archiducali, utrimque Leo arrectus &
alatus, seu Griffo. Sic

VALOR.

MUSEA

1645. HERR. BVRGGRAFF. VND. HE-
REN. VERORDENDTEN. Sex scuta Proce-
rum Carinthiæ.

*Aur. Illust.
Dñi Ba-
ronis de
Schneeweis.*

*Uncial.
argent.*

Fortasse ad hæc tempora pertinet numus se-
quens anni nota destitutus. *Ibidem.*

ILLVSTRIVM. ARCHIDVC. CARIN.
PROCER. MVNus. Scutum Carinthiæ, cum pileo
archiducali.

TIMOR. DOMINI. ODIT. MALVM. AR-
ROGANTIAM. ET. SVPERBIAM. ET. VIAM.
PRAVAM. ET. OS. BILINGVE. DETESTA-
TVR. Hæc sola epigraphe aream numi explet.

*Grossus
1648.*

FERDI. III. D. G. R. I. S. A. G. H. E. B.
RE. Protome laureata Ferdinandi, infra valor ③
ARCH. AVS. E. CARINT. DV. BV. ET.

*E. Musco
R. P. Leo-
poldi Fi-
scher S. J.*

1648. Tria scuta, Aquila Imperii superius, sola: infe-
rius a dextris Carinthiæ: a sinistris Burgundiæ.

*Grossus
1653.*

Similis grossus, uti anno 1648. nisi hæc alia
DV. BVR. 1653.

*R. P. Fi-
scher S. J.*

*Uncialis
arg. 1657.*

FERDINAND. III. D. G. ROM. IM. S. A.
G. H. E. B. REX. 1657. Protome Imperatoris lau-
reatum.

*A. Mellen
pag. 130.*

ARCHI. DVX. AVS. E. CARINTHLÆ.
D. B. EC. Insignia coronata, torque velleris au-
rei cincta.

In-

VALOR.

MVSEA.

Uncial. arg.

Inscriptio ut in præcedente. Protome similis ;

Monnoyes
d'argen. de
Sa. M. l'Em-
pereur. pag.
67 N. 2.
Item R. P.
Francisci
Hernbrand
S. J.

sed sine numero anni.

ARCHIDVX. AVS. E. CARINTHIÆ.

D. B. Scutum Principis e multis compositum, cin-
ctum torque velleris aurei : superimpositum est scu-
tum parvum Carinthiæ : supra id corona Cæsarea a
duobus geniis sustentatur.

Monetæ argenteæ, majoris moduli, unciales
nempe & semiunciales, in Carinthia signatæ, postremum,
quod norim, sub Ferdinando III, occurrunt.

SUB LEOPOLDO.

Quinarius
1664.

LEOPOLDVS. D. G. R. I. S. A. G. H. E. B.

Ex Museo
R. P. Leo-
poldi Fi-
scher S. J.

REX. Caput laureatum, infra quod valor ⑨

ARCHI. AVS. E. CARINT. D. BVR. 1664.

Aquila biceps, in pectore scutum compositum : Infra
scutum Carinthiæ cum pileo archiducali.

Septenarius
1673.

Inscriptio & caput, uti anno 1664. Infra ⑥

ARCHI. D. AVS. E. CARINT. DVX.

Rdissimi &
Illmi Com.
a Gaisruk
Præpositi
Solienfis.

BVR. 1673. Aquila biceps coronata, in pectore
scutum Carinthiæ, cum pileo archiducali.

Grossus
1675.

Simili figura & epigraphe uti Quinarius an. 1664.

Ex Museo
R. P. Fi-
scher S. J.

Sed annus 1675. & nota valoris ③

Denarius
1682.

LEOPOLDVS. D. G. R. I. S. A. G. H. B. R.

Rdissimi &
Illmi Com.
a Gaisruk.

Caput laureatum : infra quod valor ②

AR-

ARCHI. D. AVS. E. CARIN. D. B. 1682. Scutum Carinthiæ, Cæsarea corona testum, torque aurei velleris cinctum.

Grossus
1696.

Simili figura & epigraphe, ut *Quinarius* 1664, Ex Museo R. P. Fischer S. J. sed annus 1696. & nota valoris ③

Grossus
1702.

LEOPOLDVS &c. uti in *Quinario* 1664. (Sed hic in averfa annus 1720. vitiose signatus est, loco 1702.) Infra caput nota ③

Ex Museo R. P. Leopoldi Fischer S. J. Vide Grossen-Cabinet P. I. Fasc. II. pag. 31.

Grossus
1706.

LEOPOLD. D. G. R. I. A. G. H. B. Caput laureatum, infra quod nota valoris ③

Ex Museo R. P. Leopoldi Fischer S. J. & nostro.

ARCHI. D. AVS. E. CARIN. D. BVR. 1706.

Tria scuta, superius Aquila biceps: inferius ad dextram Carinthiæ, ad sinistram Burgundiæ. Infra ⑥

In hoc Grosso rursus peccavit scalptor in numero anni 1706. loco 1705. Nam Leopoldus jam anno 1705, Maji Mensis die 5.ta ad Superos abiit.

Complures alii sub Leopoldo habentur *Quinari*, *Septenarii*, & *Grossi*, sed nulla fere a præcedentibus typarii varietate præter anni numerum.

SUB JOSEPHO.

Grossus
1711.

IOSEPHVS. D. G. R. I. S. A. G. H. BO. REX. Caput laureatum; infra ③

Ex Museo R. P. Leopoldi Fischer S. J.

ARCHI. D. AVS. ET. CARINT. D. BVR.

Aquila biceps, gerens in pectore scutum Carinthiæ
cum pileo Archiducali.

S U B C A R O L O V I.

Graffus
1714.

CAROLVS. VI. D. G. R. I. S. A. G. HI. HVN.

BO. REX. Caput laureatum; infra ③

E Museo
R. P. Leo-
poldi Fi-
scher S. J.

ARCHIDVX. AVSTRIAE. ET. CARIN-

THIAE. Aquila biceps in pectore ejus scutum
Carinthiæ.

Præter Numismata & Monetas, aliud monumentum in-
dicare libuit, quod *Archiducatus Carinthiæ* mentionem facit.
Refert R. P. PHILIBERTUS HUEBER in *Austria ex Archivis
Mellic. illustrata*, Appendice III. pag. 297. inter sacras antiquitates
in *Monasterio Mellicensi adservatas*: vetus Sepulchrum S. Colo-
manni Martyris ita inscriptum:

„ Rudolphus IV. Dei gratia Archidux Austrie & Carin-
„ thie, Dominus Carniole, Marchie, Portus Naonis, Comes in
„ Habsburg Veteris Khyburg, & Athasis, Marchio Burgundie, &
„ Landgravius Alsacie me fecit in honorem S. Colomanni, Anno
„ Domini MCCCLXV.

Si ista inscriptio auctoritate ipsius Rudolphi IV. ita
concepta fuisset; hoc vetustissimum mihi quidem se obtulif-
set documentum, quo *Carinthia*, cum sola *Austria*, *Archidu-*
catus titulo honorata fuisset. At enim hæc Epigraphe serius ab

homine non satis perito adstituta videtur ; propterea , quod Rudolfus IV. jam anno MCCCCLXIV. Dux Carniole , non solum Dominus , appellatus sit , uti supra ostendimus : neque Rudolfus IV. unquam omisit titulum Styriæ , inter Austriam & Carinthiam , ut alia præteream.

CAPUT IX.

*De Marchiæ Carentanæ, seu Styriæ Vetustis Principibus,
brevis notitia : ad Tabulam VIII. Genealogicam.*

*De Marchionibus
Styrensis
Scriptores.*

Dubius hærebam, dicendumne hic aliquid esset de antiquis Marchiæ Styriacæ Principibus, quorum plerique Ottokari nomine inclaruere. Primum enim haud adhuc satis demonstratum est, an omnino, aut qua ratione Styria olim Carentano Ducatui contributa fuerit: deinde Ottokarorum, Styrensiū Marchionum, res & Genealogia, jam sunt ab aliis docte solideque illustratæ. Hos inter primo fane loco laudari meretur R. P. SIGISMUNDUS PUSCH S. J. qui in præstantissima illa *Chronologia sacra Ducatus Styriæ* (edita Græcii MDCCXV. & MDCCXVI.) Parte I. a pag. 26. &c. Genealogiam, ac deinde historiam veterem Styriæ, Viciniæque, primus ex antiquis documentis feliciter eruit. Deinde R. P. PETRUS HALLOI S. J. in *Origine & Genealogia Illustrissimæ Gentis Stabrembergicæ*: R. P. MARCUS HANSIZ S. J. Tomo I. & II. *Germaniæ sacre*: item VALENTINUS BREVENHUEBERUS in *Annalibus Styrensis*, de Genealogia rebusque Ottokarorum

Sty-

Styrenſium præclare ſunt meriti. LAZIUM & AVENTINUM prætereo, quibus, quid credendum ſit, nescias. Nos quoque in *Diplomatario Garſenſi* quædam inſperſimus Genealogiæ Ottocarorum profutura.

Accedit, quod de Marchia Styriæ, *Marchiæ Carentanæ* vocabulo interdum appellata, nonnulla jam protulerimus in libello, qui *Genealogiæ Sounekiorum, Comitum Celejæ, & Comitum de Heunburg ſpecimina* duo complectitur, ubi pag. 28. 29. & 30. Leopoldum Styrenſem Marchionem, *Carentinorum Marchionem*, e ſuis primum ſalutatum fuiſſe, probabili ratione offendimus.

Attamen quando & libelli illi PUSCHII & HALLOII ^{Quenam hic tractanda?} jam rarius occurrunt, & ipſa *Archontologiæ Carinthiæ* ratio poſtulat, ut hac etiam de Marchia, ejusque Moderatoribus aliquid proponatur; rem non ingratiſſimam erudito Lectori iſto Capite nos præſtituros cenſuimus: quando præterea notitiâ iſthic paullo uberioſiorem de chartis illis publicis adjungemus, quæ vel ſunt ab ipſiſmet Styriæ Marchionibus editæ, vel eorundem fecere mentionem: atque de nexu Carinthiæ cum Styriæ Marchia, alia hic etiam quædam ſumus diſcuſſuri. Prius itaque de hoc nexu, deinde de *Genealogia Ottocarorum*, qualem *Tabula VIII.* propoſuimus, argumentis e vetuſtate petitis, ac ſingillatim de Ottocarianis diplomatibus tractabimus.

Marchiam, ſeu limitaneam præfecturam, quæ hodie ^{Styriæ ſtatus antiquus.} *Ducatus Styriæ* appellatur, olim Bajoariæ, una cum Carentano

limitem fuisse, antequam Bajoariæ Ducatus anno CMLXXVI. in Bajoariæ, & Carentani duos Ducatus diremtus sit, nequaquam dubito. Sed postea, quam singularem propriumque Ducem nacti sunt Carentani, existimo *Marcham* seu limitem, adversus Hungariam tuendum, alterum Bajoariæ fuisse, nempe *Austriam*, seu *Osterrichiam*, vel *Australem terram*, alterum Hungaris oppositum Carentani limitem, qui hodiernam Styriam, inferiorem potissimum, sit complexus. Erat quoque alius duplex Carinthiæ limes adversus Slavicas nationes exteras, nempe Istriæ unus, alter Carniolæ, cui videtur tertius subinde, *Marchia Vinidorum* appellatus, accessisse.

Styria mutationes.

Styria Provincia id singulare habet, quod ea, quæ olim *Styrensis regio*, seu *Styræ Marchia*, ab arce, & dein ab urbe *Styra* nominata fuerit, hodie Austriæ sit portio; contra *Styria* hodierna, parte sui inferiore, *Marchia* tantum (quod aliis quoque in provinciis ita in more fuisse constat) vetustiore ætate sit appellata, superiore parte vero Carentano fere attributa fuerit. Nomen *Styriæ Marchæ*, a *Marchionibus*, seu *Comitibus Styrensis* hæc provincia tum sortita fuit, cum Ottacari IV. filius Leopoldus potiolem Marchæ illius partem, qua hereditate, qua emptione, qua commissâ ejus Marchiæ cura, sibi vendicavit. Eo factum, ut *Ottokarus*, nobis eo nomine *Sextus*, Marchio Styrensis, se non nisi *Marchionem Tertium* scripserit in diplomate Cremifanensibus dato an. MCLXXIX. RETTENPACHER *Annales Cremif.* p. 170. nempe tertius erat a *Leopoldo*, qui
pri-

primus *Marcham Carentanam* (seu *Styriam* deinde) administrandam suscepit, potissima jam parte sibi propriam. Atque id causæ est, cur *Leopoldus* hic *Marchio*, (quem constat an. MCXXVIII. die XXVI. Octobris decessisse, ex *Puschii Chronol. S. Duc. Styriæ Parte I. pag. 303.*) ab aliquot Chronologis appelletur *Marchio Carentinorum*, vel *Karinthiorum*, videlicet a *Chronico Australi*, *Freberi Tomo I.* & a *Claustro Neuburgensi Hier. Pez. Tomo I.* ambobus ad an. MCXXVIII. & ab *Anonymo Leob.* ad an. MCXXV. plura, ut solet, congerente. Rursum *Claustro Neuburgensis Chronistes* illum *Ottocarum Karinthiæ Ducem* vocat, qui *Styriæ Dux* primus, certusque fuerat. Nunquam tamen se se *Ottocari* isti *Marchiones Carinthiæ* scripsere, *Marchionum de Styra*, vel *Styrensum*, vel *Styræ*, eoque avito titulo contenti.

Duas itaque res ex dictis colligimus: *Marcham*, hodie *Marchiones Styriæ* *Styriam*, *Leopoldo Styrensi Marchioni*, pleniori jure e suis *auſti Marchia Carentana*, primo, subiectam fuisse, eamque antea *Marchiam Carentanam*, saltem, Chronologorum fide, appellatam, subinde a Principibus suis *Styriæ* nomen obtinuisse, oblitterato tum præcipue *Carentano* nomine, cum *Styria Ducatus* honorem an. MCLXXX. a *Friderico I. Augusto* adepta fuit. Plusculum de *Marchia* hac *Carentana*, ejusque *Marchionibus*, ante *Styrensem Leopoldum*, vide, in *Genealogiæ Sounekiorum Com. Celejæ & Com. de Heunburg Specim. I. pag. 28. . . 30.*

At enim in diplomate *Friderici* (bellicosi dicti) Ducis Austriæ, e Babenbergicis postremi, anno MCCXXX, Græcium, *Styriæ* hodiernæ Metropolis, vocatur: *Bayrisch Gretz*, seu *Græcium Bavaricum*, ut a *Græcio Vinidorum* discerneretur: **DUELLIUS** *Hist. Ord. Teutonici* P. III. Item circa *Hardbergam* *Styriæ*, *Metæ Bavaricæ* loca vicina appellantur in charta *Leopoldi March. Styrensis* circa an. MCXXVIII. **PUSCH** *Chronol. S. P. I. pag. 302.* Quare *Styria* potius *Bajoariæ Marchia*, quam *Carentani* dicenda erat. Enim vero appellationes hæc ab antiquioribus credo temporibus adhæsisse, quando *Bajoariæ* Duces *Carentanum* una possidebant, aut etiam antea, quam *Carentanum* *Bajoariæ* adjungeretur, atque etiam ea de causa, quod incolæ *Styriæ*, sanguinis Germanici, e *Bajoariis* oriundi essent. Perdurant sæpe locorum vetera nomina, mutata ratione Principum & populorum: uti sane hodie *Windisch Gärsten* in Austria: *Windisch Matruy* in *Salisburgensi* provincia nullis *Vinidis* illic locum obtinentibus.

Equidem post separatum a *Bajoarico* *Carinthiæ* Ducatum, *Styriæ* superioris partem magnam constat *Carinthiam* fuisse diu appellatam, uti mox ostendam; ex qua re, considerato locorum situ, ultro consequitur: *Styriam* inferiorem, quæ *Marcha* dici solet, tum quidem certe *Carentanam Marcham* esse, & appellari debuisse. Jam vero de superiore *Styria*, etiam qua *Austriam*, non modo qua hodiernam *Carinthiam* attingit, testimonium habemus luculentum in literis
fun-

foundationis Cœnobii Kotwicensis, datis a B. Altmanno Pata-
viensi Episcopo anno MLXXXIII. quas originarias olim Got-
wici vidi, & e quibus LAZIUS quoque *Lib. XII. de Re-
publ. Rom. Cap. III.* sequentia commemorat: ad loca Styriæ
hodiernæ superiori vicina, aut propria, nominari allodia ac
terras, nempe, *Marchionis Ottocari, & Piligrini, item Marchio-
num Harderici & Rudolfi, ad Trasnam fluvium, ubi ad Occi-
dentem in Carinthia oritur.*) Trasma vero, hodie Trasfen, e mon-
tibus Styriæ & Austriæ limitaneis certo profluit: & *Styrensis
Marchio* erat hac ætate *Ottocarus III*, uti inferius demon-
strabitur. Satis igitur me indicasse puto nexum, quem
cum Carentano habuit olim Styriæ hodiernæ Ducatus, &
qua de causa *Archontologie Carinthiacæ* Styriæ Marchiones in-
ferendi essent.

Unicus etiam superare videtur scrupulus, hic eximen-
dus. In diplomate Henrici Ducis Bavarie, & Marchionis Au-
striæ, quo Cœnobio S. Petri Salisburgi quoddam pratum do-
nat anno MCLVI. Testium ordo, qui interfuere, ita inchoa-
tur: *De fidelibus nostris Otakarus Styrensis Marchio.* (*Theſauri
Anecd. Bern. Pex. Tom. VI. seu Codic. diplomat. P. I. pag. 382.*
Videtur igitur *Marchio Styriæ*, qualis jam erat hic Ottoca-
rus V, Bavarie Duci obstrictus fuisse, quippe, qui eundem fi-
delem suum vocet. Attamen hic nihil aliud ea *Fidelis* ap-
pellatio conficit, nisi feudi titulo aliqua in Bajoaria, vel in
Trungovia præter Styram possedisse Ottocarum V. Styriæ
Mar-

*Marchio
Styriæ non
parebat Du-
ci Bavarie.*

Marchionem; nequaquam vero Marchæ Styriacæ seu Carentanæ causa idem *Fidelis* Ducis Bajoariæ dicebatur. Manifesto exemplo de eodem hoc Ottokaro V. explicationem meam confirmo. Certum est Marcham Styriæ, seu Styriam hodiernam & vero ne quidem Comitatum Styriæ, Bambergensi Episcopo non fuisse subordinatam; legimus tamen in chartis Eberhardi Episcopi Bambergensis, una anni MCLI. altera MCLIV. *Ottocarum fidelem nostrum* ab eodem Præsule appellari, sed addita causa, tituloque: *Fideli nostro Odoacro Marchioni de Stira de quodam beneficio, quod a nobis habuit, cum jam dicta Reichenspergensis Ecclesia facere Concambium concessimus.* Vide *Chronicon Reichenspergensis apud Ludewig. Scriptor. Bamberg. Vol. II. pag. 262. & 266.* Enim vero Marchiones Styrenses nulli Duci, ne Carentano quidem, subjectos, & ne subordinatos quidem a Sæculo saltem XI. fuisse, omnes eorum Chartæ publicæ satis declarant, ubi propria, plenaque auctoritate donant, alienantque fundos, ac Ministerialibus suis donandi, ac alienandi potestatem faciunt, aliaque statuunt, quæ plenum tum quidem jus territorii ipsos obtinuisse commonstrant: plane ut nexus Marchæ hujus Carentanæ seu Styriæ, soli Cæsari subjectæ, cum Carinthia in nomine potius ac vicinia quam in subjectionis alicujus titulo fundatus videatur, si superioris Styriæ magnam partem excipias, a Carinthia ad Styriæ Principatum anno MDXXI. traductam. Sed de hac parte satis.

Reliquum est, ut de Genealogia Styriæ Principum ea paucis comprobemus, quæ *Tabula VIII.* exhibuimus. Quoniam sex, *Ottocari* nomine, Principes statuimus, & unum *Leopoldum*, nonnulla difficultas oritur rite hos Ottocaros discernendi. Diplomatum subsidio præcipue nitamur, attamen ad eruendos primos quatuor Ottocaros utar etiam verbis *Fragmenti veteris Genealogici*, quod plenius exscripsit ex Bibliotheca Cæsarea Vindobonensi HANSIZIUS G. S. *Tom. II. pag. 211.* & ante eum e *Chronico Voraviensi* protulit PUSCHIUS. En verba : „ Otacher Marchio Styriensis, filius Otachyr „ Marchionis, genuit Ozy Marchionem, qui temporibus Henri- „ ci III. Imperatoris pollebat. Hic Ozy genuit Otachyr Mar- „ chionem, qui temporibus Henrici IV. & V. inclytus fuit, „ & Salzburgenfibus Archiepiscopis Gebhardo, Tymoni, nec „ non & Conrado jam senex viriliter assistens, eos in per- „ secutionibus fovebat, qui etiam cum Germano suo Adyl- „ berone Gweram habuit, donec idem Albero a Ministe- „ rialibus suis occisus est juxta Julben (*Liuben*).

Primos quatuor Ottocaros, & quarti fratrem *Adalberonem*, cum quibusdam temporis characteribus, hic nacti sumus. Porro ex BERNARDO NORICO discimus in *Chronico Laureacensium & Pataviensium Episcoporum* HIERON. PEZ *Tom. I. in appendice pag. 305.* Prædia quædam a Piligrino Pataviensi collata fuisse Otachero Marchioni Styriæ : Piligrinum vero sedisse ab anno DCCCCLXXI. ad DCCCCXCI. His

accedunt diplomata duo Altmanni Patavienſis, alterum anno MLXXXII. datum, continens commutationem cum Ottokaro Marchione Styrenſi pro Eccleſia Gärſtina, ubi Clericos fundabat Marchio: *Diplomatarii Garſtenſis N. I.*) Alterum (quod habeo integrum ex MStis PUSCHII, e Glunicenſis Cœnobii tabulario) datum Laureaci XIV. Kalend. Auguſti, Anno MLXXXVIII. quo aliam permutationem cum Ottokaro Illuſtri Marchione Styrie B. Altmannus Antiſtes conſtituit; verba in rem noſtram ſunt: „Hæc
 „omnia prædictus Marchio (Ottokarus) & Pater ejus
 „Ottakerius, qui Romæ obiit, dudum ante ætatem no-
 „ſtram a Perergrino Patavienſi Epifcopo in beneficium ſu-
 „ſceperat.)

Denique diploma *Garſtenſium N. III.* quo circa annum MCXII. Ottokarus Marchio memorat: patrem ſuum Ottakarum Marchionem inſtituiſſe Clericos in Gärſten, ac Romæ defunctum dormire: ſe vero Benedictinos (confirmante Udalrico Patavienſi) Clericis in Gärſten ſubſtituiſſe.

Ex hiſce documentis inter ſe collatis, ſequens ſyſtema Genealogicum confeci, cujus nexus ex adjecto ſchemate patebit.

CÆSARES.

10. Otto I. ab anno 969. circiter

11. Otto II. ab anno 973. circiter

12. Otto III. ab anno 983. circiter

13. Otto IV. ab anno 983. circiter

14. Otto V. ab anno 983. circiter

15. Otto VI. ab anno 983. circiter

16. Otto VII. ab anno 983. circiter

17. Otto VIII. ab anno 983. circiter

18. Otto IX. ab anno 983. circiter

19. Otto X. ab anno 983. circiter

20. Otto XI. ab anno 983. circiter

21. Otto XII. ab anno 983. circiter

22. Otto XIII. ab anno 983. circiter

23. Otto XIV. ab anno 983. circiter

24. Otto XV. ab anno 983. circiter

25. Otto XVI. ab anno 983. circiter

26. Otto XVII. ab anno 983. circiter

27. Otto XVIII. ab anno 983. circiter

28. Otto XIX. ab anno 983. circiter

29. Otto XX. ab anno 983. circiter

30. Otto XXI. ab anno 983. circiter

31. Otto XXII. ab anno 983. circiter

32. Otto XXIII. ab anno 983. circiter

33. Otto XXIV. ab anno 983. circiter

34. Otto XXV. ab anno 983. circiter

35. Otto XXVI. ab anno 983. circiter

36. Otto XXVII. ab anno 983. circiter

37. Otto XXVIII. ab anno 983. circiter

38. Otto XXIX. ab anno 983. circiter

MARCHIONES

STYRENSES.

Ottachyr I.

circa 970.

Ottacher II.

ab anno 991. circiter

ad 1039.

Oezo, vel Ozy, seu

Ottacher III.

Incipit circa 1039.

Clericos in Gærsten

inducit 1082.

obit circa 1088.

Romæ sepultus.

Ottacher IV.

Incipit circa 1088.

Benedictinos in

Gærsten instituit

ab 1107. ad 1112.

obit 1122. senex.

Adalbero seu Albero,

frater Ottasberi IV.

Ex FRAGMENTO

GENEALOG.

EPISCOPI

PATAVIENSES,

ET

SALISBURGENSES.

Piligrinus Pataviensis.

ab 971. ad 991.

Altmannus Pataviensis.

ab 1065. ad 1091.

Udalricus Pataviensis.

ab 1092. ad 1121.

Gebhardus

Salisburgensis.

ab 1060. ad 1088.

Thiemo Salisburgensis.

ab 1090. ad 1101.

Conradus I.

Salisburgensis.

ab 1105. ad 1147.

Omnia isthic concordant cum præmissis documentis ; sed in solo diplomate Glunicensi, loco: *Et Pater ejus Ottakerius, qui Romæ obiit*, pronam ac necessariam in apographo mutationem unius syllabæ substituo: *Et Pater ejus Ottakerii, qui Romæ obiit*. Neque enim Pater ejus Ottakeri, qui an. MCXII. certo, immo decennio amplius, vivebat, potuit anno CMXCI, negotia cum Piligrino vivente tractare ; nisi Patri & filio ultra CXX. annos Principatus affingas.

Tempora Principatus ac vitæ primorum trium Ottocarorum incerta sunt, & ex conjectura ita annos ad scriptorum ac diplomatum testimonia accommodavimus. De tertio tamen Ottocaro, seu Ozy illud constat: eundem anno MLXXXII. vel sequente Clericos in Gærsten stabilivisse: atque subinde Romæ mortuum ac sepultum fuisse. Ceterorum Styriæ Marchionum res minus difficultatis habent, quorum isthic diplomata annorum ordine indicabo, & quæ ad Genealogiam faciunt, paucis adnotabo.

*Diploma-
tum Series.*

I N D I C V L V S

*Diplomatum veterum, Principum Styriæ,
vel de iis.*

OTTOCARUS III. FILIUS OTTOCARI II.

Oezo, seu Ottocarus III. inter testes primo loco nominatur ita: *Oezo Marchio de Styre*, in charta Ernesti Marchionis Austriæ, qua is cum Swanehilde

uxo-

uxore Medlicensi Benediclinorum Cœnobio confirmat prædium Wikendorf. Annus deest: sed Ernestus floruit ab an. MLVI. ad MLXXV.

HUEBER *Austria ex Archiv. Mellic. Illustrata, docum. I.*

LAZIUS *Lib. XII. de Republ. Rom. Cap. III.* Chartam foundationis Admontensis Cœnobii commemorat, anno MLXXV. a Gebhardo Salisburgenſi Archiepiſcopo publicatam, cui teſtis ſubſcripſerit: *Ottokarus Marchio Styriæ.* Verum ea charta in *Diplomatario Admontenſi Bern. Pez Theſauri anecdot. Tomo III. Parte III.* non comparet. Attamen alibi LAZIUS documentum iſtud videre potuit.

1082. Altmannus Pataviensis commutat Eccleſiam *Diplomatarium Garſtinam pro aliis Eccleſiaſticis fundis cum Ottokaro ſenſe N. I. Marchione Styriæ.)* Hic obiit Romæ.

1083. In charta foundationis Kotwicenſis mentio fit Ottokari Marchionis, uti ſupra dictum fuit 1083.

OTTOCARUS IV. FILIUS OTTOCARI III.

1088. Altmannus Pataviensis Commutationem, & reſtitutionem prædiorum acceptat ab Ottakerio illuſtri *Ex Tabulario Glu-* *Marchione Styriæ, ... Hæc omnia prædictus Marchio & Pater niſenſi ex* *MStis* *Puſchii.* *ejus Ottakerius (corrigo Ottakerii) qui Romæ obiit &c. ...* *Datum Laureaci XIV. Kal. Auguſti MLXXXVIII.*

Hoc diploma, admissa correctione, potest ad Ottocarum III, vel ejus filium Ottocarum IV. referri, si correctio non admittatur, sed legatur: *Et ejus Pater Ottakerius, qui Romæ obiit, tum certo Ottacari IV. erit, quia idem in alio sequente diplomate ipse ait: Patrem suum (Ottocarum III.) Romæ sepultum dormire. Ego Ottocaro IV. potius hoc diploma, correctione facta, tribuendum puto, ob rerum ceterarum consensionem, præcipue ob Gebhardum Salisburgensem ab Ottocaro IV. adjutum; nam anno 1088. obiit Gebhardus.*

Circa
1107.

Obiit *Elisabetha* Leopoldi Pulcri March. Austriæ filia, *Ottocari IV.* uxor, VI. Idus Octobris. *PUSCHIUS* ex *Chron. Voraviensi*, & ex *Tabella plumbea.*

Intra
1092.
& 1112.

Udalricus Pataviensis confirmat concambium *Garstensis N. II.*
Altmanni decessoris cum Marchione Ottokaro.

Circa
1112.

Ottokar IV. Marchio Bertholdo Abbati primo in Garsten confirmat donata a Patre suo *Ottakero Styriensi . . . qui Romæ defunctus dormit, quique Clericos religiosos in Garsten instituit; iis Ottakar filius Monachos (Benedictinos) suffecit. Datum apud Laureacum, in Cæmeterio S. Laurentii An. MCX. & II. Indict. V.* *Garstensis N. III.*

1122.

Ottacarus IV. obiit MCXXII. IV. Kal. Decembr. sepultus in Garsten. Chronicon Mellicense: item Admontense: item Vetus Austriæ Chron. Hier. Pez. Diem ex Tabella plumbea Puschius eruit.

LEO-

1123. **LEOPOLDUS OTTOCARI IV. FILIUS.** *Garstensium N. IV.*

Leopoldus Marchio Styrensis Bertholdo Abbati in Gærsten, confirmans, quæ Pater meus piæ memoriæ Ottaekar Marchio Styrensis Ecclesiæ in Garstine donavit. Datum Styrae an. MCXXIII. Indict. XV. II. Kal. Martii. Comprobat hoc diploma annum & diem mortis Ottokari IV.

Circa 1123. *Leopoldus junior* Marchio Austriæ, rogatu cognati sui *Luipoldi Styrensis Marchionis*, donat Vineam Garstensis. Sine anno & die. *Garstensium N. V.*

1128. *circiter.* *Leopoldus DEI favente gratia Marchio de Styra*, instinctu Conjugis meæ *Sophie* (in favorem Runensis Cœnobii prædium Rudigero datum: quod Cœnobium a fundo construxi. (Deest annus). *Diplomatarii Runense. N. I.*

1129. Leopoldus decessit an. MCXXIX. die XXVI. Octobris. Probat id e tribus Chronicis *Pusch Chronol. S. Ducatus Styriæ Parte I. pag. 303.* Ubi & Conjugem *Sophiam* Henrici Nigri Baviariæ Ducis filiam invenies, quæ etiam mox recurret cum filio *Ottocaro V.* anno 1138, in qua memorabili charta perhibetur: *Leopoldo Marchioni* patrem fuisse *Ottocarum*, matrem *Sophiam*, sorores *Elisabetham* ac *Margaretham*.

OTTOCARUS V. LEOPOLDI FILIUS.

1138. *Conradus I. Salisburgensis Archiepiscopus*, memorat cum laude, & confirmat, quæ olim *Leopoldus* *Mar-* *Diplomatarii Runensis N. II.*

Marchio, ab Ottokaro Marchione Patre suo accepta Runenfi Cœnobio dederat, quæque Domina Sophia Marchionissa cum filio suo Marchione Otakero donavit: pro remissione peccatorum suorum, pro salute filii, ac filiarum suarum, Ottokari scilicet Marchionis (quinti), Elyzabet, ac Margarethæ, maximeque pro redemptione animæ Mariti sui Leupoldi Marchionis, socerique sui Otokari (quarti) senioris, Henrici Ducis (Carinthiæ), Ottonis de Naun, Waldonisque Comitis (de Riuna). Acta sunt hæc anno Dom. Incarnat. Millesimo, centesimo, tricesimo, octavo die octavo Kal. Martii.

1142. Conradus I. Salisburg. quædam donat Canoniam ^{Diplomatarii Seccov. Canon.} Seccovienfi: *Actum est Friesach. anno mill. cent. quadrag. secundo. Indictione quinta Testibus: Udalrico Duce (Carinthiæ) Otachero Marchione.* ^{N. III.}

1144. Cedente Ottocaro Marchione de Styria, Villa quædam a Cunrado II. Rege Rom. Runenfi Cistercio donatur. ^{Diplomatarii Runensis} An. MCXLIV. Ind. VII. Regni Cunradi VII^{mo} ^{N. III.} Datum Wirzeburg feliciter Amen.

1145. Mentio fit hoc anno Marchionis Styrensis, in ^{Diplomatar. Garstense} charta Garstensi. ^{N. VII.}

1146. Otokarus misericordia & permissione Altissimi Marchio Stirensis. . . Donat Runensibus Villas quasdam. ^{Diplomatarii Runensis} Acta sunt hæc Rune an. ab Incarn. Dom. mill. centes. quadrag. sexto. ^{N. IV.} Indict. IX. sexto Idus Junii, regnante Conrado Rom. Rege secundo, Anno regni ejus nono. Eo-

1146. Eodem anno Incarnationis Domini MCXLVI. *Diploma-
tarii Ru-
nenfis
N. V. VI.
VII.*
In tribus deinceps chartis Runensibus Otakarus Marchio comparet; in prima firmat donationem Henrici de Dunckenstain, sui Ministerialis. Datum in loco Stanga dicto, XVI. Calend. Julii, Indictione IX. hac subscriptione: Ego Otakarus nutu Superni Opificis Marchio Styrensis.) Deinde penes monogramma: Signum Otakari Marchionis invictissimi.

In altera charta VI. Idus Julii, Ind. IX. Actum in Episcopatu Ratisponensi, Conradus II. Rex prædium ab Otokaro Marchione, & Heinricho Duce Baviariæ eliberatum, donat Runensibus.

In tertia Otakarus Divina favente Clementia Marchio Styrensis, ratum concambium factum inter Abbates Runensem & S. Lamberti. Data Græze XI. Kal. Septembris.

1148. Otakar Divina favente Clementia Stirensis Marchio, *Tabula-
rium S.
Lamberti.*
donat Sancto Lamberto Ecclesiam S. Mariæ, Sanctique Michaëlis in Grazluppa, cum omnibus eo spectantibus. . . . Fecit hoc pro remissione peccatorum suorum, pro salute Cunegundis, Uxoris suæ dilectæ, ceterorumque karissimorum suorum, maximeque pro redemptione animæ patris sui Liupaldi Marchionis, & matris suæ Sophiæ.
Anno ab Incarnatione Domini MCXLVIII. Indictione X.

(potius XI.) Die IX. Kalendarum Martiarum. Data
Græze feliciter Amen.

Signum Domini Otakri Marchionis Inuictissimi.

1151. Eberhardus Episcopus Bambergensis in duabus
1154. Chartis mentionem facit Odakeri Marchionis de Styra, quem & fidelem suum, & Advocatum suum vocat, de-
que beneficio ei collato quædam tractat. An. MCLI. & MCLIV.

*Chronicon
Reicher-
sparg. Lude-
wig. Script.
Bamberg.
Vol. II.
pag. 262.
E 266.*

- Paullo post
1154. Commutatio inter Cunradum Episc. Patavien-
sem, & Sigehardum Abbattem Garstensem, & Cæno-
bium, cujus nomine *Advocatus* Garstensis Otakar Mar-
chio de Styra, prædia tradidit, & Testem egit cum
Cadelhoco Præposito Pataviensi & aliis. (sine loco & anno)
sed annus circiter colligitur ex Episcopo & Præpo-
sito Pataviensi, una cum Abbate. *Cadelhoch* Præpo-
situs apud *Hansitium* Tom. I. occurrit anno 1143. Suc-
cessor *Cadelhochi* Albonus jam an. 1165. Præpositu-
ram finivit.

*Diploma-
tarii Gau-
stensis
N. IX.*

1156. In Charta Eberhardi I. Salisburgensis, qua idem
Runenses a decimis immunes declarat, testis aderat: Ota-
kar Marchio. Datum apud *Modniz* V. Kal. Martias MCLVI.
Indictione quarta Pontificatus nostri anno nono: regnante Im-
peratore Friderico.

*Diploma-
tarii Ru-
nensis
N. VIII.*

De-

De Charta Henrici Ducis Bajoariæ & Marchionis Austriæ, Anni MCLVI. supra dictum est.

1161. Otaker Marchio Styrensis confirmat permutationem prædiorum factam a Wernhero Præposito Secovienfi. Actum Leuben Indiſt. Octava XVI. Kal. Maji Anno MCLXI. . . .) Diplomatarii Secovienſis N. XI.

1163. Ottackarus DEI gratia Marchio Styrae, . . . Avus meus Ottackarus Marchio plantationem in Gerſten omnibus modis ampliavit. . . . Pater meus Leopoldus fideliter conſervavit. Declarat Advocatiam Gærſtenſem liberam &c. Diplomatarii Gærſtenſis N. X.

Investituræ testes sunt Leopoldus Marchio filius meus. . . . Datum in Caſtro Styrae Anno Dominicæ Incarnat. MCLXIII.

Vereor, ne iſta : de Leopoldo filio, ex alia Charta, Ottocari IV. iſthic repræſentata, & confirmata, huc intruſa ſint, omiſſis præcedentibus. Sane Leopoldus iſte Marchio deinceps, vel antea, nuſquam comparet. Hoc vero anno MCLXIII. natum fuiſſe Ottocaro V. ex Chunegunde Vohburgica filium Ottocarum VI. die XIX. Auguſti, perhibet Chronicon Admontenſe, apud Hieron. Pez. Script. Auſtr. Tom. II. p. 189.

1163. Ego Odacker Divina pietate Styrenſis Marchio . . . pro ſalute noſtra, & dilectæ Conjugis noſtræ Chunegundis, nec non & kariffimi filii noſtri Otakari . . . fundat Ca- Diplomatarii Miſelli N. XLI.

noniam sub regula S. Augustini, in *Vorowe* seu *Vorau*.
Acta sunt hæc anno Dominicæ Incarnat. M. C. LXIII. apud
Fischbach, annuente consilio & assensu Domini Eberhardi Vene-
rabilis Fuvavensis Archiepiscopi anno Pontificatus sui XVI.

1164. *Otokar annuente Cælesti Clementia Marchio Styriæ, Diploma-*
 Gerlaco Abbati Runensi, & Ecclesiæ quædam donat. *tarii Ru-*
nensis
In urbe Graze (fine die). N. X.

1164. *Otaker Marchio de Styria dotat fundatam ab se Diploma-*
 Cartusiam Seizensem. *Acta sunt hæc anno Incarn. Do-* *tarii Sei-*
minicæ MCLXV. Alexandro III. Apostol. Sedi præsidente, zensis
Friderico Imp. regnante, Udalrico in Cathedra Aquilejensi N. I.
præsidente, Basilio Priore in eremo Cartusienfi, Beremundo
Priore loci hujus existente, feliciter Amen.) Dies deest,
sed post XXIV. Decembris anni vel MCLXV. vel
potius MCLXIV. datum est; scribitur MCLXV. in-
choato nempe anno a die Natali Domini. Siquidem
constat Ottocarum V. in Palæstinam moventem, in
Hungaria ad Quinque Ecclesias mortem oppetiisse die
ultima Decembris. Ita Chronicon Voraviense, & Necrolo-
gium Seizensæ. Item Chronicon Allerspachense Henr. Canisii
Tom. III. p. 261. in folio, quæ Chronica etiam annum
MCLXV. notant. Reicherspergensæ Chron. errore typi ha-
bet MCLXX. loco MCLXV. vel LXIV. Reliqua enim
omnia Chronica notant ann. MCLXIV. Godefridi mon.
Salisburg. Australe, Augustensæ &c.

OTTOCARUS VI. V^{ti} FILIUS,

MARCHIO & DUX.

1170. Compositio litis Admontensis Cœnobii facta
 est : His testibus tunc per aurem attractis : Ottagrio
 Marchione de Styre.) Actum Anno Incarn. Dom.
 MCLXX. Item Otokari mentio in Bulla Alexan-
 dri III. PP. Admontensibus data.

Codex di-
 plomat.
 Admont.
 Bern. Pœ.
 Tom. III.
 P. III.
 N. 62. &
 N. 4.

1172. Ottokarus Marchio de Styra confert Seccoviensi
 Canonix Ecclesiam Schænberg. Anno Incarn. Dom.
 milles. centes. septuagesimo secundo, Indict. quinta, Feria
 tertia, die decima septima Kal. Junii in foro Græze, im-
 perante Friderico Augusto, feliciter Amen.

Diploma-
 tarii Sec-
 coviensis
 N. XIX.

1173. Otakerus Marchio Stirensis omnibus Christi fide-
 bus in perpetuum. Firmat delegationem traditionis
 1183. Goutfridi de Dirnstein, factam Sancto Lamberto. Anno
 Incarnationis Dominicæ MCLXXXIII. juxta Ecclesiam S.
 Martini, sub Castro Caffenberg, regnante Friderico Impe-
 ratore, sub Archiepiscopo Salzburgenfi Adalberto. Puto,
 anni numero demendum X, ut sit MCLXXIII. nam
 titulus Marchionis alioqui non congrueret jam quar-
 tum in annum Duci Otakaro VI; attamen & Fride-
 rici I. imperium, & Adalberti sedes nihil hic certi sup-
 peditant, quippe quæ utrique anno convenient.

Tabula-
 rium S.
 Lamberti.

1173. Ottockarus D. G. Dux (corrigere Marchio) Styriæ,
 Wernhero Præposito, & Canonix Seccoviensi Juris-

Diploma-
 tarii Sec-
 coviensis
 N. XX.

ditionem Civilem in suo territorio, & immunitatem a vectigalibus confert.

Actum anno Dom. Incarn. milles. centes. septuages. tertio, Indict. V. (forte VI.) Die Dom. XV. Kal. April. in foro Leuben.) Diei nota annum comprobant, sed titulum Ducis male hic positum esse, sequentia probant; tum & sigillum appensum Marchionis titulum refert.

1174. *In nomine. . . . Otacher Marchio Styriensis Wern-* *Ibidem*
N. XXI.
hero Præposito & Canonice Seccoviensi donat (imitatus Gloriosissimorum Parentum & Prædecessorum munificentiam) silvam & prædium. *Actum in foro Græce, in Ecclesia S. Ægidii Anno M.C.LXXIV. Indict. VII. decima tertia Kal. Martii.*

1176. *In Codice Diplomat. Admontensi, edito Tom. III. P. III. Thesauri Anecd. Bern. Pez. Perperam sub hoc anno MCLXXVI. citatur Charta Ottocari Ducis, quam nos suo loco ad annum MCLXXXVI. referemus.*

1177. *Alexander Papa III. Seizenfes Cartusianos so-* *Diploma-*
tarii Sei-
zenfis
N. III.
latur, & addit: *Nos enim dilectum filium nostrum, nobilem Virum Otokarum Marchionem Styrensem per nostra scripta attente rogavimus, ut vos propensus diligit, manuteneat, & honoret. . . . Datum Venetiis in Rivoalto II. Kal. Aprilis.)*

Constat hoc anno MCLXXVII. Alexandrum III. fuisse Venetiis, & cum Friderico I. Aug. conciliatum, schisma solvisse.

1179. *In Nomine Sanctæ Ego Odoakarus tertius DEI gratia Styrensis Marchio & Advocatus S. Salvatoris muni-* Annales Cremifanenses Retenpacheri Lib. II.
di, Sanctique Agapiti Martyris in Chremesmonasterio : ad tollendos abusus Advocatiæ ejus Cænobii Benedictini, novas eidem Advocatiæ leges statuit, devictus precibus Udalrici Abbatis, & fratrum. Data Chremesmonasterii anno Dominicæ Incarnationis MCLXXVIII.) fine die. *Tertius Marchio* vocatur, incipiendo a Leopoldo, primo *Marchione Styriæ* hodiernæ, e sua stirpe.

1179. *In Nomine Otokarus nutu Superni Opificis Marchio Styriæ.* Donationem Hainrici, & Sigenhardi Comitum de Schala Runenfi Cistercio factam ratam habet. *Acta sunt hæc Dom. Inc. Anno mill. cent. septuages. nono.)* Sine die & loco. Diplomatarii Runensis N. XI. Cap. XII. pag. 170.

OTTOCARUS VI. DUX STYRIÆ.

1179. Nonnulla *Chronica*, & nonnulla *Diplomata*, sed
 1180. vitiose descripta, ante annum MCLXXX. Marchionem Styriæ Ottocarum VI. DVCEM renunciatum prodidere; sed e melioribus *Chronicis*, & ex compluribus *Tabulis publicis*, hætenus memoratis, certum est: Ottocarum non nisi aut an. MCLXXIX, forte die

die Natali Domini, aut post eam, aut potius anno MCLXXX. Ducis dignatione cohonestatum fuisse. Sane eodævus *Auctor Chronici Garstensis MSti* (quod inter Collectanea PUSCHII inveni) scribit: An. MCLXXX. Ottacarum Ducem Styriæ factum: mox an. MCLXXXI. fuisse hoc Chronicon ab se finitum testatur.

Quoniam Marchia Styriæ, seu Carentana, in Ducatum erecta, quisquis demum nexus Styriæ cum Carinthiæ fuerat, hic certo desit, brevissime chartas Ducis Ottocari indicabimus.

1181. Duæ chartæ Garstenses extant, quarum priore *Diploma-*
tarium

1182. *Ottokarus Dux Styrensis*: altera *Leopoldus Dux Austriæ*, *Garstense*
N. XV.
 ob amicitiam & cognationem Ducis Ottokari dant quas-
se XVI.

dam gratias Garstensis, eo tempore, quo in Palæstinam iter parant. Id fuit anno vel MLXXXI. vel sequente, quo Leopoldus Dux eo movit. Quare desideratus in chartis annus suppleri potest.

1182. Otacher DEI gratia Dux Styrensis, in Seizenfes *Diploma-*
tarii Sei-
 se munificum præbet. Actum ante Ecclesiam Racher-
zenfis
 spurch Anno MCLXXXII. Indict. prima (post initium
N. IX.
 Septembris inchoatæ.) Dies deest.

1182. Otacherus Divina favente Clementia Dux Styriæ, *Diploma-*
tarii Sec-
 Privilegia quædam Canonice Seccoviensi impertit: *corviensis*
N. XXII.
 Actum Anno ab Incarn. Dom. milles. centes. octoges. se-
 cundo, Indict. XV. tertio Kalend. Decembr. Luna XXX.

Decennoven V. in Vigilia S. Andreae Apostoli feria II. ante Ecclesiam S. Ægidii, hora die tertia, foro Græce, feliciter Amen.

Accurate characteres temporis signati sunt.

1182. † Otaker DEI gratia Dux Styriæ, roborat con-
tractum inter Perengerum Abbatem S. Lamberti, ^{Tabularium S. Lamberti.}
& Ditmarum De Liechtenstein, initum, præsentem Epi-
scopo Frisingensi Alberto. Datum Frisach Anno Do-
mini MCLXXXII.

1184. Lucius III. Papa confirmans Seizenfia, meminit <sup>Diplomata-
rii Seizen-
fis N. VII.</sup>
gratiarum collatarum a dilectis filiis nostris Viris nobilibus
Otacher Marchione de Styria, & Otacher Duce, filio ejus....
Datum Veronæ XIII. Kal. Aprilis.

1184. Otacher Styriensis Dux prædia donat, & privile- <sup>Diplomata-
rii Miscelli
N. XLIII.</sup>
gia firmat Canonie Voraviensi. Meminit Patris sui Ota-
kari Marchionis fundatoris. Acta M. C. LXXXIV.

1185. Nos Otocharus Divina miseratione Dux Styrensis, <sup>Diplomata-
rii Seizen-
fis N. X.</sup>
Seizenfibus Cartusianis confirmat vetera, & largitur
nova. Datum in Rakerspurg V. Kal. Octobris. Indictione
tertia. Incarnat. Dom. Anno M. C. LXXXV.

1186. In Nomine Sanctæ Trinitatis & Individuæ Uni- <sup>Pusch Cbro-
nol. Sacra
Duc. Styria
P. II. pag.
29. & c.</sup>
tatis Ottokarus Dux Styriæ omnibus fidelibus in perpetuum
Ducatum Styriæ, de consilio ministerialium, transcri-
bit, post mortem suam possidendum, si absque herede
decesserit, cognato suo Leopoldo Duci Austriæ, sal-

vis Styriæ juribus, & aliis pactis; sed nulla mentione venditionis. *Acta sunt hæc anno Dom. Incarnat. millesimo centesimo octuagesimo sexto, Indictione quarta, sexto decimo Kalendas Septembris, in monte S. Georgii, apud Anesum forum.)*

1186. *Benefacta Illustris Principis Otakir Ducis Styren-* *Codex Dipl. Admont. Bern. Pez. Tom. III. P. III. N. 66.*
sis, qui concessit, ut Ministeriales sui libere dona-
re possent Admontensibus &c. Anno Incarnat. Dom.
MCLXXXVI.

1188. *Idem Otaker D. G. Dux Styrensis Admontensi-* *Ibid. N. 67.*
bus dat duas Capellas Leobieneses, precibus Adal-
berti II. Salzburgerensis. Actum An. Dom. MCLXXXVIII.
Indict. VI. IV. Nonas Augusti.

1187. *Ottackarus DEI Gratia Dux Styriæ binis tabu-* *Diploma- tarii Göf- sensis N. XI. & N. XVI.*
lis gratias impertit Parthenoni Gössensi hoc anno
MCLXXXVII. Ambæ in Castro Guetemperch. Kal. Octo-
bris, rem actam perhibent.

1188. *Vide paullo superius Admontensem chartam.* *Diploma- tarii Ru- nensis N. XII.*

1189. *Otakarus Divina favente Clementia Dux Styrensis,*
tres villas Runensibus restituit, ubi recurrit: Pater
meus felicitis memoriæ Otakar Marchio de Styra, & Pater
suus Marchio Leopoldus cognomento fortis, cum assensu
Matris meæ Cunigundis Marchionissæ. Acta sunt
Græze in Civitate omnia ista Anno Incarn. Dom. milles. centes.
octuag. nono. Indict. septima die quarto Idus Augusti die vide-
licet S. Laurentii. *Die-*

1191. Diemudi Traunkirchenfi Abbatiffæ restituit ju-
 ra Advocatiæ violata, instaurato privilegio Ottacari
 Comititis unius Proavorum Ducis Ottocari. *Acta apud*
Anisum, an. Incarn. Dom. MCXCI. Indiēt. IX.

*Pusch Chron.
 Sacræ Duc.
 Sty. Parte
 II. pag. 16.
 Ludewig.
 Tom. IV.
 Rel. MS.*

1191. *vel* Otacherus D. G. Dux Styriæ Seccoviensi Collegio
 1192. Canonorum prædia & alpes donat. *Acta sunt hæc an. Do-*
mini MCLXXVII. apud Judenburch imperante D. Henrico VI.

*Diplomata-
 rii Seccov.
 Canon.
 N. XXIV.*

*Imp. sub Werenbero Præposito. Annus vitiose scriptus, esse
 debet MCXCH. vel præcedens; quia Henricus VI. an. de-
 mum MCXCI. in Aprili Imperator Romæ coronatus fuit.*

*Anno Domini MCXCII. Septimo Idus Maji mori-
 tur Otacherus Dux Styriæ. Ita Necrologium Seccoviense, &
 Traunkirchenfē: alii VIII. Idus. Obiit sine liberis; quare
 successit Leopoldus Dux Austriæ. Fueritne Ottocaro
 Duci uxor, filia Leopoldi Austriaci, uti recentiores Ta-
 bulæ Claustro-Neoburgenses, & alii perhibent, merito du-
 bitatur; quando nulla uxoris mentio neque apud vetu-
 stiores Chronologos, neque in ullo diplomate occurrit.*

1192. Annum obitus Ottocari Ducis, atque succedentis
 in Ducatum Styriæ Leopoldi Ducis Austriæ confirmat
 Charta ejusdem Leopoldi Ducis Styriæ & Austriæ, qua Sec-
 coviensis Collegii Advocati munus suscipit, & privile-
 gia confirmat. *Acta sunt hæc anno Inc. Dom. milles. centes.
 nonages. secundo, Indiēt. X. regnante Rom. Imp. Henrico VI.
 Græce, feliciter Amen.*

*Diploma-
 tarii Sec-
 coviensis
 Canon.
 N. XXVI.*

*Marchiones
vetustiores
Marchiæ
Carentanæ,
seu Styriæ.*

Hæc interea de Marchionibus Styriæ, Duceque ex eadem stirpe primo atque postremo dicta sunt. De aliis Marchionibus Marchiæ Carentanæ, qui ante, vel intra hanc Ottocarorum stirpem, cum titulo *Marchionis* occurrunt, atque in *Tabula Genealogica VIII.* adscripti habentur, videri possunt, quæ protulimus in Libello: *Genealogiæ Sounekiorum Comitum Celejæ & Comitum de Heunburg specimina duo*, toto fere specimine priore, ubi *Udalricum*, *Popponem*, & *Starcbandum* ex profapia Wilhelmi Comitis de Wimmarr in Turingia, *Marchiones Carentanos* exhibuimus: deinde vero *Guntberum de Hobenparte*, Piligrini filium, *Marchionem* inferioris Styriæ, e documentis Admontensibus desumimus.

His nunc adjungimus e documentis Tabularii celeberrimi Cænobii ad S. Lambertum, Ordinis S. Benedicti, duos *Marchiones Carinthiæ*, certum unum *Adalberonem*, probabiliter alterum *Burchardum*. Enim vero in diplomate Henrici IV. Imperatoris, *Dux Carinthiæ Henricus*, perfectam ab se Abbatiam S. Lamberti tradit, sub tutela Imperii, Sancto Petro Principi Apostolorum *per manus Burchardi Marchionis*, anno MCXVI. Conveniens utique erat, Carinthiæ Marchionem ad id deligi; tametsi aliud nihil de hoc *Burchardo Marchione* norim.

Adalbero vero diserte *Marchio in Carinthia* in diplomate Ottonis III. memoratur, quod ita habet integrum:

„ In nomine Sancte & individue Trinitatis : Otto
 „ Tertius Servus JESU Christi, & Romanorum Impera-
 „ tor Augustus secundum voluntatem DEI Salvatoris, no-
 „ strique liberatoris. Omnibus fidelibus nostris præsentibus
 „ & futuris notum esse volumus, qualiter nos inter-
 „ ventu Henrici Ducis, nostrique consanguinei dilecti, &
 „ Udalrici nostri amabilis Capellani, Adalberoni Marchioni
 „ centum mansos donavimus in Provincia Karinthia, ac in
 „ Marchia Comitatuque memorati Marchionis Adalberonis
 „ sitos, ubicunque locorum terris eidem Adalberoni pla-
 „ cuerit assumendos. Atque eosdem mansos cum omni-
 „ bus utensilibus, areis, ædificiis, terris cultis & incultis,
 „ agris, pratis, campis, pascuis, silvis, Venationibus, aquis,
 „ aquarumque decursibus, piscationibus, molendinis, viis,
 „ & inviis, exitibus seu redditibus, tam quesitis quam in-
 „ rendis, ceterisque appendiciis, quæ adhuc dici, aut inveniri
 „ possint, sibi in proprium tradidimus. Eo tenore ut sæpe jam
 „ habitus Adalbero de eodem prædio liberam faciendi, quod
 „ velit, potestatem habeat, sive illud tradere, commutare,
 „ vendere, seu magis sibi obtinere voluerit. Et ut hæc tradi-
 „ tio firmior permaneat, hanc paginam manu propria corrob-
 „ rantes sigillare jussimus.

„ Signum Domini Ottonis Cæsaris invictissimi.
 „ Heribertus Cancellarius vice Wiligisi Archiepiscopi novit.

„ Data Idibus Aprilis : Anno Dominice Incarnationis Mil-
 „ lefimo. Indictione XIII. Anno Tertii Ottonis Regni XVI.
 „ Imperii IIII. Acta Quitelinburg.

Neminem hic offendat tituli initialis formula, aliis quidem Augustis insolita, sed Ottoni III. minime insueta, uti videre licet *Chronici Gottwicensis Tomo I. Lib. II. pag. 215.* Adalbero hic in *Carinthia Marchio*, postea Dux Carinthiæ, agmen ducit *Marchionum Carinthiæ*, ante Marchiones Styrenses occurrentium, quorum alii certis indiciis, alii probabilibus conjecturis, se se mihi obtulere. Eorum hic feriem, at minime perfectam, aut potius specimen seriei aliquod adscribo.

Anno 1000.
 circiter ad
 1035.

Adalbero Marquardi Comitis in Muerzthal & Eppenstein, filius, Marchio circa 1000 : Dux 1012. exauctoratur 1035. obit 1039.

Ab 1035.
 ad 1062.
 circiter.

Marquardus, Adalberonis filius, & haud dubie *Heres Marchiæ*, licet Ducatum anno demum 1073. fenex obtinuerit. Dubium est, an *Leopoldus Marchio*, qui obiit 1045. Adalberonis Carinthii, an potius Adalberti Austriaci filius fuerit. Dubium est item, an *Godefridus*, Marchio strenuus, circa Pettomam (aut Pettoviam) Arnoldi Comitis Lambacensis, & Rigilæ Franconicæ filius, Carinthiaci limitis Marchio fuerit, qui tamen circa 1045. floruit.

Ab 1062.
 circiter ad
 1070.

Odalricus, Popponis filius, nepos Wilhelmi Comitis de Wimmarr, certus est *Marchio Carentanus* ab anno 1062.

cir-

circiter ad 1070. circiter. Sed aliquod dubium restat, an non *Istriae Marchio* fuerit; quia certus *Udalricus* unus & alter hac ætate *Marchio Istriae* legitur.

Poppo Udalrici filius ab 1070. ad 1090. circiter.

Ab 1070.
ad 1090.
circiter.
Ab 1090.
ad 1102.

Erbo seu *Aribo* nobilis de *Carinthia* Princeps, & olim *Palatinus Bavariae Comes*, forte *Marchio*: obiit 1102. *Conrado Urspergeni* teste.

Ab 1102. ad 1122. circiter, nihil probabile occurrit. - - - - -

Leopoldus Otakari IV. March. Styrensis filius, ab 1122. ad 1129. circiter, *Marchio Carentanus*.

Ab 1122.
ad 1137.

Guntherus de Hobenwarte, *Piligrini filius*, *Marchio limitis Carentani* circa *Cilejam* ab 1129. circiter ad 1137. Recepere hanc deinde *Marchiam*, *Styræ Marchiones* in *Otakaro V. Leopoldi filio*: ejus successor *Otakarus VI.* anno MCLXXX.

Ab 1129.
ad 1137.

Ducis Styriæ dignationem nactus, *Marchionis* titulum extinxit.

CAPUT X.

De Scuto Archiducatus Carinthiae.

*Carinthiae
Ducum scu-
tum vetus.*

Scutum Principum, ac deinde Provinciae Carinthiae duplex conspiciendum damus in Tabula iconismorum, ad hoc Caput spectantium. Vetustius scutum Ducum Carinthiae Bernhardi, ejusque filii Ulrici (quale in sigillis *Tabularii Austriaci* ipse contemplatus sum) feram refert, quam, nescio, an Pantheram, Leonem, Gryphum sine alis, an Draconis quoddam genus dicam. De coloribus hujus scuti nihil e vetustis monumentis colligi a me potuit. Vide figuras ipsas *Num. I. & II. cum annis diplomatum.* In sigillis istis Princeps eques effictus, sinistra scutum, dextra vexillum gerit.

*Ducum Ca-
rinthiae scu-
tum recen-
tius.*

Recentius, atque hodiernum quoque, Carinthiae scutum delineatum habes *N. III. & sequentibus.* In eodem dis-
pescenda censeo ea, quæ intra scutum continentur, ab illis, quæ scuto imponi solent. Varietas porro quædam se offert cum in iis, quæ ipsi scuto inserta, tum quæ superne constituta sunt. Rursum internæ figuræ eadem quidem constanter in Carinthiae scuto, ab anno MCCLXIV. vel certe ab an. MCCLXX, ac deinceps conspiciuntur; attamen situs, compositionis modus, ornatusque interdum variant. Sane in *Tabulæ N. III. IV. V. VII. X. XI.* scutum bifariam linea perpendiculari sectum, ad dextram tres leones gradientes ad sinistram scutum exhibet, cujus campus fascia horizontali di-

viditur. At enim *N. VI.* tres leones sinistram spectantes : & *N. VIII.* iidem dextram spectantes , utrique ad sinistram scuti bisectionem partem translocati sunt. Ea variatio in aliis quoque sigillis & monetis est a me observata. Apud FUGGERUM in *speculo honorum Domus Austriacæ Lib. III. C. V. pag. 312.* tres leones in dextra quidem scuti parte locantur , sed introrsum spectantes , contra quam Sigilla & Numi exhibeant saltem plerumque ; nam in numis id nonnunquam observavi *N. XII.*

Porro autem *N. IX.* tres leones suo quidem loco ad dextram scuti partem comparent , sed adverso vultu , eoque situ , quo ejusmodi animalia effigiata apud scutariæ artis peritos solent Leopardi potius , quam Leones appellari.

Minoris momenti sunt dissimiles illi ornatus , quæ scuti pars sinistra (Austriacum scutum interea dicemus) variata proponitur *N. V. VI. VII. VIII. X. XI.* Quæ varietas uni sculptorum aut pictorum ingenio tribuenda videtur : quo referenda quoque fuerit Leonum in Leopardos metamorphosis , atque eorundem duplex cauda *N. X.* efformata , in qua tantundem latere mysterii arbitror , quantum in aliarum Provinciarum scutis , quæ bicaudatum Leonem exhibent.

Itaque perpenſis omnibus præcipuæ , certæque scuti Carinthiaci recentioris imagines sunt , ad dextram tres leonini generis feræ , super invicem positæ : ad sinistram campus , fascia horizontali intermissus. Colores quod attinet , vetustius documentum non inveni , atque librum insignem Tabularii Austriaci

Vindobonensis, qui foliis membraneis compluribus maximæ formæ constat, pictorum scutorum plenis. Is Liber initio anno 1445. inscriptus est. Hoc Duce N. IX. scutum Carinthiæ hisce pictum coloribus indicavi: Dextra pars scuti tres nigros Leones seu Leopardos in campo aureo sistit: sinistra fasciam albam seu argenteam, campi rubri medium occupantem. Porro Galeæ chalybeæ, scuto impositæ, corona aurea imminet, e qua duo aurea existunt cornua, quinque prominentibus extrorsum ab utroque bacillis, quorum singulis tria folia (forte trifolii) pendent, ad dextram rubra, ad sinistram nigra. Lemnisci, seu laciniae e galea defluentes, aureo rubroque colore alternantur.

Ornamenta
exteriora
scuti Carin-
thiæ varia.

Verum enim vero in externis hisce scuti ornamentis iterum varietatis aliquid intervenit. N. IX. X. XI. galeæ situs, & bacillorum item, nonnihil divergunt; porro N. IV. galeam tegit pileus militaris, ut opinor, pennato fastigio insignis. N. XII. quatuor tantum bacilli e cornibus emicant, quæ argenteo & rubro colore discriminantur. At enim hæc galearum formas, ac decorationes pro voluntate Principum alio alioque modo usurpatas fuisse mihi persuadeo, atque postremo cornua illa, a scuto cujusdam Ducis, ad Provinciæ Carinthiæ scutum fuisse serius traducta. In monetis plerumque pileus Archiducalis scuto Carinthiæ impositus cernitur: vide UNRESTUS in Chronico Carinthiæ, Germanice conscripto, apud HAHNIUM Collect. Monum. Tom. I. pag. 485. scutum Carinthiæ ita describit: „Duces Carinthiæ ab antiquo scuto usi sunt

„ ejus-

„ ejusmodi, ut galeæ imposita fuerint duo alba cornua, pelle her-
 „ melina, & pennis pavoninis belle ornata: scutum ipsum aureo
 „ in campo tres nigros leones exhibet; atque hæc etiamnum sunt
 „ Carinthiæ insignia.) Ita Scriptor Sæculi XV. exeuntis, quo
 vetustior tamen paullo est *Liber insignium*, supra laudatus,
 quem sequor. Videtur UNRESTUS conspexisse sigillum si-
 mille illi, quod N. IV. protulimus, ubi pileus hermelina pelle
 inductus, & pennis pavoninis ornatus conspicitur; sed ista
 cornibus, alibi observatis, haud recte, ut opinor, idem ap-
 plicuit, & præter tres leones nullam scuti Austriaci men-
 tionem fecit.

Singularis formæ pileus, galeæ impositus, conspici-
 tur in sigillo Meinhardi Ducis N. XIII. Quodque animad-
 versione dignum, id sigillum appensum fuit diplomati anni
 MCCLXXXVI. Die S. Ursule & Sociarum, sive XXI. Octo-
 bris; cum eodem anno Kalendis Septembris Meinhardus so-
 lenni ritu per agricolam, rustico vestitu ipse contactus, in
 Carinthia Dux inauguratus esset. Pilei forma hic sane a
 militari abludit, atque rusticanum petasum aptissime refert,
 qualem primo suo Ducali sigillo haud illepide inferri vo-
 luit Meinhardus. Sigilli hujus notitiam & ectypon Cl. SPER-
 GESIO debemus. Sane haud absimili pileo contactus exhibe-
 tur Dux Carinthiæ, inaugurationi adstans, apud FUGGERUM
speculi honorum Dom. Austr. Lib. III. Cap. V. pag. 311. tametsi non
 constet, unde iconismum illum FUGGERUS desumserit. Vide
 etiam N. XV.

Expedita insignium Carinthiacorum descriptione , de eorundem origine quædam pertentanda duxi. Atque de priore quidem Ducum Carinthiæ scuto , quod Pantheram , ut opinor ostentat , originem indagare (nisi fortitudinis symbolum sit) si quis vellet , ille sane in conjecturas se se , sine vetustatis subsidio implicaret. Vetus id Comitum de Valle Lavanda (quos Sponheimenses , & subinde Ortenburgi Comites appellant) gentilitium signum fuit , simillimum ei , quod in Ottokarorum Styriæ Marchionum , ac Ottokari Ducis figillis , apud PUSCHIUM in *Collect. MStorum* delineatum conspexi. Quare haud ex vano suspicor , Veteres Styriæ Marchiones ex eadem olim stirpe descendisse , e qua Comites de Valle Lavanda , iidemque subinde Carinthiæ Duces , ortum duxere , quorumque postremi Bernhardus & Ulricus Duces Carinthiæ figillis suis Pantheram illam aut similem feram nobis prodidere.

*De recenti
Carinthiæ
scuto dubia.*

At vero de altero , eoque hodierno , Carinthiorum scuto res est intricata magis , quam primo intuitu se se offerat. FUGGERUS (aut BIRKENIUS) *Speculi bonorum Domus Austriacæ Lib. III. Cap. V. pag. 312.* ab Ottonne Duce Sueviæ & Carinthiæ , tres Leones Sueviæ proprios , Carinthiæ scuto illatos fuisse opinatur jam inde ab anno DCCCCLXXXIX. Eam rem , ab aliis dictam , refert , nec improbat SPENERUS *Operis Heraldici Parte II. Lib. I. pag. m. 63. & 64.* Idem tamen scutum Austriacum Leonibus

būs adstitutum fuisse existimat a Principibus Austriacis, de gente Habsburga, de quibus antea egit: quem nonnulli Recentiores sequuntur.

Sed mihi seriem Ducum Carinthiæ consideranti, atque conferenti cum iis temporibus, quæ tres Leones, cum scuto Austriæ pro Carinthiæ scuto usurpari cœpere, nihil profecto e Suevia pro Leonibus, nec ab Habsburgo-Austriacis, pro scuto Austriaco, arcessendum videtur. Enim vero scutum istud tres Leones, & Austriacam fasciam referens ab Ottocaro Bohemiæ Rege primum productum fuisse, ex *Figurarum Tabula nostra* constat, quæ prisca Carinthiæ scuta a N. I. ad N. VII e sigillis, ordine temporum, sistit. Ottokarus in sigillis ab anno MCCLXX, vel jam fortasse anno MCCLXIX, prædicta scuti symbola primus adhibuit, qui Carinthiæ Ducatum non ante annum MCCLXX, vel ejus titulum anno præcedente adiit.

Quæ autem, quæso, vel confingi causa satis tuta ^{An tres Leones a Suevia desumpti?} poterit, quam ob rem Ottokarus novum Carinthiæ scutum e Suevia mutuandum putasset? Primo enim Otto ille, qui sub Ottone III. Imperatore Carinthiæ præfuit, Franconiæ, non Sueviæ seu Alemanniæ, Dux antea fuerat, uti *Capite I.* & in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata* ostendimus; ita & Conradi duo, Carinthiæ Duces, Ottonis filius, ac nepos, ad Franconicam stirpem spectant. At Welfus Dux deinde, dicet aliquis, Suevigena fuit: porro autem Bertholdi Zæ-

ringenses quatuor, cum interposito Conrado, Duces Carinthiæ appellati fuere; igitur horum in memoriam vetusta Sueviæ insignia Carinthiæ restituit Rex Ottokarus, ea Provincia potitus.

Sed videamus, quam hæc sint levia. Welfus ille Suevigena & solus e sua stirpe, & nimium longo abhinc tempore Dux Carinthiæ fuit, cui qualenam scutum gentilitium, aut an omnino proprium fuerit, nemo, ut opinor, neque nostra, neque fortassis Ottokari Regis ætate novit. Bertholdi Zæringenses, cum solo titulo Carinthiæ Ducum, eoque (si primum excipias) rarissime ab aliis condecorati sunt, tum etiam Zæringensium scutum Leonem unicum offert apud BUCELLINUM Tomo I. *Germaniæ Parte III. pag. 51.* Porro Badensium Principum scutum (qui certam e Zæringensibus originem deducunt) nunquam tres in eodem scuto Leones commisit. Illud unum pro Suevico scuto dici utcumque posse existimo: Ottokarum Regem, cum novum omnino scutum Carinthiæ tribuere constituisset, atque intellexisset, complures Suevicæ Gentis Principes (re vel titulo) Carinthiæ olim præfuisse; assumpsisse scutum Sueviæ, quale sua ætate, seu Sæculi XIII. dimidio, receptum esset, quin satis indagaret, eadem ne olim eorum Sueviæ Principum insignia fuissent, qui Carinthiam rexissent. Hæc de tribus Leonibus, e Sueviæ scuto mutuatis, quæ probabili ratione pro, & contra differi posse putabam, paucis indicasse sufficiat.

Austriaci porro scuti ad tres Leones associatio nulla ratione pro Carinthiæ scuto suscepta primum fuit ab Habsburgo-Austriacis Principibus quippe Sæculo demum XIV. Carinthiæ Ducatu potitis ; quam rem abunde Ottokari Regis ætas & sigilla commonstrant.

Jam vero aliam de tribus Leonibus, deque scuto Au-<sup>Alia opinio
de III.
Leonibus.</sup>striaco, Carinthiæ attributis, originem, aut mutationis occasionem, nos docet, AVENTINUS *Annalium Bojorum Lib. VII. pag. 667. Edit. Latinæ 1554. Ingolstadii.*) his verbis :
 „ Inter hæc Fridericus (bellicosus) Austriacus magni animi ,
 „ quietis atque otii impatiens , laudis avidus , finitimos armis ul-
 „ tro laceßere cepit. Omnibus vicinis suis, Bojis, Bohemis, Ugris,
 „ Charionibus (Carinthis) bellum indicit. Agnetem Uxorem ,
 „ filiam Ottonis Dalmatiæ Præsidis, ab Andechs (Meraniæ Du-
 „ cis) in Bajoaria Dynastæ, quasi cognatam repudiat. Ulricum
 „ Charionum Ducem, quod Pantheram Styriæ, Ducatus sui insi-
 „ gue usurparet, capit eundem, posthac Austriacum scutum tribus
 „ Leonibus a dextra distinguere jubet, atque his porro pro in-
 „ signi Charionum uti præcipit : Agnetem a se repudiatam huic
 „ nubere permittit.)

Ut isthic dubia a certis secernamus, animadverto : Anno MCCXLV. bellum inter Bohemos, & Fridericum bellicosum, Ducem Austriæ & Styriæ, exarsisse : Bohemis auxilio missus fuit a Bernhardo Duce Carinthiæ, filius ejusdem Ulricus. Pugna sub finem anni conferta, Fridericus

victor, atque Ulricus captus fuit. Hæc certa sunt, quæ testimoniis corroborata videri possunt in *Annalibus Austriae R. P. Calles S. J. Tomo II. pag. 340. &c.*) Quibus conditionibus Ulricus, & quando, libertati restitutus sit, in veteribus non invenio. Illud constat, Fridericum bellicosum sexto post Mense, nempe in Junio anni MCCLXVI. in prælio adversum Hungaros inito occubuisse.

*Ea opinio
discutitur.*

Jam ad AVENTINI narrationem revertamur, in qua nonnulla displicent. Ulricus captus fertur, quod Pantheram Styriæ, ipse Dux Carinthiæ, usurpasset. At Ulricus Dux Carinthiæ tunc non fuit, neque Pantheram primus ipse usurpavit, sed Bernhardi Patris viventis, qui scuto illo, haud dubie avito, usus antea fuerat, vestigia pressit: neque ob Ducum Styriæ, & Carinthiæ insignium similitudinem (quæ quidem vera erat) capi potuit Ulricus, qui suppetias duntaxat Bohemiæ Regi Wencezlao, tanquam cognato suo, adduxerat. Deinde Styriæ similem Pantheram, licet avitam, ereptam vult Carinthiis Fridericus, ea (apud *Aventinum*) de causa, quod ipse Styriam possideret: attamen Austriæ, idem Fridericus, præcipui Ducatus sui scutum obtrudit Carinthiis; quæ sane non cohærent. Denique si hæc etiam de mutando scuto pacta captivus inivisset Ulricus, ea tamen extincto mox deinde Friderico Duce effectum nunquam fuissent fortita; quod egregie comprobant Ulrici Ducis sigilla, quæ in *Tabulario Austr. Vindob-*

dobonensi a me conspecta, ad annos MCCLVI. & consequentes, vetere Panthera, uti antea (vide N. I. II.) sunt insignita. Hæc sigilla, uti & Styriaca, AVENTINUS cum viderit, mutationemque scuti Carinthiaci jam sub Ottokaro observaverit, eandem per conjecturam ad capti liberatique Ulrici historiam applicuisse videtur.

Nostra demum opinione ab Ottokaro Bohemiæ Rege ^{Novum Carinthiæ scutum quando, & cur assumptum?} scutum Carinthiæ, quale hodieque videmus, circa annum MCCLXIV. inductum, deinde annis aliquot intermissum, atque anno MCCLXX. resumptum fuit, in reliquos Carinthiæ Duces duraturum. Nam Anno MCCLXIV. primum apud HUEBERUM in *Austria illustrata*, uti alibi monuimus, Ottokarus Rex comparet & in titulo diplomatis initiali, & in sigillo: DVX. CARINTHIÆ. Ne vero chartam fictitiam, sigillumque ex alia charta decerptum, & huc translatum suspicaremur, fere vetat charta Ottokari alia, ejusdem anni MCCLXIV, *Tabularii Austr. Vindob.* sigillum simillimum, (quale etiam MCCLXXIII. recurrit) appensum vidimus, quin tamen initiali titulo *Karintbiæ Dux* Ottocarus isthic diceretur. Post an. MCCLXIV. ad an. MCCLXX. nusquam in Ottokari diplomatibus *Ducis Carinthiæ* indicium se prodit, neque in titulo, neque in sigillis, quod ego norim. Multiplex hic reddenda est ratio: I^{mo} Cur an. MCCLXIV. vivo tum Ulrico Duce, Carinthiæ scuto ac titulo usus sit Ottokarus? II^{do} Qua causa hæc deinceps quinquennio omiserit? III^{io} Quid ad mutandum Carinthiæ scutum Ottokarum per-

moverit? IV^{to} Ecquid tres Leones cum Scuto Auftriæ præ aliis arriserint?

Tempus
novi scuti
Carinthiæ.

Ad primum responsio difficilis idcirco videtur, quod Ottokarus Rex (uti in *Serie Ducum Carinthiæ illustrata*, & *Cap. III.* perhibuimus) anno MCCLXVIII. demum ab Ulrico Duce Carinthiæ heres, in casum mortis Ulrici, sine herede proprio, institutus sit Ottokarus: atque an. MCCLXIX. defuncto Ulrico, ejusdem frater Philippus Carinthiam sibi vindicare contenderit, anno sequente armis ab Ottokaro extrusus. Ulricum Ducem inter (qui Ottokari matrem habuit) & Ottokarum, constans amicitia vigeat: Philippus, Ulrici frater, sacris destinatus, & electus quidem Salisburgensis Præsul, at Roma primum, deinde Capitulo Canonicorum refragante, sed de illa an. MCCLVI. frustratus, Ottokaro item adhærebat. Sane PERNOLDUS in *Fastis Campilil. editus a R. P. Hantbalero*, ad an. MCCLVII. memorat: Regem Ottokarum adjuvisse causam Philippi amore Carinthiæ obtinendæ. Agnovit ergo Philippi jus aliquod in Carinthiam Ottokarus, si Ulricus absque herede (quod etiam deinde contigit) decederet. Ideo igitur ad Salzburgensem, ac deinde ad Aquilejensem Sedem obtinendam enixe Philippum juvabat Ottokarus, ut ita Sacris initiatus, illigatusque Philippus, a Ducatu Carinthiæ excluderetur. At quando Sacerdos Ordines non dum susceperat Philippus, Ottokarus sat securus de possidenda Carinthia esse non poterat, nisi Philippus etiam de suo jure decederet.

Ex

Ex his igitur, quæ satis certa sunt, conjecturam haud improbabilem facio: pacta quædam anno MCCLXIV. aut præcedente, inter Philippum & Ottokarum, consensu Ulrici Ducis, constituta fuisse, ut Ottokarus ad Sedem pristinam obtinendam Philippo, ne excluderetur denuo, præsto esset: Philippus vero, assentiente Duce Ulrico, de suo ad Carinthiam jure Ottokaro decederet. Hisce fretus Ottokarus titulum *Ducis Carinthiæ*, ac *scutum*, securitatis majoris causa, est ausus anno MCCLXIV. usurpare. Ea res cum merito displicuisset Ulrico Duci (etsi amicus Ottokari esset, & cognatus, eundemque sibi successorem destinasset) ac de præcoce Bohemiæ Regis dominandi cupiditate quereretur; abstinentium sibi eo titulo scutoque Ottokarus interea putavit, qui non dum literis publicis ab Ulrico, cum Philippus paullo antea Aquilejæ Patriarcha electus esset, atque abnuente Roma confirmationem, Carinthiæ Ducatum idem Philippus anno MCCLXIX. & sequente captaret, vi depulsus est ab Ottokaro, bonisque pactis anno MCCLXXI. se se dedere, Cremsumque se se recipere est coactus. His igitur responsum est *primo* & *alteri* quæsito: cur an. MCCLXIV. ab Ottokaro Carinthiæ scutum usurpatum, ac subinde quinquennio omissum sit?

Tertium erat: quidnam ad mutanda Carinthiæ insignia Ottokarum permoverit? Id quidem in promptu est, ex iis, quæ *hujus Capitis initio* protulimus, ac deinde ex AVENTI-

Ratio mutandi scutum Carinthiæ.

NO commemoravimus. Scuta Principum aut libera eorum voluntate mutantur, uti Austriacum, dum Fridericus bellicosus Aquilæ simplicis loco, fasciam albam seu argenteam, Campum rubrum horizontaliter dissecantem circa Annum MCCXXXI. substituit, de quo fusc. REVERENDISSIMUS HERGOTTUS Tomo I. *Monum. Austr.* aut scuta mutantur necessitate quadam, qualiter evenit apud Ottocarum Regem, qui jam antea Dux Styriæ stabiliter saltem ab an. MCCLX. cum fuisset, Pantheram Styriæ ab eo tempore scuto suo, sigillisque insertam gestabat. Quoniam vero suæ stirpis postremus Carinthiæ Dux Ulricus eandem Pantheram, atque eodem modo effictam, quo Styriæ Duces, præ se tulit, velletque Ottocarus Rex scutorum symbolis præcipuas Provincias sibi subjectas, singillatim, ac distincte indicare; Carinthiæ, qua recens potitus est, aut cujus antea spem devoraverat, insignia utique immutanda fuere.

An olim
aliud scu-
tum Ducis,
aliud Du-
catus?

Quod si quis injiceret: alia fortasse insignia etiam olim Carinthiæ Ducibus, aliaque fuisse Ordinibus Provinciæ, quorum Corpus scuto uti poterat *trium Leonum cum Austria*co, tametsi Principes veteres *Pantheram* adhiberent: atque adeo non esse ad immutationem scuti sub Ottokaro recurrendum.

His ego ita occurrerem: negare me, ante Ottokarum, sub antiquis illis Ducibus, Corpus Ordinum Provincialium, cum auctoritate, quali hodie pollet, in Carinthia quidem

certe constitisse, adeo proprium eidem scutum ea ætate adscribi non posse. Et vero in diplomate illo, quo Ulricus Dux Carinthiæ Ottokaro cognato suo terras omnes, post obitum suum, possidendas spondet, nulla mentio non modo consensus, sed neque consilii Ordinum Provincialium, facta legitur. Quonam vero tempore Provinciæ Carinthiæ Ordines in Corpus unum, auctoramento Principis, vel paullatim crescente Procerum potentia, coaluerint, definire non ausim. Vestigia quidem ejus Corporis prima illi temporis tribuenda puto, quo Ottokarus Rex adversus Rudolphum Cæsarem, bellum commovere, atque Austria, Styria, & Carinthia ad Rudolphum se se inclinare cœpit. Invaluisse subinde, lentis tamen passibus, hujus corporis auctoritas videtur, posteaquam anno MCCCXXXV. mortuo Duce Henrico, Meinhardi filio, Alberto, & Ottoni Austriacis Carinthia a Ludovico Cæsare collata seu reddita fuit. Sane serius multo in literis Ernesti Archiducis Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ &c., quibus Archiducatus Carinthiæ jura & privilegia anno MCCCCXIV. confirmat, satis aperta jam fit mentio *Ordinum Provinciæ*, seu *der ganzen Landschaft unsers Erzberzogthums Khaerndten*. Utcunque de hoc alii constituent, ante Ottokarum Bohemiæ Regem, Carinthiæ Dominum, Ordinum Carinthiæ Provincialium Collegium, quod privatas propriasque rationes, functionesque haberet, constituisse vix credam, nisi disertis testimoniis contrarium edocear.

*In scuto
novo Carin-
thiæ cur
scutum
Austriæ
& tres
Leones ?*

Quartum denique de scuto Carinthiaco evolendum, aut potius divinandum restat: æquid tres Leones cum scuto Austriaco, Ottokaro præ ceteris symbolis arriserint, ut istis Carinthiæ scutum adornaret ?

Quod si conjectura illa non probetur, quam superius indicavimus: nempe Ottocarum edoctum, complures olim Suevicos Principes Carinthiæ Duces fuisse, scutum Suevicum, quale Ottocari tempore fortasse circumferebant, pro novo scuto Carinthiæ adoptasse, adjecto, discriminis causa, Austriaco; si inquam hoc non placeat, uti mihi sane parum placet: de alia insignium istorum origine cogitandum erit. Hariolari ergo liceat, Ottocarum Carinthiæ Ducis scutum, non omnino novum, sed auctum assumpsisse, ita ut seu Pantheræ, seu paullum immutato Leoni Carinthio, alteram Pantheram sive Leonem Styriæ, ac tertium Bohemiæ suæ adjungeret: adderet porro scutum Austriæ; ut ita indicaret se Bohemiæ Regnum cum Ducatibus Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ conjunxisse. Si quis meliora, ac certiora docuerit, habeo gratiam.

*Epitome
dictorum.*

De scuto Ducum Carinthiæ (nam a Principibus olim suis insignia accepere subiectæ Provinciæ) hætenus disceptata, in pauca conferre libet: Vetustissimum, quantum novi, Ducum Carinthiæ, e Comitibus de Valle Lavanda, scutum Pantherinæ, aut Leoninæ speciei feram dextrorsum affilientem exhibet, in sigillis Bernhardi, & Ulrici Ducum.

Suc-

Successor Ulrici Ottokarus Bohemus mutatis Clypei symbolis, aut adauctis, tres Leones vel Leopardos dextrorsum supra se invicem gradientes, eosque nigros in campo aureo adhibuit, atque ex altera parte scutum Austriacum recentius adjunxit, campum nempe rubeum fascia argentea horizontaliter distinctum; hæc præcipua, cetera scuti Carinthiaci fere accessoria sunt & interdum variata. Protrita illa non moror: Leonem seu Pantheram fortitudinis esse symbolum: fascia vero candida flumen, indicari præcipuum posse, quod regionem permeat, uti Danubius Austriam, Dravus Carinthiam.

F I N I S.

TYPOTHETÆ ERRATA.

PARTE I.

<i>Pag.</i>	<i>Lin.</i>		<i>Corrige.</i>
9	6	ERNESTO FRIDERICO.	ERNESTO, FRIDERICO.
	ult.	CARLUS	CAROLUS
51	12	Geom. S.	Germ. S.
92	6	Rozen.	Bozen.
96	penult.	fili	filia.
127	II	Comiter.	Comites.

PARTE POSTERIORE.

<i>Pag.</i>	<i>Lin.</i>		<i>Corrige.</i>
2	6	ab an. M. D. CXXIII.	DCXXIII.

SCVTA . DVCVM . CARINTHIAE .

Bernhardus
Dux Carinthiae
1242
In Sigillo

Ulrichus
Dux Carinthiae
1256. 1261
1268
In Sigillis.

Otto Karus Rex Bohemiae etc:
1264. 1273.
Meinhardus 1286 etc:
In Sigillis.

Henricus V
Dux Carinthiae
1304
In Sigillo

Albertus III.
Dux Austriae etc:
1335
In Sigillo.

Leopoldus
Dux Austriae etc:
1375.
In Sigillo.
Item Wilhelmus dux
1404

Sigismundus
Dux Austriae etc:
1484. 1486
In numismatibus.

Carolus V circa 1515
In Sigillo.
Etcirca 1497
in Lapide Goritensi.

Sub Friderico III, Imp:
1445
In Libro pictorum Scutorum.

Lands-hand-Vest
Archiducatus Carinthiae
Editum 1610.

Megiferus
Ad finem Annalium
Carinthiae. 1612

Fugger et duo numi
argentei unciales Maximiliani II.

1293. Sigillum Meinhardi
ducis.

1286. In Sigillo Meinhardi ducis.

Megiferus initio Annalium Carinthiae

STATE

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

1

